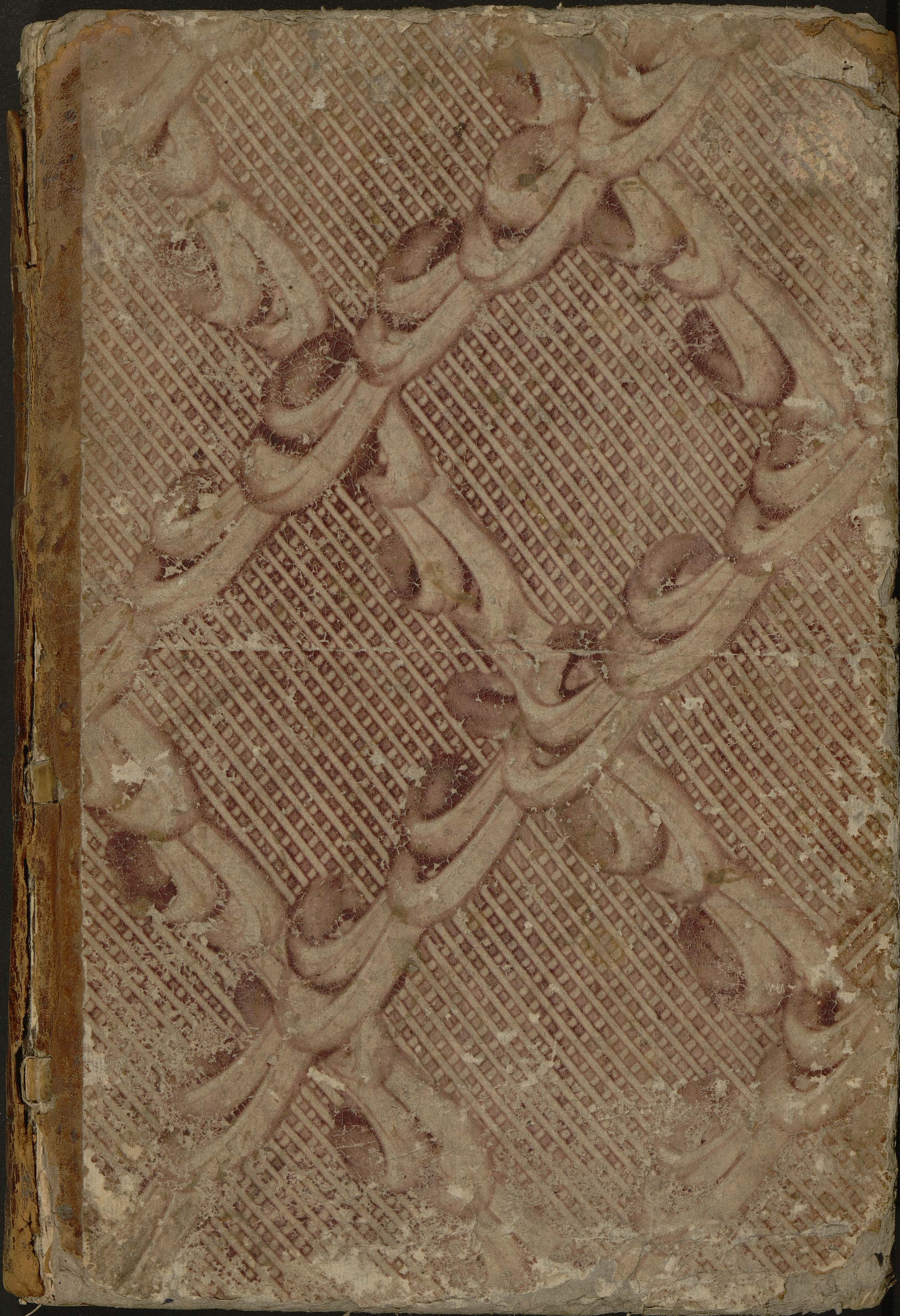

221.

N. Inv. 221.

ÿ

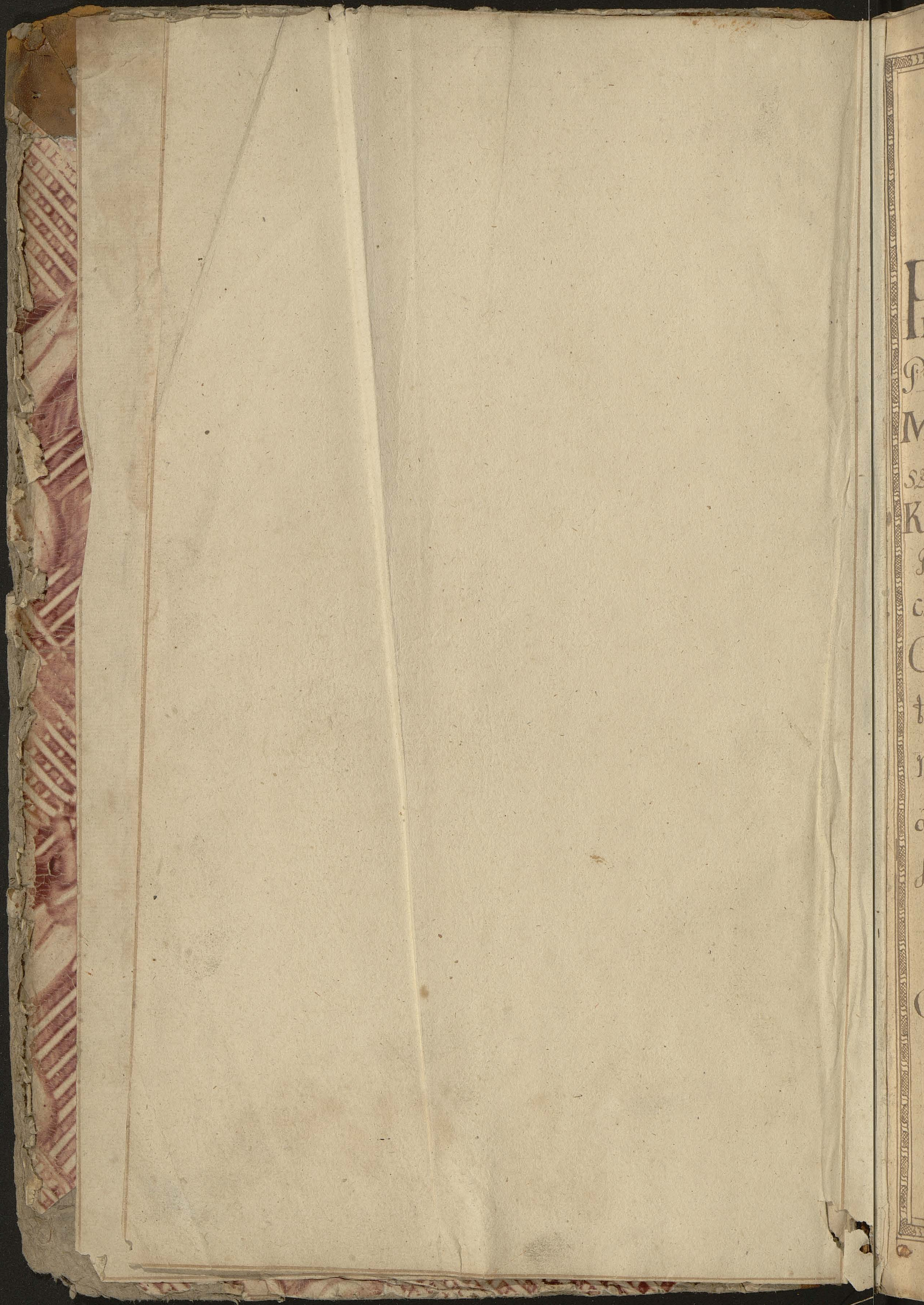
ych

n

e

a

h

Laudetur JESUS Christus.

Summariusz

Krotkiego Opisania

Praw, Przywilegiow, Wolnosci, Swobod, y Praerogatyw od Najasnieyszych, y Niezwyciezonych Monarchow, Krolow Polskich, y całey Naiasnieyszey Rzeczypospolitey, Przesławney Akademiey Krakowskiey Doktorom, Magistrom, Professorom Bibliopolom, Drukarzom Szczodrobliwey Łaski wiecznemi czasy nadanych Statutami Przywilegiami, Constytucyami, Synodami, Dekretami y Authorow roznych Edycyami z Controwersyey mianych, uznanych Approbowanych, Confirmowanych a Zebranych przez Krzysztofa Rozyckiego J. K. Mści Bibliopoli Warszawskiego.

Roku Panskiego 1725.

Fata regunt Orbem, certa stant omnia lege.
Longaq per certos, signantur tempora cursus

Manillius.

1401

Początek Praw Przywilegiow w Krolestwie Polskim, Przesławney Akademiey Krakowskiey w Roku Panskim 1401 Zaczynaiące się w Imie Boskie.

A Ime Statuta Łaski Herburt Januszowski Folio 218.

Władysław Jagiełło Krol Polski &c: Oznaymuiemy, Iz gdysmy z Boskiego z rządzenia zbłędow Pogańskich, y z Ciemnosci do Swiatłosci, a dopoznania iego Imienia z Miłosierdzia iegosz samego były przywiedzeni: y gdy potym Nasz Pan Bog na Krolewski Stopień wsadzic raczył dotegosmy pilnosc swą przyłozyli: Aby ktorychesmy będąc wzabobonach bałwochwalskich mianowicie Litwe mieli uczesniki Ciemnosci, tych zas Sprawami poboznemi Chrzescianskiemi (: bez ktorych y Wiara niepozyteczna iest:) na dobrą drogę przywiesc, y znich Syny Swiatłosci uczynic mogli. Conak nierozumiemy moc bydz iedno za pomocą Ludzi takowych, ktorych w Pismie biegłych bydz rozumiemy: Bo z Nauk wyzwolonych Rzeczpospolita zawzdy pomnozenie bierze. Albowiem widziemy to na Oko, y doswiadczylismy tego dobrze, iako Paryz za zgromadzeniem, y przyzwaniem Ludzi uczonych y mądrych wszystkę Francyą zdobi: Padwa takze y Bononia wszystkę Włoską Ziemię sławną czyni: Praga zasię Cechy oswieca a Niemiecką Ziemię Uczenią oszlachcia zaprawdę dlategosmy z Boskiego zrządzenia Panstwo Ludzi rozmaitych, y Prowincyi roznych przyięli, y na Krolestwo uczonymi Ludzmi ozdobili: y aby Naukami Ich nieumięietnosc wypędziwszy Krolestwo to nasze za Zywota szczesliwego Panowania Naszego zinnemi Kraiami moglismy porownac, nic niewątpiąc, iz ta Sprawa Poddanym Naszym pozytek przyniesie, a zwłaszcza, w Miescie Naszym w Krakowie, w ktorym chcęmy Studium we wszelakich naukach, iako mianowicie w Theologiey in jure Canonico w Phizice, w Prawiech y winnych Naukach wszystkich wyzwolonych, y za przystoyną się nąm rzecz zdało Collegium mianowac, Obrac, postanowic, zasadzic, Ordynowac, y Erygowac, y iuz tym Listem teraznieyszym zasadzamy, postanawiamy na wieczne czasy, y niechay iuz tam będzie, iako iaka Perła nauk

wszy:

wszystkich, aby wypuszczała z siebie Ludzi poradne, cnotami ozdobione, y wrozmaitych Professyiach czwiczone, y niech tam będzie Studnica Nauk z ktorey będą mogli wszyscy czerpać chcący co umieć.

Przyzwani z Akademiey Praskiey Doktorowie, Magistrowie, Professorowie nauki wszelakie rozumieiące dlatego, aby młodz Polska, y W. Xięstwa Litewskiego, oraz zroznych Prowincyi do Korony należących Cwiczeli dla nabycia experyencyey w Naukach wyzwolonych, ktorym to nadane są takowe Prawa.

Władysław Jagiełło Krol Polski &c. Wszystkim y każdemu z osobna Klerykom, Laykom, Żakom ktoregoszkolwiek stanu Kondycyey, y zawołania, a mianowicie Rektorom Universitatis, Doktorom, Magistrom, Bakałarzom, Studentom, Pisarzom, Drukarzom, Bibliopolom, Bedelluszom, y ich Towarzyszom wszystkim, ktorzy iedno dla nauki do Miasta przerzeczonego Krakowa udadzą się, y tam mieszkać będą Artykuły spisane, a napo: tym, y na tym Cyragraphie wyrażone niezgwałcenie chować Obiecuiemy: y onym łaskę swą okazać chcemy: y one same, y każdego z nich Przy swoich Prawiech Przywilegiach, Wolnościach Swiebodach, Statuciech, Zasłach y zwyczaiach wszystkich, ktore w Kollegiach zwykły bydz chowane, chować, trzymać y bronić chcemy. I wszystkie y każdego z osobna Kleryki, Żaki, Studenty, Layki do przerzeczonego Miasta Krakowskiego dla nauki |: iako się rzekło przyszłemi czasy idące naiachaniu do niego, y na odieżdzie.

C. 1mo vide Statuta Regni Poloniæ.
Laski. Herburt
Januszewski
Folio 217. 218. 219.
Przyłuski Folio 155. 156. 160. 161.
Metryka Koronna Sarnicki Folio. 241. 242. 243.
Zawadzki Folio 14. 15. 16.
Herburt Polski Folio 386. 387. 388.
Zelaszewski in Primo Tomo Folio 581. 582.

1mo VB

2do VB

3
93.

ze wszystkiemi ich rzeczami, to iest końmi
xięgami, szatami, pościelmi, pięniądzmi y
sprzętami od wszelkich płac, podatkow, mo=
stowych woien straży, cła myta dziesięcin
ciążenia wszelkiego za wiadomością naszą
wyimuięmy, y władzą krolewską wolne czynie=
my, chcąc tego iżeby od przerzeczonych Zakow
albo Studentow ktorzy sobie, albo sami, albo
przez przyiacioły, y przez inne ktorekolwiek
Osoby przesyłaią więdzeniu, upiciu, zywno=
sciach, we zbożu, w mące, słodzie, w piwie
w winie, y innych trunkach, we drwach y in=
nych potrzebach przez ktore ziemie krolestwa
naszego żadnego cła, ani podatku, abo dziesię=
ciny niebrano &c:

4to
N.

D. 1mo.
Civis Academicus po=
winien miec Testimoni=
um sub sigillo univer=
sitatis.
Łaski Herburt Januszow=
ski Folio 218.

Ale żeby pod Tytułem Studentskim od kupcow
y innych takie zdrady niebyły czynione skazuię=
my wtey mierze przysiędze wierzyc: ieżeliby się
ią zdało od tych ktorzy takowe rzeczy wiozą
wyciągac: y niech swiadectwo listowne
od Rektora universitatis ukazuią, ktorym
listom wtey mierze roskazuięmy dawac zu=
pełną wiarę.

E. 1mo
Item 218.

Nad to ieżeli by ktory student, albo żak
do krakowa na naukę idąc, od zboycow,
y złoczyncow był złupion, albo wczym usz=
kodzon wdobrach swych wktorychkolwiek
takiawnie, iako pokryiomku: tedy wszelką
pilnośc do tego przyłożemy, y przyłożyc roska=
żemy, aby ci łotrowie, y zboycy byli przez
urzędniki krolestwa naszego szukani:
y tę szkody ktore studentom, y żakom poczy=
nili mogły bydz wrocone, a takowe złoczyncę

przez

5to
N.

Przez vrząd Nasz, Niech będą karani.

A żeby porządek dobry, y karność między studenty był zachowan: Chcemy aby wszyscy Żacy y Studenci do Krakowa przyieżdżaiący, y tam się ucząc, swego Rektora mieli, ktoryby ie w sprawach Mieyskich uczył, sądził, y Iurisdykcyą miał nad wszystkiemi, ktoremu oni pod przysięgą, powinni posłuszeństwo czy: nic, y Iego we Czci mieć będą winni.

A żaden w tych kauzach Mieyskich Studenty y Żaki Akademiey Krakow: skiey ktoregoszkolwiek stanu, y zawoła: nia będący, gdzie indziey przed Sędziego Oboiego Duchownego, y Swietckiego nie może pozywać.

A od Dekretu Rektorowego, żaden Appello: wać niemoże: A ieżliby appellował, tedy Appellacya niema bydź odpuszczona: a on Appelluiący niema bydz od żadnego Sędziego Duchownego, albo Swietckiego słuchan: Ale Rektorowa Sentencya niech we wszystkim ważna będzie, wszakże iednak ieżliby Sententia Rektorowa nikczemna, albo niesprawiedliwa się bydz zdała: Consiliarze Universitatis, niech to między sobą rozbiorą; a co będzie spra: wiedliwego niechay konkluduią.

Mimo to ieszcze przerzeczony Rektor Universitatis Żaki, y Studenty swe in causis Criminalibus, iako o zawłoki, y opiestuki, y skrawawienie, ale nie w wielkiey zwadzie uczynione, ma moc są: dzić, ani dlatego Żacy, Studenci, zich

F. Imo
Item Folio 218.

5 to
9 B

G. Imo
Item Folio 219

6 to
B.

H. Imo
Item Folio 219.

zich

z ich Towarzyszami, y Serwitory do innego Sądu niemaią bydz pozywani.

I. 1mo
Item Folio. 219

Ale gdzieby ſ: czego Boze uchoway Student Zak, albo ktory zprzerzeczonych nakradzieſtwie Cudzołostwie, gwałcie Panienskim Mężoboistwie albo in alio facto Criminali, á nie cudnym był poiman, iuz to nie Rektorow Sąd będzie; ale taki Criminaliter poymany będąc Klerykiem do Biskupiego Sądu, á Laik to iest Swięcenia zadnego niemaiący, do naszego Sądu będzie odestan, y kazdy taki zak, Laik, Bedellus, Bibliopola, Drukarz albo ich sługa o Mężoboistwo, pozogę, Cudzołostwo, uciecie członka, albo oranę smiertelną, albo dla innego Łotrostwa wielkiego Obwiniony, iuz niewedle zwyczaiu Patryey, albo Krolestwa naszego, ani wedle Statutow iego, ale wedle Prawa od Sędziego, przez nas deputowanego Criminaliter oskarzony będzie Sądzon: ale iednak ku expurgacyey winy sobie zadany, ma mu bydz dopuszczone Swiadectwo Ludzi Statecznych.

1mo
B.

Confirmacya Praw od Stolice Swiętey Apostolskiey.

K. 1mo
Herburt Folio 381
Laski Ianuszewski Folio. 216

Urban Biskup Władysławowi Krolowi Polskiemu. Gdyzes niedawno ku pozytku Obywatelom Krolestwa Twego Polskiego y innych postronnych Ludzi w Krakowie Collegium wszystkich Nauk poczciwych fundował: a zas wszystkim Rektorom Universitatis, Doktorom, Mistrzom, Pisarzom, Bibliopolom, y ich Towarzyszom do Miasta przerzeczonego dla nauki idącym, y tam mieszkaiącym, niektore Przywileie Osobne z szczodrobliwosci swey Krolewskiey pozwolił ktore twoy Synowie mieli Raycę, Zawnicy

Ławnicy, Przysięznicy, przerzeczonego Miasta wiecznemi czasy nie zgwałcenie chować obiecali: Iako to w swoich y pomienionych Radziec, Ławnikow, Przysięznikow Listach otworzystych ztąd, y zowąd zebranych, y tak pod twą iako y ich Pięczeciami zawieszonemi dostatecznie iest opisano. A tak y my Twoiemi prosbami poruszeni z Radą Braciey Naszey innym Listem Naszym zdało się tez nam postanowic to, y Ordynowac, aby w Mięscie przerzeczonym było Collegium w ktorymby Nauki na wieczne czasy były podawane, tak w Prawie Duchownym, y Swiedzkim, iako y w kazdey inney poczciwey nauce: Okrom Theologiey to iest Pisma Swiętego: à izby Nauczyciele, Studenci przywszytkich Przywilegiach wolnosciach, y Swiebodach, Doktorom, Lektorom, y Studentom, tam dla nauk mieszkaiącym nadanych zostali, y z nich się weselili.

Naiasnieyszy Zygmunt August Anno 1550.

Krol August po zysciu Krola Zygmunta potwierdza Prawa Wolnosci Koronne. — L. 1mo Statuta Zawadski Folio 12. Vide y insze wszytkie Statuta

Obiecuięmy Prawa y Wolnosci słowem Naszym Krolewskim, y pod tą przysięgą ktorąsmy uczynili obowiązuiąc się, iz tę wszystkie wyzey mianowane Prawa, Statuty, albo Statuta, swobody, Wolnosci, daniny Przywilegie y Listy przez Przodki nasze sławney pamięci a mianowicie przez Krola Imci Oyca Naszego słusznie, y sprawiedliwie dane, y wydane mocnie, à nieporuszeniem dzierzec, y wedle nich

pod

Poddane nasze Stanow wszystkich, iako y zo:
sobna każdego zachowywać będziemy, y wszyst:
kim dzierzeć, y zachowywać roskazemy czasy
wiecznemi.

M. imo Anno 1563 in volumine Le:gum folio 30. Szkołę Krakowską, Poznanską, y Płtowską
Iako Posłowie proszą, aby Reformowane były
aczkolwiek to należy na Urząd Ichmm XX.
Biskupow: ktorym tego Prawo Pospolite, y Przod:
kowie nasi zwierzyli iako fundatorowie, y na:
dawce tych to Szkoł: Wszakże my w tey mierze
Xięża, Biskupy, y Rektory napomniemy, y zwierz:
chnosci naszey tego doyrzemy, aby szkoły w dobrey
sprawie były.

N. imo Statuta Laski Herburt Ianuszewski Folio 19. Najasnieyszy Henryk Krol Polski.
A poniewasz przy koronacyach swych, Krolowie
Polscy, [Sławny P. Przodkowie Nasi] Confirmacye Listowne wszystkie Rzeczypo:
spolitey zwykli dawać: gdy do tego przyszło, że:
smy o Confirmacyą byli żądani, tedysmy iey za:
raz pozwolili takim Obyczaiem, iakim Przodkowie
Nasi Krolowie Polscy Confirmacye dawali: ktore:
smy wszystkie koronne Polskie y Wxa Litewskie
y wszystkich Panstw y Ziem koronnych /: dys
membracyey w Rzeczypospolitey szkodliwey
przestrzegaiąc :/ Prawa, Statuta, Swobody, wol:
nosci Przywileie, tak Pospolite, iako y każdemu
z osobna stanu wszelakiego potwierdzili, iakosz
y teraz ieszcze ex superabundanti, y tym Listem
Naszym potwierdzamy, y każdym innym wę:
dług potrzeby potwierdzić iestesmy gotowi.

Serenissimus Stephanus Rex Poloniæ

O. imo Statuta Laski Herburt. Ianuszewski Folio 19 Iura, Leges, Statuta, Constitutiones, Ordina:
tiones, Libertates, ac immunitates in Conventi
bus Regni quibuslibet legitimè sancitas no:

mina

nominatim autem Libertates et Leges in Conventu Electionis Henrici Regis latas, ac quae in Conventu Andreioviensi vel Coronationis Nostrae ferentur, et nobis exhibebuntur, ita tamen ut nec specialitas generalitati, nec generalitas specialitati deroget: tum etiam Conditiones per Oratores nostros cum Ordinibus Pactas et Conventas, et à Nobis approbatas, Quorum Omnium praemissorum tenores, tanti esse Volumus, ac si hisce Literis de Verbo ad Verbum insertae sint, in Omnibus eorum articulis, punctis, Clausulis, Conditionibus approbandas, roborandas, et Confirmandas esse duximus, approbamusque roboramus, confirmamus per praesentes Literas nostras.

Najasnieyszy Zygmunt III.

Akademia Krakowska, acz iest dobrze Prawem obwarowana podług Fundacyi Swiętey Pamięci Krolow Polskich iednak onę y teraznieyszą konstytucyą takwaruięmy. Iz wszystkie Przywilegie nadane tey Akademiey Praerogatywey y Ornamenta Ich w mocy y Całości dawney zostawuięmy one in toto approbuiąc et in usu antiquo zachowuiąc.

P. 1mo In volumine, Legum A^o. 1613. Folio 9.

Najasnieyszy Władysław IV.

Poniewasz Ius Patronatus Akademiey Krakowskiey wszystkie merè Rzeczypospolitey naleźy à pewne Dekreta Rotae Romanae w sprawie inter almam Akademiam Cracoviensem et Patres Societatis o fundowanie szkoł zaszły Tedy my iakosmy się in Pactis Conventis obligowali, procurando uspokoienie tey Akademiey do Oyca swietego włozymy się aby causa in integrum restituta do decyzyey naszey y Rzeczypospolitey tę Sprawę odesłac raczył gdzie y Ius Patronatus Reipublicae y Iura

Q. 1mo in volumine Legum A^o. 1633 Folio 25.

Acade

Academiæ wcale zachowac Obiecuięmy, kto:
vide Bibliopolom Drukarzom expresse
re im tak iako od S. Pamięci Jagietta krola, y In:
szych Antecessorow nadane są, y między insze tey
Rzeczypospolitey Prawa in Volumen Legum insero:
wane tam in toto quam in Parte approbuięmy.

R. 1mo In Volumine Legum Ao 1635. Folio 15.

Stwierdzaiąc Prawa wszystkie Akademiey
Krakowskiey podług Constitucyey Szczęśliwey
Koronacyey Naszey, za deklaracyą Oyca Swię:
tego Szkoly in genere wszystkie od Oycow Socie:
tatis IESU z przeszkodą tey ze Akademiey otwo:
rzone zawieramy, y żeby ani te otwierane ani
żadne insze quocunq' prætextu erygowane wie:
cznemi czasy absq' Consensu Omnium Ordinum
w Mieście Naszym Stołecznym Krakowie y
Miastach iemu przyległych Kazimierzowi, Stra:
domiu y Kleparzu niebyły waruięmy, Zakonom
iednak w Prywatnych Naukach ich dla wła:
snych Zakonnikow, Secundum consvetudinem
et usum niepraj udikuięmy. A przytym całe Prawo
Xięży Biskupow wedle Statutu na dozor rzą:
dow, tey ze Akademiey całe zachowuięmy. A insze
Societatis IESU Collegia wszystkie tak w Koro:
nie, iako w W. X. Litewskim, y w Prowincyach do nich
należących fundowane, y ktore by na potym cum
consensu Rzeczypospolitey fundowane były pa:
trząc na pożytki w kosciele Bożym z ich prac
wynikaiące, y na teraznieyszą przeciwko nam y
Rzeczypospolitey powolnosci, nietylko utwierdza
my, ale y pod Protekcyią Naszę Sukcessorow naszych
y wszystkiey Rzeczypospolitey nieubliżaiąc nic
Prawu Akademiey Krakowskiey przyimuięmy.

Nayjasnieyszy Jan Kazimierz

S. 1mo In volumine Legum Ao 1658. Folio 36.

Wiedząc dobrze iako wiele należy Rzeczypospoli:
tey każdey na czułym Ludzi młodych cwiczeniu
z ktorego Szczęście iey wszelakie wynika, y chcąc
Professorow Akademiey Krakowskiey do zwy:
czainy Synow Koronnych, tym bardziey zachęcić
informacyi, lubo tesz dosyć gruntownemi przez

Swiątobliwych Przodkow Naszych iest darowana Prærogatywami, onę iednak za teraznieyszym od Nieprzyiaciela w Kosciołach Rezydencyach, Bursach, Studentckich, Czynszach wyderkaffowych bardzo zniszczoną od wszelkich Kontrybucyi Mieyskich za zgodnym Stanow Koronnych Consensem cale uwalniamy: O tym iednak co concernit Miasta Krakowskiego z Wielebnym X. Biskupem Krakowskim zniesc się ma Akademia.

Akademią w Kiiowie pozwala Jo K. Mć y Stany Koronne erygowac, ktora takiemi Prærogatywami, y wolnosciami ma gaudere, iako Akademia Krakowska, tą iednak Condycyą, aby w tey Akademiey Zadnych Sekt Aryanskiey, Kalwinskiey, Luterskiey, Professorow, Mistrzow y studentow niebyło. Wiec aby między studentami, y Zakami, Zadney Okazyey do zwady niebyło. Wszytkie insze Szkoły, ktore przedtym w Kiiowie były, gdzie indziey Jo K Mci przenieśc roskaże.

T. 1mo Commissia Hadyacka in volumine Legum inserowana Aº 1659. Folio 39.

Drugą takze Akademią pozwala Jo K Mć Pan Nasz Miłosciwy, y Stany Koronne, y W. X. Litewskiego tam gdzie iey mieysce sposobne upatrzą ktora takich, iako y Kiiowska zazywac będzie Praw y Wolnosci, lecz taką iako y w Kiiowie ma bydz erygowaną Condycyą, aby w niey Sekty Arianskiey, Kalwinskiey, y Luterskiey, Professorow. Mistrzow, y studentow niebyło. A gdzieby kolwiek ta Akademia stanie, iuz tam zadne insze Szkoły wiecznemi czasy erygowane niebedą.

V. 1mo Tamze Folio 39.

Gymnasia, Collegia Szkoły Drukarnie ile Ich potrzebowac bedą, bez trudnosci stawic wolno bedzie, y libere nauki odprawowac, y Księgi Drukowac wszelakie in controversiis Religionum sine Læsione tamen Maiesta:

Majestatis Regiæ et absq̃ Scomatibus na Krola Imci

Najaśnieyszy Krol Michał.

W. 1mo
Porządek Elekcyey in pactis Conventis Ao 1669. Folio 17.

Wszystkie Prawa Swobody y wolnosci Przywilegie, Statuta Koronne y WXa Litewskie wszystkim Stanom Duchownym, y Swiedzkim, et incorporatis Prowincyis Academiæ Cracoviensis, tak też y Miastom wszystkim należące y iuste et legitime dane wszem wobecz y każdemu z osobna y Artykuły wszytkie na Koronacyach Krolow Ichmciow Henryka, Stephana, Zygmunta III Władysława IV, y Iana Kazimierza Antecessora Naszego postanowione na Seymie Elekcyey zgodnie namowione, Takze y te ktore naprzyszley da Pan Bog Koronacyey y na Drugich Seymach za spolną wszech Stanow zgodą umowione, y postanowione będą trzymać y wcale chować in omnibus eorum punctis et Clausulis, Takze et Literas Confirmationis Iurium et Pactorum dać exemplo divorum Prædecessorum Nostrorum y Przykładem Krola Imci Antecessora Naszego obiecuiemy.

Najaśnieyszy Krol Jan III.

Y. 1mo
In volumine Legum Aō 1676. Folio 41

Akademyą Krakowską znacznie tey Rzeczypospolitey od kilku set zasłużoną lat według statutu ~~Statutu~~ sub Titulo Schola Regni wolna ab omnibus oneribus deklaruięmy y przy Prawach Przywilegiach Wolnosciach Constitucyami Koronnemi utwierdzonych wiecznemi czasy approbuięmy.

Najaśnieyszy Krol August II.

Z. 1mo
In volumine Legum Aō 1697 et 1710

Wszystkie Prawa, swobody, Wolnosci, Przywilegie Statuta Koronne, y WXa Litt. et annexarum Provinciarum wszystkim Stanom Duchownym Romani et Ritus Græci Unitorum, y Swieckim incorporatis eoq̃ annexis Provincyis Academiæ Cracovien, Zamoscien, &c Jako

y

Iako y Miastom wszystkim nalezące, y juste et Legitimè nadane wszem wobecz y kazde: mu z osobna, y Artykuły wszystkie na Ko: ronacyach Krolow Ichmściow Henryka, Stephana, Zygmunta III Władysława IV. Iana Kazimierza, Michała, Iana III. Antecessora naszego postanowione et coequationem Iurium, atq Ordinationem Trybunatu, tudziesz Repartycyey, y Loka: cyi Woyska W. X. Litt. na Seymie Elekcyey teraznieyszy zgodnie namowne takze, y te ktore na przyszłey da Pan Bog Koronacyey, y na drugich Seymach, za spolną wszech Stanow zgodą umowione y postanowione będą trzy mac wcale chowac, y one in omnibus eorum punctis et Clausulis, Conditionibus nexibus et Ligamentis adimplere, Iakze y Literas Confirmationis Iurium et Pactorum dac Exem: plo Praedecessorum Nostrorum, y przykładem Nayasnieyszego Krola Imci Antecessora nasze go obiecuiemy.

Akademyey Krakowskiey przez te nieszczesli: we czasy prawie do szczętu zruinowane Do: bra, aby do swoiey pory przyść mogły, circa de scriptas Legibus immunitates, inviolabili: ter one conserwuiemy, y iako Dziedziczne tak wielą Prawami obwarowane od wszel: kich Assygnacyi Wielmoznych Hetmanow y Exekucyi Zołnierskich excypuiemy y ie: zeliby iakie kiedykolwiek wyszły pro nul: lis deklaruiemy, sub rigore incontravenien tes in Lege descripto o co forum w Trybuna: le tak w Koronnym, iako y W. X. Litt. toz Pra: wo ma słuzyc, y Domkom generaliter wszy stkim w Krakowie, Kazimierzu, Kleparzu lezącym a do Akademyey nalezącym.

A 2do in Volumine Legum Ao 1710

Akademie, Collegia, Szkoły, Gymna sia,

B. 2do

w roznych mieyscach po Miastach Krolestwa Polskiego ktorego czasu są załozone otwarte Restaurowane, y Erygowane od Najasnieyszych Monarchow Krolow Polskich, Arcybiskupow, Biskupow, y całey Najasnieyszey Rzeczypospo-

Potwierdzone.	litey. à Naprzod
	1364. Krol Kazimierz II postanowił Szkoły w Krakowie pisze Doring in sua Bibliotheca jure Consultorum folio 108.
Vide Statuta Regni.	1401. Krol Władysław Jagieło Akademią Krakowską fundował Prawami Przywilegiami przyozdobił.
Statuta Regni	1520. w Poznaniu Akademia z Krakowa Magistrowie, Professorowie posyłani.
tam ze	1520. Pułtowska z Akademiey Professorowie.
Paneg. Petrici doct. medic.	1548. w Lwowie Gymnasium z Krakowa Profess.
Gwaguin folio 104.	1565. w Brunsberku Collegium Soc: IESU.
Gwaguin folio 106.	1565. w Poznaniu Collegium Soc: IESU.
Gwaguin folio 106.	1574. w Kaliszu Collegium Soc: IESU.
Starowolski folio 100.	1570. w Wilnie Collegium Academia S. I.
Gwaguin folio 107.	1579. w Połocku Collegium Societatis IESU.
Gwaguin folio 108.	1582. w Lublinie Collegium Soc: IESU.
Gwaguin folio 107.	1582. w Nieswiezu Collegium Soc IESU.
Gwaguin folio 106.	1583. w Iarosławiu Collegium Soc IESU
Calendaria vide	1589. w Zamosciu Akademia z Krakowa Magistrowie
Gwaguin fol. 107.	1589. w Sendomierzu Collegium Soc. IESU.
In Volumine Legum.	1607. w Thoroniu Collegium Soc IESU.
Gratis Plebanskie folio 208.	1614. w Krakowie Collegium Societatis IESU. apud S. Petrum o Szkoły otwarte Proces w Rzymie, z Akademią.
In volumine. Legum.	1635. w Krakowie w Collegium S. Petri Szkoły Zawarte wiecznemi czasy
	1635. w Warszawie Collegium Soc. IESU.
	1635. w Warszawie Collegium Schol. Piarum.
	1635. w Przemyslu Collegium Soc: IESU.
	1635. w Pinsku Collegium Soc IESU.

1635. w Barsku Collegium Soc: IESU.
1635. w Rawie Collegium Soc. IESU.
1635. w Krosnie Collegium Soc: IESU.
1640. w Witepsku Collegium Soc: IESU.
1647. w Grodnie Collegium Soc: IESU.
1659. w Kijowie Prawo na Akademyą erygowane
1661. w Płocku Collegium Soc: IESU.
1661. w Drochiczu Collegium Soc: IESU.
1661. w Międzyrzeczu Collegium Soc: IESU.
1661. w Bydgoszczu Collegium Soc IESU.
1673. w Kownie Collegium Soc: IESU.
1677. w Piotrkowie Collegium Schol. Piarum
1683. w Minsku Collegium Soc: IESU.
1690. w Radomiu Collegium Scholar Piarum
1691. w Nowym Miescie 10. mil od Krakowa Szkoły w. OO. Iezuitow zawarte. vide Decreta w Trybunale

w Hełmie, Grudziądzu, Krasnostawie w Białej y Insze Collegia szkoły w roznych mieyscach otwarte w. OO. Iezuitow.

Vide Constitutiones in Volumine Legum.

Tesz wyzey wyrazone Akademye, Collegia szkoły, Gymnasia po roznych mieyscach Krolestwa Polskiego będąc Erygowane Studentes et Scholares tychze mieysc iezeli Praw Przywilegiow Wolnosci, Swobod, Praerogatyw, co Akademia Krakowska ma: zazywaią Tosz iezeli y w Narodach inszych, toiest Krolestwach Panstwach przytakich ze szczycąc się zostaią Wolnosciach. C. 280

Vide Bibliothecam Iure Consultorum Davidis Doringi ktory pisał.

De Academiarum Privilegys Libertatibus, et Immunitatibus tak

Doring Folio 89. Puncto 94.

Illustres tamen Scholas et Gymnasia quæplurima in Germania sunt, quamvis Academiæ non sint, ab his Privilegijs excludi durum fuerit: Cum quia Imperator generaliter loquitur de Omnibus Scholaribus, et Locis, in quibus Literarum exercentur Studia: tum quia rationes, quas propter Imperator hæc, Privilegia concessit Omnibus Scholaribus communes sunt.

D. 2do vide statuta Laski Herburt Januszowski Folio 1778.

§vo. 13

Drukarze, Bibliopole podiednym Prawem Universitatis z Doktorami y Mistrzami zostaią, y kazdy taki Zak, Laik to iest Bedellus, Bibliopola Drukarz albo ich sluga in Criminalibus Causis do Sądow Nayasnieyszego Krola Imci nalezy.

Vide Andream Lipski in Centuria Prima Observationum Practicarum Fol. 8. no. 11.

Privilegium Scholaribus Concessum utrũ ad Omnes Causas, tam Civiles, quam Criminales extendi possit.

Privilegium Academiæ Cracoviensi concessum an ad alias Scholas extendi debeat.

R. Puns 6. 7. 8. 9. Rector prædictus Scholares et Studentes suos in Causis Criminalibus Levioribus, ut poté pro capillatione offensione, cum palmo vel pugno ad effusionem Sanguinis, ac contentione, qualibet non enormi, habeat judicare nec ab hoc ipsi Scholares et Studentes, vel eorum Familiares, atq ad extranea Judicia evocentur et trahantur. Si autem /: Quod Deus auferat :/ Studens Scholaris vel alius prædictorum in furto, adulterio, stupro, homicidio, aut aliquo Crimine Capitali et ignominoso fuerit deprehensus, illorum Cognitio non debet ad Rectorem pertinere, sed statim Criminaliter deprehensus Scholaris si Clericus fuerit ad Episcopale Iudicium remittatur. Si vero Laicus Nostro Judicio subiacebit, unde liquido

cons

constat, quod non solum ex prædicta Con:
stitutione Imperatoris Friderici |: quam
in Regno nullius Authoritatis esse, ut
pote quod Nostri Statutis et Constitutio
nibus Regni pro Legibus utantur, forte
quis dixerit :| sed etiam ex Privilegio
Regis Vladislai Jagiëlonis Academiæ
Cracoviensi concesso hoc beneficium fori
Scholaribus competat nec est quod quis
ad amussim omnia revocando ad eos qui ali:
bi dant operam Literis, Privilegium huius
ce modi Scholaribus Cracoviensibus con:
cessum minime spectare dicat: id enim
stricto Iure verum esse nemo negare po:
test. At æquitatis ratio suadet, ut ad
omnes Scholares ea, quæ in favorem ipso:
rum prolata sunt, producantur, idq; pro:
pter commodum Reipublicæ, quod ex do:
ctrina et scientia Scholarium proficisci
solet, vulgati enim juris est, quod ubi Legis
ratio cessat, ex Lex producenda non sit, ita
ex adverso ubi eadem est ratio, idem Ius
statuendum esse, atqui cum eandem esse
rationem Academiæ Cracoviensi quæ et
aliorum locorum est, in quibus bonæ Literæ
exercentur nemo dubitare possit, merito
etiam eodem Iure omnia huiusce modi
loca gaudere debent.

Pisze Daniel Hospitalis ad Reges Prin:
cipesque Catholicos, iż Iure Carolinæ
Regni Boemiæ, Omnes Regni Scholastici
tam discipuli, quam Magistri, tum Biblio:
polæ Librarii ac Typographi ad Pragense
Collegium Authoritate Regia translati &c. &c

E. 2dò vide Tubam magnam Folio 555.

Najaśnieysi Krolowie Polscy oddali Bi:
bliopolow Drukarzow pod Protekcyą
władzą y moc Jaśnie Oświeconym, Jaśnie

Jaśnie Wielmożnym, Wielmożnym Ichm[ościom]
Xiężom Arcybiskupom, Biskupom, Officyałom
aby Bibliopolium w wolnym uprzywilegiowa:
nym Officyn Handlu Ksiąg Drukowaniu z
prowadzaniu, y przedawaniu w wierze Świę:
tey Katolickiey Rzymskiey nic nie było przeci:
wnego mieli attendencyą. Obwieściwszy Przy:
wileiem Nayiaśnieyszy Zygmunt August na
Synod Generalny Krolestwa Polskiego w Roku
Panskim 1556. de tenore tali.

Constitutiones Synodorum Metro: politanarum Ecclesiae Gnesnensis Provincia: lium, tum vetustorum quam recentiorum usq[ue] ad Annum 1578. Karnkowski folio 26.

Sigismundus Augustus DEI Gratia
Rex Poloniae &c: Universis et Singulis,
Palatinis, Castellanis, Capitaneis Artium
et aliorum Locorum Nostrorum Tenutarijs, eo:
rumq[ue] Vicegerentium et Vice Capitaneis, Burgra
bys, Proconsulibus, et Consulibus et alijs Magi
stratibus Urbium et Oppidorum Regni Nostri
ad quos hae Nostrae Literae p[rae]sentes pervenerint.
Significamus et Mandamus eorum tenore.
Quod cum antiquitus Bibliopolae Omnes et
Impressores, sint et esse debeant Sub potestate,
et Iurisdictione Reverendissimorum et Ren:
dorum Dominorum Archiepiscoporum et Epi
scoporum eorumq[ue] Ordinariorum Officialium
ne et FF. vestrae eos a potestate et Iurisdi:
ctione Ecclesiastica in ijs quae ad Impressionem,
Inventionem, et venditionem Librorum perti:
nent eximere, et vindicare audeant. &c: &c Da:
tum Vilnae. Prima die Mensis Marty Anno
Domini M.D.L.VI. Regni Vero Nostri
XXVII.

Ad mandatum S. R. M. proprium

Alterum Privilegium.

F. 2do Edictum Sigismundi Regis Contra Haeretic[os] Libros in Constitutio[nibus] Synodalibus Karn: kowski Folio. 126. 127.

Sigismundus DEI Gratia Rex Poloniae
Magnus Dux Lithuaniae, Russiae Prussiae
&c. Dominus et Haeres.
Manifestum facimus Omnibus et Singulis,
cuiuscunque Status et Ordinis Subditis

Nostr.

nostris: Nec non etiam advenis, quibuscun
què in Regno et Dominiis Nostris ubilibet
existentibus. Quia cum humanis ingeniis,
præsertim vulgi, ad res novas ac insolente
propensis, necesse sit cum alia mala plera
què tum vero Schismata et Hæreses emer
gere, necesse item sit illas, per eos qui Di
uinis, ac humanis institutis præpositi
sunt, tanquam Zizania ex agro putari et
eradicari. Siquidem Sola est Religio, quæ Le
gibus, ac institutis sui homines in disciplina,
in virtute ac in fide erga Deum et Homines
continet, ac regit, quaq in norma, et Obser:
vatione sua veteri turbata, et dissoluta
turbari, ac dissolui necesse est universa:
quod postea, ut in multis exemplis constat
in seditiones vergere, ac in perniciem rerū
Publicarum, earumq Rectores redundare
solet. Nos pro Officio Christiani Principis,
eam ipsam Religionem à Sanctis Patribus
ordinatam, ac per Sanctam Romanam Eccle
siam directam nobisquè à Majoribus Nostris
per manus traditam, ac per nos deniquè, et
Gentes Nostras multo Sanguine, et Clarissi:
mis gratia Dei victoriis, hactenus defen:
sam etiam a labe Hæretica, his temporibus,
in vicinia emergente integram ac immacula:
tam, in Regno et Dominiis Nostris conserva:
re volentes Publicis edictis mandamus,
ne qui libri Lutheri cuiusdam eiusq Sequa:
tium, quorumcunquè quos sua insolentia
in reprobum egit sensum quiquè prætex
tu libertatis Christianæ, prætextu vitiorum
ordinis Ecclesiastici et Scandalorumq ab
Hominibus et ab ijs, qui de Hominibus ass
umpti,

assumpti, ac per inde infirmi sunt, venire
necesse est tanquam sub melle viros suum
in vulgus spargunt et scriptis, ac sermonibus
famosissimis non solum mores salubres ac
instituta Ecclesiastica, sed ipsos Patres etiam
Sanctos turpissime proscindunt, et sacra
Prophanis miscent nequaquam ad Regnum
et dominia Nostra inferantur et legerentur,
neve quis dogma ipsum pestiferum, ac iam pri:
dem damnatum approbare profiteri, vel tueri aude
ret sub pœna Capitis et confiscatione bonorum
omnium, atque postea edicta Nostra exequenda,
modum etiam oportunum statuere volentes
delegavimus in Prætorium Civitatis Nostræ
Regiæ Cracoviensis, non nullos primarios No:
stros, tam Spirituales, quam etiam Seculares
Consiliarios qui cum Consulibus ac Officialibus
Civitatis, si edicta ipsa Nostra exequenda
statuerent, ut inprimis quandocunque oppor:
tunum videretur Reverendissimo Episcopo Cra
coviensi fieret per inquisitores eius cum decurio:
nibus in tota Civitate, ad huius negotii, aliorumque
excessuum tollendorum custodiam delegati per
omnes et singulos domos testudines ac cistas
diligens scrutatio fiat: et ubi aliqui libri
Hæretici invenirentur, illinc pœna edicti exi:
gerentur deinde ut impressores Librorum ni:
hil prorsus imprimere et Bibliopolæ vel alij
quicunque exponere ac vendere deinceps ex li:
bris undecunque adductis nisi illos Rector Uni:
versitatis vel aliquis per Ordinarium Constitu
tus prior viderit, et tam imprimi, quam vendi
permiserit sub pœnis prædictis ut autem et
reliquæ Civitates Nostræ hoc exemplo insi:
stant ac unusquisque tempori præmoneretur
ne ipsa Mandata Nostra Regia transgrediatur
et

et ignorantiam praetendere possit.
Nos hanc ipsorum Consiliariorum simul ac Consulatus Cracovien: Ordinationem per has Literas nostras omnibus testatum esse volumus. Mandantes etiam omnibus alys Civitatibus Regni et dominiorum nostrorum ut cummodum edicta nostra exequendi faciant, cum loci ordinarys, aut eorum delegatis Ordinationes opportunas easque diligentissime exequantur pro gratia nostra aliter non facturi & &. Datum Cracoviae Sabatho ante Festum Nativitatis Sanctissimae Virginis Mariae Dominae Nostrae Anno Domini **M.D.XXIII.** Regni Nostri **XVII.**

Decrevit etiam hoc Sacro sancta Synodus ut in singulis Diaecesibus, ad minus semel in Anno per Dominos Loci ordinarios, aut eorum delegatos, Bibliothecae ac Libri venales in eis contenti visitentur et diligentius revideantur: quod si qui Libri suspecti aut Haeretici in eis reperientur cremari debent: Et Bibliopola puniri poena arbitraria per locorum Ordinarios imponenda alias iuxta Statuta Regni et Constitutiones Regiae Mtis atque edicta iam dudum super haec facta quorum exemplum est in Statutis Nostris novis Laski de Haereticis insertum et simile novissimum hic placuit inseri.

G. 2do
Bibliothecae visitentur & Libri venales revideantur.
In Constitutionibus Synodalibus Anno 1542. Karnkowski Folio 26.

Na Synodzie Zebranym Generalnym Warszawie postanowiono

Salvator et DEUS noster Christus IESUS fundans, et constituens Ecclesiam suam, cum qua usque ad consumationem Saeculi se futurum promisit, praeter Sacramenta Novae Legis et Gubernationem Spiritus Sancti, per Principem Apostolorum Petrum /: pro cuius fide ut non deficeret Oravit :/ et illius Successores sacram quoque Scripturam

H. 2do
Acta et Constitutiones Synodi Provincialis in Ecclesia Collegiata S. Ioannis Baptistae Varsaviae 13. 9bris Anno Dni 1634. Celebratae.

Novi et veteris Testamenti tanquam doctrinæ
Cælestis fontem et cæleste depositum custodi:
endum servandumquè in ea reliquit &c &c.
Biblia Sacra sine licentia et approbatione
Sanctæ Sedis Apostolicæ in linguam Polonicam
versa Gedani Anno 1633. in Officina Andreæ
Hunefeldi impressa &c &c.. In Dei Nomine
Omnibus et Singulis Christi fidelibus velutri:
usq Sexûs et cuiusvis Conditionis Regni Poloni:
æ et Magni Ducatus Lithvaniæ incolis et in
Virtute Sanctæ Obedientiæ ac sub excommu:
nicationis pæna ipso facto incurrendâ Sediq
Apostolicæ in catalogo Librorum prohibitorum
et Bulla cænæ Domini reservatâ distinctè pro:
hibemus, ne Librum hunc Bibliorum Gedani
in Officina Andreæ Hunefeldi, vel alibi, lin:
guâ nostrâ impressum, vel alibi recusum, le:
gere retinere, vendere, seu cuipiam donare
audeant, sed siquis ea habuerit Parocho, Paro:
chus verò Episcopo suo quamprimum reddere
teneatur. Bibliopolis verò et Typographis
Omnibus sub eadem anathematis et pecuniæ
pænis, arbitrio Illustrissimorum quos ut præ
sentes Literas nostras per Parochias publicare
sine mora curent fraterne rogamus decer:
nendis. Mandamus ne prædicta Biblia vende:
re sive de novo imprimere quovis modo præ
sumant, sciantq Bibliopolæ et Typographi
se quo ad impressionem, venditionem, et in:
vectionem librorum Illustrissimorum DD.
Loci Ordinariorum Jurisdictioni antiquitus
esse subjectos secundum Rescriptum Serenis:
simi Olim Sigismundi Augusti Regis Con:
stitutionibus Provincialibus libro primo
insertum &c &c.

I. Edo
Vide in Tuba
magna folio 594

Iosz samo y w Narodach obcych znay:
duiemy iako Illustrissimi et Reverendissi
mi

mi Principis Domini Cardinalis et Archiepi:
scopi Pragensi Legati nati &c &c.
Judicium et Censura Bullæ &c &c. Censura
verò Librorum sive venalium, sive impri:
mendorum maximè in concernentibus
fidem, est juris Episcopalis et Inquisito:
rum sic habet perpetua consvetudo in
Ecclesia Dei.

Po wyrazeniu y pokazaniu Trzech Iurisdi: K. 2do
kciey nad Osobami uprzywilegiowanego
handlu Ksiąg Bibliopolow, Typographow
po roznych Prowincyach, Woiewodztwach
y Miastach gdzie tylko Studia exercentur
w Krolestwie Polskim y W. X. Litewskim zo:
staiących. I Tu uwazywszy z dawnosci
czasu, choc iesczcze na ow czas Warszawa
sczupła będąc w Sobie Xiąząt niegdy Ma:
zowieckich Sedes miała Księgi y Bibliopo:
low, a daleko z bardziey teraz przy rosprzestrze
nieniu tak wielkiey liczby Swiątnic Pan:
skich Klasztorow Zakonnych, y wysmienitych
Pałacow, Budynkow, Najasnieyszy Rezyden
cyi Krola Imci, Panow y Senatorow. Oraz
przy otwarciu dwoistego Collegium Szkół
Piarum Scholarum y W. OO. Iezuitow od
tegoz samego Czasu niewspominaiąc, ani
wzmieciaiąc dawnieyszych Bibliopolow przy:
tym ze Mieście Warszawie osadzonych Prawa:
mi, Przywilegiami opatrzonych, a pod czwar:
tą Iurisdykcyą J. Wo Imci Pana Marszałka
Wielkiego Koronnego y W. X. Litewskiego
ut Secretarij et Servitores J. K. Mcî Dworu
oddani są. Jako nizey wyrazac będziemy
dokumentami Przywilegiow.

K. 2do

Privilegium Petri Elert Anno 1643. 12. January. Varsaviæ

Vladislaus IV. D. G. Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ Russiæ, Prussiæ, Masoviæ &c. &c. Significamus præsentibus Literis Nostris quorum interest Universis et Singulis Quod cum Regiæ Nostræ providentiæ intersit, ut artes, quæ divino Cultui propagando: rerum gestarum gloriæ ab oblivione vindicandæ magnorumque: in re literaria virorum lucubrationibus, et scriptis ad posteritatem transmittendis serviunt, favore et benevolentiâ nostrâ amplectamur &c. &c. Ut Typographiam erigendi exercendiq; in Civitate nostra Varsaviensi per hoc Rescriptum et Privilegium concederemus. Uti quidem concedimus, damus, et eundem in Typographum Nostrum assumimus Volentes ut omnibus Iuribus ac Libertatibus, Prærogativis quibus de Iure et consvetudine cæteri Typographi gaudent: nec non Bibliothecam aperiendi, Libros tam hic quam in alibi impressos libere ubiq; divendendi Omniaq; exercendi, quæ ad usum tam Bibliothecæ, quam Typographiæ spectant: insuper eundem prænominatum Typographum et Servitorem Nostrum ab omnibus Iurisdictionibus Civilibus et Castrensibus eximimus et exemptum esse volumus, soli verò Nostræ Regiæ Mareschalcorum q; modernorum et pro tempore existentium tam Regni quam M. D. Lithuaniæ Iurisdictioni eundem subiacere volumus, ab omnibus Oneribus Castrensibus Civilibus tam Publicis quam Privatis in omnibus Regni et M. D. Litthvaniæ Civitatibus et oppidis ubicunq; cum Curia Nostra feliciter constituti fuerimus et Residebimus, ibidemque is idem Typographus

Typographus Noster Curiam Nostram
Sequatur liberum et immunem facimus,
venumq; libros quosvis, modo non sint
prohibiti exponendi facultatem damus
et benigne concedimus, quod quidem ad
omnium et singulorum Magistratuum
et Officialium Regni et Dominorum Nostro:
rum potissimum vero Officij Consularis Var:
saviensis notitiam deducendo mandamus
ut præfatum Petrum Elert pro Typographo
et Bibliopola Nostro ex eo tempore habe:
ant et ab alijs haberi curent, eundemq; Omni:
bus Prærogativis, Iuribus, Immunitatibus,
Libertatibus, ac Obventionibus, uti, frui,
permittant. imo et ab alijs quibuscunq; ita
defendant ac tueantur ne ratione præmis:
sorum a quopiam, quovis colore aut præte:
xtu difficultatem habeat: idq; pro Gratia
Nostra secus non facturi. In Cuius rei fidem
præsentes manu nostra subscriptas sigillo Regni
Communiri Mandavimus. Datum Varsaviæ
die XII. Ianuarij Anno Domini MDCXLIII.
Regnorum Nostrorum X. Sueciæ XI. Anno
Vladislaus Rex. (Locus Sigilli)
Iacobus maximus Fredro Regens Cancella:
riæ Majoris

Vladislaus IV. DEI Gratia Rex Poloniæ
Magnus Dux Lithvaniæ Russiæ, Prussiæ,
Masoviæ, &c.
Significamus præsentibus Literis Nostris
quorum interest Universis et Singulis. &c
Quia nos ad intercessionem certorum Consiliari:
orum Nostrorum pro Nobili Petro Elert Typo:
grapho Bibliopola Nostro Varsaviensi apud
nos factam hanc ipsi facultatem dandam

L 2do
Alterius
Privilegij tenor
quo ad Compactio
nem Librorum
de 12. Ianuarij
Ao. 1645. concessi

et concedendam esse duximus, damusq et conce
dimus p̄ntibus Literis Nostris ut ipsi Compacto
rem Librorum quemcunq elegerit alere liceat,
cujus opera, in compingendis quibusvis, tam
in Officina sua Topographica quam alibi impres
sis uti possit. Quem Nos Compactorem Libro:
rum taliter a praenominato Typographo Nostro
ascitum in Patrocinium Nostrum et Protectione
Regiam assumimus atq in numerum Servitorū
Nostrorum et Compactorum Librorum cōopta:
mus per p̄ntes Literas Nostras, dantes eidem
Compactori Librorum plenam et omnimodam
potestatem omnibus et singulis Privilegiis,
Libertatibus, Praerogativis, quibus caeteri Ser:
vitores Nostri gaudent et fruuntur gaudendo
et fruendi &c &c. Socios praedictae artis quot
quis voluerit in usum Typographiae Nostrae alen
di, Tyrones instruendi et more aliorum Magi:
strorum Opificii ejusdem in Contuberniis existen
tium manu mittendi, quod omnibus quorum
interest praesertim vero Regni et Curiae Nostrae
Marschalcis officialibus et Magistratui, tam
Castrensi quam Civili Varsaviensi, aliisq qui:
busvis Personis totum facimus iisdemque man:
damus ut dictum Petrum Elert Typographum
nostrum circa superius expressum facultatem
a nobis ipsi benigne concessam integre conser:
vent, nec aliquo praetextu ipsum in usu Pri:
vilegii Nostri impediant, impedirique ab aliis pa:
tiantur, pro gratia Nostra. In cujus Rei fidem
p̄ntes manu nostra subscriptas Sigillo Re:
gni communiri jussimus. Datum Varsaviae
Die XII. Januarii Ao Dni MDCXLV. Regnorū
Nostrorum Poloniae XII. Sueciae vero XIII. Anno
Vladislaus Rex (Locus Sigilli)

Jacob

Iacobus Maximus Fredro Regens Cancell. majoris.

Joannes Casimirus DEI Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae Prussiae Masoviae &c &c.

M. 2do

Privilegium Elertowa Grodnae d. 11 January Ao 1653. sive Confirmat. Privil.

Significamus praesentibus Literis Nostris quorum Interest Universis et Singulis. Quia nos condignam rationem meritorum Nobilis olim Petri Elert Bibliopolae et Typographi nostri recenter ex hac vita sublati habentes indemnitatisque Conjugis eiusdem Honoratae Elisabethae Piotrkowiczowna et Prolis derelictae favore Nostro Regio prospicere volentes eandem penes jura à Serenissimo olim fratre et Praedecessore Nostro Charissimo super officinam Typographicam Varsaviae et ubique locorum ad latus nostrum exercendam irrecudendis praesertim Constitutionibus Regni, tum alijs Typo vulgandis Publicis, Privatisque Scripturis prout Privilegia praememorato marito suo à praetacto Serenissimo Divae Memoriae olim Fratre et Antecessore Nostro super dictam Typographiam à nobismetipsis Confirmata obloquuntur. Conservandam, et Manutenendam esse duximus, uti quidem conservamus et manutenemus praesentibus ad extrema vitae suae tempora, ita ut à nemine in praefatis Iuribus suis dictae Officinae Typographicae impediatur sub poena duorum Millium aureorum per medium fisco Nostro per medium vero parti applicanda, et in Casu Contraventionis Forum Mareschalcale peremptorium praefigimus ac assignamus vigore Cuius Conservationis Nostrae praefata Honorata Elisabetha Elertowa saepedictam Officinam Typographicam in qualibet Urbe Civitatum et Oppidorum

Nostrorum, ubi etiam exerceri et excudi ne:
cessitas fuerit, habere homines artis huius
peritos nec non tales, qui Compingendi li:
bros artem quoqꝫ noscant penes se fovere
et habere poterit. Quod Omnibus quorū
interest praesertim verò Mareschalcis Re:
gni Curiaeqꝫ Nostrae et M.D. Lithuaniae tum
Magistratibus quibusvis, tam Terrestribus,
Castrensibus quam Civilibus ad notitiam de:
ducendo mandamus, ut eadem Honoratam
Elertowa circa praememerata Jura et hasce con
servationis Nostrae Literas conseruent, et manu:
teneant ab alÿsque Conservari et manutenerī
curent pro gratia Nostra in cuius rei fidem praesen:
tes manu nostra subscriptas Sigillo Regni Com:
muniri jussimus. Datum Grodnae die 11. Januarÿ
Anno Dn̄i M.D.CLIII. Regnorum Nostrorū
Poloniae et Sueciae V. Anno.

Joannes Casimirus Rex

(Locus Sigilli)

Nicolaus Pazmowski Regens Cancell. Majo.

N. 2do Privilegium Andreae Mennich ad instar Georgÿ Forsteri Bibliopolae à Vladislao IV. et Joanne Casimiro Regib. Poloniae à Rege Michaele Confirm. Anno 1672. die 15. Junÿ.

Michael DEI Gratia Rex Poloniae
Magnus Dux Lithvaniae, Russiae Prussiae,
Masouiae. &c. &c.

Significamus praesentibus Literis Nostris, quo:
rum interest Universis et Singulis Clementiae
et Regiae benignitatis non postremum Judiciū
prosperae memoriae perenaturae gloriae ingens
et ampla materies industriam et ad Servitia no:
stra fovere animareqꝫ promptitudinem talesquè
in censem Aulae adsciscere famulitÿ qui fidei pro:
bitatis praeclari eruditas merces Librariamqꝫ
supellectilem in Regnum Nostrum distrahendam
important, sane institimus exemplo Serenissimorū
Praedecessorum Nostrorum Vladislai IV. et Joannis
Casimiri Qui Georgium Forsterum titulo Regiÿ
Bibliopolae exornandum eumqꝫ favorem im:
pertiri

Impertiri dignati sunt. Hinc et Nos Nobilem Andream Mennich Titulum Servitij Nostri flagitantem eadem decoramus Praerogativa Regiumq Constituimus Bibliopolam ac in numerum realium et actualium Servitorum Nostrorum adsciscimus et Cooptamus, dantes et Concedentes eidem plenum et omnimodam facultatem et potestatem omnibus Iuribus, Praerogativis, Gratiis, Indultis et Immunitatibus quibus reliqui Reales et actuales Servitores Nostri de Legum praescripto vel recepto usu et Consuetudine gaudent et fruuntur libere gaudendi et fruendi eruditas merces suas in quibusvis Regni Nostri Civitatibus exponendi et distrahendi sine quarumvis Personarum et Magistratuum impedimento. Qui vero Majorem Gratiam Nostram experiatq ab omnibus exactionibus, ac indebitis Contributionibus eximimus et excipimus quoties vero &c. Quod ad notitiam omnibus quorum Interest praesertim vero Supremis Regni et M.D. Lithvaniae Curiaeq Nostrae Marschalcis nec non Officio Consulari Varsaviensi deducentes ijsdem mandamus, quatenus praenominatum Nobilem Andream Mennich pro vero et Legitimo Servitore Nostro habeant et agnoscant eundemq Iuribus, Gratiis, Libertatibus, et immunitatibus Caeteros Servitores Nostros ex recepto usu et consuetudine concernent, uti frui permittant, nec ipsi impediant, nec impediri, a quopiam impediri faciant. Pro Gratia Nostra in cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo Regni Nostri Communiri jussimus Datum Varsaviae die XV. Junij Anno Domini MDCLXXII. Regni Nostri II Anno

Michael Rex. (Locus Sigilli)

O 2do

Privilegium Caroli Sreiber 26. 9bris Anno 1685. Confirm. NB. 15 lat zasługuiąc się nizeli Typografem został y Bibliothekę otworzył, Czeladz Introligatorską chowaiąc ieszcze Cechu nie było.

Joannes Tertius DEI Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ Russiæ, Prussiæ, Masoviæ &c. &c.

Significamus præsentibus Literis Nostris quorum quorum interest Universis et Singulis, Qui a nos Considerantes fidelia atq̄ Sincera Egregii et Eruditi Caroli Sreiber Typographi per Continuum quindecem Annorum Spatium in Typographia Elertoviana a Serenissimis Antecessoribus Nostris varsaviæ Privilegiata in Publicis negotiis contestata merito, attendentesq̄ ipsius promptum et indefessum adulteriora Nostra et Reipublicæ Obsequia Studium facile inclinati sumus, &c &c Materias tam Elertovianis quam Petricovianis Kosinscianisquè Privilegijs comprehensas sine cuiusvis alterius Typographi seu Typographiæ præscriptione imprimendi, excudendi impressosq̄ et excussos divendendi, Bibliothecam instituendi et aperiendi, et in ea tam Suis proprii quam alieni et externi præli libros venum exponendi facultatemq̄ Typographicam iuxta præfata Jura et Privilegia, atq̄ usum antiquum exercendi insuper ut in arte Compactorea librorū profaciliori expeditione tenere possit volumus et declaramus, ut autem ꝑenti Privilegio Nostro ac alijs antiquioribus Nbli Olim Petro Elert eidemquè Typographiæ Elertovianæ dictæ adꝑens in Possessione Sua existenti concessis Iuribus et Libertatibus in eis descriptis, ac Supra Specificatis idem Egregius Sreiber cum Suis Successoribus secure gaudere possit. Omnibus in Universum Typographis quam alijsquibuscunq̄ gradus Status et Conditionis existentibus Personis Mandamus et iniungimus &c &c. Quod Omnibus quorum interest præsertim vero Magnificis Marschalcis Regni, et M. D. Lithvaniæ eorumq̄ et Nostris Hospitiorum Distributoribus No:

Nostræq; Curiæ et Thesauri Utriusq; tam
Regni, quam Magni Ducatus Lithuaniæ
Officialibus nec non Officijs quibusvis et Ju:
dicijs Omnibusq; cuiuscunq; Status et Con:
ditionis Hominibus notum esse volentes,
mandamus ut prædictum Egregium Carolum
Sreiber pro vero et legitimo Typographo
nostro Reipublicæ et Thesauri Regni ac
M. D. Lithuaniæ habeant et agnoscant:
ipsumque circa præsens Privilegium Nostrum
Libertatesque in eo, ut et in alijs Electoria:
nis expressas conservent et manuteneant,
neq; ipsum in usu earundem Libertatum Libro:
rumque supra Specificatorum impressione
impediant, quinimo in Contraventores et præ
peditores serio animadvertant pœnamq; sub
scriptam extendant pro Gratia Nostra. In
quorum fidem præsentes manu Nostra subscri:
ptas sigillo Regni Communiri jussimus. Da:
tum Varsaviæ die VI Mensis 9bris Anno Dni
M.D.CLXXXV. Regni Nostri Anno II.
Joannes Rex. (Locus Sigilli)

Actum in Curia Regia Varsaviensi Feria
Secunda post Dominicam Cantate proximo
Anno Domini 1705.

Ad Officium et Acta præsentia Castrensia Ca
pitanealia Varsaviensia personaliter veniens
Nobilis Andreas Hebanowski Eidem Officio
præsenti Literas infrascriptas Servitoratus
e Cancellaria Regni Majori emanatas ad in:
grossandum acta præsentis obtulit de tenore tali.
Augustus Secundus DEI Gratia Rex Polo:
niæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ,
Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Livoniæ, Volhy
niæ, Podoliæ, Podlachiæ, Smolensciæ, Severiæ

P. 2do
Privilegium a Serenissi:
mo Joanne III Datum
Varsaviæ die 12. Martii
Anno 1695. Andreæ
Hebanowski Bibliopo:
læ. Serenissimus Rex
Augustus II. approbavit
confirmavit, Ratificavit
die 25. Julij Anno 1698.

Czerniechouiaeq. Necnon Haereditarius Dux
Saxoniae et Princeps Elector.
Significamus praesentibus Literis Nostris quo:
rum interest Uniuersis et Singulis. Reprodu:
ctas Coram nobis fuisse Literas Papireas Authen
ticas manu Serenissimi olim Diuae memoriae
Ioannis Tertii Regis Praedecessoris Nostri Chris:
simi subscriptas Sigillo eiusdem Majoris Cancel:
lariae Regni Communitas continentes in se Ser:
uitoratum Nobilis Andreae Hebanowski Ciuis
Bibliopolae Cracouien Seruien Saluas et illae:
sas omniq Suspitione carentes Supplicatum
què nobis est, ut easdem Literas approbare, Con:
firmare, et ratificare dignaremur. Quorum
quidem Literarum Tenor est eiusmodi.
Ioannes Tertius Dei Gratia Rex Poloniae,
Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Ma:
souiae, Samogitiae Kijouiae, Volhyniae, Podoliae
Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae Severiae,
Czerniechouiaeque.
Significamus praesentibus Literis Nostris quo:
rum interest Uniuersis et Singulis. Quia nos
habentes recommendatam Virtutem, atq Sin:
gulare Nobis bene merendi studium Nobilis
Andreae Hebanowski Ciuis et Bibliopolae
Ciuitatis Nostrae Cracouiensis facile in ani:
mum Nostrum duximus, ut eidem Literas
Seruitoratus Nostri ac Protectionis dare
et conseruare dignaremur, prout praesentibus
damus et conferimus, et in numerum alio:
rum Seruitorum Nostrorum assumimus,
volen eundem ab Omni Iurisdictioni Nostrae
Regiae ac Marschal: con Regn subiectum
esse et subiacere debere. Quibus quidem Li:
teris Seruitoratus, ac Protectionis Nostrae fretg
ac munitus ut possit, ac valeat in Omnibus.

et

et ubiq Civitatum Nostrarum hic intra Re:
gnum et Magni Ducatus Lithuaniæ existen
in Civitate Vars: tam præsens:
Præsertim vero Nobis quam etiam in absen:
tia Nostra Libros suos venum exponere di
vendere eosq ab alijs Bibliopolis contrahe
re famulosquè ad compingendos libros con:
servare fovere, ac alia quævis mercimonia
licita et honesta Servitoribus Nostris ac
alijs Bibliopolis, a Nobis et Iuribus Regni
Concessa sine quibusvis difficultatibus, et
impedimentis Civilibus exactionibusq præ:
sertim Magistratus Nostri Varsaviensis
foralibus, angarisationibus exercere, Iuri:
bus tamen Nostris Regalibus Reipublicæ, ac
Romanæ Ecclesiæ salvis. Quod omnibus
quorum interest præsertim Capitaneis, Ma:
gistratibus Nostris, vel eorum locatenenti:
bus notum esse volens Præsentes manu Nostra
subscriptas Sigillo Regni Communiri man:
davimus Datum Varsaviæ die 13. Mensis
Martii Anno Domini 1695. Regni vero No:
stri 21. Anno.

Joannes Rex. (Locus Sigilli)

Majoris Cancellariæ Regni
Franciscus Loski Pocilla
tor Zacrocimens Iudex
et Vice Capitaneus Ca:
strens Varsaviens S. R.
Mtis Secretarius.

Nos itaquè Augustus Secundus Rex
supra scriptæ supplicationi benigne annuens
Præsentes Literas in omnibus earum punctis ap:
probamus Confirmamus et ratificamus
præfatum Nobilem Hebanowski in numerum rea:
lium et actualium Servitorum Nostrorum ad:
scribimus. In quorum fidem præsens manu No:
stra subscriptas Sigillo Regni Communiri

Jussimus. Datum Varsaviae die vigesima Quinta mensis July Anno 1698. Regni vero Nostri Primo.

Augustus Rex (Locus Sigilli) Majoris Cancellariae Regni Confirmatio. Servitoratus Nobili Andreae Hebanowski Civi Bibliopolae Civitatis Cracoviensis M. de Teczyn Ossolinski U.D.S.M.C.R. Secretarius. Postquarum quidem Literarum superius praeinsertarum in Acta praesentia ingrossationem Originale eidem efferenti praevia Officij praesentis quietatione ei extraditum.

Correxit Jamitkowski.
Legit Kuzminski Cum Actis.

Q. 280
Privilegium Christophori Rozycki Bibliopolae 1830 January Ao 1717.

Augustus II. DEI Gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae Masoviae. Significamus praesentibus Literis Nostris quorum interest Universis et Singulis Quodquemadmodum exinnata Pectoris Nostri inclinatione consuevimus viros eminentia alicuius artis, usui humano congruae conspicuos, semper adamare illosq Singularibus Regiae munificentiae favoribus et praecipuis largiri immunitatibus, ita et Nobili Pauli Christophori Rozycki Bibliopolae Cracoviensi Varsaviensi Commendatam habentes virtutem et in rebus agendis dexteritatem ac promptum ad obsequia Nostra Studium eiusdem opera et industria in negotijs Nostris utendum censuimus illumq pro eo, quo viros industriosos complectimur favere et Patrocinium Nostrum Regium Numerumque Curiae Nostrae Servitorum et Mercatorum suscipiendum esse duximus uti quidem praesentibus Literis Nostris suscipimus Omnibus et Singulis Iuribus, Privilegijs, Praerogativis et Libertatibus Curiae Nostrae, Servitores et Negotiatores nostros de Lege vel aliquo consuetudine concernentibus donamus

donamus eidemq plenariam facultatem, et
omnimodam potestatem in Regno Nostro Polo:
niæ et Magno Ducatu Lithuaniæ, Dominijsq
Nostris hæreditarijs Saxonicis, tum Civitati:
bus Cracovien, Leopoliensi, Varsaviensi,
Thorunensi, Posnaniensi, et alijs Civitatibus
et oppidis Libros varios uti Bibliopolæ Nostro,
pro Nostro et Aulæ Nostræ commodo adve:
hendi, eosq ibidem tam Nobis præsentibus, quã
absentibus, libere venum exponendi & diven:
dendi absque quorumvis Magistratuum The:
loneorum ubicunque Locorum Contuberni:
orum et Personarum quarumcunq præpedi:
mento præterea dictum Nobilem Paulum Chri:
stophorum Rozycki Bibliopolam et Servitore
Nostrum Liberum ab omnibus Oneribus
Castrensibus, et Civilibus quocunq nomine
dictis, facimus nec non ab jurisdictione
quorumvis Magistratuum, Palatinatuum,
Terrestrium, Castrensium, et Civilium Contu:
berniorumq Negotiatorum eximimus, ac ipsu
soli Nostræ ac Magnificorum Marschalcorum
Nostrorum Jurisdictioni incorporamus, ita
ut in omnibus causis nulli alij Judicio præ:
ter quam Nostro et prædictorum Marschal:
corum subsit et pareat. Quod ad notitiam
Omnium quorum interest, præsertim vero præ
fatorum Officiorum et Magistratuum Craco:
vien, Leopolien, Varsavien, Thorunen, Po:
snanien, et aliorum in Regno Poloniæ Domi:
nysque Nostris existentium Contuberniorum
Negotiatorum deducimus mandantes ut
prænominatum Nobilem Paulum Christo:
pherum Rozycki pro vero ac legitimo Bibli:
opola Nostro et Curiæ Nostræ Serviens

habeant, agnoscant Omnibusq Iuribus Praerogativis, et Libertatibus superius expressis eum frui gaudere permittant, nec in exercenda Arte sua vel divenditione Librorum vel in compactione Compactoreaque Artis exercitio ac Sociorum ad id praestandum pro suo commodo penes se habitatione, tam per se, quam per quascunq alias Subordinatas Personas impediant, impedirique ab alijs non patiantur pro gratia Nostra a sub poenis contra Convulsores Privilegiorum Nostrorum in Lege nostri Regni Sancitis irremissibiliter extendendis. In cuius rei fidem praesentes manu Nostra Subscriptas Sigillo Regni Nostri Communiri mandavimus. Datum Varsaviae die XXX. Mensis Januar Anno Domini MDCCXVII. Regni vero Nostri XX. Anno. Augustus Rex (Loc. Sigilli)

Matthaeus Illiak Ensifer Bracławiensis S. R. Mttis Sigillo majoris Regni Secretarius.

R 2do. Vide Privilegia

Są y Inszych Bibliopolow, Typographow Prawa Przywileie od Najaśnieyszych Krolow Polskich Approbowane, Confirmowane y Ratyfikowane, iakoto od Niezwyciężonego Zygmunta Trzeciego. Władysława Czwartego. Jana Kazimierza, Jana Trzeciego, y Augusta Wtorego Szczęśliwie nam teraz panuiącego a Wydanego Przywileiu Mnieyszy Pieczęci w Krakowie dnia XX Miesiąca Paździerńika Roku Panskiego MDCXCVII. Franciszkowi Cezaremu y Sukcessorom Iego, tam że Ianowi, Pawłowi potym Franciszkowi Cezaremu approbuiąc, Confirmuiąc &c. Także Krzysztofowi Schedlowi od Najaśnieyszych Niezwyciężonych Krolow Polskich Władysława IV. w Warszawie dnia XXX Grudnia Roku Panskiego

Pańskiego MDCXXXVI. Sukcessorom
Ierzemu Romualdowi, y Mikołaiowi Ale:
xandrowi Schedlom Confirmowane od Naja:
śnieyszego Iana Trzeciego. w Krakowie Dnia
XXVII Marca Roku M.DCLXXVI.
Tosz Ignacemu Hebanowskiemu Naja:
śnieyszy August II. Approbował, Confirmo:
wał w Warszawie dnia VII. Kwietnia Roku
MDCCXIII y teraz Iakubowi Sukcessoro:
wi Matyaszkiewiczowi w Roku 1730.
Przywileie Bibliopolow Bertutowicza
Siekielowicza, Goreckiego, Typographa die
XX. Februarij Anno MDCLXXXII. a Con:
firmowane y approbowane Dnia XXIV.
Mensis Iunii Anno MDCXCVIII. Na Osobę
Krzysztofa Domanskiego Sukcessorom Iano:
wi Domanskiemu Varsaviae 14 July
Anno 1701 Od Nayaśnieyszego Krola Imci
Augusta wtorego approbowane

NB. Ci wszyscy wprzod
byli Bibliopolami.

Vide Bibliothecam Iuridicam Universa:
lem Ioann Iacobi Speidelii Sylloge quaestio:
num Iuridicarum. Revisam Correctam
et auctam.

In Folio.

In volumine 1mo
Ubi incipit Litera A. usque ad Lite:
ram H. inclusive.

Litera B.

Speidelii
Folio 452.

Bibliopola

De Bibliopolarum Privilegijs.
Scripsit Petrus Rebuff.

Cavendum maxime ne irrevocabile detur
Bibliopolis Privilegium. Et quando id
revocari queat? Si Privilegium non sit
concessum per modum Contractus, aut per
conventionem data pecunia, sed ex mera
gratia, aut si abusus eius intercedat. Car
pzovius in Iurisprud. Consistor: Lib: 2 titul. 25
deff.o 415.

I insze roznych czasow Przywileie na osobne
Osoby Bibliopolow Mikołaia Hebanowskie:
go Iozefa Mościckiego Wawrzynca Kositar:
skiego Tobiasza Kellera &c &c.

S. 2do Chcąc wiedzieć y nauczyć się rzetelnie ieżeli
w Inszych Panstwach, Krolestwach, Narodach,
są Akademie, Collegia, Szkoły Gymnasia Bi:
blioteki, Bibliopolae Drukarze Księgi uprzywile
giowanemi od Nayiasnieyszych Monarchow Pa:
now swoich, y z kąd taki wzięty swoy początek.
Vide Bibliothecam Iure Consultorum Davidis
Doringi, y Inszych roznych Authorow ktorzy
piszą de Libertate et consvetudine Academico
rum

T. 2do Doring Folio 89. Puncto 18.
Academia Silva Locus est nemorosus ubi
Plato natus docebat magna laude, mille ab
Athenis Passibus distans aliudque Gymnasi
um erat non ita procul ab illo, in quo Aristoteli:
ci disputabant, Lyceum dictum: inde nunc etiā
appellamus. Academias, Gymnasia, seu Scho:
las, insigniores, in quibus majorum disciplinarū
Studia exercentur, Academiam etiam pro Philoso
phorum Schola poni scribit Budaeus.

V. 2do Doring Folio 90. Puncto 35.
Academia tunc sive universitas per Germaniā
Hispaniam, Angliam, Poloniam erat nulla: In
Italia vero tantum Romae, neque ullum praete:
rea seculis illis Literarum Gymnasium Publi:
cum in praememeratis Europae Regnis extabat.

W 2do Folio 91. Parag 41.
Tandem Fridericus Imus Imperator Oeno:
barbus dictus, Sago non minus quam Togâ
clarus, Literas et Literatos sperni cernens, et ex
tali contento barbariem imminentem, quasi pra
videns in Italiam contendens, Roncaliae in loco
campestri ad ripam Padi Comitia indixit ibidem
que Convocatis Imperij Proceribus tam Ecclesi:
asticis quam Saecularibus praehabita diligen:
ti et exacta disquisitione pragmaticam Sanc
tionem de Academijs eorumque Iuribus et
Privilegijs promulgavit.

Frequen

Frequentatæ interea sunt à Germanis magno cum dispendio Bononia ac Lutecia donec Viennensis et Heidelbergensis in Germania, Pragensis in Boemia &c. fuerunt erectæ.

X. 2do Doring Folio 91. Punc 42.

Hodie non cuivis privato propriâ authoritate permissum est Academias instituere sed ad Regalia et reservata Imperatoris pertinet. Dortius.

Y. 2do Doring Folio 91. Punc 56.

Academiarum Erectiones esse rem præclaram et Regiam vel ex inde patet quod Imperator Fridericus Constitutionem habita Academicas immunitates concernentem non ex plenitudine potestatis, ut vulgo vocant, vel motu solum proprio, sed convocatis Ecclesiasticis et secularibus Imperii Statibus Omnibusq Sacri Palatii Proceribus habitâ diligenti examinatione promulgavit.

Z. 2do Doring Folio 91. Punc 57.

Adeoq Academiarum Fundatio et Privilegiorum concessio ab Imperatore dependet, ut et Confirmatio, si ab alio scholæ dotentur aut ædificentur, quot usus passim maximè in Germania abunde testatur.

A. 3tio Doring Folio 91. Punc 68.

Et pleræq Academiæ uti agit Gies cumprimis Germanicæ ab Imperatore Privilegiis sunt munitæ et ut Parisiensis quam Carolus Magnus circa Annum 791. Venerabilisq Bedæ consilio erexisse creditur. Viennensis in Austria erecta Anno 1239 Salmaticensis Anno 1240. Pragensis quam Carolus IV. erexit Anno 1361. Coloniensis Anno 1392. Sic Cracoviensis à Vladislao Jagiellone Anno 1401. Lipsiensis Anno 1408. Moguntina Aº 1482. Vratislaviensis Anno 1502. Similiter ab Imperatore Privilegijs sunt Ornatæ et Juribus inclytæ Academiæ Francofurtensis, Marpurgensis, Argentinensis, Altorfiensis &c.

B. 3tio Doring Folio 91. Punc 61

Fax chronologica Muzantio Folio 277. 278.

Privilegiorum Academicorum etiam largitores sunt Reges in suis Regnis supremi, nam quod

C. 3tio Doring

Folio 93 Quod Imperator potest in Imperio id Rex
Puncto 73. non recognoscens superiorem in suo Regno.
Hinc Galliarum Rex in suo Regno solus di:
citur posse Studiorum Scholas erigere et
omnia alia Collegia ac corpora, quae alioquin:

D. 3tio Censentur illicita Academiae plurimae ab Impera:
Doring. tore fundatae et Confirmatae petierunt et Obtinue
Folio 94. runt Confirmationem etiam à Pontifice ut Acade:
Pun 80. mià Parisiensis, Bonnochorensis, Pragensis, Vi:
ennensis, Colloniensis, Bononiensis, Cracovi:
ensis et Consimiles.

E. 3tio Sed quo Iure Pontifex hanc Potestatem exer:
Doring cet. Pontificii Statuunt Pontificem habere hanc
Folio 94. Potestatem Iure Divino. Nam Academiae pari
Puns 84. cum Ecclesiis Iure censentur. In Ecclesiasticis
autem habet Pontifex primatum et proinde rerum
Ecclesiasticarum praecipuam curam gerere. Et
tanta Privilegia quanta sunt Academica à
Pontificibus esse institutas Privilegiis commu:
nitas atque Cathedris Episcopatuum primitus
incorporatas, nam jus Academias constituen
di habitum fuit Spirituale. Unde Academiae
in terris Imperii fundatae Episcopis Lege Dioe:
cesiana et Iurisdictioni sunt Subiectae.

F. 3tio Academiae instituta Patrono deinceps incum:
Doring bit prospicere, ut optimis & doctissimis Selec:
Folio 95. tissimisque in omni scientiarum et facultatum
Puns 97. genere Professoribus instruat eam atque exor:
net: in Academiis etenim necessarii sunt Pro:
fessores Auditores Librarii hoc est Biblio:
polae et Iudices.

G. 3tio Interim notari potest quoad inscriptionem
Doring in quibusdam universitatibus pro Studiosis
Folio 97. haberi et defendi, quia Studiosorum gratia
Pun 123 ibi vivant et Magistratum Academicum
agnoscant: Horatius Lucius &c Patavii,
Bononiae, Senis, Aureliae, Pragae, &c &c Ger:
manica natio. Imo inter 22. quae ibi numerantur

in

in omnibus tam Publicis, quàm Priuatis, Universitatis Conventibus primum Locum obtinet duas voces, seu calculos binos inferendis Suffragiis habet. 2. Pro debito Ciuili vel delicto pro quo non venit ingevenda pœna Sanguinis Germanus neq̃ capi, neque in Carceres coniici potest. 3. Si aliquis Nostræ Nationis cum alio rixam habet etiam si ad vulnera peruentum sit, judex aut Magistratus neque in cognoscendo neque in judicando procedere potest. et si procedat desistere tenetur. 4. omnes in numerum nostrum relati ab omnibus datiis, gabellis et grauaminibus cuiuscunq̃ generis immunes sunt, ita ut possint vel ipsi vel per famulos suos per quæcunque loca omnia ad victum vestitum et usum necessaria portare et exportare Si verò aliqua oriatur quæstio, an res aliqua portetur vel exportetur in vsum Scholarium Nationis Germanicæ eorum juramento statui, nisi apertissimis probationibus non autem præsumptionibus et coniecturis contrarium probatum fuerit, Publicani verò Statuto huic contrauenientes 100. librarum pœna vel mulcta afficiuntur.

Academicis Priuilegiis non fruitur ille qui per quinquennium ab Academia abfuerit ampliatur Conclusio. 1mo Quod etiam citius amittat si animum revertendi non habuerit. 2do Quod etiam intra quinquennium amittat Priuilegia Academicæ Studiosus si mercaturam exerceat vel aliud Officium quod cum Studiis nihil commune habet. — H. 3tio Doring. Folio 98. Num 137.

Academicarum Personarum Uxores et Liberi uxor enim et Maritus habentur pro una eademq̃ Persona et uxor sequitur forum mariti — I. 3tio Doring Folio 99 Num 150.

mariti. Et quia vult Imperator ut Academici secure habitent, etiam velle intelligitur ut non soli sed cum iis cum quibus est habitandum tuti degant viduæ familiæ etiam uti et ancillæ, hoc accedit Praxis et Observantia omnium ferre Academiarum auth. Liebent & c. Sic Tubigensis Academiæ Statutum est ut quicunque membrum vel Civem Academicum eiusque familiam reali vel verberali iniuria affecerit non solum Læso secundum juris rationem satisfaciat ordinariaque Juris Provincialis mulctâ plectatur, sed et ulterius pœnæ loco 20. florenos pendat 100. Limnaeus.

K. 3tio Doring Folio 100 Punct 153 — **P**edelli Sunt enim Ministri Studiosorum et Professorum et perpetui quidem alii Scribunt Bedellus junius Pendellum vocandum censet. Et si Privilegia Academica dantur famulis Studiosorum privatis, quomodo denegari poterunt ministris Academiæ Publicis sicut Bibliopolis et Typographis.

L 3tio Doring Folio 100. Punct. 154. — **B**ibliopolæ seu Librarii Limnaeus disquint. por. de Academia §. 7 **B** Rebuff. in Privilegio Scholas 150. ꝑ: ad unum Privilegiorum punctum cum Doctoribus Auther refutat Librarios: ubi tamen requirit ut hæ Personæ Saltem sint Academiæ juramento obligati.

M. 3tio — **B**ibliopole, Typographowie w Narodach Prawami Wolnosciami szczycą się iako, y my w Krolestwie Polskim Szczycięmy się. Katalogi Ksiąg w Bibliothekach roznych in lucem wydane, Kopersztychy Officyn, Edykty Krolewskie, Summy Przywilegiow po roznych Księgach Autorow elucydują. Widziemy iz niepiszą się bydz pod Iurisdykcyą Miasta tylko Summi Pontificis Sacræ Cesareæ Majestatis. Sacræ Regiæ Majestatis Bibliopola vel Typographus ito cum gratia et Privilegio. Widziemy iako Sacra Oecumenica Synodus Tridentina Censuram Summis Pontificibus delatam voluit qui Cardinalium Congregationi

Vide Tuba magnam Folio 594 et Concilium Tridentinum ante Indicem Librorum prohibitorum

ni, Magistroq Sacri Palatii ad id muneris Constitutis amplissimas facultates et Privi: legia concessere: praecipue Pius IV. Sixtus V. Clemens VIII quorum authoritate voluerunt praefati Pontifices esse praecipuam, cui omnes religui siue Ecclesiastici, siue saeculares et nominatim Universitates omnes subiici: unt, ut expresse habet Bulla Clementis Octaui data 17. Octobris Anno 1595. His vero suam operam nauare teneantur Epi scopi et Inquisitores, ut habetur in praefatio ne ad indicem Librorum prohibitorum fa: cta à deputatione Trydentinae Synodi. in folio et 4to

Przeslawney Akademiey Krakowskiey Confirmacye Praw Oycow Swietych Papie zow Urbana y Clemensa oczym wszytkie Statuta Koronne incorporuiąc y wyraża: iąc tak Rectoribus Universitatis Doctori: bus Magistris, Graduatis, Baccalaureis, Studentibus, Scriptoribus, Stacionaryis et Bedellis. Sentiuanni Zacny y godny Au: thor Soc: Iesu. Tyrnawiensis ktory pisał cu: riosiora et selectiora Scientiarum ten wyra: za że Scriptores są Typographi bo gdzie tysiąc piór niewystarczy, ieden Drukarz za dzien ieden wyrazi, wypisze y wydrukuie a to wpa: mięc potomnym wiekom. Potest ut una voce capi aure plurima: Linunt ita una scripta mille paginas Stacionarii Ci zas są ktorzy o księgi staraią się, zapisuią, sprowadzaią y one w swoich Bibliothekach maią w Kro: lestwie Angielskim mianowany iest Stacio: narius od ksiąg nomenclaturę maiąc Przeslawna Akademia Krakowska y Sta: tuta Koronne iako to Laski, Herburt, Janu: szowski tak explikuią Scriptor, Drukarz, Stacionarius Bibliopola. Vide 217. etc N. 3tio

Bibliopole maiąc Prawa swoie tym że Pra O. 3tio

wen-

Vide Pexel fenderą Folio 263.

Prawem y Typographowie rządzą się nie będąc kupcami, tak iak mieszczanie w Mieście, bo Bibliopola maiąc Officium in Officinis suis Bibliotheke trzymaiąc Correspondencyą, a idąc per communicationem et commutationem w Państwach obcych z Miastami Bibliopolów zapisują sprowadzaią z Nauk wyzwolonych umięietności staraiąc kosztem y fatygami swemi żeby bona studia et quid Publicum bydz może przez księgi porzyskali przysługuiąc się całey Najaśnieyszy Rzeczypospolitey, a ta nie iest funkcya Compactorow tylko samych Bibliopolów.

P. 3tio Gdyby Bibliopole jure per se dla Officyn ksiąg trzymali Mieyską Iurisdykcyą następowałoby: iż wszedzie idąc po Publikach ziazdach, Seymach, Commissyach Trybunatach przyimować by ią musieli, a zatym cła, myta, Podatki płacić by trzeba, a tak służąc Kosciołom w Mszałach, Brewiarzach, Diurnałach, Officiach, Kaznodzieiach, Bibliach, Interpretatorach Pisma Swiętego &c: płacąc Simonia by była. Są prawdziwi Scholares maiąc księgi a służąc szkołom prokuruią Theologow, Philosophow, Doktorow, Oratorow, Politykow, Poetow, &c. Służą Najaśnieyszey Rzeczypospolitey staraiąc się o Statuta, Kroniki, dzieie, Historie, Constitucyie Praw Krolestwa, y o insze rozne Miscelanea gdysz to iest iako się wyzey wyraziło Officium Bibliopolow.

Q 3tio Bibliopole nie płacili, ani płacą Ceł y Myt bo są exempti Prawami.

Niedawno praetendowali y usurpowali sobie Superintendenci Pruskich Ceł od ksiąg płacenia saltim od Cudzoziemskich Sexternow ale za interpozycyą Iaśnie Oswięconego Imci Xdza Stanisława na Słupowie Szembeka Xiązecia Primasa Krolestwa Polskiego, y Iasnie Wielmożnego Imci Xiędza Bartłomieia na Czekanowicach Tarła Biskupa Poznańskiego oraz za powagą Praw Przywilegiow Jo K Mci, także Synodow Generalnych uwolniono Bibliopolow do tych czas zostaiących. J. W. Imc Pan Jan Ierzy na Przependowie

Przependowski Podskarbi Wielki Koronny
supersedował, widząc bydz Statutami exem:
ptos więcey iako od 300 Lat y owszem te ktore
w Roku Pańskim 1714. Panu Ignacemu He:
banowskiemu JoKMa Bibliopoli Sexterna
y Księgi pod Thoruniem w Kowalowie zatrzy:
mano oddac serio nakazano, y zaraz eo in:
stanti oddano, Przezorne wieki w Instru:
ktarzach Cell niezostawiły ani podały w Taxę
Ludzkie subiecta, studia, rozumy, y dowcipy
ktorych to Bibliopole Prokuratorami będąc wol:
ni byli y są ab omnibus oneribus et Theloneis.
Dla czego? bo są membra, są to Cives sive
ministri Academiae y kazdy z nich Biblio:
pola y Drukarz powinien y musi bydz in Alma
Universitate Cracoviensi Examinatus czyli
Capax iest do Officyny otwarcia Bibliotheki albo
wystawienia drukarni powinien tedy bydz po
Examinie Iuratus, approbatus Privilegiatus
a tak dopiero do Thronu Nayasnieyszego Krola
JmCi ma bydz promowowany Confirmowany
otrzymawszy Przywilyi de more, iure, et Consuetu
dine dopiero iest legitime Bibliopolą miano
wany.

R 3tio Bibliopola powi: nien bydz Iuratus bo iest membrum Academiae

Informacija

Prawa uczą iezeliby się per quinquennium
sam ktoszkolwiek był Privilegiatus alienował,
absentował, albo tesz był dla excessow y ia:
kichkolwiek Criminatow exclusus ex albo
Universitatis takiemu Prawa więcey niesłu
żą y kazdy ktory kolwiek inszy sposob zycia bio:
rąc, Mieyskie, Kupieckie, lubo iaki kolwiek
inszy niemaiąc społeczności w Naukach wy:
zwolonych Akademyi, Collegiow Szkoł, taki
traci Prawa swoie, a incapax nie moze bydz
przypuszczony bez lat terminowania, y uzna:
nia trzech, naymniey dwoch Bibliopolow.

S. 3tio
List Terminowania
Lat Pa. Rozyckiego
Skonczonych 1693

Pan Krzysztof Rozycki terminował lata swo:
ie y experyencyey nabył w Officynie Bibliothe:
ki. Testimonium takie.

Ego inferius nominatus Bibliopola S. R. Mtis
Cracouiensis, Varsauiensis Notum facio cui
interest. Et quoniam hoc est innatum cuiq̃
Honesto et Virtutis amanti, ut licet dignum
pro Laboribus et fatigationibus suis referat
præmium, hoc tamen minimè contentus in eo
vel maximam collocat curam, ut talem inveni:
at locum in quo famam integram conseruare
possit ne subsecuturis temporibus aliqua lin:
guæ jactura infestetur. Igitur benè considerando
nominatus Paulus Christophorus Rozycki hoc
esse proprium virtuti, quæ in obscuro recondito
loco latere nequit, ut semper cum infensissimo
hoste suo nimirum cum invidia conflictum faciat,
eumq̃ aliquando opprimere curet: igitur ut hanc
laudem quam sibi inprimis virtute postea ve:
rò fidelitate comparuit totam et inviolatam con:
seruare possit ad quam confirmandam et tutius
conseruandam, præsentes sibi à me dari curauit
et non immerito nam biennio satisfaciendo Offi:
cio suo, inprimis apud Nobilem et Spectabilem
Georgium Romualdum Schedel Bibliopolam
Cracouiensem Varsauiensem iussa eiusdem ac man:
data fidelissime tam absenti, quam præsenti exe:
quabatur prout amicabilis et recommendatoria
ab antecedaneo præmemorato Domino eius Nobili
ac Spectabili Georgio Romualdo Schedel testat,
quam moribus, et actionibus suis honestissimis
et non ab similibus obsequiis apud me existens
comprobauit illis à me fideliter quæ ei ad manus
ad dispensandum commissa sunt invigilauit,
hacusq̃ donec cum vel ipsis ante tempus dis:
pensationibus bonæ indolis actionibus

capau

Capacitateq[ue] et summa rerum peritia pro
movente ex servitiis liberum facerem, qua
in re considerans propositum eius, et virtutis
egregiam indolem ut favente sibi fortunâ
altius pergat, in hoc nolui ipsimet obstare,
qui nimo secundum posse meum qualibet
ex parte promovendum curavi, praesertim
vero hac quae suis ad mentem meam ob:
sequiis famulando tempore Triennio com
placuit honestissimè et modestissimè
vixit et tam in optimis moribus quam
in Cultu Divino atq[ue] Officina exercendâ
proficere Studuit, iustum igitur et aequu[m]
DD. Vestrae spectando meae expostulationi
correspondebitis ut spero et consuetudine[m]
antiquam salvam relinquendo et affectum
nostrum non infestatum aliqua inhumani:
tate Conservando, quarumque indiguerit
opera DD. vestrorum simili modo regratifi:
caturum a me polliceor. In cujus meliorem fide[m]
Praesentes manu mea subscribi et solito merci
monii mei Sigillo communiri curavi. Datu[m]
Varsaviae Die 15. July Anno Domini 1693
(Locus Sigilli) Andreas Hebanowski

In Concilio Tridentino et declarationibus
a Sacra Sede Apostolica piszac Ioannes Gal
lemart Augustinus Barbosa et Cardinalis
de Luca. Ibi positum est ante Indicem Libroru[m]
prohibitorum in Regulis et Observationibus
Paragrapho sexto. Typographi Bibliopolae
coram Episcopo aut Inquisitore et Romae
coram Magistro sacri Palatii |: Sicut in Re:
gno Poloniae coram Magnifico Rectore Uni:
versitatis :| Jure iurando Spondeat, Se munus
suum Catholicae sincerè ac fideliter executu:
rum, huiusq[ue] Indicis Decretis, ac Regulis Episco:
porumq[ue] et Inquisitorum edictis, quatenus

T. 3tio
Concilium Tridentinum
Coloniae Agrippinae edit.
Anno 1723 Powinni Biblio
polae Typographi przysię:
gac Vide ante Indicem
Librorum prohibitorum.

eorum artes attingunt. Obtemperaturos neq[ue] ad suæ artis ministerium quamquam scienter admissuros, qui nè hæreticâ labe sit coinquinatus.

Quod si inter illos insignes, ac eruditi non nulli reperiantur fidem etiàm Catholicam iuxta formam à Pio IV. præscriptam eorundem Superiorum arbitrio profiteri teneantur.

Ideo.

V. 3tio
Iuramentum præstitum à Bibliopolis Rozycki et Hebanowski.

Constituti personaliter coram me Notario et Cancellario infrascripto in Cancellaria Sacræ Nuntiaturæ Apostolicæ Regni Poloniæ &c. Nobiles Christophorus Rozycki & Nicolaus Hebanowski Bibliopolæ S. R. M.tis Cracovienses et Varsavien[ses] Iuramentum fecerunt et unusquisque eorum in meis &c. manibus flexis genibus, et Sacrosanctis Evangelijs, quæ præ manibus habebat, tactis &c. iuravit juxta Rotham sequentem. Ego Christophorus et Nicolaus Iuro Deo Omnipotenti et Magnifico Universitatis Rectori Cracoviensis, Suisq[ue] Successoribus Canonice jntrantibus reverentiam et Obedientiam in omnibus honestis et Licitis bonum Universitatis concernentibus. Item quod Iurisdictionem non agnoscam aliam nisi Rectoralem et quod in iuriam propriam armorum strepitu Machinatione invitam, nec per me, nec per subordinatas personas vindictâ propria, vel reali vindicabo, sed super hoc Officium Rectorale et assistentiam eius implorabo, in super Hæreses quasvis signanter, sectam Hussi Hæretici damnati non sequar, bonum vero Universitatis Cracoviensis iuxta posse meum ubicunq[ue] locorum promovebo, nec libros prohibitos et ab Ecclesiâ damnatos venum exponam sic me DEUS adjuvet, et hæc Sancta DEI Evangelia.

Quod Iuramentum per suprascriptos Nobiles Rozycki et Hebanowski sic per[s]criptum fuisse fide publica testor cum subscriptione manus meæ &c et appositione sigilli Illus[trissimi]

Illustrissimi ac Reuerendissimi Domini
Domini Vincentii Santini Archiepiscopi
Trapesuntini et Nuntii Apostolici in Re:
gno Poloniæ.

Adalbertus Szwarczynski Publi
cus S. Authe Aplicæ Notarius et
Nunciaturæ Aplicæ in Regno Polo:
niæ Cancellarius. mp

Po przysiędze wydany iest Bibliopolom, Typographom, Instrument Władzey Przesławney Akademiey Krakowskiey ut sequitur. **W. 3tio**

M. Ioannes Lukini Vtriusq Iuris
Doctor & Professor Ecclesiarum Collegia:
tarum Visliciensis et Sanctorum Omnium
Cracouiæ Primicerius Stawkouiensis Præ
positus Contubernii Iagielloniani Prouisor
Studii Almæ Uniuersitatis Cracouiensis
Generalis Rector.

Uniuersis et Singulis quorum interest in futurum interesse poterit ad notitiam indubitatam deducimus. Quo: niam inhærendo Statutis ac Priuilegiis à Serenissimis ac Potentissimis Poloniarum Regibus, totaq Serenissima Republica Po: lona Uniuersitati Cracouiens gratiose con: cessis Omnes Typographi et Bibliopolæ tam intra Metropolim Regni Cracouiam quam extra in alijs Ciuitatibus commoran: tes et negotia sua Typographica tractantes ad jurisdictionem Nostram Rectoralem ple: ne et omnimode spectare et pertinere dignoscantur. Hinc Nobilis Paulus Christo: phorus Rozycki Bibliopola S. R. Mttis Craco: uiensis Varsauiensis humiliter a Nobis petiit quatenus eidem super huiusmodi exemptione siue immunitate qua singuli in Album Uniuersitatis inscripti semper gaudere solent, et gaudent præsens publi cum subscriberemus, et extraderemus instrumentum. Cuius petitioni uti justæ et legitimæ benigne annuentes præsentibus fidem facimus suprascriptum Nobilem Paulum Christophorum Rozycki Biblio polam

Instrument albo Testimonium Prze: sławney Akademyi wydane Bibliopolom

Cracoviensem ad jurisdictionem Nostram Rectoralem spectasse et spectare ac Universitatis Cracoviensis Privilegiis, Libertatibus ac Immunitatibus gaudere debere attestamur. In Quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas et sigillo Universitatis Cracoviens. communiri iussimus. Datum Cracoviae die 24 Mensis Septembris Anno Domini 1724.

(Locus Sigilli)

M. Ioannes Lukini U. I. D. et Professor Studii Gnalis Universitatis Cracoviens. Rector mppa

X 3tio
Cechu Introligatorskiego w Krolestwie nie było Studiosi Pauperes tę przy naukach exercytowali robotę Bibliopolom.

Informatia Cechu Introligatorskiego

Cechu Introligatorow nie było w Krolestwie Polskim tę przysługę w oprawianiu Ksiąg Bibliopolom Studiosi pauperes przy naukach swoich exercytowali Pierwsza Erekcya w Krakowie za Panowania Najaśnieyszego Krola Jmci Zygmunta III postarali się o Przywily i Artykułow y Punktow porządku dobrego Cechu swego y Czeladzi pure do Introligowania Ksiąg y Znaku Tablic z Ulic wywieszenia robiąc spokoinie zostawali nie wdaiąc się w żadne Interessa Bibliopolow Drukarzow. Za Panowania Najaśnieyszych Krolow Polskich Władysława Czwartego, Jana Kazimierza Michała o Confirmacyą o approbacyą tego Pierwszego Przywileiu nie starali się aż w Roku Panskim 1676 Tenże Cech Introligatorski Krakowski postarał się o potwierdzenie Przywileiu nabytego, w ktorym Punkta połozli niesłuszne, przeciwne y bardzo szkodliwe Bibliopolom Drukarzom, a te są iako niżey takie.

Y. 3tio
Dopiero Cech zaczął się w Krakowie za Najaśnieyszego Krola Jmci Zymunta III. pure do oprawy tandem za Krola Jmci Jana III.. Excerpt Przywileiu

Ioannes III. Regis Poloniae Confirmationis scilicet Iurium ac Privilegiorum eidem Contubernio Servitorum sub tempus Comitiorum felicis Coronationis die 10. Mensis Martii Anno 1676.

Pierwszy Punkt taki iest.

Jesliby ktory Introligator z ktorego kolwiek

Miasta

Miasta, Miasteczka, albo ze wsi wszytkię tu do Krakowa Księgi oprawne przywozić one Bibliopolom przedawać uchraniaiąc się przezto Cełł, y Poborow potaiemnie, przez co wielka się szkoda Krolowi JMci y Miastu temu Stołecznemu, takze tesz y Rzemiesłu temu dzieie, dlatego wolno będzie Starszym Cechu tego, takowe Księgi zabierać ktorych połowi: ca Miastu temu, a druga Delatorowi przyna: leżeć będzie, ieżeliby takie Księgi Bibliopola ktory potaiemnie kupił, powinien ie będzie przeswiadczony Introligatorom Krakowskim zutraceniem zapłaty wrocić, y winę uchwa: loną Vrzędowi Radzieckiemu Krakowskiemu oddać tosz się ma rozumieć o Kazimierskich Introligatorach ktorzy to takze Księgi Opra: wne Bibliopolom Krakowskim ku szkodzie Cechu tego przynoszą y przedaią.

Cechu Introligatorskiego Krakowskiego.

Pierwszy Punkt szkodliwy Bibliopolom quo Iure niech pokażą erygowany.

Drugi Punkt taki: Poniewasz widziemy iz Cech Introligatorski Krakowski całe niszczeie Podatki Rzeczypospolitey Woiewodztwa, y Miastu Krakowi znacznie się zmnieyszaią, co się dzieie nie przez co inszego, tylko iz rozni Ludzie Prawa Mieyskiego Krakowskiego nie maiący, nawet y po inszych gruntach y Iurisdykcyach mieszkaiący Podatkow y Po: borow zadnych tak Rzeczypospolitey Woie: wodzctwa iako tesz y Miastu nie płacą Księ: gi, y Kziąszki rozne nowo introligowane po rożnych mieyscach y Ulicach, Tretach y Kra: machł: nigdy się Rzemiesła Introligatorskie: go nieuczący:/ przedaią, pozywienie naszym Introligatorom Krakowskim/: ktorzy wszela: kie Podatki, Cezary, takze Pobory Rzeczypo: spolitey Woiewodzctwa y Miasta Krakowa rowno z inszemi Cechami Krakowskiemi ponoszą:/ całe odeymuią, y do zniwecz Obro: cenia przez to prowadzą. Dlatego zabiega

iąc

Z. 3tio

Drugi Punkt szkodliwszy Bibliopolom przyciągaiąc do Podatkowania onych ze czego nigdy, az do tego czasu nie bywało.

iąc temu postanawiamy, aby się żaden tak Drukarczyk, Paciernik, iako y wszelaki inszy człowiek oprocz Ichmmćiów Panow Bibliopolow y Drukarzow, Jakze Introligatorow Krakowskich, ktorym wolno takowe księgi y książki wszelakie Introligowane przedawać, nieważył takowych ksiąg, y książek nowo oprawnych nikędy w Mieście Krakowie, ani na Przedmieściach Jego przedawać, pod utraceniem takowych ksiąg, y książek, y winą dwoyga Czternastu grzywien. Czego wszystkiego połowica Urzędowi Radzieckiemu Krakowskiemu, a druga połowica Cechowi Introligatorskiemu należeć ma, iednak zabieranie tych ksiąg y książeczek ma bydź z Urzędem na ktorego Jurisdykcyey takowe księgi y książki do przedawania zastane będą.

A 4to
Trzeci Punkt o deszczki kupowanie.

Trzeci Punkt taki: Deszczek do oprawy ksiąg y książek należących Żydzi wykupowac nie maią, poki ich według potrzeby Introligatorowie Krakowscy nie nakupią pod winami ktorych także maią Coram Judicio Palatinali, ciż Introligatorowie dochodzić.

Franciscus Smołukowski Locus Sigilli
Urbis Cracov. Secretarius et Notarius.

Haec praeinserta Puncta ex Privilegio deprompta cum suo Originali Collationata cum eodem concordat.

B 4to
Excerpt Przywileiu Cechu Introligatorow Warszawskich

Excerpt z Przywileiu nowo erygowanego Cechu Panow Introligatorow Warszawskich otrzymanego za Panowania Nayjaśnieyszego Krola Jmci Augusta Wtorego. Artykuły o Bibliopolach y Kupcach obcych, y tuteyszych, y o Introligatorach na Seymy, y insze ziazdy tu przyieżdzaiących z księgami.

1mo Primo. A poniewasz Panowie Bibliopole z księgami tak się zagęścili, że przez nich wielką ujmę maią w robocie swoiey kiedy oprawne

Księgi

Księgi przywożą przez ktorych wpożyweniu
swoim Magistrowie tuteczni wielką uymę
maią dla ktorych swoiey roboty przedawać
niemogą, Opłacaiąc Podatki tak Rzeczypo:
spolitey, iako Mieyski płacic muszą. Wręcz tedy
zabiegaiąc tey przeszkodzie roboty y pożywie
nia warujemy temu Cechowi, aby się żaden
z Panow Bibliopolow y kupcow zkąd ingąd
ksiąg oprawnych przywozić niewazyli pod prze
padkiem ich ale tylko w Sexternach ktore tu
Cechowym Magistrom powinni dawać, Także
aby Czeladzi konsztu tego niewazyli: chować:
A zas Panowie Magistrowie Cechowi w robo:
cie Panom Bibliopolom wygadzać będą powin:
ni.

Jezeliby zas Panowie Bibliopole, y Introligato: — G. 4to drugi Punkt.
rowie przyiezni -- lub tuteczni niebędą
ksiąg w Sexternach przedawać ale oprawne
tedy powinni będą do Cechu naszego Introliga
torskiego płacić na Suchedni według ugody
kazdego z Cechem z wiadomoscią Szlachetne
go Magistratu.

Te Artykuły, y Punkta w Przywilegiach wy: — D. 4to quo iure et fundamento postarali się niech pokażą Compactores Librorum.
razaiące dwuch Cechow Introligatorow Miasta
Krakowa y Warszawy, tę niech kazdy uwazy, y
zwazy, co za essentia w nich zamykaiący co
za sequella, y na iakim fundamencie załozo
ne per importunitatem et malam informatio
nem Kancellaryi JKMći in praejudicium nieu:
waząc na Jura Gentium in detrimentum
Bibliopolow postarali się z kąd wkrotce na:
stąpiło zniszczenie, zruinowanie y wniwecz
obrocenie uprzywileiowanym Officynom Biblio:
tek. a zatym niepokoie, hałasy, kłotnie, usta:
wiczne tumulty. Zachodziły Protestacye, Ma:
nifesty z kąd zprowadzenie y przytrzyma
nie

na Ratuszu iednego, y drugiego Bibliopoli zrabowanie, odbicie gwałtem do Bibliothek iako to mocą czynili niech odpowiedzą z Cechu Introligatorskiego Magistrowie. Rescript zaś JKMci wyszedł taki.

E 4to Rescript JoKMci Andrzeia Hebanowskiego Bibliopoli ktorego aggrawowano, turbowano, y na Ratuszu przytrzymano obliguiącego do przyięcia mieyskiego

Augustus II. DEI Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithaniae Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Kyoviae &c &c.

Nobilibus et spectabilibus Proconsuli Consulibus, Advocato Scabinis, totiq Magistratui et Officio Civitatis Nostrae Antiquae Varsaviae fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. Nobiles et Spectabiles fideliter Nobis dilecti. Habentes recommendatum Nobilem Andream Hebanowski Bibliopolam Varsaviensem fidelibus Obsequiis, quae per plures Annos Serenissimo Ioanni Tertio Regi Praedecessori nostro praestabat et Nobis hucusq praestare non desinit, accepimus eundem in Patrocinium, et Protectionem Nostram Regiam sub qua in Majoris gratiae Nostrae testificationem, munivimus eum seorsivis Literis Nostris Servitoratus, ut inter Caeteros reales et actuales Servitores connumeretur, volentes ut ita gaudeat Libertate et immunitate sua, ut Nostri Actuales Servitores. Verum cum expositum Nobis per certos Consiliarios Nostros, fideles Vestras dictum Nobilem Hebanowski ad Ius Civile suscipiendum modo insolito per detentionem in Curia Adeoq aggravatoriae per oppressionem stringere et adigere cum summa derogatione et vilipendio supremae potestatis et Protectionis Nostrae Regiae. Proinde praecipimus fideles Vris serio Mandantur, quatenus eundem circa Privilegium Servitoratus à Nobis benigne Collatum conservent et manuteneant, omniaq mercimonia sine ullo praepedimento tractare permittant neque ad Ius suscipiendum ullatenus adigant, siquidem eundem ab ijsdem Oneribus et Iure Civili, Privilegio Nostro seorsivo enarrans immunem esse, Liberum

volui

voluimus. Non obstantibus incontrarium mandatis, Rescriptis, vel quibuscunq Literis nostris emanatis vel emanandis quasi omnes uti voluntati Nostrae contrarios, tollimus, cassamus, et annihilamus secus ergo fidelitas vestrae ne faciant pro Gratia Nostra et poenis contra transgressores Mandatorum Nrum sancitis. Datum Thorunii die XXIV. Mensis Januarij Anno Dni **MDCCIII**. Regni vero Nostri Anno **VI**. Augustus Rex

(Locus Sigilli) Michael Augustus Holuet Sacrae Regiae Mtis Secretarius.

We dwie lecie po Rescripcie JoKMci napasc, ktotnie Cech Introligatorski czyniwarszawski wprzod zludziwszy Pana Hebanowskiego JoKMci Bibliopole do Mieyskiego Obietnicą do Lawy, maiąc go iuz w mocy.

Miasto P. Hebanowskiemu niechciało pozwolic Intromissyey do Kamienice Sukcessyą przypadley po Smierci Oyca Małzonki swoiey z Domu Gniewkowskiey assekuriąc go do Lawy.

Na Ratuszu sprawa

Actum Varsaviae Feria secunda pridie Festi S. Luciae Virginis et Martyris die 14 mensis Decembris Anno Domini 1705.

E. 4to Ex Prothocollo Actorum Officij Consularis

zostawszy Mieszczaninem Cech porywa Introligat. Pa Hebanowskiego Bibliopole

F. Andreas Hebanowski Bibliopola C. Varsaviensis ad Instantiam Seniorum Contubernii Compactorum Varsaviens. Actorum ratione sui actorum in arte praepeditionis Privilegijs, et Articulis Contubernalibus contraventionis poenarumq. succubitionis per Honestum Ludovicum Trzinski Citatus contumax primo.

Actum Varsaviae Feria quinta post Festum Sanctae Luciae Virginis et Martyris proxima die 16. Mensis Decembris Ano Dni 1705.

G. 4to

Nakazane są Inquizycye Ratusznym Dekretem.

Inter F. Andream Hebanowski Bibliopolam C. Varsaviens. actorem cum Instigatore agens ab una atq Famatos Paulum Repelewicz et Balthasarum Grabowski Compactores seniores ad ulteriorem Processus continuationem tto ratione innovatarum stante et pendente

Lite injuriarum Citatos parte ex altera, in termino ex adcitatione Partibus Actoreo personaliter Citati itidem personaliter comparens Officium Consulare C.A.V. post acclamationem causæ ex Actoratu Citatorum modernarum Seniorum Combinatis itaque Actoribus et realibus dilationem educendarum inquisitionum Partibus utrisque profuturis Judicijs concessis et terminus reservatur.

H. 4to
Ex Prothocollo Actorum Officii Consul. Civitatis Antiquæ Varsav. extraditur.
Protestatio Bibliopoli y Czeladnika przeciwko Introligatorom uczyniona o pobicie.

Actum Varsaviæ Feria Tertia in Crastino Festi Sancti Thomæ Apostoli proxima die 22. Mensis decembris Anno 1705.

Dabitur Protestatio ex personali comparitione F. Andreæ Hebanowski Bibliopolæ in Colæ Varsaviensis suo et Honesti Stanislai Laskowski Famuli sui nomine, et in contra Fam. Adalbertum Czerwinski Librorum Compactorem idque ratione famuli eiusdem pendente in Officio præsenti lite in libero navigatione versus Vistulam ad Oppidum Praga se conferens sine ulla data occasione primo verbis contemptuosissimis postmodum baculo converberationis, aliarumque Personarum ad converberandum se Protestantem converberationis et demandatæ eiusdem Concussionis invitam diffidationis prout inverificatione præmissorum præfatus Honestus Laskowicz abduxit eidem Officio signa et concussiones infrascriptas utpote, Wedle prawego Oka znak niewielki krwawy, Oko lewe podbite krwią zaszło ratione cuius concussionis et converberationis inculparit præfatum Famatum Adalbertum Czerwinski offerendo se præmissa Inquisitione deducturum velle.

I 4to
Inquisitiones ex parte Compactorum Seniorum Ex Prothocollo Actorum Civit. Antiquæ Varsav. extraditis

Actum Varsaviæ Feria Secunda post Festum Sanctorum Trium Regum proxima die 12. Mensis January Anno Domini 1706.

Ex instantia Seniorum Compactorum Contra Hebanowski Bibliop.

Primus Testis

Primus Testis Albertus Czerwinski Compactor deposuit. Wiem dobrze ze Pan Hebanowski chowa Czeladnika, y robotę robi u niego In:troligatorską tak do niego do Sklepu, iako y po roznych Dworach, y Klasztorach rozseta boy ia onemuż przedtym robił, a on odbiera Czeladz co niemasz y zkąd pozywienia, et tan:tum deposuit quod Iuramento firmauit.

Secundus Testis Thomasz Szyszkiewicz de:posuit: Mieszkam tam w kamienicy, gdzie y Pan pozwany, y wiem ze ten Pan Hebanowski chował u siebie dwoch Czeladzi teraz maie: dnego, y robi robote Introligatorską tantum deposuit quod Iuramentum firmauit.

Tertius Testis. Mathias Lenartowicz de:posuit ze Pan Hebanowski Czeladz chowa y robote Introligatorską tak do Sklepu swego, iako y innym robi wiem o tym bardzo dobrze tantum deposuit, quod tacto pectore firmauit.

Quartus Testis Laurentius Kozitarski depo suit. Wiem ze Pan Hebanowski chował Czeladz y księgi oprawuie od OO. Missionarzow S. Rocha ksiąrzki prawie wszystkie oprawiał, y insze po roznych klasztorach roboty robi Introligatorskie quod juramento firmauit.

Quintus Testis Famatus Iacobus Blaszkie:wicz Wachmagister hujus Ciuitatis deposuit. Ze zroskazania Jmci Pana Prezydenta na In:stancyą Pana Repelowicza datem Pachołkom wziąć Partacza u Pana Hebanowskiego tan:tum deposuit.

K. 4to Inquisitiones Ex parte Nblis Hebanowski Bibliopolæ

Actum Varsauiæ Sabbatho post Festum Sanctorum Fabiani, et Sebastiani Martyrum proxima die 28. Mensis Ianuari Anno Domini 1706.

Ex Instantia F. Andreæ Hebanowski Contra

Ex Prothys Actorum Officii Consulis Civitatis Antiquae Varsaviae extraditis

Famatos Librorum Compactores.

Primus Testis Ingenuus Antonius Durayski apud Famatum Domanski Typographum Cracoviensis degens deposuit. Ad 1mum nescit. Ad 2dum Wiem o tym że pewnego czasu gdy postrzegli w Kramie u Pana Hebanowskiego Czeladnika tego sprowadzili Panowie Introligatorowie Pachołkow Mieyskich ktorzy bez żadney opowiedzi Panu Hebanowskiemu, tegosz Czeladnika gwałtownie brali, lecz ten Czeladnik iakos im się wyszarpnął, tylko mu Kontusz wzieli, uszedł y schronił się za księgi, a Szlachta ktorzy tam na ten czas byli niedopuszczali go brać, y musieli odeyść, wziąwszy mu Kontusz y o tym słyszałem że także na Ulicy kazali mu go wziąć Czeladnika y wzięli go w Więzy, a potym go wziąwszy do siebie dali mu ad rationem o czym ten Czeladnik przedemną powiadał. Ad 3tium nescit. Ad 4tum To także widziałem że Korański wyszedł był z Sklepu od Pana Hebanowskiego y Cegłę ktorą miał przy sobie wyrzucił na Ulicę iezeli znamowy kogo nachodził Pana Hebanowskiego tego nie wiem. Ad 5tum nescit. Ad 6tum to słyszałem że przed Ludzmi Pan Grabowski Introligator Szkalował inducenta że czyni się Bibliopolą a on nam rzemiesło kradnie y przeszkadza nam we wszystkim juramento firmavit.

Secundus Testis Famatus Laurentius Kozitarski Civis Varsaviensis deposuit. Słyszałem kiedy tak Pan Repelowicz iako y Grabowski inducenta Partaczem nazywali, także y to z ust samych ze Starszych Introligatorow że Czeladnika za to że u P. Hebanowskiego robił karać mieli w Cechu, y tom słyszał iako oni chełpiąc się powiadali że Korayski nachodził inducenta do Sklepu z Cegłą, czyli z Kamieniem, tantum deposuit.

quod

quod tacto pectore comprobauit.
Tertius Testis Paulus Piotrowski deposuit
byłem w Łaźni, y Introligatorow dwoch tam były
to Trzyska y drugi z nim y pytali mnie o Jaku
ba Czeladnika iezeli poiechał do Krakowa
powiedziałem że poiechał, y znowu mnie pyta:
li, iezeli Stanisław Czeladnik robi u niego Pa:
na teraznieyszego Actora powiedziałem że robi
y mowili mi iezeli miał mało w Krakowskiey
Bramie to będzie miał więcey nie będziem
szukać Pachołkow ani do Burmistrza cho:
dzić weźmiem go do gospody damy mu &c
aż z mieysca nie stanie tantum deposuit quod
iuramento firmauit.

Actum Varsauiæ Feria Sexta ante Domi:
nicam Reminiscere proxima die 26. Mensis
Februarii Anno 1706.

L. 4to
Po Inquizycyach
Inducto Sprawy

Inter Seniores Contubernii Compactorum
Librorum cum Instigatore agentes Actores
ab una atque Andream Hebanowski Bibliopo:
lam Ciuem Varsauiensem ratione sui acto:
rum per Citatum in Arte præpeditionis ac
Priuilegiis Contubernalibus per ipsum contra:
ventionis pœnarumque succubitionis Citatum
Parte ab altera in Termino post eductas proba:
tiones conseruato et ex limitationibus causam
prouenienti Partibus actorea per Famatum
Paulum Repelowicz et Balthasarum Grabow:
ski Citato personaliter controuertens.

M. 4to
Ex Actis Officii Consularis
Ciuitatis Antiquæ Varsauiensis
extraditum
Decretum
quo remittit causa
ad Iudicia S. R. Mttis
pro Cognitione Priuile:
giorum a Causam facti
dla czego nie sądzono.

Officium Consulare Ciuitatis Antiquæ Var:
sauiæ auditis Partium Controuersiistum Arti:
culis Contubernalibus per Sacram Regiam
Mttem Confirmatis per Actores Iudicialiter ex
hibitis lectis contra quæ ac quo Citatus Priui:
legii Seruitoratus se se tutatur. Taliterque
cognitio, eorundem Priuilegiorum ubi rem
competit Iudicio suo ideirco pro cognitione
eorundem Priuilegiorum Partes ad Iudicia S.
R. Mttis remittit quod concernit Causam

facti siquidem ex causa juris prouenit ideo ad diiudicationem, et decisionem, respectu Priuilegiorum eandem suspendit: interim studendo Paci et Securitatis Publicae ne se aggredi violenter Partes audeant et decisionem litis expectent: Vadium Sexaginta Marcarum Polonicalium inter easdem Partes interponit Decreti praesentis vigore appellant Partes post Curiam Sae R. Mttis admissa et Terminus reseruatur induabus ab actu praesenti septimanis.

Chrisostomus Boguszewski
Sae R. Mttis Secretus Officii Consulis
Ciuitas Antiquae Varsauy Notarius

N 4to
Roku 1716. Commissia z Ratusza naznaczona Bibliopolom szkodząca.

Łyboli by było co notowacy z Aktow Publicznych extrakty wyimowac z Aktyi z tych nieuważnych zawziętych Introligatorow, ktorzy ex sola summa malitia Bibliopolow zguinowali tedla kosztu opuszczamy świeże przypominaiąc. Gdy w Roku Panskim 1716. uprosił sobie Cech Introligatorski u Jmci Pana Jędrzeia Znabego Prezydenta Warszawskiego Commissyą na ktorą deputowano dwoch Ichm Mciow Panow Laurentego Honowicza, Sebastyana Ewerta Lawnikow Miasta Stary Warszawy za Pisarza będącey Commissyey Jmc Pan Jan Gronkowski ta z Conkludowana od Kommissarzow podpisana cum praejudicio dawnych y swieiszych Praw Przywilegiow, Bibliopolow ktora będąc podana do akt tak się zaczyna.

O 4to
Extraditum Ex Actis Officii Mareschal Regni

Ad Officium et Acta praesentia Marschal cory Regni personaliter veniens Nobilis Christophorus Rozycki Bibliopola Varsauiensis eidem Officio praesenti complanationem introcontentam manibus inferius specificatorum subscriptam ad ingrossandum in acta praesentia Obtulit tenoris sequentis.

Commissio Contubernii Introligatorum
Jeden Originał u Bibliopolow

Działo się w Warszawie w Rezydencyi Sławetnego Pana Pawła Repelowicza Starszego Cechu Introligatorskiego w Kamienicy Piaskiewiczowskiey Dnia 2 Miesiąca Sierpnia Roku 1716. Przy

Przy obecznosci zacnie Sławetnych Ichmściów Pana Sebastiana Ewerta, także Imci Pana Wawrzynca Honowicza Ławników Miasta Stary Warszawy Jako od Szlachetnego Jmci Pana Jedrzeia Knabego Prezydenta Miasta Stary Warszawy do uspokoienia pretensyi, differencyi y postanowienia dobrego porządku mię: dzy Panem Pawłem Repelowiczem Starszym Ce: chu Introligatorskiego, y inną Bracią Cechową tegosz Cechu Introligatorskiego Deputowanych Kommissarzach, którzy to Ichmć Panowie Kom: missarze ante omnia przystąpiwszy do przeczy tania Praw y Artykułow Cechowych, tak że do wysłuchania zobopólnych pretensyi które przeciwko sobie Panowie Bracia Cecho: wi miec allegowali po Combinacyi Soluta Sessio &c.

ex ratione otrzymany od Magistratu in vim oddanych spisanych Praw Przywilegiow Bibliopolow Drugi exemplarz ma Cech Introligatorski Warszawski.

Dnia 16. Miesiąca Sierpnia Roku Panskiego 1716. Proponowali Panowie Starsi Cechu Introligatorskiego przeciwko Panom Braci Cechu zupełnego nie maiącym, to iest przeciwko Panu Kazimierzowi Kaszynskiemu, Janowi Tłoczkiewiczowi, y Kazimierzowi Gateckiemu o to iż oni roboty, albo raczey Księgi rozne od Panow Bibliopolow Warszawskich to iest od Panow Gagatowiczow Małżonkow Pana Raroga Pana Domanskiego y Rozyckiego na iego mieyscu w sklepie zostaiącego do oprawy przyimuią, y one oprawuią przez co Szkodę, y uymę Przywilegiom czynią y Cechowym Dekretom sprzeciwiaią się, prosząc aby im to pod winami było zakazane mianowicie w Dekrecie Cechowym opisanemi Ichmć Mścowie tedy Panowie Kommissarze deputowani uważaiąc wszelkie bezprawie w tym Cechowi Introligatorskiemu y Szkodę, kiedy Panowie Bibliopole przyiąwszy oprawę, robotę Księgi wszelkiey urzędny y od kogo kolwiek albo teyz na potrzebę Kromu swego y Sklepu, lubo by tylko w Sexternach Księgi miec powinni, y one tak by im na tez ato

P. ato Takie Punkta Cech Introligatorski y Commissarze formowali sobie przeciwne Bibliopolom stosuiąc się do Dekretow Cechowych postanowionych, azeby Bibliopolom nie oprawiali Ksiąg.

przedawać, większey pozytek przez to sobie
czynią niżeli ten ma, ktory mu księgi oprawia
do tego że żadnych Suchedni do Cechu Introliga:
torskiego względem społeczności z nimi nie daią
y nie płacą, ale wszelki pozytek, y profit temu
Cechowi z ubożatemu odeymuią. Zaczym stosu:
iąc się do uchwały, y postanowienia Cechowego
za rzecz słuszną uznali aby wszyscy Panowie
Bracia a mianowicie młodsi żadney roboty od
Panow Bibliopolow Warszawskich nie przyi:
mowali ksiąg wszelkich onym nie oprawowali
chyba że Panowie Bibliopole Warszawscy będą Su:
chedni temu Cechowi płacili, to iest własną robotę
powinni będą robić, a nie cudzą, a to pod winami
oddaniem trzech kamieni wosku, siedzeniem
wieży do upodobania Imci Pana Prezydenta przez
młodszego z wartą Mieyską, y pod innemi wina:
mi napotym większymi, inquantum by contraven:
cya ninieyszey decyzyey y uznania Kommissar:
skiemu przez ktorego z pomienionych Braci za:
szła, gdy mu to dowiedziono będzie, niniey za
zaś decyzya y postanowienie Commissarskie
do Exekucyey przywiedzione bydź ma po dwoch
niedzielach, a nie daley od Publikacyi tego postano:
wienia. Dlatego aby te przyięte roboty inquantum
ie Bracia młodsi maią, pokończywszy pooddawa:
li, y więcey się takowey roboty nie podeymowali
y oney nie robili, dlaczego po wyściu dwoch Nie:
dziel co tydzień wolno będzie Panom Starszym
Cechu Introligatorskiego rewizyią czynić przez
młodszego od Panow Starszych deputowanego
z wiadomością Imci Pana Prezydenta, y przy:
daniem dwoch Żołnierzy Mieyskich do zabiera:
nia takowey roboty od Panow Bibliopolow da:
ney, inquantum się Brat młodszy nie wyswiadczy
że ią z kąd inąd, a nie od nich będzie miał.

4to Item proponowali y uskarżali się Panowie

starsi

stari Cechu Introligatorskiego, naprzod na
Pana Iana Tłoczkiewicza, oto iz on przyiąwszy
Mieyskie przed dwiema circiter laty nieskłła:
nia się do Cechu, na Sessye Cechowe będąc obe:
stany przez młodszego nieprzychodzi, wstępne:
go do Skrzynki Cechowey nieoddaie. Czeladnika
Cechowa, y Chłopca y niebędąc Magistrem Ce:
chowym robotę Introligatorską robi y partoli
nad to Sklep z towarem Introligatorskim
bez wiadomości Cechu otworzył, y on przeda:
ie przez co sprzeciwia się Prawom Cechowym
y Przywilegiom Iego Krolewskiey Mści upraszа:
iąc aby pod winami nakazano mu, aby do Ce:
chu przystąpił, y onemu według Artykułow
zadosyć uczynił, inni także Panowie Bracia
to iest Pan Kaszynski, y Gałecka, azeby Rok
Magistrowski ponieważ go robic niemogą we
dług uznania Cechowego zapłacili ciż Panowie
Starsi upraszali Ichmćow, tedy Panowie uznali
y decidowali, azeby pomieniony Pan Tłoczkie:
wicz za Partackie Roczne zapłacił złotych Trzy
dziesci, tak ze aby dał opowiedne złotych Trzy
wstępnego, zas aby oddał złotych Szescdziesiąt
na przyszłe Suchedni, albo raczey na dzien S.
Michała Archanioła blisko następuiącego
do Skrzynki Cechowey, takze aby dwoch Miesz:
czanow stawił, ktorzy by dali Testimonium
o poczciwym Urodzeniu onego przy Metryce Cze:
ladnika także ktorego nienależycie trzyma,
aby oddalił, y odprawił od siebie w tym tygo:
dniu na dyspozycyą Panow Starszych, ten ze
Pan Tłuczkiewicz, iako tez y inni Bracia, to iest
Pan Kaszynski, Gałecka, azeby Rok Magistrow
ski zapłacili roboty swoiey według uznania Ce
chowego y Panow Braci Starszych na S. Michał.
ponieważ go robic niemogą, y we wszytkim
według Artykułow Cechowych sprawiali się

Kramy Introligatorowie
po otwierali z kąd ta Smia:
łosc zaiakiemi Prawami
y Obserwancyą dawnych
Przywilegiow Iok Mći gdzie
się podziały.

y Cech w tym należycie uspokoili. Co się takze tycze osoby Kazimierza Gałecki ktory służbę Cechową przez pułtora lata odprawuie y opowiedne Cechowi Złotych trzy oddał, Listy urodzayne y zalecaiące Cechowi prezentował według zwyczaiu one oblat, azeby y on takze wstępne do Cechu złotych sześćdziesiąt na przyszły S. Michał oddał, po ktorego oddaniu, azeby go Panowie starsi od służby uwolnili, y uwolnic powinni a tę służby na mieysce iego aby Pan Fluczkiewicz przyiął, y one na kazdy czas gdy potrzeba będzie należycie Cechowi odprawował, wprzod iednak azeby zadosyć uczynił Cechowi we wszystkich Punktach wyzey opisanych, tak względem Partackiego, opowiednego, y wstępnego a to pod zabraniem, y zniesieniem znakow przez nich wywieszonych, odebraniem Czeladzi, ieżeliby iaką na ten czas mieli, albo zabraniem Naczynia Introligatorskiego zwiadomością iednak Imci Pana Prezydenta. Ichmć Panowie Komissarze Punkt o robieniu Cechowych sztuk między innemi Artykułami opisany upraszaiąc Ichmćow Panow Komissarzow aby zwiadomością y przy obecności Ichmćow mogli ten Punkt robienia sztuk za zgodnym Consensem Cechu na to na zapłacenie tych sztuk odmienic, poniewasz temi czasy z cieszkością by przyszło, aby takowe Księgi, kazdy młody Magister mogł robić, z ktorych niektore y z druku nie wychodzą mianowicie Graduał, zaczym uwazaiąc tę trudnosc od takowych sztuk robienia, ktory by ich Magister młody robic niemogł, Panowie Bracia z zupełnym Konsensem wszystkich zgodnie uwalniaiąc, a na mieysce ich aby kazdy Magister nowy, za zrobienie takich sztuk, dał do Skrzynki Cechowy złotych sto Dwadziescia według zwyczaiu, y opisania inszych Cechow, ktorą to Summę naznaczyli; powinien będzie dać kazdy młody Magister na dwie Rathy w iednym

Roku

Roku według uznania Panow Starszych ktorÿ by zas Magister takowe sztuki miał wolą ÿ chciał robić, tedy mu to od Panow Starszych pozwolono będzie. Inquantum by zas ktory Magister nowo chciał chłopca wyzwolić, niżeli tę-sztuki odrobi, albo zapłaci, tedy nie wolno mu będzie, aż wprzod pominione sztuki odprawi, albo zapłaci, ÿ zadosyć we wszytkim Cechowi według artykułow iego y Przywilegiow uczyni; ktory to Punkt iako Cechowi temu potrzebny do approbacyi Szlachetnemu Magistratowi podaią, y onie upraszaią, chcąc potym na niego mieć ÿ Approbacyą JoKMci. Po tych wszystkich postanowionych Punktach, podał także Pan Balcer Grabowski, niektore Punkta niżey następuiące przeciwko Panu Pawłowi Repelowiczowi żądaiąc po nim aby Magistrow Cechowych do Sądow nienależących niepozywał, tylko do Mieyskich, warty żadney inszey, okrom mieyskich tak na Magistrow, iako y na Czeladz Cechową nie sprowadzał, y żeby się z każdym Magistrem y Towarzyszem, gdy tego iako będzie potrzeba wprzod w Cechu tym, y przed Szlachetnym Magistratem Warszawskim rosprawił, przytym aby żadnych prætensyi do Praw Cechowych sobie teraz, y napotym nierościł, y onych sobie zawłaszne nieprzywłaszczał do tego aby bez wiadomości Panow Braci żadnych Ludzi do Cechu nie przyimował, pieniędzy od nich, ktore do Skrzynki Cechowy należą prywatnie nie zabierał pod nagrodzeniem onych de proprio nad to aby się nieważył od Magistratu Cechowego Czeladzi ani Chłopcow odmawiać pod karanie w Artykułach opisanym upraszaiąc Ichmciow pawagą Szlachetnego Magistratu serio zalecona była, et sub pœnis na ktore punkta odpowiadaiąc Pan Repelowicz o nym we wszytkim

zadosyć uczynić deklarował się y submittował y że żadnych praetensyi do Praw Cechowych niema, y mieć niebędzie przychodzić. Upraszaiąc oraz Ichmściów Panów Komissarzów aby wzaiemnie Pan Grabowski y inni Panowie Bracia tego Cechu y tak lego dotrzymali, w czym się tak że zadosyć uczynić Pan Grabowski, y z inną Bracią submittowali się pod Vadium pięciudziesiąt grzywien, y siedzeniem wieży przez cztery niedziele do ktorych zobopolnych Submissyi Staraiąc się Ichmmć Panowie Komissarze tak Panow Braci starszych, iako y młodszych napomnieli aby we wszytkim Prawom, y artykułom w nim opisanym zadosyć uczynili pod winami w nich wyrażonemi; ktory to funkcyi swoiey Komissarskiey takową czynią relacyą, y onę rękami własnemi podpisuią.

Laurentius Honowicz Scabinus (Locus Sigilli) Civitatis Antiquae Varsaviae uti Commissarius ad Contubernium Introligatorum deputatus mp

Sebastianus Ewert Łąwnik Miasta Stary Warszawy, iako Komissarz do Cechu Introligatorskiego Deputowany.

Post cuius quidem Combinationis in Acta praesentia ingrossationem Originale rursus ad se ydem Offerens recepit, et de recepto Officium praesens quietavit, quietatque praesentibus.

Stanislaus Sobolowski Terrestris Varsaviensis et M. R. Notarius mp

Christophorus Rozycki S. R. Mttis Bibliopola quietatur mp

R 4to Dane xięgi z Bibliotheki Pa Hebanowskiego do oprawy zabrali Zagrabili o co Proces.

Naprzod tedy zagrabiono /: dane xięgi do oprawy Woyciechowi Czerwinskiemu Mieszczaninowi Introligatorowi Warszawskiemu :/ Panu Walentemu Gagatowiczowi Opiekonowi Sukcessora Sukcessora Mikołaia Hebanowskiego z Bibliopoli

trzymaiącego na Pasierba swego Bibliothe:
ki. O co że niesłusznie y bezprawnie uczyni:
li, przypozwani byli do Szlachetnego Urzędu,
y Sądu Radzieckiego Warszawskiego. Processu:
iąc za terminami Prawnemi Cechmistrz Star:
szy Cechu Introligatorskiego iako ostatni
Dekret w Sądach JoKMci J. W. JMci Pana
Kanclerza Wielkiego Koronnego Obiaśnia.
Pan Paweł Repelowicz Introligator skarany
został. Notandum o same pure Księgi zagra:
bione niewchodząc w insze Cathegorie albo
Terminy Prawne, ani w żadne interessa Biblio:
polow: iako niewiadomy. Opiekon Sukcessora
Hebanowskiego Bibliotheki, co tatwo z De:
kretu każdy wyrozumieć może, ktory taki
iest.

Augustus Secundus Dei Gratia Rex
Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ,
Prussiæ, Masoviæ, Kioviæ &c &c &c.

Significamus presentibus Literis Nostris quorum
interest Universis et Singulis. Adcitatos fuisse
ad nos et Iudicium Nostrum Literis adcitatio:
num Nostrarum. Prosecutorialium Officium
Consulare Civitatis Antiquæ Varsaviæ de
Officio nec non famatum Valentinum Gaga:
towicz Viginti Viro Antiquæ Varsaviæ suo
et consortis ac Ingenui Nicolai Hebanowski
Privigni sui nomine agenter uti prædicti Offi
cii parte adhærente de Persona Causa infrascri:
pta; Bonisque eius generaliter omnibus ad
Instantiam Pauli Repelowicz Civis Varsavien
sis. Prosecutionum Actoris ad prosequendam
Iureq; Continuandam appellationem suam
à Decreto Officii Consularis Civitatis Antiquæ
Varsaviæ in Causa et actione ratione Librorum
certorum ad Compactionem Magistro Contuber:
nali et Civi Varsaviensi Compactori datorum

S. 4to
Za Dworem w Sądach
JoKMci Stawa Dekret
o zabranie ksiąg da:
nych do oprawy.

priuata Authoritate, interceptionis, iisdem
Libris sui spoliationis, nec eorundem ad manda:
tum Proconsulis comportationis pœnarumq
succubitionis propositione Originali in se latio:
ne exsistens Coram eodem Officio Consulari Var:
sauiensi agitata, ad Nos Judiciumq Nostrum in:
terpositam et non admissam. In qua Causa
Officium Consulare Ciuitatis Antiquæ Var:
sauiæ suspensæ Condemnatione supercitato
Obtentæ, quatenus ante omnia Libros Partis Acto:
reæ proprios, Quos à certo Compactore se accepis:
se non obnegat famatus Repelowicz ad Prætorium
siue Cancellariam officii Ciuilis comportaret sub
pœna bis quatuordecem Marcarum Polonica:
lium decreuerat, post quam comportationem
id quod juris erit Decreturum se obtulerat
et Terminum pro futuris Judiciis conseruauerat,
nec appellationem per citatam partem ad Nos
Judiciumquè nostrum interpositam admiserat.
Quam tamen ipse ulterius prosequi cupiens
Literas adcitationum Nostrorum Prosecutoria:
lium tam officio quàm Parti eidem adhærenti
extradiderat, Processu Causæ istius in prædi:
cto Officio Consulari Ciuitatis Antiquæ Var
sauiæ agitato, et adcitationibus Nostris psecuto:
rialib9 præmissa latius in se enarrantibus.
In Termino itaquè Hodierno ex eisdem adci:
tationibus Nostris Prosecutorialibus legitimè
ad præsens prouenienté et hucusq continuato Par:
tibus prænominatis. Et Actorea prosecutionum
Famato Paulo Repelowicz Bibliopola Ciue Var:
sauiense per Nobilem Joannem Grodkowski Ple:
nipotentem suum adcitatà quoquæ Famato Va
lentino Gagatowicz Viginti Viro Varsauiens
suo et consortis suæ, tum Ingenui Nicolai He:
banowski Priuigni nomine, agente personali:
ter cum Nobli Chrisostomo Boguszewski defen:
sore suo coram Nobis Judicioq Nostro comparens
eundem Terminum attendens secum de admissibili:
tate et psequi bilitate nec ne appellationis discep:

disceptantibus. Nos cum Consiliariis et
Juris peritis Nostris appellationem earum
prout pro illo tempore non fuisse admissibilem
ita nec ad p[rae]sens Coram Nobis Judicioque Nostro
prosequibilem esse adinveniendum duximus,
prout adinvenimus, Partemque actoream
circa sententiam Officii Consularis Conserva:
mus, damna insuper et expensis litis eidem
actoreae Parti nempe Famato Valentino
Gagatowicz adjudicamus eademque in Cancella:
ria Decretorum Nostrorum liquidari iniun:
ximus. Quae quidem damna et expensas litis
cum sibi actor ad Summam duntaxat Du:
centorum quinquaginta Tynfonum liquidas
et nos eodem ad Summam duntaxat Centum
Tynfonum moderamus et reducimus, ut qui
eadem Citatus actori solvat decernimus
Decreti Nostri p[rae]sentis vigore Pro cuius execu:
tione memoratas Partes ad illud idem Officium
Consulare Varsaviense remittimus. In cuius
rei fidem p[rae]sentibus Sigillum Regni est appres:
sum Actum Varsaviae, Feria Quinta post
Dominicam Judica Quadragesimalem pro:
xima die scilicet 18. Mensis Martii Anno
Domini 1717 Regni vero Nostri XX Anno

Joannes Szembek Sup[remu]s Regni Cancellarius m[anu] p[ropria]	Locus Sigilli	Mathias Zelinski Decretorum Regni Cancellariae Notarius mp

Krakowski zaś Cech Introligatorski, małe y drobne książki wpapier y wpułpapier zaczęli przedawać, nie zapisując, ani zprowadzając, niewdając się wradne Interessa Bibliopolów, Drukarzom, azgdy sensim do ksiąg Currens y gatunków poprzychodzili Bibliopolom więcey oprawiać niechcieli bardziey iuż u siebie dla wygody robienia do Bibliothek trzymać Czeladź, chłopców podług dawnych zwyczaiów pozwalali. Ztąd

T. 4to
Naypierwey introligatorowie krakowscy wdali się drobne małe książki przedawać tandem y większe przedaią Bibliopolom Czeladzi pozwalaią; o co Proceß.

I ztąd to zapozwany Cech Introligatorski przez Pana Ignacego Hebanowskiego Bibliopoligo JKMści do Szlachetnego Magistratu Krakowskiego, ktory Proces de verbo ad verbum zaczyna się tak.

V. 4to
Cech Krakowski pozywa Introligatorski P. Hebanowskiego JKMci Bibliopola o danie assekuracyi chowania Czeladzi Introligatorski przy Bibliothece.

Citatio et contenta Propositionis

Actum in Prætorio Cracoviensi Feria Quinta pridie Festi Sancti Ægidii Abbatis die scilicet 2. Mensis Septembris Anno 1711

Citatio.

Famati Seniores et Iuniores Contubernii Introligatorum Cracoviensium, Citati, non comparuerunt, Nobili Ignatio Hebanowski Bibliopolæ Privilegiato Sacræ Regiæ Mttis Civi Cracoviensi et Rosaliæ Coniugibus, actoribus, idque ad paratam Propositionem, seu contenta Citationis loco propositionis porrectæ de tenore tali. Proconsul et consules Civitatis Cracoviæ Vobis Famatis Contubernii Famatorum Introligatorum Cracoviensium Senioribus et Junioribus innotescitur presentibus, Citari vos ex instantia Nobilium Ignatii Hebanowski Bibliopolæ Civis Cracoviensis et Rosaliæ Conjugum actorum. Quatenus die Crastina hora Iudiciorum Nostrorum in Prætorio Cracoviensi ante meridiem Celebrati solito personaliter legitime peremptorieque compareatis. Qui quidem actores citant vos pro eo: quod cum actoris ob paucitatem Magistrorum artis Vestræ, commoditatem in compingendis Libris ex Vobis non haberent eosdemque libros Iudæis compingendos dare vellent, vos obviando multiplicationi Iudæorum, libros compingentium, ac futuræ Contubernii Vestri ruinæ actori, ad Contubernium Vestrum vocato, pro sua commoditate socios artis Vestræ, cum conditionibus certo in scripto expressis favere permisistis id ipsisque manibus stipulatis per singulos Vestrum actori datis, Confirmastis proque

qua quidem permissione, ab Actore non solum in Contubernio sed etiam in Mansionibus suis, pro posse tractati fuistis, nunc vero inducto in damna Actore, eoque colluso, verbo eidem dato requisiti eo nomine existentes, stare noluistis, taliqz collusione, poenas demeruistis. Citamini igitur ad videndum et audiendum, Vos pro non adimpletione verbo dato, iniungi, damna et litis expensas resarciri mandari, Ceteraqz pro Iuris et Causae exigentia, Statui et Sententiari. Pro quo Termino uti peremptorio, sitis modo sic praescripto comparituri ad praemissa responsuri, poenasqz reportaturi. Datum in Cancellaria Officii Nostri Feria Secunda pridie Festi S. Aegidii Abbatis Anno Domini 1711.

Quibus Citatis acclamatis, et non comparentibus iidem suprascripti Actores Coniuges contumatiam annotari curaverunt peremptoriam salvo Processu de die in diem agitando praecustodito.

W. 4to
Contumaces Introligatores.

Actum Feria Sexta post Festum S. Aegidii Abbatis proxima die scilicet 4. mensis Septembris Anno Domini 1711.

X. 4to.
Post Contumatiam

In Termino hodierno post annotatam super Citatis infrascriptis Contumatiam proveniente Nobilis Ignatius Hebanowski Bibliopola Civis Cracoviensis suo et Consortis suae nomine agens, Actor Causae, In et Contra Famatos Seniores et Iuniores Contubernii Introligatorum Cracoviens. institutae personaliter et cum Nobili Matthia Bienkiewicz Notario Clepardiensi Comparens, reassumendo propositionem suam in anteriori termine factam, contenta eiusdem decerni, nimirum Citatos ad satisfactionem transactioni.

Introligatores wchodzą w Proces.

initæ, juris medijs stringi, et compelli petiit. Porro Citati Famati Introligatores per Famatos Seniorem Lenartowicz, et Albertum Gomełkowicz, itidem personaliter suis ac aliorum nominibus, una cum Nobili Simone Rzezkowski defensore suo comparentes, ante omnia transactionem per Nobilem Actorem allegatam produci petierunt.

Incontinenti Nobilis Actor satisfaciendo affectationi Citatorum, transactionem scripto conceptam, quam Citati subscripturi erant producens eandem in contextu verborum sub vadio ibidem expresso confectam prælegit petens ut supra contenta Propositionis suæ statui.

E Contra Citati exceptionem intulerunt. Iz Pan Chmielowski prosił o złożenie Sessyey dla Pana Hebanowskiego rozumieli iż miał u spokoić Cech, że Ucznia chował przy sobie puł Roka, zeraz scriptura producitur non subscripta, nie może quidquam operari, petentes, libertatem à Causa.

In oppositum Nobilis Actor contra exceptionem Citatorum subintulit. Iz pozwani są o to ze słowu przez się danemu niechcą dosyć uczynić, iako Pozew w sobie szerzey opiewa, petens amputatâ exceptione Citatorum, eisdem in causa procedere iniungi.

Officium Partium Controversiis et defensis exauditis. Quoniam Actor ratione satisfactionis verbo sibi per Citatos dato, non ad transactionem uti per eosdem non subscriptâ agit: ideo amputatâ exceptione Citatorum eisdem in causa hâc procedere mandavit. Decreti sui præsentis vigore.

A quo Decreto, ijdem Citati appellationem ad Judicia Sacræ Regiæ Majestatis interposuerunt petentes eidem deferri impugnante Nobili Actore eiusmodi appellationem Citatorum

Officium

Officium praesens eidem interpositae per Citatos Appellationi non esse deferendum censuit nec detulit de qua tamen prosequenda Protestati sunt. Tandem ad Contenta Propositionis Partis Actoreae Scriptum directae responsionis porrexerunt de tenore tali.

Famati Seniores et Iuniores Contubernii Introligatorum Cracouiens Citati, praemissa contra Actorem de indebita sui in Ius euocatione, solenni Protestatione, per directum inferunt. Iz zadnego pozwolenia narobienie Rzemiesla Introligatorskiego Actori niedawali Citati, ale sam Citatus, zmowiwszy się z Panem Chmielowskim Introligatorem y o Cech ad petitum non expressum uprosiwszy Citatus, ktory non aliud petitum Actoris rozumieli, tylko ze miał za przeszkodę w Rzemiesle Introligatorskim ktore przez pół Roka robił, tudziesz za pozwolenie Zydom ksiąg oprawiania uspokoic ile kiedy go iuz przed tym opowiadali, y mieli go pozwać, ale on miasto tego co inszego w Cechu wnosił, molestuiąc Citatos aby na takowe robienie Rzemiesla pozwolili, a że mu Pan Lenartowicz iako Starszy y insi contradicebant, opponendo Priuilegia, u ktorych cautum est, azeby zadnemu oprocz samych Introligatorow rzemiesla takowego robić niegodziło. Wczym gdy łatwego Pana Lenartowicza miec niemogł Pan Hebanowski y inszych począł captare ich beneuolentiam, kazawszy wina z ochoty swoiey przynieść, y iesc dać, iednak y tym niemogł dewinkowac Pana Lenartowicza, circa Iura Contubernio suo Seruiens stawaiącego, az na ostatek do domu swego młodszych zwabiwszy arestował. Ale Pan Lenartowicz niechciał tam iść, y na to niepozwalał, y niebył tam, a dało zeby

Y. 4to Cech Introligatorski neguie, aby mieli wchodzić w taką transakcyą pozwalaiąc Czeladzi chowania Bibliopoli.

młodsi po podpiławszy sobie co wyrzekli bez
starszego, iednak nic czynic niemogą kiedy Star:
szy niepozwala, ile przeciwko Przywilegiom, a
do tego zeto takowe transakcye niepopiianemu
ale potrzezwiu bywać powinny, ktory Actor niepo:
kaze, ani podpisu zadnego, Citati tego iako przed
tym, tak y teraz uczynic niemogą, zeby mieli
quidquam contra Iura czynic, y Cechowi Swe:
mu szkodzie, ale iezeli Actor chce, niechay Rze:
miesła się uczy, y Cech odprawi chętnie na to po:
zwolą; Iezeli zaś Aktor takowy nie zechce explere
kondycyey przy takowey tez [: ut asserit:] niemo:
ze się utrzymać Transakcyi, y owszem Citati
sube Actorem niewyciągali na zaden Trakta:
ment propter bonum pacis, gotowi co wydat
dla nich praevia per actorem Juratoria compro
batione zapłacic, nihilominus Pana Chmielow:
skiego, iako superinductorem atque Privilegiorum
Contubernalium Convulsorem contra quem
sollenniter protestatur skarać Officium petens
upraszaią, se vero ab impetitione eiusdem Actoris
liberari, quinimo eundem Actorem pro praepedi:
tione per exercitium Artificii Introligatorii
per medium annum sine scitu Citatorum factâ,
tum pro compactione Librorum Judaeis permissa
puniri, inposterum sub gravioribus poenis inhi:
beri.
In Continenti supra scriptus Nobilis Hebanow:
ski actor Causae, statuit eidem Officio Testes
nimirum famatum Stanislaum Chmielowski
Introligatorem Civem Cracoviens. et Nobilem
Josephum Grodkiewicz ad perhibendum, in eadem
Causa Testimonium salva plurium inductio:
ne sibi reservatâ et praecustoditâ petens eosdem
ad juramentum admitti, depositiones ipsorum
actis connotari, et dilationem sibi ad replican:
dum et inducendos eiusmodi Testes plures dari
petiit.
Porro Citati contra personam Famati Chmie
lowski

Chmielowski Introligatoris, pro perhibendo Testimonio, per Actorem inducti exceptionem intulerunt. Iz będąc Introligatorem prze:ciw Prawom Cechowi służącym nastepuie y Pana Hebanowskiego do Cechu superinduxit petentes eundem non admitti.

E. Contra Nobilis Actor exceptionem Citato:rum impugnando superintulit. Iz persona Pana Chmielowskiego iest fide digna y zda:wna w Cechu zostaie Starszych, przysięże on pro depositione Testimonii, y drugi Pan Grod:kiewicz z nim, ale y wiecey Swiadkow, w tey Spra:wie zeznawać będzie petens amputata exceptione Citatorum Testem per se inductum simul cum altero ad depositionem eiusmodi Testimonii admitti.

Officium Consulare Cracoviense Partium Controversiis et defensis exauditis, eo attento quoniam famatus Chmielowski, contra quem exceptio opponitur simul cum altero Teste per Actorem inductis in Contubernio Introligatorum Senioratum ex antiquo tenens tempore, juramentum super fideli depositione Testimonii praestabit, ideo eundem, simul cum altero supra nominato Nbli Grodkie:wicz ad perhibendum ea in Causa Testimo:nium, admissibilem esse declarat Decreti sui praesentis vigore.

Officium Consulis Cracoviens Dekretem naznacza słuchać Swiadkow Ex parte Pa Hebanowskiego Biblio:poli.

A quo Decreto, cum Citati appellationem ad Judicia Sacrae Regiae Mttis interpone:rent impugnante eandem Nobili actore Officium praesens Consulare Cracoviense appellationi eiusmodi per Citatos interpositam non esse deferendum censuit, nec detu:lit, de qua tamen prosequenda iidem Citati protestati sunt.

Quiquidem inducti per Actorem praedictum Testes praevio Corporali Juramento, super fideli eiusmodi Testimonii depositione per

Z. Ato Przysięgaią Swiadkowie

y na Interrogatoria odpowiadaią.

erectionem binorum versus Sidera Coeli manus dextrae digitorum conceptis verbis praestito, seorsim et distinctim ad interrogatoria sibi porrecta examinati existentes recognoverunt.

Primus Testis
Potrzebne Czytania iako nie chcieli oprawiać Bibliopolom na co Protestacyie

Et quidem Primus Testis Nobilis Josephus Grodkiewicz ad 1mum Interrogatorium taliter recognouit. Wiem o tym dobrze, bo y Protestacye imieniem tegoż Pana Hebanowskiego pisałem przeciw Panom Introligatorom, tak do Akt Urzędu Tuteczniego Radzieckiego Krakowskiego iako y Woytowskiego do zapisania podaiąc. Widziałem też w Sklepie Pana Hebanowskiego że mu nie pamiętam ktory Introligator odnosił księgi nieoprawne, y zaraz narzekał, mowiąc do mnie patrz Waszeć iaką ia to męke cierpie, że niechcą dla nas Bibliopolow oprawiać ksiąg tylko sobie.
Ad 2dum Widziałem y to, że przy mnie kilka razy dawał Pan Hebanowski Żydom księgi do oprawiania, y samem był kupił książkę od niego Żydowskiey oprawy z defektem takim że poprzekładane karty w mieysca nienależyte y zastałem iednego czasu płaczącą Panią Hebanowską ktora mi powiedziała, że ią skonfundowano, y książke źle zrobioną przyniosło ali Żydowskiey roboty, y to mi mowiła nie chcą nam robić.
Ad 3tium Wiem o tym bom był proszony od Pana Hebanowskiego na Sessyą do Cechu Introligatorskiego na to umyślnie złożoną, y pozwolili wszyscy za umową żeby mu dla wygody Czeladz wolno chować było, y Uczniow tylko to wymowili, żeby ta Czeladź, y Uczniowie od Magistrow Introligatorskiego zapisani y wyzwoleni byli y na to mu ręcę dali.
Ad 4tum Naprzod zrazu przy Sessyey Pan Lenartowicz był przeciwny temu, bo tylko Pan Hebanowski obiecował Cechowi złotych pięćdziesiąt, a inim Podatkow złotych sześć na Rok, a złotych pięćdziesiąt kontentacyi iednak

potym

potym dał się namowić na złotych sto, y sto:
tych dwanascie, y tak wszyscy na to zezwo:
li, y rece mu dali, traktował ich Pan Hebanow:
ski w domu Pana Lenartowicza iako Starszego
tego Cechu, Kolacją sprawił y wnadawał
ia po ugodzie od srzedłem prętko z Cechu.
Ad 5tum. Iako wyzey kartę napisał Pan
Chmielowski o tey ugodzie, y czytana była
y pozwolono na nię słyszałem ze miała bydz
w skrzynce Cechowey.
Ad 6tum Powiadał mi Pan Hebanowski
mowiąc poniosze pieniądze do Cechu, y mnie
z sobą prosił abym był szedł z nim, potym mi
dał znac ze się nie zesli byli na on czas do
Cechu Panowie Introligatorowie, iezeli Ich
sam nosił, a niechcieli brac przytym niebyłem.
Ad 7mum Od Pana Hebanowskiego to sły:
szałem, y List pewny w tey materyey pisany
pokazował mi, ale od kogo, y do kogo pisany
pokazował mi nieuwazałem.
Ad 8uum Tego niewiem Ad 9num similiter
Iezeli sobie mogą, albo niewystarczyą to widzę
ze Panu Hebanowskiemu robic niechcą
o czym często czynił Protestacye od kilku
lat.

Secundus Testis Famatus Sta:
nislaus Chmielowski Senior Introligato:
rum Cracoviensium. Ad 1mum Interro
gatorium taliter recognovit. Prawda ze
niemiał wygody Pan Hebanowski w opra:
wianiu ksiąg od Panow Introligatorow, po
niewaz u Pana Woyciecha Litwinowicza
iuz cztery lata Dzienniki: ktore dał do opra
wy: leza do tych czas nieoddane, y skarzył
się o to po kilka razy przedemną Pan Heba:
nowski, Takze Panu Woyciechowi Grabnicze
wczowi dał temi czasy Pan Hebanowski do
oprawy Dziennikow sto dwadziescia oddał
mu

A 5to
Secundus Testis
niechcieli opra:
wiac długo trzymali
ksiąrzki po kilka
lat.

mu pięćdziesiąt, à siedmdziesiąt zostaie unie:
go do tego czasu.

Ad 2dum Niestyszałem żeby kupuiący taiali.
bo tam nie zawsze u Pana Hebanowskiego siedzę,
to widziałem że Żydzi przynosili robotę oprawną
Panu Hebanowskiemu, z tey okazyi widziawszy
Żyda mowiłem Panu Hebanowskiemu te słowa
Mći Panie Hebanowski, źle Waszeć czynisz, co Wa:
szeć do Żydow daiesz oprawiać księgi, ale ia tak
Waszeci radzę żeby się Waszeć z tym odezwał
przezemnie do Panow Starszych, ażeby śmy
mogli potrafić w to żebyś Waszeć miał wygo:
dę w oprawieniu Ksiąg, potym Pan Hebanowski
pozwolił na to, w tym poszedłem do Pana Pryma
sa opowiedaiąc mu to żem Żyda zastał ktory
robotę przyniosł Panu Hebanowskiemu, y rze:
kłem zaraz Panu Prymasowi: Lepiey by Panu
Hebanowskiemu pozwolić Czeladz chować, y Chłop:
cow zapisować, ale żeby tak Czeladz, iako y Chłop
cy byli pod naszą dyrekcyą: Pan Primas tak mi
rzekł że puydę do Imći Pana Prezydenta o pozwo:
lenie Sessyey, y poszedł do Imći, y była pozwolona
Sessya.

Ad 3tium Iakom namienił że za Consensem
Imći Pana Burmistrza zeszliśmy się do Cechu
y tak wystawili Cechową Skrzynkę na Stoły
Prawo /: iako to zwyczay :/ położono: potym ia
perswadowałem: mowiąc oto teraz iest Pan Heba:
nowski o co prosił przystępł, potym proszono go
na ustęp do Komnaty, tam miał spisane punkta
swoią reką, y przeczytałem im, y mowiłem, że to
żadney przeszkody niebędzie, kiedy Czeladz y Chło:
pcy pod naszą dyrekcyą będą, oni na to pozwolili
y Pan Starszy, ieszcze z rana pozwolił Panu Heba:
nowskiemu bo maiąc słowo nakupił Pan Heba:
nowski roznych rzeczy do poczestowania Braci
y sługę swoię przysłał do Cechu do gotowania
iesć do Pana Starszego.

Ad 4tum Potym umawialismy się z Panem He
banowskim co nam za to offiaruie: on obiecał
złotych dwanaście co Rok, potym ia mu mowił,
że za to niemoże bydz trzeba tu zapłacić, iak
płacimy do Cechu, on tedy obiecał znowu Konten
tacyey złotych pięćdziesiąt iam mu znowu per
swadował, że to niemoze bydz żadnym sposo:
bem, on tedy obiecał złotych sto, ktorzy wszyscy
Panowie Introligatorowie iuz się zgodzili, y
przystali na to, y częstował nas u Pana Pryma:
sa Pan Hebanowski, Pan starszy tedy Lenarto:
wicz podpiwszy iuz sobie dobrze zawołał -
Chłopca swego, ktorego przyiął przed kilka-
niedziel, Rzekł mu podz sam Maciuś obłap -
mnie za nogi, a potym dawał ty kłana Pana-
Hebanowskiego, tak to u nas Chłopcy muszą bydz
to tym Pan Hebanowski rozgniewał się, y Prote:
stował się, mowiąc mu że ia nie iest Chłopięcie:
stem Bibliopolą, y poszedł do Domu swego, y z nim
poszedł to iest z Panem Hebanowskim Pan Pod
prymasi y naymłodszy Drelinkowicz mnie po
wiedziano, że oni poszli, iam też poszedł za nimi,
przyszedszy do domu Pana Hebanowskiego
począł się przed nami uskarzać o zniewagę swo:
ię Pan Hebanowski że dawszy mu potrzeciu,
aż potym podpiwszy sobie dobrze denegował te:
go Pan Prymas Lenartowicz. Potym Pan PodPry:
masi będąc u Pana Hebanowskiego w domu
poslismy po Pana Litwinowicza, y po Pana Ga:
brisiewicza przyszli tedy na żądanie Pana Podpry:
masiego: y mowił iak przyszli Pan Podprymasi
tę słowa: Unus nullus że my tu iestesmy wszyscy
daięmy ręce Panu Hebanowskiemu, cosmy
raz rzekli, to iuz trzymamy, y dalismy mu ręcę.
Ad 5tum Iuzem zeznał że dalismy mu ręce, to
iest Chmielowski, Litwinowicz, Gomołkowicz,
Gabrisiewicz, Drelinkowicz, karte zas maią

reką pisaną odebrałem po tey Complanacyey we dwie, czyli we trzy niedziele, bo my spisawszy przy ugodzie tę kartę w domu naprzód u ciebie, a potym przepisawszy w Cechu gdyśmy się zgodzili z Panem Hebanowskim oddaliśmy ią byli do Skrzynki Panu Lenartowiczowi Prymasowi, prosiłem Pana Prymasa, aby mi oddał tę kartę, y poszedłem do Pana Hebanowskiego, bo mi mowił Pan Prymas, aby kończył Pan Hebanowski co zaczął z nami, bo iezeli nie będzie kończył, to ia go zapozwę. Ia przyszedszy do Pana Hebanowskiego opowiedziałem mu to, Pan Hebanowski prosił mnie, abym poszedł do niego, że chce zakończyć, było to w sobotę drugi tydzień Pan Lenartowicz Primas pozwolił, y prosił tem go aby poszedł do Imci Pana Prezydenta prosząc o pozwolenie w tym powtorney Sessyey, ktora iest pozwolona, y byliśmy w Cechu tylko Litwinowicz nie był. Powiedział tedy Pan Prymas, że bez iednego nie mogę uczynić, myśmy mu mowili, że poniewasz y on słowo dał, to to może zakończyć bez niego, a on odpowiedział, y ia iuz tego nie przyimuię, w tym eśmy się rozeszli.

Ad 6tum Chciał iuz dawać Pan Hebanowski pieniądze tę złotych sto y to sam prosił.

Ad 7mum Takiest że pozwolił nasz Cech tuteczny wielnie Bibliopoli Lorensowi Zarączkowiczowi Czeladź chować y z tąd wziął zaraz Czeladnika iednego Pana Wojciechowicza ktory tu wytermino: wał.

NB Cechu nie było Introligatorskiego w Warszawie:

Ad 8uum Ia sam będąc Prymasem gdym był na Seymie z Nieboszczykiem Bukowskim w Warszawie upraszali nas Panowie Introligatorowie tameczni, a Uczniowie Krakowscy o Communikacyą Praw Towarzyskich ktorych my im pozwolili, y wydali za Consensem JchMMcow wszytkich Magistratu tutecznego, takze y chłopców chowac pozwoliliśmy, ale u nasz zapisani byli

przez

przez Listy, na wyzwolenie zas odsyłali; bo
na ten czas w Warszawie ieszcze Praw y Cechu
niemieli; za co my ukontentowani byli zło:
tych stem, a to dla tego smy uczynili, że byli
nasi uczniowie Krakowscy.

Ad 9num Ja sam po kilka razy będąc przed
Kramami pytano się o rożne rzeczy, a niemia
no bo sobie niemogą zadosyć uczynić, a dro:
biazgow cokolwiek zrobią to zaraz przeda:
dzą.

NB. sobie niemogą wystarczyć a iakosz mogą Bibliopolom robić

Actum Sabatho post Festum S. Ægidii
Abbatis proxima die scilicet 5. mensis
7bris Anno Domini 1711.

B. 5to Vigore salua Bibliopola Statuit Testes duos ad ju:ramentum.

In termino hodierno vigore salua, eo nomi:
ne sibi reseruatam Nobilis Ignatius Hebanow
ski Bibliopola Cracoviensis Actor Causae, in et
contra Famos Introligatores Citatos institutum,
Statuit Testes duos infrascriptos pro perhibendo
in eadem Causa Testimonio, petens eosdem ad
juramentum admitti examinari et depositio:
nes ipsorum Actis connotari.

In Continenti Citati Famati Introligatores
contra Personam Unius Testis Ingenui Da:
chniowski, ut pote Famuli inducentis, exceptio
nem intulerunt. iż Sam ze Suradek robi par:
tanine, y u Pana Hebanowskiego robi, niemoże
tedy za Panem Suradczyc, petentes eodem a per:
hibendo Testimonio amoveri.

Impugnante Nobili Actore eiusmodi exceptionem
Citatorum, quod vice domestica, domesticis pro
bantur, et quod Testis super fideli depositione
Testimonii Iuramentum praestiturus subin:
ferente, ac eundem Testem pro deponendo Testi:
monio admitti petente.

Officium Consulare Cracoviense Partium
controversiis exauditis Testem per actorem
cum altero inductum ex rationibus per eundem
actorem illatis admissibilem esse statuit, et ad Testi:
ficandum admittit, Decreti sui praesentis vigore.

A que Decreto Citati ad Iuditia Sacræ Re:
giæ M[tis] appellarunt.
Officium interpositæ per Citatos Appellationi
non esse deferendum censuit nec detulit.
De qua tamen prosequenda idem Citati Prote:
stati sunt.

Præstiterunt Juramentum

Tandem supra inducti Testes, prævie Corpo:
rali Iuramento super fideli Testimonii depo[s]i:
tione per erectionem binorum versus Sydera
Cæli manus dextræ digitorum conceptis Verbis
præstito, ad interrogatoria sibi eo nomine por:
recta et superius inscripta seorsive ac distin:
ctim, examinati prout infra recognoverunt.

C 3tio

Tertius Testis od Bibliopoli wziąwszy do oprawy sobie przedawali za: dney wygody nie mógł mieć Bibliopola.

Tertius Testis famatus Iacobus Sam:
sonowicz Chirurgus Civis Cracoviensis
Ad 1mum Interrogatorium taliter recognovit.
Przyiechawszy z Niepołomnic po Powietrzu pro:
sił mnie z sobą Pan Hebanowski do Pana Gabrisie
wicza ktoremu był dał do robienia Dzienniki
tęon zrobiwszy nie dał ich Panu Hebanowskiemu
ale ię przedał, wadzili się o to, y mieli się pozywać
podpity był ten Pan Gabrisiewicz, ktoremu był dał
do robienia, lecz ia mitygował y inszym takową
dawał robotę do tych czas iey nie odbiera. Sły:
szałem że y po Roku trzymaią robotę.
Ad 2dum Wiem że teraz Żydom dawał Pan
Hebanowski robotę lecz mu szkodę Żydzi po:
robili, bo sexterna ktore miały bydź naprzod
ku porządku, to oni opak powywracali, niechcąc
tedy aby robotę dawał Żydom starał się u Pa:
nów Introligatorow, aby mu pozwolono Czeladz
chowac.

D. 3to

Brali od Bibliopoli książki sexterna na zadię oprawne odsyłali, y cale niechcieli opra: wiać

Quartus Testis Ingenuus Ioannes Dachniow:
ski artem Introligatoriam apud Instantem
exercens ad Interrogatorium primum taliter
recognovit.
Prawda iest że Pan Drelinkowicz naprzod z
prozbą 100 par klauzurek, obiecał Panu
robotę wygotować od złota, za to, Pan mu tedy
zesłał robotę przezemnie, iam mu tez zaniosł
lecz nie zastawszy go, oddałem chłopcu w godzi:
ne

wgodzine, potym szedł koło sklepu Pańskie-
go y Pan go zawołał, oznaymuiąc mu że za
stał robotę, on się ukłoniwszy, rzekł bardzo
dobrze będę robił. Narażutrz potym sama
Drelinkowa odnosiła tę robotę nazad mowiąc
ia sobie nie wystarczę robić, a miałabym Waszeci
płacić iak Waszec innym płacisz, i ia tak niechcę, Pan
odpowiedział, iaka robota, taka zapłata, zrob
że a ia obaczywszy robotę, to będę płacił,
y to prawda, że nie oddaie roboty Panu, bo y
Pan Gabriszewicz wziąwszy robotę do zakon-
czenia, ktorą ieszcze przed powietrzem wziął
Dziennikow od Pana Sto, a nie oddał tylko
30. a reszte przedał, y to wiem że u Pana Litwi-
nowicza od pięciu lat Dzienniki leżą, a iesz-
cze nie skonczone.

Ad Nonum Prawda to iest że niemogą wystarczyć
roboty Panowie Introligatorowie, nie tylko do
Kramikow, ale y Urzędowey, bo choć da kto co
robić, to po kilka niedziel robota leży. W Okta-
wę, także w Niebowzięcia Panny Maryey pro-
sił Pan do siebie do Kromu Pana Gomolkowicza
lecz niechciał przyść po Oktawie potym był
w sklepie u Pana rano, y mowił Panu na co to
Waszec swoich rzeczy nie konczysz, coś Waszec
począł, iednakowo to zakonczyć, Pan mu od
powiedział, że ieszcze karta niegotowa, iak
prętko będzie karta napisana, zechcemy aby
zaraz był w niedziele koniec et tantum depo-
suit.

Circa quorum inductionem Testium, etiam sal-
uam sibi Pars inducens plurium inductionẽ
praecustodiuit.

Actum Feria Secunda Pridie festi Natiuita-
tis Beatissimae Virginis Mariae die scilicet
7ma Mensis Septembris Año Dñi. 1711.

E 5to
Ex vi dilationis ad Replicandum
contra directam Responsionem
Famq Introligatorum Cechalium
Obtentae &c.

In Termino hodierno ex vi dilationis ad repli-
candum contra directam responsionem Famato-
rum Introligatorum Cechalium Obtentae, inci-
dente Nobilis Ignatius Hebanowski actor
causae, contra eosdem Cechales per se institutam,

personaliter et cum Nobili Matthia Biendkiewicz Notario Clepardiensi Comparens Satisfaciendo eiusmodi dilationi sibi permissæ, post inducta per se ea in Causa Testimonio, in suum replicationum inhæret depositionibus Testium per se inductorum, petens contenta Propositionis suæ contra Citatos decerni.

In Continenti Citati contra Replicationes actoris, dilationem sibi ad duplicandum et inducens Testes ab Officio præsenti dari petierunt: quam annuente eodem Officio obtinuerunt.

F 5to Vigore Salucce circa inductionem plurium Testium Juramentum fecerunt.

Actum Feria Quarta postridie Festi Nativitatis Beatissimæ Mariæ Virginis Die scilicet 9 Mensis 7bris Anno 1711.

Vigore Salus Circa inductionem plurium Testium in antecedenti Termino reservati Nobilis Ignatius Hebanowski Bibliopola Civis Cracoviensis Statuit Testes trines infrascriptos, properhibendo Testimonio in Causa Famatis Senioribus et Junioribus Contubernii Introligatorum per se instituta Salvando itidem plurium inductione &c. Qui prævio Corporali Juramento per erectionem binorum versus Sydera Cœli manus dextræ digitorum, super fideli depositione, conceptis Verbis præstito, ad interrogatoria porrecta, examinati existentes recognoverunt prout infra.

Quintus Testis Od Bibliopoli Sexterna do oprawy przyimowali nie oprawne narad oddawali.

Quintus Testis Nobilis Christophorus Rozycki ad Interrogatorium 1mum taliter recognovit. Wiem to że Sexterna naprzod daiąc Pan Hebanowski do oprawy, przyimowali ie Panowie Introligatorowie ktore po kilkunastu niedzielach, y daley trzymaiąc Sexterna odsyłali narad, niewygotowawszy roboty: a co więkrza klauzury do roboty sobie dane od mieniwszy nie według prozby Pana Hebanowskiego oddawali przy mnie to było, iako Pan Drelinkowicz uczynił takżey Pan Litwinowicz ktory Sexterna oddawał, insi zas zaledwie co wygotowawszy według im czasie oddawali, mnie w tym

mnie wtym było wiadomo ztego bo się czę:
sto uskarzał przedemną Pan Hebanowski.
Ad 2dum I to prawda że dla wygody musiał
dawać oprawiać Żydom Księgi, y często narze
kał, wolał bym swoim życzyć, gdy by chcieli
przyimować, ale niewiem iak sposobu szukać
poniewasz zawzięci są na mnie, chcą mnie
zruinować, y toiawne rzeczy, że robota nie
ochędożna była Żydowska, y nieraz Sexter
na wspak po obracane.
Ad 3tium Byłem na ten czas u Pana Hebanow:
skiego kiedy się wybierał do nich do Cechu za:
daniem sobie przez nich znać z Cechu był y Pan
Chmielowski, y sama się turbowała Pani He:
banowska, radząc się mnie, gdzie ma iesć go:
tować dla Congregacyey Cechowey, chcąc
ich ukontentować, życzyłem żeby się zatrzy
mać z temi rzeczami do decyzyey słuszney
przez Panow Introligatorow, iakosz w krotkim
czasie zaraz tego dnia dał Pan Hebanowski
wiadomość do Domu do Ieymści Swoiey że się iuz
umowili, y kazał przynosić te praeparamenta
ktore dla traktowania przygotował, widziałem
się tak że z Panem Chmielowskim, zaraz wkrotce
ktory mi dał taką relacyą że Panowie Introli:
gatorowie kontenci z traktowania, y pozwo:
lili Czeladzi chować Panu Hebanowskiemu
y chłopców, y dali mu iuz wszyscy ręce na to
y kartę kazali przygotować do podpisu przy
pieczęci Cechowey, prawda że po podaniu ręki
upiwszy się Pan Lenartowicz Starszy ich, coś
znowu począł sobie uzurpować, dla czego wi:
dząc to Pan Hebanowski odszedł, y wtym iuz
za nim wszyscy poszli do iego rezydencyi, y tam
znowu przy ochocie Pana Hebanowskiego, tosz
wszystko potwierdzali, iako mam wiadomość
od samych że Panow Introligatorow.
Ad 4tum I to wiem że Pan Hebanowski obiecał dać
złotych sto Contentacyi Panom Starszym

y młodszym, y Całemu Cechowi, a inwim Podatkow do Skrzynki złotych dwanascie, a to dlatego aby tam do zadnych Sessyi ich nienalezał, ale tylko swoiey kupieckiey praerogatywy przestrzegał.

Ad 5tum I o Karcie wiem pisany bom sam kopiią miał tey karty u siebie, y Pan Chmielowski powiedział mi, ze ią czytali Panowie Introligatorowie, y w Consideracyey dobry mieli, iakoszy sami ponięgo przychodzili to iest po Pana Hebanowskiego, aby przyszedł, y Pieniądze wyliczył. &c &&.

G: 5to

Sextus Testis

Sexterna przyięte do roboty od Bibliopoli leza Roky drugi u Introligatora, a iesli zrobi to z pismem po obrzyna, y kaze dobrze płacic.

Sextus Testis Famatus Litwinowicz Introligator Civis Cracoviensis. Ad 1mum O tym niewiem zeby ktory miał co wyprzedac Pana Hebanowskiego z ksiąg, tylko u mnie leza od puł trzecia Roku Dzienniki bo skąpo płaci porachunku tez dawnieyszego przed pierwszym Powietrzem niemam z nim.

Ad 2dum Wiem ze dawał Zydom robote, ale nie z pozwoleniem naszych, iesli ganiona robota o tym niewiem ani słyszałem. &c &&.

Septimus Testis

Ze znał i z niemiał, y niema wygody w oprawianiu Ksiąg Bibliopola z Introligatorow.

Septimus Testis. Famatus Albertus Gabrisiewicz Introligator Civis Cracoviensis

Ad 1mum Interrogatorium Iest to tak, y wiem o tym niemiał wygody, y niema.

Ad 2dum I to prawda ze podczas Powietrza przynosili mu Zydzi robotę Elementarze y inne ksiąszki, iezeli gdzie ganiona ta robota tego niewiem. &c &&.

NB Niemogą wystarczyc swoiey roboty y ci tu tak mowią blisza koszula ciała

Ad 14tum I to prawda ze niemogą wystarczyc swoiey robocie, ze Czeladzi skąpo.

I. 5to

Testes e medio sui Contubernales et Consortem Senioris Statuerunt pro Testimonio.

Actum Feria Sexta post Festum Nativitatis Beatissimae Mariae Virginis proxima die Scilicet 11. Mensis Septembris Anno Dni 1711

In Termino hodierno ex dilatione ad duplicandum Obtenta Famati Introligatores Citati in Causa sibi per Nobilem Ignatium Hebanowski actorem instituta incidente satisfaciendo eidem Dilationi, Testes infrascriptos e medio sui Contubernales, ac ipsius Senioris Consortem Statueru

Statuerunt properhibendo eadem in Causa Testimonio, petentes eosdem, praeuio Iuramento, super fideli depositione Testimonii ad Testificandum admitti, examinari et depositiones ipsorum actis connotari.

Porro à Nobili actore Nobilis Matthias Bienkiewicz Notarius Clepardien. nomine eiusdem Principalis sui impugnando inductionem Testium per Citatos inductorum intulit. Iz zapozwani są Seniores, et Iuniores Contubernii aley Zona Pana Starszego Cechowego stawa, nie powinni bydz przypuszczeni do takiego Swiadectwa bo Ich Sprawa afficit: y to Zapozwani wszyscy ze słowa nie dotrzymuią Aktorowi danego, petens eosdem ad testificandum non admitti imo amoueri.

E. Contra Pars Citata, cum suo defensore Nobili Simone Raczkowski, Comparens regerendo impugnationem actoris Testium per se inductorum subintulit. Iz stawia tych Ludzi, ktorzy przy tym byli, Sam też Pan Hebanowski Aktor stawiał Introligatorow, ktorzy admissi sunt: iako y Pan Chmielowski przeciw ktoremu exceptio opponebatur, y iest takwiele przykładow, że Contubernales in Causa Contubernii pro Testibus admittebantur petens ut supra eosdem Testes per se inductos, qui super depositione Testimonii juramentum praeuio Juramento admitti iuxta Interrogatoria porrigenda examinari et depositiones ipsorum actis Connotari.

Officium Consulare Cracouien. Partium Controuersiis et defensis exauditis, eo attento; Quoniam Actor pro sua Parte, itidem eiusmodi Testes, ex medio Contubernalium induxit, id circo etiam Testes, pro parte Citatorum statutos ad Testificandum admissibiles esse adinvenit, et admisit Decreti

K 5to
Testes ex parte Contubernalium sunt admissi praeuio Juramento.

sui praesentis vigore.
A quo Decreto, Actor ad Iudicia Sacrae Regiae
Mttis appellationem interposuit.
Cuius Appellationi Officium pntens non esse de:
ferendum censuit nec detulit.
De qua tamen prosequenda ijdem Actor Prote:
status est.
Citati quoq Saluuam sibi plurium Testium in:
ductionem praecustodierunt.
Tandem suprascripti Testes, praeuio Iuramento
Corporali super fideli depositione Testimonii per
erectionem binorum versus sydera Coeli manus
dextrae digitorum, conceptis verbis praestito se:
orsim vel distincte ad interrogatoria sibi porre:
cta, examinati existentes prout infra recognoue:
runt ex parte Famatorum Introligatorum Craco:
L 5to uiensiu Et quidem Primus Testis Famatus Alber:
tus Gomolkowicz Ciuis Cracouiens Vice Senior
Contubernii Introligatorum; Ad 1mum interroga:
torium taliter recognouit. Wiem o tym ze Pan
Chmielowski na Imie Pana Hebanowskiego
prosit o Sessyą Pana Lenartowicza opowiedaiąc
ze miał wnieść pewną prozbę do Cechu.
Ad 2dum 3tium 4tum Niemasz co pisac etc.
M 5to Secundus Testis Famatus Michael Drelin:
kiewicz Ciuis Cracouiens Introligator.
Ad 1mum Pana Chmielowskiego prosząc aby
Cech złozyc kazał powiadaiąc iz ma pewne
wniesc petitum Pan Hebanowski.
Ad 2dum Takto iest niewiedząc coby za pro:
zba miała bydz wniesiona obesłał Braci, iam
sam chodził po nich, alem niewiedział w iakiey
okazyey, bo mi Pan Starszy niepowiadał.
Ad 3tium 4tu Tak było ze Pan Lenartowicz
opowiedział Kondycye, y Artykuły Praw
iako się ma sprawowac, kto by chciał robic
to Rzemiesło: Pan Hebanowski odpowiedział:
Codał by się odrzecz niz to robił etc.

Tertius

Tertius Testis. Matthias Kiciński Discipulus Famati Lenartowicz taliter recognouit. W ten czas przy pierwszey Sessyey wszedłem był do Izby, gdy siedzieli u Stołu y iedli, potym Pan wstawszy od stołu, wszedł do Komnaty, y z tey wyszedłszy mowił do Pana Hebanowskiego, y do wszystkich, ktorzy u stołu siedzieli, te słowa. ex nihilo nihil erit. Pan Hebanowski mowił: choc nic nie będzie, teraz mi WMć Pan day pokoy, y kazał sobie dać chłopcu swemu szable, y wziąwszy się z Panem Chmielowskim poszli zaraz do Domu, Chłopiec iego zaś, co było wina zostało, w flaszy powrociwszy z domu, wziął toż wino do Domu, y tak się rozeszli byli, iesli zatym drudzy Bracia poszli, nie wiedziałem, lubo słyszałem że byli w Izbie gdy mu Prawa czytano, nie byłem, bo tam nikogo nie puszczono, tylko sami Magistrowie byli, y Pani tam nie było, y Chłopiec Pana Hebanowskiego tam nie był, w inszey Izbie był z nami, dopiero po przeczytaniu Praw, wolno było wchodzić do Izby, gdy ieść miano dawać. N. 5to

Quartus Testis Honesta Marianna Lenartowiczowa Famati Senioris Consors taliter recognouit. W niedziele to było, gdym Ia w Kosciele była z Mężem, naniesiono od Pana Hebanowskiego przepiorek nieskubionych zastałam przyszedszy, przyszedł sługa Pana Hebanowskiego, prosząc abym to kazała gotować u siebie, rzekłam nie iestem sługa Pana Hebanowskiego, ma Panią, ma sługę, niech że tu do siebie przydzie gotować, potym sam nadszedszy prosił mnie, alem mu odmowiła, mowiąc, posli WMć sługę swoię, y posłał, gotowała, y Chłopiec był, zeszli się Panowie Introligatorowie O. 5to

y Pan

y Pan Hebanowski z Panem Chmielowskim,
iadto tes było gotowe, nim mieli iesc, mowy mieli
między sobą, y ia byłam przytym, moy mąż mowił
do Pana Hebanowskiego, ieśli WMć chcesz bydz Jn-
ligatorem, trzeba się zapisac za Chłopca, y termi-
wac lata, on niechciał pozwalac, moy tesz Pan
niechciał podług tego woli, y to moy mąż mowił
to ces WMć kazał gotowac, pobierz to sobie albo do
Szpitala day, a Pan Hebanowski mowił do mnie,
proszę mcia Dobrodzika, day to WMć zazyiemy tego
z Chwałą Bozą, bo ia przez to ubogim nie będę, ie-
stem ia Pan: wydałam y iedli, potym się rozeszli,
ale moy mąż nic nieiadł tego, y zadnym sposobem
niechciał pozwolic: mowiąc iakom przysiągł
Prawom tak przy nich staię &c. &c.

P. 5to
Depositio Testium Causam decisioni subiicientes.

Actum Feria Quinta post Festum
Exaltationis S. Crucis proxima die sci-
licet 17. Mensis 7bris Anno 1711.
In Termino hodierno ex dilatione ad du-
plicandum Obtenta proueniente Famati
Introligatores Cives Cracovienses Citati in
Causa, sibi per Nobilem Ignatium Hebanow-
ski Bibliopolam Ciuem Cracouiensem institu-
ta in vim duplicationum, satisfaciendo præfactæ
dilationi eo nomine Obtentæ declararunt, se in-
hærere depositionibus Testium per se inductorum
Causam decisioni subiicientes.
Porro Nobilis Hebanowski Actor Causæ inhæ-
rendo declarationi Partis Citatæ, itidem senten-
tiam ea in Causa ferri, et promulgari petiit, depo-
sitionem Testium per se inductorum prælegens,
Citatos ad satisfaciendum transactioni, et ver-
bo per Citatos dato eosdem adiungi petiit, dispo-
sitionem Juris Reuerendissimi Lipscii Obserua-
tione quarta eo nomine loquentem allegans,
iuxta eadem decerni postulauit.
Citatis quoque prout supra adhærendo depositio-
ni Testium pro sua Parte inductorum

et defen

et defensis anterius illatis iudata eadem Causam decidi petentibus

Actum Officium Consulare Cracovien: se superferendâ eâ in Causâ Sententiâ deli: berauit.

Actum Sabbatho in Vigilia Festi Sancti Matthaei Apostoli, et Euangelistae die Sci: licet 19. Mensis 7bris Anno Dni 1711.

In Termino hodierno ex deliberatione proveniente Nobilis Ignatius Hebanow: ski Bibliopola Civis Cracoviensis Actor Causae in et Contra Famatos Seniores et Iuniores Contubernii Introligatorum Cra: coviensium Citatos, per se institutae perso: naliter et cum Nobili Matthia Bienkie: wicz Notario Clepardiensi, Comparens sententiam eâ in Causa ferri ac promulga: ri ab Officio psenti petiit.

Citatis quoq̃ Famatis Introligatoribus, itidem personaliter, et cum Nobili Simone Raczkowski defensore suo comparentibus, ac inhaerendo defensis suis, ac depositionibus Testium super promulgatione Sententiae consentientibus.

Officium Consulare Cracoviense Par: tium ambarum Controuersiis et defensis ex auditis lectis inquisitionibus et depositio nibus Testium abutrinque inductorum. Quoniam ex iisdem constat, quod scilicet actor in compactione Librorum per operam Citatorum ut pote in exiguo numero extan tium, et propriae commoditati magis atten: dentium, per diuturnionem detentionem eorum sufficientem commoditatem habere non valens, etiam Iudaeis ad elaborandum eiusmodi operas tradere debuerit, per ipso: rumq erroneam compactionem et igno

rantiam

Q. 5to

In Termino ex delibera: tione proveniente compa: ruerunt, personaliter Seni: ores, et Iuniores, Contubernij Introligatorum itidem compa: ruit personaliter Nblis Heba: nowski Bibliopola Sententiam ferri ab Officio psenti petiit.

Officium Consulare Cracov. lectis Inquisitionibus abutrinq inductorum sententiam Decreti tulit ut sequitur.

R. 5to

Decretum

rantiam Scripturæ defectus notabiles, et à venditoribus, eo nomine vituperium ac rep-prehensionem sustinens, tandem suasu et consilio nonnullorum Contubernalium fratrum ad eosdem recursu facto publicæ commoditati consulendo facultatem sibi fovendorum sociorum ac discipulorum Artis Introligatoriæ, à Citatis in Contubernali sessione authoritate officii Proconsularis permissâ, et eo in negotio primario famato Lenartowicz itidem Seniori Contubernii denuntiato, factâ dari postulaverit, pactâ q[ue] certâ quantitate pecuniæ ut pote in vim gratitudinis Contubernalis gratiæ, florenos centum Polonicalium, et quod Annis singulis quartualibus per florenos duodecem in vim onerum Contubernalium pendi apromissis, eiusmodi concessum et licentiam, fovendi socios ac discipulos, sub dispositione tamen Contubernii Citatorum, ac regimine mansuros obtinuerit instrumentum q[uo]d eo nomine per Contubernalem Confratrem Citatorum conscriptum eiusmodi permissionis et concordiæ conclusæ ibidem in sessione Contubernali, publicæ lectum, deinde in Cistam Contubernalem repositum fuerit, ultro verò circa tractamentum subsecutum contradictio famati Lenartowicz Senioris Contubernii per prius consentientis temulenti facti, contra fidem et verbum prius obstiterit. Quo nomine, actio pens eiusdem Citatis, per actorem instituta vertitur, et similem usus fovendæ per Bibliopolas familiæ Artis Citatorum in aliis locis et Civitatibus allegati. Proinde inhærendo præmissis standum esse eiusmodi transactioni, inter Partes, uti pro communi et publicâ commoditate, amovendâ verò Judaicâ operâ et licentiâ elaborandorum librorum, factæ, ac permissioni, et licentiâ fovendorum per actorem sociorum ac discipulorum

ac discipulorum Artis Introligatoriæ,
per Citatos datæ censet. Eundemq Actorem
circa ipsam conseruat. Instrumentumquoq
intuitu præmissorum confectum per Citatos
subscribendum, et eidem Actori Authentice
omnino extradendum statuit. Pœnam au-
tem per Citatum famatum Lenartowicz
Seniorem Contubernii pro varietatione et
contraventione verbo proprio promerita
ex benignitate sua eidem condonat. Decre-
ti sui præsentis vigore.

A quo Decreto Citati, ad Judicia Sacræ
Regiæ Majestatis appellationem interposu-
erunt petentes eandem sibi admitti.
Porro Nobili Actore, interpositam per eosdem
Citatos appellationem impugnante et ex
quo Causa præsens ad transactionem, quæ
vim rei judicatæ obtinet. Contra fidem bo-
nam, et in euidenti uertitur non admitti
petente.

Officium Consulare Cracoviense
Appellationi eiusmodi Citatorum prout
supra interpositam, ex rationibus per No-
bilem actorem illatis non esse deferendum
censuit, nec detulit. de qua tamen pro-
sequenda iidem Citati protestati sunt.

(Locus sigilli) Ex Prothocollo Actorum
Officii Consularis Cracoviensis
Extradidit.

Wiadomo, y Wiadomo, iako po Mia-
stach Krolestwa Polskiego u Bibliopolow
w Wilnie, Lwowie, Warszawie &c &c.
Czeladz Introligatorska chowana zostaie.
Niezna Cechu Introligatorskiego, Lwow
Lublin, Piotrkow, Kalisz, Sendomirz Gro-
dno &c. a Zydzi po tych Miastach katolikom
xiegi oprawuią tak w Krakowie, w Wil
ne

S. 5to
Pokazało się, y każdemu wiadomo
iest, iako Bibliopole po Miastach
mieszkaiący Czeladz Introligator
ską chowaią y Zydzi oprawuią.

Żydzi oprawuią w Wilnie, w Poznaniu &c.

Wydaie Cech Introligatorski Krakowski z Praw Cechu swego Panu Ignacemu Hebanowskiemu Bibliopoli Krakowskiemu Instrument taki:

T. 5to
Z Praw y Przywileiów Cechowych Introligatorow Krakows. Bibliopoli wydany Instrument. Czeladzi y Chłopców chowania.

My Starsi, y Młodsi Cechu Introligatorskiego, Krakowskiego Magistrowie.

Przy zaleceniu powolności naszych każdemu komu o tym wiedzieć należy. Iż chcąc ukrócić licentią Żydowską wszystkie prawie sposoby pożywienia Konsztom odeymuiącą, nawet y Konszt nasz Introligatorski Książki nie tak oprawuiąc, iako psuiąc wdzieraią się nay bardziey, z tey przyczyny że Ichmć Panowie Bibliopole osobliwie zaś Szlachetny Jmć Pan Ignacy Hebanowski Bibliopola J. K. Mci nie maiąc wygody w oprawianiu Ksiąg z Panow Magistrow Cechu naszego, musiał dawac Księgi niewiernym Żydom do oprawiania. Z kąd tylko Confuzya wielka Cechowi naszemu bydz miała, albowiem ludzie rozni wszelkiey płci y kondycyi Księgi kupuiąc rozumieiąc, iż tę Księgi przez naszych Magistrow były oprawne, wielką im naganę dawali, ci naszą reputacyą psowali, ale też za czasem zniszczenie Cechu naszego nastąpić by musiało, gdy by więcey Żydostwo, y lepiey naszey roboty poprzeymować miało, żebysmy tym samym ruinę Cechu naszego zabieżec mogli, umyślilismy wzwysz pomienionemu Szlachetnemu Jmci Panu Ignacemu Hebanowskiemu Bibliopoli J. K. Mci y Rozaliey Domańskiey Małżonkom pozwolić Czeladz Konsztu naszego Introligatorskiego, także y Ucznia chować, takiemi Kondycyiami, 1mo Aby ta Czeladz lub od nas, lub też przez Szlache

Szlachetnych Panow Hebanowskich so:
bie zkąd inąd zapisana ktora unich ro:
bic będzie, do Cechu Naszego, y gospody Cze
ladney należała Prawa, y zwyczaie Cecho:
we obserwowała, Tudziesz Schadzek nie
zaniedbywała. 2do Zeby Vczniowie przez
Szlachetnych Panow Hebanowskich cho
wani, przez ktorego kolwiek Pana Magi:
stra z Srzodka Panow Hebanowskich
przyiaznego do Cwiczenia się Konsztu
naszego zapisowani, y wypisowani byli.
3tio Zeby Szlachetni Panowie Hebanowscy
ponieważ do Schadzek Naszych, y inszych
powinnosci należec, ani Podatkow, iako
to Poborow, y inszych Contrybucyi od Cechu
należących płacic nie będą, tedy miasto Po:
datkow, y Schadzek Cechowych pozło:
tych dwanascie co Rok Cechowi Naszze:
mu dawali; ktore to Kondycye ze Pano:
wie Hebanowscy acceptowali, y zado:
sycimu uczynic deklarowali. Więc y my
z Strony Naszey dla wygody Szlachetnych
Panow Hebanowskich Czeladzi, w tym Konscie
biegłych im dodawac, bez żadnych trudnosci
y omieszkania, Vczniow zapisowac, y wypiso
wac, wypisanych za takich dobrych y poczci:
wych iako by u ktorego z Naszych Magistrow
lata terminowali, y robili miec deklaruiemy.
To postanowienie zakładem dwoch set grzy
wien na Stronę sprzeciwiaiącą się zaloro:
nych utwierdzone nienaruszenie dotąd po
ki Panowie Hebanowscy życ będą chowac
y pod Pieczęcią Cechową z podpisami rąk
naszych wydac przyrzekamy. Działo
się w Krakowie Dnia 17. Miesiąca Paździer
nika Roku Panskiego 1711

(Locus Sigilli) Simon Lenartowicz
Jozef Drelinkowicz

V. 5to Cech Introligatorski Warszawski Sexterna zakupuie, a gdy u Bibliopoli aresztuie, zniewaza etc. Proces.

Cech zas Introligatorski Warszawski ile moze miec sposobow do ruiny Bibliopolow ruinuie, kiedy nawet Sexterna, ktore do Warszawy z Drukarn Polskich, y W.X. Litewskiego z Collegiow roznych, do Collegium tuteyszego posylaią; tych z Bibliopolow zaden kupic niemoze, bo Cech Introligatorski zabiegami swemi niedopuszcza. Przyiechał tu do Warszawy Pan Iozef Romanski Bibliopola Wilenski w Roku 1715. założoną Pakę Sexternow u Pana Krzysztofa Rozyckiego Bibliopoli Cech Introligatorski nachodząc zniewazaiąc aresztuiąc &c. Processowac się musieli w Sądach Jo X Mci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego iako

W. 5to Ex Prothocollo judiciorum Officii Mareschalcas Regni Decretum na Inquizycyę extradits.

Actum Varsaviae Sub Praesentia Sacrae Regiae Mttis Feria Quinta post Festum Transfigurationis Christi Ao Dni 1715. Coram Judicio Mareschalcatus Regni inter Instigatorem Judicii Plentis et Famatum Paulum Repelowicz ab una atq Nblem Christophorum Rozycki parte ab Altera mutuos actores, et reos in Termino ex Aresto Partes personaliter Judicium auditis Partium Controversiis Actoratibus necessariam esse inquisitionem Partes adinvenit et Terminum Partibus in triduo conservavit peremptorium.

(Locus Sigilli) Stanislaus Sobdowski Judiciorum Mareschalcarum Regni Notarius.

X. 5to Wielmozni Ichmc słuchali Inquizycyi JmP. Kolenski, y JmP. Ryborzynski iako sequuntur

Inquizycyi słuchali Wielmozni Ichmc Panowie, to iest W. JmcPan Kolenski Pisarz Jo X Mci Dekretowy, y W. JmPan Ryborzynski teraznieyszy Jo X Mci Pisarz Dekretowy. Testimonium Nobilis Josephi Romanski ex parte Nblis et Spectabilis Christophoro Rozycki Bibliopolae Varsaviens et Cracoviens inducti ex Mandato Magnifici Surrogati Ma

reschal

Mareschalcatus Regni per me infrascriptum Notarium ad futuram rei memoriam ob immunitatem Testis è loco Varsaviæ discessum receptum ad Interrogatoria Nobilis Spectabilis Rozycki Examinatus idem Nobilis Romanski Bibliopola Vilnensis se non esse instructum, nec informatum, nec appreciatum, imo se fouere Iustitiæ Sanctæ et post Generale examen.

Primus Testis ut superius Pan Romanski. Jestem z urodzenia Litwin, y Szlachcic przywiozłem tu Roku 1715 Dnia 23 Januarii roznych Xiąg druku Wilenskiego tu do Warszawy Pakę w Sexternach ktore u mnie kupił Pan Rozycki inducent.

Ad 2dum Tak mi Pan Rozycki powiada teraz, ze się Pan Repelowicz upierał w te Sexterna, iako by mu nalezały: ale to niesłusznie pretendował Repelowicz, bo tę Sexterna moie własne przedałem libere Panu Rozyckiemu, y nie znałem Repelewicza anim przedawał tych Sexternow: to tylko prawda, zem się znim chciał tez poznac słysząc onim, y pytałem się Chłopca iego, twoy Pan iest: potym on sam potkał się zemną tu w Warszawie, y mowił mi w mnie Pan wczymes mnie potrzebował: rzekłem miałem tu pewne Sexterna chcąc ich zbyc, alem iuz ich przedał Panu Rozyckiemu, y tak rozeslismy się.

Ad 3tium Niebyłem ia przytym, ale teraz widziałem, ich Regestra, ze Pan Rozycki Panu Repelewiczowi nazyczył tych Sexternow, Osobliwie Zywotow Pana Jezusa.

Ad 4tum Ziechałem tu teraz, y znowu innych edycyi przywiozłem, y maiąc znaiomość z Panem Rozyckim udałem się do niego, y przedałem mu paczkę Xiąg, dowiedział

Ý 5to
trzeba czytac co to
za oppressyą bibliopole
cierpią od Cechu introliga
torskiego Oryginał
ręka W. Jm Pa Kolenskie
go

dowiedział się o tym P. Repelowicz y od Prezydenta tutecznego Miasta załozył arescht na te przedane księgi, ale Pan Prezydent rzecz słuszną uważywszy arescht złozył bom ia Repelewiczowi nic niewinien.

Ad 5tum R. affirmative boy przy Panu Prezydencie, tosz obiecował, mowiąc popłaczcie ciemi, y podzielcie się ia ze zwałam, a Pan Repelowicz bardzo łzył Pana Rozyckiego, y uszczypliwie gadał: mnie prawi drogo przedaiesz, a sam tanio nabywasz, y Panu swemu to iest Domanskiemu nieczynisz pożytku.

Ad 6tum R. Affirmative bom był przytym y słyszałem to wszystko et tantum deposuit sub verbo Nobilitatis.

M. Kolinski Pisarz Dekretowy mp

Testes ex instantia Nobilis Christophori Rozycki Bibliopolae Cracoviensis et Varsaviensis in Officio Consulari Civitatis Antiquae Varsaviae ad futuram rei memoriam Citati inducti et educti ut pote.

Z. 5to
Insrych Swiadkow nie będzie Introligatorow przypozwane aby pod Iuramentem zeznali swoie akcye własne.

Primus Testis Balthazar Grabowski Librorum Compactor Citatus deposuit: Był tu zimy przeszły Pan Romanski Bibliopola Wilenski od ktorego sexterna księg kupił Pan Rozycki powtorne przyiechał ten ze sexternami y do mnie przyszedł, y pytał się iezeli one kupię, iakosz zważywszy, byłem z nim w targu, y stargowałem niektore, po drugim czyli trzecim dniu poszedłem do iego Gospody z Panem Repelowiczem, ktorego nie zastałem, ale powracaiąc trafilismy go w Bramie Krakowskiey, y mowiłem iemu, o te sexterna, obiecał przyść do mnie, a z tych sexternow wszystkich in genere razem niebrałem, nieprzyszedł ale poszedł do Pana Rozyckiego, z ktorym się zgodził ten ze Romanski, y towar mu złozył do

wie

Dowiedziawszy się iuż z Panem Repelewi:
czem poslismy do Imc Pana Prezydenta pro:
sic o areszt, iakosz pozwolił aresztu, y przy:
aresztowalismy u Pana Rozyckiego, ten To:
war, poszedł że ten Kupiec do Imc Pana Prae
zydenta, rozsądził Imc Prezydent nas żebysmy się natroie
podzielili, a gdysmy powrocili do Sklepu Pa:
na Rozyckiego, chcąc się dzielić tym Towa:
rem, pytał się Pan Repelowicz Pana Roman:
skiego po czemu przedawał Sexterna Zy:
wota Pana Jezusa, gdy tu przyszła raza był
powiedział że po dwa złote, a Pan Rozycki prze
dał Repelewiczowi po 100 groszy, Repelewicz
rozgniewawszy się, tak to godzi się Panie
Rozycki nie tylko mnie, ale y Pana Swego
oszukiwać żes mi od ręki, tak drogo prze:
dał iustifikuiąc się Pan Rozycki pokazywał
Regestra mowiąc: iezelim przedał, tom tak
napisał w Regestrze trzebaby ci dac pamie
tne, zebys wiedział co zadawać komu potym
sobie tykać poczeli Pan Repelewicz niegodzie
nes tu siedziec ty taki, a taki skalowali się
nieczekaiąc więcey poszedłem tantum deposuit.
Secundus Testis Providus Joannes Drobnic:
ki Ministerialis Regni Generalis deposuit.
Chodziłem od Imci Pana Prazydenta do Pana
Rozyckiego, aby się księgami ktore były aresz
towane, natroie podzielili, tam Pan Repelowicz
dał okazyią Panu Rozyckiemu mowiąc:
Ze ia mam pieczenią, a Pan rozen trzyma, na
co Pan Rozycki nic nie odpowiedział, potym
mowił Pan Repelowicz bierze po trzy Tynfy za
księgi, a Panu po dwa złote kładzie w Rege:
strze, Pan Rozycki wziąwszy księgę, kazał mu
przeczytać mowiąc: Zem ia tak napisał, ia
kom przedał, a ty mnie nie pocciwie mowisz
y potym się swadzili zelzywemi słowy.

A. oto
Secundus Testis Ministerialis
recognouit o arescie Packi P.
Rozyckiemu złozony, a zatym
zniewagę od Cechmistrza otrzy
mał Repelowicza

B. 6to

Tertius Testis zeznał na co patrzył, y widział y słyszał zniewagi.

Tertius Testis Famatus Ioannes Tłuczkiewicz Librorum Compactor Civis Varsaviensis Citatus deposuit.

Stałem pod Sklepem Pana Repelewicza na przeciwko Sklepu Pana Rozyckiego, słyszałem że Pan Repelowicz mowił Panu Rozyckiemu S Kurwy synu, Szalbierzu, Kurewniku, zła Kurwa co na wiarę z nią mieszkasz, co zas na to odpowiedział Pan Rozycki niesłyszałem bo był w Sklepie, a Pan Repelowicz na Ulicy przed Kosciołem S. Jana wywoływał, tantum deposuit quod Iuramento comprobavit.

C. 6to

Repelewicz Starszy Cechu Introligator niedopuszczał z Inquizycyi do Dekretu, ale wyprowadził do Consistorza niecnotliwie udawszy Pa Rozyckiego, iako nizey będzie Proces, y Kosztu prowadził.

Po wysłuchanych Inkwizycyach, starał się wszelkim Sposobem Szukaiąc pomieniony Repelowicz Introligator Warszawski, aby do Dekretu nieprzyszło utrzymuiąc Sprawę do odiazdu Nayiasnieyszego Krola Imci do Saxoniey, a zatym limita Sądow J. W. Imci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego nastąpiła, tandem powtornie z fałszywego udania wyciągnął Pana Rozyckiego do Sądow Consistorskich Warszawskich z powodu Pana Grabowskiego Introligatora o czym nizey in folio.

D 6to

Introligatorowie iuz wiecey niechcieli Bibliopolom ksiąg oprawiac, Kramy pozamykali sobie dla czego Pan Rozycki dwom introligatorom do Mieyskiego dopomogł pieniądzmi dla wygody Bibliothek

A zatym zaden Introligator niechcąc Bibliopolom, iuz wiecey oprawiac ksiąg pozamykali sobie kramy Pan Ian Tłuczkiewicz y Kazimierz Gałęcka widząc ostatni upadek Pan Rozycki Bibliopola dla wygody innych, y siebie samego za Consensem, y zwyczaiem dawnych Praw, y Przywilegiow, y teraznieyszych Nayiasnieyszego Krola Imci Augusta Wtorego y Iasnie Wielmoznego Imci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego przyiął Pan Rozycki dwoch Introligatorow pozyczywszy Pieniędzy na przyięcie Prawa Mieyskiego, aby tym bezpieczni Bibliopolom oprawiać ksiągi mogli, ale Cech Introligatorow Warszawskich tych zbił, z ~~katował~~ złukał, iako obiasnia uczyniona Protestacya de tenore tali.

Actum

Actum Varsaviae Feria Quarta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalis proxima die 16. Mensis Martii Ao 1718.

Ad Officium et Acta praesentia Consularia Civitatis Antiquae Varsaviae personaliter venientes Famati Paulus Repelewicz Senior suo et Consortis suae nomine agens, Josephus Kryczkowski et Josephus Bodurkiewicz Cives Introligatores solenniter coram eodem Officio questi, et protestati sunt, in et contra Famatos Balthasarum Grabowski Casimirum Gałęczka, et Joannem Tuczkiewicz Cives Introligatores Varsavienses idque pro eo. Quia ipsi non metuentes vigorem poenarum Legum Regni Publicarum contra violentes domuum alienarum invasores securitatis publicae et domesticae violatores Personarum Oppressores nulla habita legitima Causa, et occasione ad Protestantes modernos nisi ea, quod famati Josephus Kryczkowski, et Josephus Bodurkiewicz Ius Civile huius Civitatis susceperint, sola malitia odio et rancore, contra ipsos ducti suasu iussu et assistentia Famati Balthasari Grabowski ad id praestito animo praemeditato, primo Curiam Magnifici Domini Kicinski Thesauri Regni Notarii, quam Famati Kryczkowski et Bodurkiewicz inhabitant associatis sibi baiulatoribus, baculis, ac fustibus armatis, temulanti existentes tumultuarie invaserunt, ibidemque Famati Bodurkiewicz, et Kryczkowski securitate domestica Curiae praefatae fretos nihil mali sperantes imo quiete coenantes ipsos una cum praedictis bajulatoribus captivarunt illosque per plateas publicas

E 6to.
Nowo Creowanych dwoch Mieszczanow ex summa malitia Cech Introligatorski zbit, o czym solenna Protestacya de Anno 1718.

turmatim, et tumultuarie protrudendo
ad Lapideam Piwkiewiczowa dictam addu:
xerunt, ibidemq̃ adductos cum unus ex Prote:
stantibus nempè famatus Bodurkiewicz, qui
et violentia Protestatorum ulteriori in eadem
Lapidea à se subtraxerit, et usq̃ subtecto lapi:
deæ latitaverit, eundem protestati in hypo:
causto Honeratorum Stempkowskich Conju:
gum cum summa violentia in variis locis, in:
quisitione deducendis quaesiverunt, et inve:
stigaverunt, tandem inventum, et investigatum
ad hypocaustum Famõs Repelewiczow Conjugum
adduxerunt ibidemq̃ primo pugnis ad faciem
multoties concusserunt, et converberarunt
pedibus protruserunt, et conculcarunt, ac post
modum in terram violenter baiulatoribus arre:
pto capite, et collo protrudere mandaverunt,
taliter humi prostratum et extensum, ac mani:
bus pedibusq̃ baiulatorum compressum et infes:
sum vestibus et funibus bene contortis ipse:
met Galeczka manibus suis fustigavit, et pla:
gas plusquam quinquaginta ipsi inflixit, alte:
rum verò nempè Josephum Kryczkowski pugnis
et Contrusionibus, ac Colaphis aliquoties in:
flictis concusserunt et Converberarunt, Consor:
tem Famati Repelowicz utrumq̃ Protestantium
in absentia Mariti sui /: qui non consentiendo
super praemissum factum illicitum, et violentum
Domo recesserat :/ defendentem aliquoties pro:
truserunt et verbis scommaticis affecerunt
et dishonorarunt, violenter Mansiones eius
invaserunt, et securitatem publicam et dome
sticam violarunt, poenasq̃ de Jure et facto re:
sultantes succubuerunt, nec his contenti eum
de lapidea praedictâ expediti fuissent, iterum
de sera nocte ad eandem reversi fores violenter
pulsando baculis excutiebant, ut iterum eos:

dem

eosdem Protestantes apud Famo Repelowicz pernoctantes invaderent et ad internecionem concuterent. Qua propter ratione præmissarum Violentiarum et Concussionum ijdem Protestantes contra Prædictos Balthasarum Grabowski Casimirum Gałęcki, et Joannem Tłuczkiewicz iterum atq iterum quam solennissime protestati sunt protestantur præsentibus. S.F. Rybczyński S.R.M.tis

(Locus Sigilli) Secretarius Officii Consular. Antiquæ Varsav. Notarius.

Factum Mieszczanie Miasta Stary Warszawy od drugich Cechu Introligatorskiego Magistrow, y wspoł Mieszczanow, tegoż Miasta Kańczugami pobili. &c. &

Protestacyie ut superius od pobitych zaszły. O Criminalnie przystoyny przypozwany Cech cały Introligatorski do Sądu Szlachetnego Magistratu Warszawskiego stante lite w Terminach Inquizycyi będąc, á niemaiąc sposobu fortuny do popierania Sprawy, y życia swego sustentowania Pan Rożycki Bibliopola dał osobne Jozefowi Krzyczkowskiemu Introligatorowi pobitemu pomieszkanie nad Sklepem Bibliotheki oraz robotę rożną w Sexternach Xiąg do oprawiania onych że, a by to co pożyczeli pieniędzy Mieyskie przyimuiąc powoli odrobić mogli do dawszy ieszcze cokolwiek pieniędzy dla victualia na expensa roboty y na kosztow Prawa zaczętego: Pan Rożycki zas maiąc przed sobą drogę do Radomia na Commissyą klucze oddawszy od mieszkania odiechał wziąwszy z rąk iednego dla lepszey pewnosci Dokument List wyzwolenia uczciwego tegoż Zastaf Jozef Bodurkiewicz zas będąc bardzo poszarpany, zbity u S. Marcina.

F. 6to
Po uczynioney Protestacyi przypozwany Cech Introligatorski do Sądow Mieyskich a P. Rożycki trzymaiąc ich dla wygody Bibliothek założył pieniędzmi.

w szpitalu Panien miłosiernych leżąc za
wielkim staraniem zaledwo przyszedł do pier:
wszego zdrowia.

List Uczciwego terminowania Zastawny
iest taki.

G. 6to
Pro Securitate Pieniedzy pożycze:
nia zastawili u Pana Różyckiego
List swoiego uczciwego Terminowa:
nia Lat z Cechu Introligatorskiego
który iest taki.

My Starsi Cechu Introligatorskiego
Miasta Stołecznego Krakowa.

Wszem wobec y każdemu z osobna komu
o tym wiedzieć należy oświadczamy. Iednak Prawo
y Przywileie Ie° K. Mći Pana Naszego Miłościwego
tudziesz y Szlachetnych Magistratow obserwu
iącym Konsztu Introligatorskiego Magistrom
y Braci Naszym miłym zdrowia dobrego od Pana
Boga, Pierwszy po Bogu obowiązek, y z natury
miłość, blisko po Adamie krewienstwo, nam do
bie wszytkim sprzyiać każe. Na to albowiem
Bog nas obowiązał, ufundował, przykazaniem
swoim, gdzie natura do tego chętnie animuie
ludzkość wdzięcznością regratifikować żywy:
kła. W tym my zadosyć czyniąc obligacyey swoiey
nizey podpisani Starsi Konsztu Introligatorskie
go Krakowskiego zgodnemi Panow Braci Vota:
mi na Rok Tysiączny, Siedmsetny, Siedmnasty,
obrani a w Szlachetnym Magistracie Kra:
kowskim Confirmowani odebrawszy od Rodzi:
cow Pana Iozefa Kryczkowskiego Towarzysza
Konsztu Introligatorskiego intercessyą abyś:
smy mu z winnym dołożeniem Nasze Testimo:
nium dali. Co my pilno weyrzawszy, iego affe:
ktacyey czyniąc dosyć, y wiedząc, że dobrze y poczci:
wie lata swoie wyterminował, y od Cechu naszego
iest poczciwie wyzwolony, na ostatek iako Prawa
Iego Krolewskiey Mći. opiewaią wyexaminowany,
zwysz pomieniony Iozef Kryczkowski z wszelka
iego poczciwością. Co aby mu ważno było: Onemu
z Cechu Naszego Krakowskiego Testimonium
daiemy y Pieczęcią Naszą Introligatorską z twier

z twierdzamy, rękami własnemi się podpisujemy. Działo się w Krakowie Dnia Dziesiątego Miesiąca Grudnia Roku Pańskiego 1717. (Locus Sigilli)

Simon Lenartowicz

Jozef Drelinkowicz

H. 6to

Cech Introligatorski zgodził pobitych, Quietacya ex Protocollo Actorum Officii Consul. Civitatis Antiquae Varsaviensis extractus.

Cech Introligatorski tych Protestantow in lite sobą będących ugodziwszy zgodził, iako Quit Aktykowany, a per Extractum wyięty naucza.

Actum Varsaviae Feriâ Secundâ post Dominicam Cantate proxima die 16 Mensis May Anno Domini 1718.

Coram Officio Consulari Civitatis Antiquae Varsaviae Actisq[ue] eiusdem Officii p[rae]sentibus personaliter Comparentes Famatus Josephus Kryczkowski & Josephus Bodurkiewicz Cives Introligatores Varsavienses sani mentibus et Corporibus existentes palam sponte libere, ac per expressum recognoverunt p[rae]sentibusq[ue] recognoscunt. Quia ipsi Famos Joannem Grabowski, Simonem Tloczkiewicz Joannem Gatecka Cives Introligatores Varsavienses inhaerendo amicabili compositioni inter se factae et initae de causa & Actione Judiciaria ratione sui recognoscens Converberationis, ac aliorum praetensionum instituta et in quocunq[ue] gradu Juris in Officio p[rae]senti dependenti ob praestitam sibi vigore huius amicabilis compositionis in toto satisfactionem quietant, et absoluto mittunt, eundemque Processum cassant, et annihilant Nihilque sibi Juris et alicuius praetensionis et praetextus ad eosdem Quietatos tanquam totaliter satisfacti reservant, et excipiunt, verum perpetuum in praemissis imponunt silentium. Hac sua recognitione ad praemissa mediante

ante

mediante in forma alias quietationis de Iure plenissima, et perfectissima.

Josephus Krzyżkowski
Jozef Badurkiewicz
Chrisostomus Stanislaus Boguszewski Sae R. Mtis Secretarius Officii Consul. Civitatis Antiquae Varsaviae Notarius. mp

I. Oto Cech Introligatorski pobitych ugodziwszy zfałszowat imiona swoie własne w quietacyi Pa Rożyckiego poszło dziwszy w drogę z Warszawy wyprawił.

Po Quietacyi naradzili się z sobą, y usadzili się Compactores Librorum in vim Commissyey odprawioney de Anno 1716. Oraz Dekretow Cechowych formowanych, aby Bibliopola mnie miał kto ksiąg oprawiac y tych dwoch w drogę z Warszawy z Rezydencyi Pana Rożyckiego wyprawili, dane y zostawione Sexterna do roboty iedne podefektowali, drugie z sobą porozbierali, z długiem winnym danych pieniędzy na przyięcie Prawa Mieyskiego y na unkoszta prawne, niedbaiąc na List Uczciwego swego terminowania zostawiony, nieczekaiąc powrotu z Radomia Pana Rożyckiego, pouciekali. Miasto o konfuzyą y pobicie Mieszczanow kancugami ad Instantiam Instigatoris powinno było agere, tam rem controversam in publico, ex occasione tumultuum etiam Magistratus Causam dandi inhibere, et interdicere ceptis non obstante powinien był sądzić, a z tego wszystkiego nic a tosz to takie emolumentum przyięcia Mieyskiego. w Protestacyi, Protestanci rzetelnie wyrazili osoby aggrawuiące, Violencyie publiczne czyniące de nomine, et cognomine a w Quietacyi poodmieniali Imiona swoie własne, ktorym a Imię Balcer pisze się, Jan Grabowski, tenco Imię Jan, to Symon Tłoczkiewicz, co Kazimierz, to Jan Gałeczka. Owszem nie dobra iest taka Quietacyia ile cum detrimento trzeciego bo do tych czas Pan Rożycki swoich własnych pożyczanych Pieniędzy, y Sexternow Ksiąg zostawionych do roboty Pan Rożycki odebrac

niemoze

niemoże: a to dla zawziętości Cechu Introligatorskiego z cyprawienia z Warszawy młodych Magistrów pochodziło, y pochodzi.

Elucidatio Calculationis.

Co mieli danego sobie Sexternów do roboty y co pieniędzy pożyczanych, a naprzod na Mieyskie przyięcie Panu Bodurkiewiczowi pożyczył Pan Rozycki przez ręcę Pana Krzyczkowskiego in Specie Talerów bitych Czterÿ co facit - - - - - - - - - - Zło 32.

Gdy ich pobito na un koszta Prawne - - : 12. 20.

1 Grammatyka Francuska Polska. 8. - - - - 3. 24.

1 Kantyczki - - - - - - - - - - 16. - - - 1.

1 Krotkie Zebranie złoc - - - 8 - - - - 3. 24.

1 Volumen Legum całe y zupełne dane do roboty pogubił z tegoż Volumina powiadaiąc iak robił u WW. OO. Piarum Scholarum niewiedział gdzie mu się podziały te. Constitucye 1678. - - - - 12.

1619 - - - - - 3.

1704 - - - - - 3.

1717. z Lokacyi Repad. 8.

2 Murmelii nomencleator : - - - - - 24.

6 Regestra o 1 librze folio longo. 1 - - 18.

2. Kronika Koludzkiego z defe: G. K.

1. Kronikę sobą wzieli in 4to - - - - - - - 8.

6. Officium Polski Czeskie proste 12. 1 : 18.

1. Medytacyie Stol duchowny 4to - 6.

3. Teka Kus y Kardyban z mego - - 1. : 16.

6. Alwar. Gramm. - - - - - - - 8. - 3.

1 Winnica zło - - - - - - - 8vo 1. : 20

1 Kronika Pruska Chwałki - - - - - - - - - 4

1 2 Rubricell Posnan. Ao 1718. - - - - - - - 6

1. Żywot Pana Jezusa 4to - - - - - - 24.

2. Murmelii Nomencl. putskury - - - : 16.

3. Actus Virtutum po Francusk. 8vo - - 1.

5. Krotkie Zebranie zło. - - 8vo - - 4. - : - 7.

2. Compendium medicum - - 8vo - - 1. - : - 6.

3. Thomas a Kampis o naślad. 8. - - - 1.

2 Powinności Życia Domowego 8. - - - - - : 20.

4 Thobias y Ecclesiastes - 8vo - - 1 : 20.

6. Gotowość Rythmów 1 - : - - 1.

6. Dwór SSS. Troycy in 12 - - - 1 - : 18.

2. Quadriga Sacerdotum 12 - - - : 12.

2. Vox Clamantis zła. - 12 - - - 2

1. Szczypce do brania złota - - - - - - - - - 18. 18.

Pieniędzy na Expensa Towaru. - - - 12.

Facit długu Winnego Flor. 110. - - 8.

Od oddany roboty należy - - - 48. - 9.

Summa facit resztÿ długu Winnego 61. 29.

K. 6to

Rachunek danych ksiąg do oprawy, y Pieniędzy pożyczanych, a nieoddanych ieszcze Anno 1718. d. 14. Martii zostaie.

L. 6to

Cech Introligatorski Krakow zagrabił Sexterna Bibliopoli Lwowskiemu, tożsamo sobie nie przepuszczali o co Proces, tak jako iest Cechu tego audatia.

Cechy te dwa Introligatorow Krakowski y Warszawski ruinuią Bibliopolow, gdy Introligatorowie pokupione Sexterna w Drukarniach Krakowskich Czeladnikow Pana Slichtyna Bibliopoli Lwowskiemu w Krakowie pozabierali, tożczyniąc zaprawiwszy się na Bibliopolij, y sami między sobą grabią się kiedy w Roku Panskim 1719. Magistrowi Cechowemu Introligatorowi Warszawskiemu Panu Janowi Tłoczkiewiczowi posłane przez Pana Iędrzeia Ianuszkiewicza z Warszawy Sexterna do Krakowa Cech Introligatorow Krakowskich pozabierał, pograbił; O co sprawa na Ratuszu Krakowskim agitowała się z Appellacyey stron w Sądach Jo. X. Mci Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego taki owy stanął Dekret.

M. 6to

O zabranie Sexternow Dekret za Dworem ut sequitur. In Prothocollo Judiciorum Assessorialium Sacrae Regiae Mattis

Actum Varsaviae feria Quarta post Festum Sancti Matthaei Apostoli et Euangelistae proxima die 24. Mensis 7bris Anno Dni 1720.

Ad Relationem Illustrissimi et Excellentissimi Domini Ioannis in Słupow Szembek Supremi Cancellarii Regni Lomsensis Graudentinensis &c. Capitanei Inter Famos Ioannem Tłoczkiewicz Quem Librorum Compactorem Varsaviens. originaliter et Prosecutus Actorem ab una atque Seniores totumque Contubernium Librorum Compactorum Cracoviens. Citatos Parte ab altera Partibus Actorea per Nobilem Christophorum Boguszewski Citata per Nobilem Michaelem Nagrodzki Comparentibus Terminus ex Citationibus Prosecutorialibus. Iudicium Sacrae R. Mattis Appellatione admissibili et prosequibili adinuenta, Partibus de Legalitate Sententiae Officii Consularis Cracoviens. inter se experiri mandavit. In experimento auditis Partium Controuersiis. Quoniam Citati Libros non alicuius

Contuber

Contubernii sui Praepeditoris, sed actoris, proprios eosq non compactos, sed in sexternionibus existentes, interceperunt, et confiscarunt ideo refractata sententia Officii Consularis Cracoviens quatenus eosdem Libros in toto actori restituant, damna et Litis expensas resarciant decrevit.

N. Oto Otrzymuie Bibliopola Przywiley w Roku 1717 na drukowanie Rubricel ktory ut sequitur.

Otrzymuie Pan Rozycki Jo Kr Mci Bibliopola Przywiley albo Consens na Drukowanie Rubricelli pro Diaecesis et Archidiaconatu Varsaviens od J. W. Jmci Xiędza Krzysztofa Antoniego na Słupowie Szembeka Biskupa Poznańskiego ut inferius.

Christophorus Antonius de Slupow Szembek Dei et Apostolicae Sedis Gratia Episcopus Posnaniensis.

Significamus praesentibus Literis Nostris quorum interest Universis et Singulis. Quia nos commoditati Cleri Diaecesis Nostrae Posnaniensis et respective Archidiaconatus Varsaviensis quantum cum Domino possumus prospicere cupientes et commendatae habentes in rebus gerendis dexteritatem Nobilis Christophori Rozycki Sae: Rae Mttis Bibliopolae Varsaviensis eundem in Typographum Rubricellorum seu directoriorum pro Clero Diaecesis Nostrae Posnaniens assumendum et constituendum esse duximus uti quidem assumimus et Constituimus praesentibus Literis Nostris inhibentes caeteris Bibliopolis Civitatis Varsaviens ne ipsi quovis sub colore praetextu et ingenio praefatas Rubricellas seu directoria Typo imprimere et eandem veno exponere audeant et praesumant sed praefatum Nobilem Christophorum Rozycki praesenti Gratia et Privilegio Nostro libere uti et frui.

sinant, et permittant, idque sub pœnis arbitrio Nostro irrogandis. In cuius rei fidem Praesentes manu Nostra subscriptas, Sigillo Nostro communiri mandavimus Datum Varsaviæ die V. Mensis Iunii Anno Domini M.D.CC.XVII.

Christophorus Antonius Szembek Episcop. Posnan. | Locus Sigilli | Andreas Antonius Moranti Illustriss. Celsidnis Notarius.

O. 6to Assekuracya Czeladzi Drukarskiey, że niebędą na swoię stronę Rubricelli ad Typum podany przykładać.

Więc na Rok Pański 1718 daiąc ad Typhum Rubricelle z Kontraktowawszy z W. OO. Xiędzem Matheuszem Praefektem Typografiey Scholarum Piarum od iednego Arkusza cum Rubro płacząc po złotych szesnaście bez wszelkich przykładow na swoim własnym Papierze, tak aby y na Collegium, iako y Czeladzi Drukarskiey iednego Exemplarza niebyło na co Czeladz Drukarska taką daie na się submissyą.

My niżey podpisani Konsztu Drukarskiego Czeladz stosuiąc się do Kontraktu zawartego z Imcią Xiędzem Matheusem Praefektem Typografiey W. OO. Scholarum Piarum, z iedney a Imcią Panem Krzysztofem Rozyckim JoKMci Bibliopolą Warszawskim z drugiey strony. Assekuruiemy się tym niniejszym Scriptem, iż Rubricelli Posnańskiey pro Archidiaconatu Varsaviens. ad Typum podany in Anno 1717. pro Anno Domini 1718. przykładać niebędziemy ani smy przyłożyli obowiązuiąc się sub bona Conscientia et pœna kosztu łożonego zupełnego nagrodzenia in quantum by się u kogo: kolwiek tak handluiących xięgami, iako li niehanduiących pokazała tedy ma, y powinno będzie ieden za wszytkich, wszyscy za iednego w każdym sądzie y urzędzie odpowiedzieć: Ponieważ ta Rubricella samemu Imci Panu Rozyckiemu conferowana iest osobliwym Przywileiem nam Czeladzi Konsztu Drukarskiego rzetelnie pokazanym, y przeczytanym, w czym powtornie obliguiemy się iż niewięcey drukuiemy Exemplarzy tylko trzysta Czterdzieści Osm Kontentacyą biorąc piszemy się rękami własnemi. Działo się

Działo się w Warszawie w Collegium Scholarum
Piarum Roku Panskiego 1717. Dnia 22 Paździer-
nika.

Nos infrascripti testamur nostris Ho:
norificis Nominibus quod Domino Rożyc:
ki tradiderimus Rubricellas omnes, si plu:
res reperirentur essent confiscatæ sub pœna
superius.

Ieremias Ieschowitz Actis Typhogr:
Cultor.
Ioannes Ostrowski Cultor Typhogr:
Martinus Tuczynski.

Niedbaiąc na Przywilęy, na kontrakt, ani na
Submissyą uczynioną, y podpisaną przy kradkiem
Drukarczykow Pana Rożyckiego Autora Rubri:
celli zdradzono, bo koszt łożąc swoiey własney
speży wybrać nie mogł, o co zaraz pierwszego Ro:
ku przypozwany był Balcer Grabowski Introli:
gator Warszawski, do Sądu Consistorza War:
szawskiego, ażeby zeznał od kogo, y iak wiele
pomienionych Rubricel od Czeladzi Drukarski
kupił, gdzie od Jmci Xiędza Roitkowskiego
Suffragana Łuckiego na owczas Surrogatora Są
dow tych ze Consistorskich stanął Dekret aby
Inquizycią my dowodzić iak wiele Rubricell
sprzedał pomieniony Introligator, ponieważ dzie:
więc od Autora przez Xiędza Skaryszowa kupił
submittował się.

P oto

Ani na kontrakt, ani
na Submissyą Czeladz
drukarska niedbała
zdradzili Authora Ru:
bricelli przy kradkami od
Introligatorow kupiącemi
przez co szwankowaić na U:
kosztach przyszło. w Consi
torzu zaczęty Proces.

Roku 1719 znowu ten że Pan Grabowski Introli:
gator wszelakich szukaiąc sposobow, wymogł
przez daną assekuracyą aby drukował Rubricelle
na Rok 1720. na ktorą dał, iako niżey taki podpi:
sany Dokument.

Oto Q.

W drugim Roku nie koń:
cząc zaczętego Procesu
iako Machiawel stary
Introligator Grabowski
pod szyld Pa Rożyckiego
fałszywą daną Submis:
syą na Rubricelle druko:
wanie w ten sposob sporza
dzona.

Maiąc od J. Wo. Jmci Xiędza Krzysztofa Antonie:
go na Słupowie Szembeka Biskupa Poznanskiego
Rubricelle pro Archidiaconatu Varsaviens: Diœcesis
Posnaniensis na Osobę Krzysztofa Rożyckiego Oso:
bliwym Przywileiem Conferowaną, y pozwoloną
w Roku Panskim 1717. aby ad Typum podawał.
A że teraz Pan Balcer Grabowski żąda maiąc spo:
sob mnieyszym kosztem wygodną Rubricelle gdzie
indziey wydrukować pro Anno 1720. tedy cum

cum consensu Pana Rozyckiego nieczyniąc nic in
praejudicium Przywileiow, wszysz pomieniona Rubri:
celle ma Drukowac, a z wydrukowanych Exemplarzy
będzie powinien Pan Balcer Grabowski Panu Rozycke:
mu eo instanti do rąk iego własnych dla dedykacyi
ey Jlw. Jmci Xiędza Biskupa y Innych Prałatow od:
dac to iest na przednim Papierze osm Exemplarzow na
Drukowanym zas dwadziescia ma tez być wydruko:
wano in fine Rubricelli. Cum gratia et Privilegio Illu:
strissimi et Reverendissimi Domini Episcopi Posna:
niensis Christophori Rozycki S. R. Mttis et Rubricel:
larum Archidiaconatus Varsaviensis Privilegiatum
Bibliopolam Varsaviensem co wszystko bez zadnych
tergiwersacyi maią dotrzymac. Na co się rękami
własnemi podpisuią. Działo się w Warszawie
dnia 22. Sierpnia Roku Panskiego 1719.

Balcer Grabowsky mp

R 6to
Z Fałszowana dana Sub
mysia, kiedy ad trutinam
miała isc, udali Introligato
rowie Pana Rozyckiego, o Cri
men adulterii chcąc zruino:
wac z Conferowanego Przywi:
leiu na Rubricelle, wymogli
Dekret niesłuszny, y szkodli
wy, o co Sprawa w Nuncia
turze.

Po podpisany karcie, y odebrany z rąk P. Balcera
na Rubricelle drukowanie, gdy ad trutinam iego
podpis ręki miał isc dubium uczyniwszy, iezeli pra:
wdziwie z Oyca swoiego biorąc cognomen Grabowy
czyli tesz fraudulenter pochodząc podpisał się:
Nigdy się niespodziewaiąc tego, aby dway mężowie
Introligatorowie Warszawscy w Starosci lat koo
ich będąc podesli, ktory niedbaiąc na swoy siwy
włos Grabowski, y Repelewicz mieli szukac zdra:
dliwego sposobu aby tak Przywiley, iako y Karte
assekurowana mieli, chciec ruinowac. gdy nie
cnotliwie fałszywie udaiąc na Pana Rozyckie:
go Crimen adulterii przed J. W. Jm. X. Xiędzem Suffra:
ganem Łuckim Surrogatem, Czyli Sędzią Sądow
Consistorskich Warszawskich ktory skwapliwie
bez dania Pozwu alias adcitacyi y Terminu De:
kret Imieniowi, y Honorowi Pana Rozyckiego
Szkodliwie ferowanym osądził die 26. Mensis
Februarii Anno 1720.

S. 6to
Ex Remediis stawa Dekret
in Sacra Nunciatura quod

Ex Remediis Sacrae Nuntiaturae stawa ta:
kowy Dekret Anno Domini 1720. die vero mer:
curii 6ta Mensis Martii Varsaviae.

Pro Nobili Christophoro Rozycki appellante, contra venerabilem Instigatorem Consistorii Posnaniensis et Famatum Repelewicz Introligatorem Varsaviensem appellantes.

Coram Perillustri ac Reverendissimo Domino Antonio Maria Merenda I. V. Doctore Prothonotario Apostolico, Curiae Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Hieronimi Grimaldi D. G. et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopi Edesseni Sanctissimi Domini Nostri Domini Clementis Divinâ Providentiâ Papae eius nominis XI. Praelati Domestici et assistentis, eiusdemque et Sanctae Sedis Apostolicae in Regno Poloniae et Magni Ducatu Lithuaniae cum facultatibus legati de Latere Nuntii Generalis Causarum Auditore et Iudice comparuit personaliter suprascriptus Nobilis Christophorus Rozycki Principalis appellans, in Termino hodierno ex Literis Remediorum Iuris, debite prout à tergo illarum apparet executis, legitime provenienti, accusavit contumatiam suprascriptorum Appellatorum, quatenus non comparentium. Et in ipsorum Contumatiam, appellationem, sivè recursum à Decreto quopiam Illustrissimi Domini Iudicis Vicegerentis, respectu praetensae Calumniae extra Iudiciali, et non Citato se comparente, nec notificato, de quo debeat judicari, prolato, admitti, jurisdictionem fundari, ulteriorem Processum decerni, Inhibitionemque ex Tribunali praesenti Apostolico emanatam, in suo robore conservari petiit, et debita cum instantia postulavit Salvis. Omni etc.

Qui Reverendissimus Dominus Auditor Generalis sedens. Auditis etc. Praeviâ admissione appellationis et fundatione Iurisdictionis, Causam remisit ad judicium primae instantiae, quod procedat ex integro et servatis de Iure servandis. Et itaque omni etc. Adalbertus Skwarczynski Cancellarius.

quod procedat ex integro, et servatis de Iure servandis etc.

T. 6to
W Consistorzu Warszawskim Zaczęta Sprawa Actor Cechmistrz Introligatorski, Commissia naznaczona, inquizycye z obudwu stron wyprowadzone Swiadkow No 12. przeczytane, chciał Cechmistrz uniknąć Dekretu ale nie mogł stawa tali sub litera.
V. 6to

Ex Prothocollo actorum Nuntiaturæ Apostolicæ extractum, et Sigillo Illustrissimi et Reverendissimi Domini Vincentii Santini Archiepiscopi Trapezuntini Nuntii Apostolici in Regno Poloniæ communitum.

Gdy z Dekretu Sacræ Nuntiaturæ ex integro zapoczęta Sprawa in prima Instantia w Consistorzu Warszawskim Seruatis de Iure Seruandis, gdzie przy obserwowaniu terminow naznaczona Dekretem Commissia introdukowani Testes ex utraque parte po szesciu in No 12. Swiadkow po skonczonych Examinowanych, y po przysięzonych Swiadkach otwarte przeczytane Communikowane są Inquizycyie, z ktorych taki stawa Dekret.

Anno Domini 1720. die verò Mercurii 4ta Mensis Decembris. Coram Perillustri et Reverendissimo Domino Michaeli Węzyk Archidiacono et Sede vacante Episcopatus Posnaniensis Vicario in Spiritualibus et Officiali Varsaviensi, ac per Ducatus Mazoviæ Generali Comparuerunt personaliter Instigator Iudicii præsentis, eiusque delatoris Famati Pauli Repelewicz Nomine Nobilis Paulus Rzechowski in Termino hodierno ex Actis legitimè provenienti accusatâ Contumaciâ Nobilis Christophori Rozycki, quatenus non comparentis, et in ipsius Contumatiam. Quando quidem ex repetitis Inquisitionibus luculenter constat, reliqua iuxta Schedam etc. Cuius tenor non inseritur: quia non reperitur penes Acta, nec est porrecta. Præsenti Suprascripto Nobili Christophoro Rozycki Citato

Ex Adverso Principali Saluis etc. et præmissâ quam Solennissimâ protestatione de indebita sui vexatione honoris intaminati circumscriptione. Quoniam ex Inquisitionibus hinc inde expeditis evidenter constat, ab Obiecti Adulterii scilicet et aliorum Criminum se Citatum esse immunem, Delatorem verò in assertis

Sui

suis Obiectionibus Criminosis totaliter succubuisse, imò ex iisdem Inquisitionibus eidem Delatori deductum, quod ipse sine honore existens continuus varios Cives et Incolas Civitatis istius in variis Subselliis divexat, et semper in probationibus deficit, sitq continuus Ligator, vexator, et calumniator, in ipsum proinde animadverti, publicum Calumniatorem declarari, ad palinodiam obligari, deprecationem in Prætorio Civitatis antiquæ Varsaviæ iniungi, expensas causatas in Litem ad Trecentos Tynphones, quorum listam produxit, compensari, mandari, et ne in futurum similia attentare audeat, sub pœnis inhiberi postulavit salvaq omni &c.

Qui Perillustris et Reverendissimus Dominus Officialis Varsavien. ac per Ducatum Masoviæ Generalis supra memoratus sedens &c. ad lectionem Inquisitionum ex utraq Parte eductarum condescendit, quibus lectis et maturâ deliberatione perpensis, siquidem ex iisdem Inquisitionibus Nobilis Rozycki ratione criminum sibi per Famatum Repelewicz Obiectorum non redarguitur esse reus ideo eundem à Causa et impetitione actoris liberum facit, et pronunciat.

V. 6to

Dekret finalny między P. Rożyckim Bibliopolą à Repelewiczem Introligatorem Warszawskim z depiss crenia Cechu całego stawaiącego taki ut sequitur.

Quia vero Famatus Repelewicz talia Crimina obiicere suprafato Rozycki ex inde eius bonam famam et æstimationem traducere et diffamare temere ausus est, et præsumpsit. Idcirco punibilem esse adinvenit, et decernit, quatenus eluendo hunc illicitum progressum factâ primo Nobili Rozycki per amicos binos, Authoritatis Maioris, publicâ deprecatione, in præsentia Bibliopolarum Varsaviensium, pœnam Centum

viginti

viginti Marcarum Polonicalium, et quidem Hospitali Sancti Benonis Marcas Triginta, Hospitalis Sancti Martini marcas Triginta pro Cero et alys Ornamentis Ecclesiae Collegiatae Sancti Ioannis Baptistae Varsaviensis totidem marcas, necnon pro Instigatore Fiscali Officii Varsaviensis Marcas triginta, hinc et ab actu praesenti, inquatuor Septimanis solvat, et realiter enumeret, quo vero spectat Damna Nobili Rozycki causata, eundem actorem in litis expensis, salvo moderamine per Officium faciendo, condemnavit, praesentis Decreti vigore, atque ad effectum praemissorum mandatum, quod jus executivum ex Cancellaria extradere mandavit.

Ex Prothocollo Actorum Sede vacante Episcopatus Posnaniensis Varsaviensis extractum et sub Sigillo Supra Nominati Perillustris et Reverendissimi Domini Officialis Varsaviensis ac per Ducatum Masoviae Generalis extraditum.

(Locus Sigilli) Andreas Antonius Moranti Actorum Consistorii Varsaviensis Notarius.

NB. Te Dekreta zracyi tey wtym Ninieyszym Processie opisuią się, iż Compactores Librorum nie tylko skrycie, à falszywie udawali przed J. W. Jmć Panem Kanclerzem Wielkim Koronnym psuiąc y hydząc do Osoby meiey sprawę, ale teoz y przed roznemi Ludzmi głosili y głoszą pw zdradliwy otrzymany Dekret u J. W. Jmći X. Rostkowskiego Suffragana Łuckiego co dla informacyi pokazuiąc do iakich unkosztow przyprowadzali Pana Rozyckiego.

W. 6to Tandem Introligatorowie Prawuią się gdy Introligator drugiemu Introligatorowi Magister Magistrowi Mieszczanin Mieszczaninowi zadał nieuczciwe urodzenie oco Process w Grodzie Warszawskim.

Po Dekrecie tenze Pan Paweł Repelewicz nieprzepuszczaiąc sami sobie wtechu kędy zadawał Panu Janowi Tłoczkiewiczowi bydz nieprzystoinego Łoza dla czego cis Panowie Introligatorowie Mieszczanie Warszawscy y Magistrowie Cechowi czyniąc się Bibliopola
mi

z tąd Proces w Grodzie Warszawskim między sobą prowadzili, a tam taki stawa Dekret.

Actum in Curia Regia Varsaviensi In Judicio Solitis Officij Castrensis Capitanealis Varsaviensis feria Quarta ante Festum Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae &c. Anno Domini 1721.

X. Gte
Mieszczanie Obadwa do Grodu Warszawskiego pozwali się, uczyniwszy się Bibliopolami; z kąd takowy stawa Dekret.

Inter Instigatorem Judicii et Famatum Joannem Tluczkiewicz Bibliopolam Varsaviensem et Nobilem Paulum Repelewicz itidem Bibliopolam Varsaviensem Citatum Parte ab altera in Termino Conservato post expeditam Suppletoriam Inquisitionem per partem Actoream et ex aresto, tum reiectione. Partes actoreae personaliter Citata itidem personaliter judicens Generosus Joannes Gronkowski Sacrae Regiae Majestatis Secretarius, per Generosum Franciscum Modzelewski Judicium Controversiis Partium utrarumque exauditis reiectis. Partes actoreae depositis, quibus Citata Judicialiter inficiabatur Testimoniis ad lectionem aliorum Testimoniorum per actorem eductorum condescendit, quibus lectis et matura deliberatione discussis et examinatis. Quo ad Causam Objectorum actori Laesique eiusdem honorem per Citatum. Quoniam Actor in documentum suae honestatis, et Ortus reponit attestatum authenticum de Libris Metrices extractum tum et Testimonia bina juratoria Officiosa honestatem eiusdem actoris derogando eundem provocabiliter diffamavit, bonae famae detraxit punibilem esse censuit, quatenus Citatus bonam famam actoris injuriose detractam revocet et redintegret his formalibus in instanti in Judicio suo proferendis. Izem Panu Aktorowi z tego

ztego urodzenia nie zadawał, mam go za rów
nego sobie, y poczciwego. Postquas prolata in satis
factionem honori Læsi per Citatum Verba Sessio
nem Turris Castri Varsaviens Feria secunda post
Festum Sanctæ Catharinæ Virginis et Martyris
in Anno pnti proxime venturo subeat eandem
què per duas septimanas continuet, et expleat,
tum pœnam quatuordecem Marcarum Polonica
lium Parti in egressu de Turri Juditio verò medi
um in instanti persoluat sub pœna Banitionis
perpetuæ Actorem nihilominus instantaneè
deprecetur Vadium Centum Marcarum Polonica
lium Sessioniqz Turricæ per dimidium annum
interponit. Quo ad prætensam summam Acto
ris àd Citatum porrigat Actor regestrum fideli
ter conscriptum in ordine ad comprobatienem Ju
ratoriam in una septimana coram Judicio suo
præstandam, quantum spectat indictionem Ge
nerosi Gronkowski idem producere Decretum Bur
grabiale in vim veris petendi summam Septem
decem florenerum Polonicalium, a Citato Nobili
Repelewicz in una septimana censuit, et Terminq
reseruatur appellat Citatus àd Judicia post
Curialia Sacræ Rœ Mtis appellat, et Actor exne
cesse appellandi non admissâ protestatur.

(Locus Sigilli) Ex Decreto Judicierum Solitorum
Officij Castren Capitany Varsaviey
rescriptum.
Corredit Petkowski:
Lectu per Milewskicum Decreto.

Y. 6to Bibliopola do Bibliotheki potrzebuiąc ktoby Księ
gi Oprawiał, aby Officyny Bibliothek nie upadły
y nie zginęły do ostatka przy tym życia przystoiny
zexpirowania lat, aby zachować, y utrzymać,
a niemaiąc inszego sposobu zapplikacyey swo
iey samy, sam przez się Chłopiec przy Bibliothecæ
zosta

Potrzebuiąc Bibliotheka
do oprawienia ksiąg sam
przez się Chłopiec u Biblio
poli wyćwiczył się czyta
iąc z autorów naukę tę
Compalicyey, gdzie rzetel
nie zupełnie należycie.

zostawąc, a lata swoie zapisane terminuiąc
u Pana Krzysztofa Rzyckiego Bibliopoli wy:
czwiczył się, sam przez się wziąwszy owę sen:
tencyią: errando discimus, discendo proficimus.
Nie iest to Konszt księgę zrobic, y dobrze opra
wic, tak należycie iako ktory z nich Magister
Cechowy oprawic może, bo miawszy sexterna
ksiąg, zbiwszy młotem żelaznym na kamieniu
gładkim, potym po przebiciu złożyć rowno, y do:
brze uważaiąc kolumny w rownosci alphabetu
numera liter przy obserwowaniu kustosow, na
to uczynionych, y liczby wszedzie książki dyś:
pozycyią umiarkowawszy, sznorki na ofladzie
wyciągnąc na sztyftach żelaznych śrubuiąc
rowno, wszyta na pięc sznorkow etc. według
bunt, albo raczy falc dla dobrego otwiera:
nia książki wiązac. Obic drewnianym młot
kiem między dwiema deszczkami w prase w:
ziąwszy: Za klyc klyi należycie uważywszy
smarowac kostką wetrzyć zwełna ślinami
y papierem wcieraiąc. wełno y na blaszki że:
lazne do zawłoczenia parganiny, iako się szyią
Regestra, może tesz kilka naiedne wyciągnione
sznorki książki werznięte szydz, y na porzędy
neli rozwodzic. porallijawszy rowno w prasę
dwie szruby maiąca, punkt po iednę miarę
we dwie deszczki wziąwszy dycht zaszrubowac
heblem szrubą maiąca z okrągłym żelazem
ostrym na punkt naznaczony miarkuiąc
oberznąc dispozyte kładąc deszki. tandem
marigines gdy do złota wprzod wyskrobac
nozem ostrym brzegi gładko, a żeby się świcito
wygładzic, umbrą nazwaną to iest ciemna
farbą rosprawiwszy ślinami naniesc papierem
obrzynkowym dobrze wytarszy wypolerowac

Introligatornia episuie
Czeladzi Introligatorski
Pan Rzycki nie miał, a nau:
kę dobrą wziął.

clarum sporządzonym umoczywszy gębka raz
y drugi lekko miarkuiąc aby piiana nie zawiiała
się nanieść faingult uformowawszy, y Cyrklem
miare wziąwszy z gładki polerowny deszczki spu:
scic, z cieniu papieru zasłonieniem gdzie potrze:
ba zachuchaniem wilgotnym, mieysce nieuchwy:
cone faingultem nanieść bawełną powoli z wierz
chu przyciskaiąc papierem białym gładkim pole
rownym przyłożywszy z lekka rowno zębem po:
lerowac odiąwszy papier uważnie poler czynic,
wolno żelaskami wybiiać, y co chciec rysowac
może, marginies adumbrowac w Marmur pod
polerdac, nakrapiac Cynobrem, Indychem Laką
&c. deszczki w czyli Tektury zakliic pod liniią ufor:
mowac, kapitałki uszyc w dwie igły, w pargamin
załemuiący rzemyczki przewłocząc w Tekture
uprawic, czyli tesz w skorkę bełowiżny w szafian,
Kurdyban, cielęcą skorę &c wysuszyć wyprawic
gładko, uprasowaniu naybardziey należy, maiąc
dwie gładkie deszczki, z lentrychowac czernidłem
nakropic, miec taki do tego pendzel, nanieść cla:
rum, a tak nałożywszy faingultem czyli Cwiz
gultem, albo srebrem stemplowac podług swoie
go upodobania rznietemi mosieznemi stem:
plami ciepło ugrzanemi probę czyniąc ślinami
aby nie przepalic, ani zimno stemplowac, po:
tym polerowac, glancowac, y zdobić ciepłym
żelazem na to zrobionym, chceli tesz klauzury
przybić rzecz każdemu łatwa, kto chce experi:
entię miec. Piszą rozni Authorowie, niech czyta
iako księgi oprawiac nauczy się będzie u:
miał zacząwszy usus plura te docebit tak iak
y nas Bibliopolow co się tknie Czeladzi Introli:
gatorski u Pana Rożyckiego żadnych niemiał do
oprawowania ksiąg, na tych dwoch Mieszczano

Introligatorow Magistrow pobitych od Cechu, a ci dość Kruciusienki czas, bo tylko kilka niedziel, y to sami swoie mieli, w osobnym mieyscu pomieszkanie. Cech zas ten Introligatorski żadnego Towarzysza Bibliopolom chować niedopuszcza bo suo proprio ausu karzą Czeladz wymyslnemi konfuzyjami, y plagami nieiednego z Warszawy wypedziwszy, nawet Ludziom służebnym Pana Rozyckiego nieprzepuszczaią confundując za nimi po ulicach wołaiąc, goniąc, zazywaiąc partacze &c. biciem odgrażaią, odwabiaią trzymaią. &c:

Otrzymuie Pan Rozycki pro meliori securitate: Oprawiania ksiąg przez swoich Ludzi Przywiley od J. Wo Jmci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego ktory iest taki.

Z 6to Propter securitatem otrzymuie Pan Rozycki Bibliopola Przywiley y Protekcyią J. Wo Jmci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego in vim Przywileiu Jo Krolewskiej Mci, a ten iest taki:

Josephus Vandalinus de Magna Konczyce Mniszech Supremus Regni Mareschalcus Sanocensis Iaurowiensis Capitaneus. &c.

Significamus praesentibus literis Nostris quorum interest universis et singulis Quia nos Privilegium Sacrae Regiae Majestatis Nobili Paulo Christophero Rozycki Cracoviensi et Varsaviensi Bibliopolae die 20. Mensis Ianuarii Anno Currenti gratiose datum et concessum à quovis suo in robore servari, observari et manutenerí volentes quoque liberius et securius Immunitatibus Iuribus, Privilegiis ac Libertatibus à Serenissimis Poloniae Regibus Primae Classis in Regno ac Magno Ducatu Lithuaniae Civitatum Bibliopolis Collatis frui gaudereque valeat eundem Nobilem Paulum Christophorum Rozycki

ab

ab omni Iurisdictione cuiusvis Officii sive Magistratuum eximendum, et excipiendum esse duximus, uti quidem eximimus, et excipimus praesentibus Literis Nostris, soli tantummodo iuxta tenorem Privilegii à Sacra Regia Majestate gratiosè ipsi concessi Iurisdictioni Nostrae Mareschalcali eum subiiciendo et incorporando. Quod ad Notitiam Omnium et Singulorum praesertim vero Officiorum et Magistratuum Cracoviens et Varsaviensi caeterorumq in Regno Poloniae Civitatum notum esse volentes requirimus quatenus eundem Paulum Christophorum Rozycki circa Privilegia, Iura, Immunitates, Libertatesq omnibus inuniversum Bibliopolis, illiq in Particulari concessas, conservent, et in exercitio artis suae à nemine impediri faciant, imo socios pro praestando hac in arte ipsi adjutorio fovere permittant. In quorum fidem praesentes manu Nostra subscriptas sigillo quoque Nostro Communiri iussimus. Datum Varsaviae die XXI Martii Anno Dni M.D.CC.XVII.

Mnißech. S.R.P.M. (Locus Sigilli)

A 7mo Bibliopole zdezolwowani, zniszczeni, zruinowani, niemieli tey smiałości, y fortuny aby mieli oczym do Prawa pociągać Cech Introligatorski, az zapowodem tegosz samego Cechu zawydanemi Jo K Mci Mandatami w Prawo weszli vide Punkt 7. opisuiący zniszczenie Bibliopolow od Introligatorow.

Co czynią Compactores Librorum widząc ze Pan Rozycki, ile może okrywa swoię niedolą zaciągaiąc u Ludzi Creditu, wczym Cech Introligatorski Imię mu szarpiąc gubi, chcąc aby go cale wniwecz zniszczeli y zruinowali pozwali Pana Rozyckiego iednego z Bibliopolow do Przywileiu swego nowo erygowanego. Tu iuz Pan Bog Wszechmogący weyzrzał na usilne prozby Bibliopolow ktorzy podupadszy w Officynach xiąg swoich, miłosierdzia Boskiego oczekiwali, bo zdezolowani będąc, przez wymyslne sposoby Introligatorow

przez

przeciwko Bibliopolom czyniącey: Nie śmie:
li tak wielkiego zaczynać Processu, Niemo:
gli się mowic Bibliopole przytym że w Mieście
Warszawie utrzymać dla Cechu Introligato
row zawziętego. Kiedy Pan Wawrzyniec
Kositarski, y Pan Jan Thobias Keller Biblio
pole. maiąc Bibliotheki swoie tu otwarte
zdezolowane niemaiąc chleba z przedaćie:
musieli, à potym kawałka Chleba prosić
im przyszło, u tych że samych Introligato:
row, tosz y Panu Rożyckiemu wstecz w oczy
obiecowali, że się niebędzie mogł utrzymać
przy Officynie Bibliotheki. Jakosz upadli.
Bibliopole w Krolestwie Polskim po Miastach,
w Krakowie, Warszawie, w Poznaniu, Lwo:
wie et c. upadł na fortunie Nieboszczyk Pan
Jędrzey Hebanowski niezostawiwszy żonie
y Synowi swemu, tylko iedne długi na Bi:
bliothece, upadła Karogowa, upadł Pan Do:
manski na substancyi, y fortunie tak dale
ce że z Sklepu trzymaiącego Czynsu zapła:
cić niemogł, lubo Ichmć Xięża Wikaryowie
Kościoła Collegiaty Sto Jana Otrzymali Dekret
w Consistorzu Warszawskim sub poena Ex:
communicationis, iednak zważywszy ruinę
handlu podarowali ex sola Commiseratio:
ne, tosz to samo we wszystkim dzieie się Pa:
nu Rożyckiemu, gdy by go opatrzność Bos:
ka w oprawianiu ksiąg niespierała, chleba
by na starość swoie niemiał, ieżeli ieszcze ma
ią księgi, maią tesz y długi sa Credita wypła
cać ię, potrzeba niemasz handlu w Officynach
dla zagęszczenia Introligatorow. Wydaią Man:
dat od Cechu Introligatorow Panu Rożyckie

mu

taki.

B. 7mo Augustus Secundus DEI Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Kijouiæ &c. &c.

Pierwszy Mandat od Cechu Introligatorskiego wydany Panu Rozyckiemu Jo Kr Mci Bibliopoli post Festum S. Martini Feria Quinta Anno 1721.

Tibi Famato Christophoro Rozycki Bibliopolæ jncolæ Varsauiens de persona causa infrascripta bonisq tuis generaliter omnibus mandamus. ut Coram nobis Iudiciisque Nostris Assessorialibus Varsauiæ aut ubi tunc cum Curia nostra feliciter Constituti fuerimus post datam et positionem præsentis Citationis Nostræ recte in Triduo seu tum dum et quando Causa præsens ex Publico vocandarum Causarum Regestro ad Iudicandum acclamata inciderit, personaliter legitime ac peremptorie Compareas Ad Instantiam Generosi Instigatoris Regni eiusq Delatorum Famatorum Ioannis Tloczkiewicz et Balthasari Grabowski Seniorum totiusq Contubernii Librorum Compactorum Ciuitatis Nostræ Antiquæ Varsauiæ Actorum. Qui te inhærendo Articulis Contubernii sui iysdem per nos benigne Confirmatis optime Sciendo quod in præiudicium eorundem articulorum Contubernio Actorum Seruiens nemini artis eorum socios ac Tyrones in damnum eorum fouere ac tenere liceat. Tu nihilominus sub prætextu Literas Seruitoratus ad malam et sinistram Cancellariæ Nostræ informationem per Te sub die Trigesima mensis Ianuarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Decimo, Septimo. expertos ausus es et præsumpsisti audesq et præsumis artis Librorum Compactorum Tyrones Vagos apud te fouere Actores modernos in Compactione Librorum quæ ipsis solis competit per id præpedire damnaq non modica ipsorum exinde Causare. Quapropter Citatis ad videndum et audiendum Te ad repositionem præfatorum Literarum Seruitoratus nostri uti nulliter ac indebite per Te expor

exportatarum stringi et compelli, alias literas easdem reponibiles adinveniri pro contraventione articulis contubernalibus per nos iam pridem confirmatis poenis condignis puniri actores circa eosdem articulos per nos confirmatos conservari et manutenerique indamnis et litis expensis condemnari citatis igitur. Sis pro termino ponenda responsurus. Datum in Cancellaria Regni Feria Quinta post Festum Sancti Martini Episcopi et Confessoris proxima Anno Domini 1721.
(Locus sigilli) A. F. G. R. S. M. S. mp

Drugi Mandat temuż Panu Rozyckiemu Bibliopoli JoKMći Cech Introligatorski Warszawski wydaie alias powtorny Mandat Feria Tertia ante Festum Praesentationis B. M. Virginis Anno Domini 1721. Tąsz formą y Essentią iako superius mandat opiewa.

Pan Krzysztof Rozycki JoKMći Bibliopola Krakowski, Warszawski, przypozwał tesz Cech Introligatorow do Praw, Statutow, Przywilegiow, Constitucyi, Synodow, Dekretow o Bibliopolach, y Drukarzach w Krolestwie Polskim zostaiących z pokazaniem czterech Jurisdykcyi nad Officynami Bibliothek, takze do Commissyey de Anno 1716. y Dekretow Cechowych bez Prawnych nie słusznych nienależytych nigdy w Narodach niepraktykowanych oraz dla przedawania xiąg, y po otwierania kramow nienależącemu Cechu Introligatorskiemu.

Actum Varsaviae Sabbatho ante Dominicam Cantate proxima die secunda Mensis May Anno Domini 1722.

Actum ad Officium et Acta Praesentia Consularia

C. 7mo
Drugi Mandat wydał Cech Introligatorski Bibliopoli Feria Tertia ante Festum Praesentationis B. M. V. in Anno 1721.

D. 7mo
Pan Rozycki Bibliopola JoKMći imieniem swoim y całego Krolestwa Bibliopolow wydaie Mandat die 19. Aprilis Anno 1722. Cechu Introligatorskiemu przypozywaiąc do Praw. Statutow, y Przywilegiow od Najaśnieyszych Monarchow Krolow Polskich szczodrobliwey łaski nadanych przez antecessorow Bibliopolow otrzymanych oraz do Commissyey miany, y niesłusznie podpisany de Anno 1716. y Dekretow Cechu ferowanych, aby żadnemu Bibliopoli xiąg nie oprawowali.

Civitatis antiquæ Varsaviæ personaliter veniens Providus Joannes Drobnicki Ministerialis Regni Generalis Officy pntis Famulus in vim suæ veræ ac fidelis Relationis ubiqꝫ locorum faciens palam sponte libere, ac per expressum agnovit pntibusqꝫ recognoscit. Quia ille Citationem seu Mandatum ad Judicia Assessorialia Sacræ Regiæ Majestatis et Cancellaria Majoris Regni ad Instantiam Nobilis Christophori Rozycki Bibliopolæ Incolæ Varsaviens emanans die hodierna in acta contenta exportavit. Cujus Originale in Residentia Famati Joannis Tloczkiewicz pnte familia domestica in mensa posuit Terminumqꝫ comparendi inysdem Judiciis Sæ Ræ Mttis Assessorialibus prout in eodem mandato continens [illegible] fecit et assignavit peremptorium de quo pns ejus est Relatio Porro Parti Mandato ejusdem tenor est talis.

Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ Czerniechoviæqꝫ nec non Hæreditarius Saxoniæ Dux et Princeps Elector.

Mandat Wydany Cechu Introligator

Vobis Famatis Joanni Tloczkiewicz et Balthasaro Grabowski, aliisqꝫ Librorum Compactoribus Civibus Civitatis Nostræ Antiquæ Varsaviæ de personis Causa infrascripta Bonisqꝫ vestris generaliter omnibus mandamus ut Coram Nobis Judiciisquè Nostris Assessorialibus Varsaviæ aut ubi tunc cum Curia Nostra feliciter Constituti fuerimus, à data et positione pntis Citationis Nostræ recte in triduo seu tum dum et quando Causa pns vocandarum Causarum ex Publico Regestro adjudicandis acclamata inciderit personaliter legitime ac peremptorie compareatis ad instantiam Nobilis Christophori Rozycki Bibliopolæ et Servitoris Nostri actoris. Qui vos inhærendo Suis Privilegiis et Juri

et Iuribus Protestationique contra vos fa:
ctæ Citat ad reponenda, et Restituenda cer
ta Privilegia in praejudicium actoris et om:
nium Bibliopolarum in Regno Nostro con:
sistentium à nobis nulliter et ad malam
Cancellariæ Regni instructionem obtenta
ad videndum nimirum et audiendum Privile:
gia eadem una cum praetensa Commissione et
Ordinatione quadam deputatorum Honora:
torum Scabinorum Civitatis Nostræ Antiquæ
Varsaviæ Iuribus actoris et Bibliopolarum
praejudiciosa de Anno Millesimo, Septingen
tesimo, Decimo Sexto facta et rationibus
futuro in Termino inferendis repunibilia
esse adinveniri illaque tolli, Cassari, et anni
hilari actorem circa Privilegium Nostrum
conservari indamnis et litis expensis vos
Citatos condemnari Caeteraque, quae de Iure
venerint dici, Statui, decerni, et sententiari.
Sitis igitur parituri, Iudicialiter ad prae:
missa omnia responsuri, et eundem Terminum
attentaturi. Datum Varsaviae in Cancella:
ria Regni Majori Feria Tertiâ ante Festum
Sancti Philiphi, et Iacobi Apostolorum pro:
xima die 29. Aprilis Anno Domini 1722.
(Locus Sigilli) A. F. C. S. Rens. mp

Termuss Cechu Introligatorskiemu wydany
secundo post obtentam primae Contumatiae poe
nam Mandat. Feriâ Tertiâ ante Festum Sancti
Stanislai Episcopi et Martyris Anno Dni 1722.

Lubo dość Prawami, Przywilegiami, Statuta
mi, Constitucyiami, Synodami, w Krolestwie
Polskim iuz przesz to Trzy wieki, iako ufundowa:
ne ugruntowane są Officyny Bibliothek,
Bibliopolow, Drukarzow, Iure dobrze ten
Cech Introligatorski, o Prawach Bibliothek
Dru

E 7mo
Drugi Mandat wydany od Biblio:
polow Cechu Introligatorskiemu
do Sądu JokMci Feria 3tia ante Fe:
stum S. Stanislai Anno 1722.

F. 7mo
Przeszły Trzy wieki iak Biblio:
pole w Krolestwie Polskim Wiel:
kiemi Prawami exercitium w swoich
Officynach Bibliothek trzymaią
Cech zas Introligatorski pozwał Bi
blio

Bibliopolow do swoiego Pra wa nowo Cechu załozonego ktory aby Iudicialiter mogli widzieć, y przeczytać Punkta y Artykuły, upraszali a tego zadnym sposobem nie mogli widzieć, ani były czytane a te bardzo szkodliwe z wielką ruiną Bibliopolow są erigowane.

Drukarni, ale per saxa et ignes w kontr idą nie od: baiąc na zadne subselia, y zwyczaie Bibliopo: low gdzie mogą co wyrobić z tego nie opuszczaią przyprowadzaiąc do ostatni ruiny, y kosztu. Więc porapisany obudwoch stron Comparycyjej przy Indukowaniu sprawy w Sądach Iego K. Mci Pana Naszego Miłosciwego przed J. W. Imć Panem Kanclerzem Wielkim Koronnym. Naprzod tedy upraszali Bibliopole, aby to Prawo ten Przywi: lej nowego Cechu Introligatorow do ktorego przy: pozwali widziec, y przeczytać mogli? nie widzieli ani z niego co indukowali, tylko Cechow inszych Artykuły, a Saxon czytaiący o Ludziach Kiernych a nie o Bibliopolach Drukarzach.

G. 7mo

Strona zarzucała w Sądach Iego K. Mci Iudicialiter ze Pan Rozyc ki Prawa Mieyskiego niema, a dru: dzy Bibliopole przytym ze miescie mieli, na ocza Prawa Przywileie Rescripta Iego K. Mci Sekretoriaty Seruiteraty, y racye fundamen talne y rozne Dokumenta dalsze wyrazaiące y iezeliby zas ktory miał tedy był przypuszczony do Magistratu Radziectwa y tak zostaiąc nie mogł naruszać Prawa Bibliopolom.

Zarzucała Strona ze Pan Rozycki przy miescie Warszawie maiąc Publiczną otwartą Bibliothe kę nie ma Mieyskiego a Pan Iedrzey Menich, y Pan Iedrzey Hebanowski Bibliopole mieli Miey skie Przywilegie, Sekretoriaty, Seruitoraty Iego K. Mci Rescripta na ocza vide et lege Folio

I zas iezeli ktory przyiął tedy assekurowany będąc y wezwany do Rady Magistratu iako z tych ktorzy wszelkie Prawa y insze Artes Scientia: rum w rękach swoich maią: w Narodach miano: wani, uti Custodes Legum, są Capaces: bo byli Prezydentami, Radcami, Woytami, w rownym Pa: rago nie chodząc z Doktorami Medicinae nie w, przod przyimuiąc Mieyskie, az w samym stempie na Stopniu Radziectwa, y to nie naruszaiąc Prawa swego y Prerogatywy od Przodkow swych otrzyma nego według owey sentencyjey: Iure Consultorum Pulchrior aparet qui sua jura tenet. Mieli swoię powagę y powinna bydz differentia między Bibliopo lą a Compactorem Librorum.

H 7mo

Bibliopole Typographowie zawsze Szczodrobliwey łaski otrzymowali Sekretoryaty na osoby swoie, tak y

Bibliopoli kazdemu za rekommendacyą J. O. W. W. Ichmosciow Panow Panow Ministrow Koronnych wydawany iest od Majestatu Nayiasnieyszego. Krola

Pan Rozycki, iako nastepuie iego Sekretoriat.

Krola Imci Secretoriatus, iako y Imci Panu Krzysztofowi Rozyckiemu dany iestut infer: us.

Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Kiouiæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Liuoniæ, Smolensciæ, Seueriæ, Czerniechouiæq; Nec non Hæreditarius Dux Saxoniæ Princeps et Elector.

Significamus præsentibus Literis Nostris quorum interest Universis, et Singulis ad conseruandam Regiæ dignitatis amplitudinem augendaq; Aulæ nostræ Ornamenta nihil æque pertinere existimamus, quam eos qui non vulgaris animi et ingenii dotibus singularibq; pollentes doctrina per acquisitam speciali applicatione eruditionem sublimitate scientiarum conspicui alios antecellunt peculiari gratia et favore nostro Regio prosequi. Eam apud nos meruit ex recommendatione præcipuorum Ministrorum et Consiliariorum Nostrorum Nobilis Christophorus Rozycki Bibliopola Noster Protectionis et munificentiæ Nostræ Regiæ testificationem, ut eum ad obeunda grauiora negotia et Officia Nostra Regia admitteremus et in numerum realium et Actualium Secretariorum Nostrorum reciperemus et constitueremus prout præsentibus Literis Nostris recipimus et Constituimus dantes et concedentes eidem plenariam ac omnimodam potestatem omnibus Juribus Priuilegiis, Prærogatiuis, Immunitatibus, et Libertatibus cæteris veris et legitimis Secretariis Nostris de Legum præscriptis et seruato usu seruientibus libere gaudendi idemq; munus et Officium Secretarios Nostros reales et actuales concernens ad extrema Vitæ suæ tempora obeundi, et exequendi. Insuper eximimus illum, à quorumvis Judiciorum et Officiorum Subsellis, Soli tantum Nostro et Mareschalcorum Nostrorum Judicio, eum incorpora

mus

mus ita ut Coram nulla alia Jurisdictione in quibuscunq Causis et Actionibus (: excepto Jure di fundi et Contractus :) emergentibus Stare comparere, et respondere Judicatumq seu aliquam executionem pati teneatur, nisi Coram Nostro et Mareschali Nostri Judicio. Quod Omnibus quorum Interest praesertim Regni Nostri et Magni Ducatus Lithuaniae Mareschalcis tum etiam Curiae Nostrae Officialibus notum esse volentes mandamus ut praedictum Nobilem Christophorum Rozycki pro verô et legitimô Secretario Nostro habeant et agnoscant eumque Omnibus Juribus, Praerogativis, Libertatibus, Immunitatibus et Exemptionibus Ceteros actuales Secretarios Nostros concernentibus ipsi hoc Privilegio Concessis gaudere et frui permittunt pro Gratia Nostra Officiorumq Suorum debita. In quorum fidem praesentes manu Nostra subscriptas Sigillo Regni Communiri iussimus. Datum Varsaviae die XXVIII. Mensis Novembris Anno Domini MD.CCXXIV. Regni vero Nostri XXVIII. Anno.

Augustus Rex. (Locus Sigilli)

Secretoriatus Nobili Christophoro Rozycki Bibliopolae Varsaviensi confertur.
Michael, Mauritius Suski Venator Terrae Lomzensis S. R. M. Secretarius. m.p.

I. 7me Kronika Paprockiego pisze ze Drukarza do Stanu Szlacheckiego przyszedł bo to iest Ars Liberalis, nie tylko Plebeium ale vere Nobilem nie szpeci, taky Bibliopoli y to iest Ars Scientiarum ktorzy trzymaią w rekach, y swoich Officynach.

Spomina Herbow Szlachty Kronika Bartosza Paprockiego w te słowa Walentego Łapczynskiego Drukarza ten ozdobę niepodleysza stanowi swemu miał, gdysz to iest Ars między inszemi tanie tylko Plebeium, ale vere ipsum Nobilem nie szpeci w potrzebach będąc na expedycyey Moskiewskiey przyszedł do ozdoby z Stany Rycerskiemi, do Herbu przyięty Zamoyskiego Kanclerza y Hetmana Kœrolskiego Koronnego. Obszernie vide et lege folio 215.

K. 7mo Pisarski miał Bibliothekę w Poznaniu a sam był Towarzyszem po Husarsku Choragwią y miał Sekretoriat vide iego Dedykacyię w Księgach Obszernie w mowy Polskim in 4to

Tak Stephan Pisarski Sae Rae Mtis Secretarius ten Bibliothekę w Mieście Poznaniu maiąc otwartą sam pod Husarską Choregwią zostawał za Towarzysz z J. W. Jm. Panem z Tuczna Tuczyńskim Kasztellanem Gnieznienskim za Panowania Najaśniej-

iszych

Krolow Michała y Iana Trzeciego, o czym
cały Poznań wie, y tu niektorzy Introligatoro:
wie osobliwie Pan Balcer Grabowski pamiętny.
Także niegdy Szlachetnego Oyca Syn Piotrkowczy:
ka Sekretarza, Drukarza y Bibliopoli JoKMci
Miasta Krakowa ktorego in volumine Legum
et Constitut Anno 1662. Folio 29. Nobilitatio.
Rycerskie zasługi Szlachetnego Stanisława Piotr:
kowczyka Porucznika Raytarskiego przy dosto:
ieństwie naszym w roznych okazyach oświadczo
ne iako w Woysku encomium tak w Oyczyznie
godny mieć praemium dla ktorych onego do Kley
notu Szlachectwa Polskiego, y wszystkich Praw
wolności, Prerogatyw Stanu tego przypuszczamy
y iemu Przywilyi z Kancellaryi naszey wydac
roskazaliśmy.

Stanisław Piotrkowczyk iako iego Przywilyi Drukarni świadczy był y w Woysku y Woyczyznie godny tego encomium przyniosło mu praemium przez Constytucyę 1662.

Io Teraznieyszych czasow Ierzego, y Romualda,
Mikołaia Schedlow JoKMci Sekretarzow Biblio:
polow ieden Radca, drugi starszy Ławnik Miasta
stołecznego Krakowa. Z ktorych zasługuiąc się
Nayaśnieyszemu Majestatowi y Rzeczypospolitey
po dziś dzien służą w Woysku Imć Pan Mikołay
Schedel Porucznik Gwardyey w Kamiencu Podol:
skim pro Praesidio tego Miasta zostaie.

w Gdansku, w Thoroniu w Krakowie, w Warszawie &c. Są y byli Radczami Bibliopole, Ławnikami, Woytami &c. ktory pragnął mieyskiego honoru zaras dostąpił bo są y byli capaces. a teraz co za postpozycya przez Introligatorow ruinę Officyn.

Franciszkow Cezarych od JoKMci maiąc Sekre
toryaty, ci byli naszych czasow Bibliopolami,
Drukarzami, y oraz Woytami Wyższego Prawa
Miasta Zamku Krakowa. Taky Ierzy Forster
Sa Rae Mtis Secretarius y Bibliopola ten w
Gdansku, w Krakowie, w Warszawie, w Lublinie
miał swoie za Przywileiem otwarte Officyny
z księgami przysługuiąc się Rzeczypospolitey.
A żebym lepiey wyraził, y pokazał usługi
Rzeczypospolitey wspomnię o Pismie y Dru

Drukarniach a naprzod vide Chronicam Ger
manicam editam per Godefridum Schultz pag: 87.
Tako Roku 1400. zaczęto księgi Drukować pier:
wszą w Rzymie przez niżey wyrazonego iako Epi:
thaphium. w Heidelbergu w Klasztorze u Wiele:
bnych OO. Augustyanow wyryte iest po Niemiecku

Hans won Laudenbach ist mein nahm
die erste Bücher druckt ich zu Rom
bitt für meine Seel Gott giebt dir Lohn
Jan de Laudenbach iest imię moie
Pierwsze księgi com drukował w Rzymie
Proście za moię duszę day Boże nadgrodzenie

W drugiey Księdze mamy sub titulo Natales
Illustrium virorum fœminarum, urbium, Academi
arum, et Monasteriorum descriptiones à Autore
M. Andrea Calagio Poeta Cesar. Coronato Philo
logo et Polihistore Anno Dni 1609. Typis Francofurti
cum gratia et Privilegio S. C. Mttis Friderici Hart
manni Bibliopolæ Cis Viadrum vide folio 192. Typo
graphia ars inventa Moguntiæ quæ ab antiquis
dicta Moguntina à Joanne Fausto Germano seu
Mogontino et genero eius Petro Scheffer de Geren
sheim Anno 1478. W Trzeciey Impressum est in
Inclita Civitate Moguntina quæ ab antiquis Au
rea Moguntia dicta, à magis id est sapientibus
ut fertur primitus fundata in qua Nobilissima
Civitate ars et Scientia hæc Subtilissima cara
cterisandi seu Imprimendi fuit prima incepta Go
tico Charactere sub titulo. Ortus Sanitatis Scri
bit in Primo Tractatu de Herbis, in Secundo Tra
ctatu de Animalibus vitam in terris ducentibus
in Tertio Tractatu de Avibus in Quarto Tractatu
de Piscibus, in Quinto Tractatu de Lapidibus in
quam sub Archiepiscopatu Reverendissimi et di
gnissimi Principis et Domini Domini Bertoldi Ar:
chiepis

Tu iuż widziemy iż Roku 1400 na:
przod pokazało się ktorego Wieku, od ko:
go y gdzie wynalezione iest Pismo Dru:
karn w Panstwach Europeyskich z Autho:
row roznych, y przez kogo do Krolestwa Pol:
skiego weszły, y iako od Bibliopolow Naro:
du Obcego, są y były załozone w Polszcze
Drukarnie przysługuiąc się Naiaśniey:
szym Krolom y Rzeczypospolitey.

Archiepiscopi ac Principis Electoris cuius felicissimo auspicio graditur, recipitur, et autorisatur. Iacobus Impressor Anno 1491. die 23 Iunii in Folio opus.

Do Krolestwa Polskiego Sprowadzone są przez Bibliopolow Drukarnie do Miasta Stołecznego Krakowa pierwsze opus skonczył die 27. January Anno 1506. Sub titulo Priuilegium Constitutionum Indultorum Decretorum Regni Poloniæ ab Illustrissimo et Reverendissimo Domino Joanne Laski Cancellario Regni in folio in Typographia Joannis Haller Typographus S. R. M.tis cum Gratia.

Pierwsze opus Anno 1506. skonczone y tak consequenter roznych lat wychodzi=ty rozne opera ksiąg, a to tylko się namienia niezupełnie wyprowadzając dla czasu nie zabierania.

Joannes Haller

Anno 1521 Chronica Miechovitæ finita in mense Decembris impressa apud Hyeronimum victor opere atq industria eiusdem victor in folio

Hyeronimus victor

1529 Tractatus de Sacramentis et Diuinis Officiis ac eorum administrationibus impensis Marci Scharffenberge Bibliopolæ Cracouiens in 4to impressum Cracouiæ per Matthiam Scharffenberge Typographum.

Marcus Scharffenberger Bibliopola tandem y Typographus

1535. Excudebat mense aprilis Sacon in Regia Polonia Cracouia Hieronimus victor cum gratia et Priuilegio S.æ R. M.tis Poloniæ est cautio imprimere adwehere aut venundare neaudeant sub pœnis in priuilegio expressis.

1539. die 24. May Żołtarz albo Piesni Dawida Proroka z Argumentami in 8uo Cracouiæ in Officijna Ungleriana.

Ungler Typogr.

1539. Impressum Statutum Sigismundi I Regis Poloniæ Typis Cracouiæ Lazari Andreæ Ungaro in folio

Lazari Andreas

1555. Einharda Lorichiusa o wychowaniu y cwiczeniu młodzi w Krakowie Drukarni Typografa a Dziedzicow Marka Scharffenbergera in folio drukowano.

1558. Porządek Prawa Mieyskiego y Artykuły Prawa Maydeburskiego te ktore zowią

zowią Speculum Saxonum w Krakowie Dru:
karni Lazara Andrzeia Typographa Cum Gratia
et Priuilegio Regiae Mttis autor operis Bartło:
miei Groicki lege Priuilegium opisane wtymze Po:
czątku gdzie iest cautio ktoby się ważył &c:

Matyas Wierzbięty

1560. Rozdziały 12 Philosophow w Krakowie w dru:
karni u Matyasza Wierzbięty opus in 4to

1561. Dictionarium Latino Polonicum Ioannis
Maczynski Aulico Regio in folio nieknapius Je:
zuita poprawił Typis Regiomonti.

Mattheus Siebeneycher

1575. Postylla, albo Kazanie Xiedza Jakuba Wuy:
ka z Węgrowa Theologa S. I. w Krakowie w dru:
karni Matheusza Siebeneychera cum Gratia
et Priuilegio Sae Rae Mttis.

Andreas Petricouius

1579. Constitutiones Synodorum Metropolita:
nae Ecclesiae Gnesnensis Studio et opere Rndissimi
Domini Stanislai Karnkowski Episcopi Vladisla:
uiensis Cracouiae Typis impressit Andreas
Petricouius. in 4to

Georgius Schonfels.

1600. Hyerosolimitana Peregrinatio Illustris:
simi Domini Nicolai Christophori Radzi:
wil Ducis in Olyka &c. IV Epistolis Comprehen:
sa a Thoma Tretero custode Varmiensi edita
apud Georgium Schonfels Typographo Bruns:
bergensis Cautum est Priuilegio Sae Rae Mttis
Poloniae ne quis Typographorum Bibliopolarum
Libros nouos in lucem ediderit quocunque mo:
do Charactere aut forma, edere aut venunda:
re intra Regni Dominiorum Poloniae fines &c
ne audeat sub poena Confiscationis Librorum
et aliis &c: in folio

Daniel Lanczycki.

1600 Antippheiz albo apologia przeciwko
Philaletowi Starozytney Rusi Greckiey Wyda:
ny Xiążki o Synodzie mianych w Roku 1597.
w Wilnie drukarni Daniela Lanczyckiego
in 4to.

1601. Juris Prouincialis quae Speculum Saxo:
num vulgo nuncupatur Typis Zamoscii Cum
Gratia et Priuilegio Sae Rae Mttis Vide et Lege
nesit

ne sit alibi impressum et importatum in Re:
gnum Nostrum sub vadio Trium Millium
aureorum et exemplarium omnium mulcta
sancimus &c. Sigismundus III Rex Regnorũ
Nostrorum Poloniæ XIV. et Sueciæ VIII.

1602. Parentalia Illustrissimi Nicolai Lubomir:
ski unico Nepoti &c. Cracoviæ Typis Joannis — Joannes Szeliga
Szelinga in 4to

1606. Dobra Duchowne Stanu Zakonnego
w Kaliszu w Drukarni Woyciecha Godeli
uxa cum Gratia et Privilegio Sa. R. Mtis — Woyciech Godelius
in 4to

1607. Monotessaron Evangelicum ex 4or
Evangelistis Cracoviæ in Typographia
Basilii Skalski in folio — Basili Skalski

1609. Technopægnion epithelamicum
studiosa juventus Collegii Posnaniensis
Soc: Iesu dedicavit Coniugum Rostworow
ski et Opalenska Typis Posnaniæ in Offici
na Ioannis Wolrabi in 4to

1609 Chronica sive Historia Polonica Com:
pendiosa ab Authore Magnifico Viro Joanne — Balthasar Andreas
de Fulstin Herburti Regni Poloniæ Senatori — Bibliopola
Dantisci Balthasaris Andreæ Bibliopolæ
cum Gratia et Privilegio. Sa. R. Mtis. 4to

1613. Opisanie swiata albo Relacija Botera
Benesiusa w Krakowie Drukarni Mikołaia
Loba cum gratia et Privilegio Sa. R. Mtis in 4to — Mikołay Lob.

1614. Compendium Praw Statutow z Constitucyi
Koronnych Theodora Zawadzkiego in folio w — Simon Kempini
Krakowie Drukarni Simona Kempiniego
JoKeMci Typographa

1618. Wąż miedziany rozmyslanie o Męce — Ian Szeliga
Pana Iesu Christa authora Gabriela Leopo:
lity w Lwowie Drukarni Iana Szeligi.

1618. Skarbnica Kościoła Iasney Gory Czę:
stochowski z Historią opisaną o Obrazie — Franciszek Cezary
N. P. M. Częstochows. w Krakowie Drukarni
Franciszka Cezarego JKMci Typographa in 4to

Martinus Horterini	1620. Epicadium in obitum Admodum Rendi Domini Iacobi Iankdlouii I.V.D. et Professori. Canonici Sandecensi Cracoviae Typis Martini Horterini S. R. Mttis &c.
Burchardi Kuikii. Bibliopolae.	1622 Orationes Fabiani Bircouii Cracoviae Typis Martini Lazari sumptibus Burchardi Kuikii Bibliopolae S. R. Mttis cum Gratia et Priuilegio.
	1621. Thesaurus seu Promptuarium Polono Latino, Graec, opera Georgii Cnapii Typis Cracouiae Francisci Cezari cum Gratia et Priuilegio S. R. Mttis &c.
Waleryan Piątkowski	1628. Akademia poboznosci Classis, albo Szkoła pobozna w Krakowie drukarni Waleryana Piątkowskiego.
	1630. Inwentarz Constitucyi Koronnych od Roku 1550 aż do Roku 1628 przez Woyciecha Madalinskiego in ordinem alphabeti zebrany a w Lwowie Drukarni Iana Szeligi Jmć X. Arcybiskupa Lwowskiego Typographa
Ian Rossowski.	1631. Constitucye Seymu Warszawskiego w Warszawie w Drukarni Jana Rossowskiego S. R. Mttis Typographa.
Maciey Andrzeiowczyk	1632 Droga do Cierpliwości z znakow X. Drexelliusza in 8uo w Krakowie w Drukarni Andrzeiowczyka cum Gratia et Priuilegio
Antoni Wosinski	1633. Zwierciadło Przykładow iakowo Prefacyey trzy razy iuz przed tym drukowana in opefolio w Krakowie Drukarni Antoniego Wosinskiego Jo K. Mci Typografa.
Ian Trelpinski	1635 Constytucya Seymu Warszawskiego w Warszawie w Drukarni Jana Trelpinskiego Jo K. Mci Typografa.
Wigardy Fancci	1635. Leschnenses Musae Lachrimantes Annae de Radzimin Radziminiae Panegiricus Funebralis Typis Lesnae Polonorum in Officina Typographica Wigardi Fancci
Schellboltziana	1636 Laudatio Funebris Illustrissimi Castellani Culmensis Typis Thorunii in Officina Schellboltziana in 4to

1641. David Contritus in 8uo Cracoviæ in officina Christophori Schedelii Sa Rcæ Mttis Typographo. — Christophorus Schedel

1641 Synodus Provincialis Gnesnensis sub Illustrissimo Ioanne Węzyk Archiepiscopo Gnesnensi Petricoviæ Celebrata Anno 1628. die 22 May Typis Cracoviæ Andreæ Petricovii Sa Ræ Mttis Typographo ibi data est licentia Eccellenti Andreæ Petricovii Typographo Cracoviens salva recognitione Synodi imprimendi Antiphonarium Graduale, Rituale, sive agendorum Constitutionum libros ad triennium concessis — Andreas Petricovius.

NB Vide Schedeliana Privilegium

1642 Kazanie Cel, albo kres Trzebuchowskich przy pogrzebie w Krakowie Drukarni Marcina Filipowicza in 4to — Marcin Filipowicz

1643 Typus Veræ Religionis seu Tractatus Speculativus et Moralis R. P. Mariani Costeni Ordinis Minorum Observantiæ Posnaniæ in Officina Alberti Reguli. — Albertus Regula

1644. Poset Zbawienia Panien Zakonnych Opatowiusza Pisma Sº Doktora w Krakowie Drukarni Stanisława Bertutowicza in 4to — Stanisław Bartutowicz

1644 Peregrynacya Szczesliwa dwoch Biskupow Krakowskiego y Warminskiego na Ladzie y morzu głoszona Warszawie w Drukarni Piotra Elerta Jo KMci Typogr. — Petrus Elert.

1602. Observationum Practicarum ex Jure Civili et Saxonico collectarum ad usum Iudiciorum Curiæ Regalis primo Typis Rigæ Livonum 2do reimpressum Anno 1645. Summa Privilegii Regii.

Vladislaus IV. Dei Gratia Rex Poloniæ et Sueciæ magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ Masoviæ, Samogitiæ, Czerniechoviæ Livoniæq &c &c.

Diplomate suo sancit ne quis Observationes Practicas Andreæ Lipsii, a Lipe Episco

pi

Cracoviensis, intra triginta Annos à Regno Poloniæ Magnoq Ducatu Lithuaniæ, cæteris què annexis ditionibus excudat, aut alibi terrarum locorumvè excusas, in hoc Regnum Magnumq Ducatum Lithuaniæ inferat, venalesq exponat præter Georgii Forsteri Bibliopolæ Regii voluntatem. Qui secus facit præter confiscationem exemplarium viginti Marcarum puri auri, cuius medietas fisco Regio, altera delatori cedere debet, pro libris sic illatis soluendarum pœna mulctabitur, uti latius patet ex Literis datis Varsaviæ 26. Mensis Aprilis Anno 1645. Vladislaus Rex

Jan Rhou. — 1646. Akty o Miłości Bożey w Lublinie w Drukarni Jana Rhou Wdowy in 4to

Łukasz Kupis y Bibliopola. — 1647. Hippika o Koniach w Krakowie Drukarni Łukasza Kupisa Jo KMci Typographa y Bibliopoli in folio.

1647. Usługa codzienna nabożenstwa authore Gawatha w Lwowie drukarni u Sebestiana Nowogorskiego JmX XX za Arcybiskupa Typografa.

Joannes Voyenberch Bibliopola. Juratus et Typographus. — 1648. Nicolai Vernulaei Historiographi cum gratia et Priuilegio Joannis Voyenberch Bibliopolæ jurato Constitutionum Politicarum fol.

1649. De fatalibus Imperiorum Regnorum et rerum Publicarum Gedani in Officina

Joannes Waesberge — Joannis Waesberge Typographi jurati.

Daniel Vetter — 1650. Janua Cameniana seu doctrina Phisica Pradis Typis Lesnæ Danielis Vetteri in 8uo

1652. Paradisus Eucharisticus Lublini prostant in Officina Georgii Forsteri Sæ Ræ Mtis Bibliopolæ, cum Priuilegio Sæ Ræ Mtis.

Mikołay Schedel. — 1659 Constytucye Seymow Warszawskich w Krakowie w drukarni Mikołaia Schedla JKMci Typographa.

1663. Nouus Proteus Jesus Saluator mundi

Albertus Siekielowicz — Typis Cracouiæ apud Albertum Siekielowicz Sæ Ræ Mtis Typographo. in 8uo

Zywot

1665. Żywot S. Teresy w Krakowie na Kazimie-rzu w Drukarni Balcera Smieszkowskiego Sa Ra Mttis Typographa in folio | Balcer Smieszkowski

1669 Problema Regia Michaelis Poloniarum Regis invictissimo Typis Vilnae Academicis S.I. | Vilnae S. Iesu in Collegio

1670. Congregatio Sacrorum Rituum Canoni-zationis Beati Ioannis Canti S.T.D. et Pro-fessoris in alma Universitate Cracoviae Typis Universitatis. | Cracoviae Universitatis.

1674. Praelectiones Theologicae Mlodzianow-ski Typis Lesnae Michaelis Buck in 4to | Michael Buck

1676 Die 19. Aprilis Florilegium Palladis Ar-tium et Philosophiae Candidatis in alma Uni-versitate Cracovien Typis Cracoviae apud Albertum Gorecki S. R. Mttis et almae Univers Typograf. | Albertus Gorecki

NB. woyna domowa opisana od Samuela Twardowskiego. nakładem Jerzego Forstera za Przywileiem I.K.M. Bibliopole w Krakowie w drukarni Łukasza Kupisza I.K.M. Typog. R. 1660.

1681. Woyna domowa z Kozaki, Moskwą, Tatary &c. autore Twardowski in folio w Ka-liszu w Drukarni Societatis Iesu. in folio | In Collegio S. I. Calisii.

1680. Mensa secunda Illustrissimi Krasin-ski Regni Referendario Typis Varsaviae Caroli Ferdinandi Sreiber S. R. Mttis Typogr. | Carolus Sreiber

1686. Nauki Chrzescianskie S. Augustina Doktora Kościoła Bożego Warszawie Drukar-ni Collegium Scholarum Piarum in 4to. | In Collegio Piarum Scholarum

1687. Przewodnik grzesznika xdza Ludwika de Granade w Lublinie w Drukarni Collegium S. I. in 4to. | In Collegio S. I. Lublinens

1688. Orbis Gotticus Mathaei Praetorii Typis monasterii Oliuensis in folio | In Conventu Oliuensis

1693. Byssus et Purpura S. Stanislai Vita et Martyrium Episc: Cracoviens Sotare uio Ordinis S. Pauli Primi Eremitae Pre-sbiteri Typis Clarimontis Czestochowiens | In Conventu Clarimontis.

y tak co daley to cerecey w Kollegiach w Klasztorach pozakładano posprowadzano z rąk świeckich Drukarnie do Poznania &c. OO Jezuitow, Sendomierza, Warszawy.

supra

supradla.

Nie spominam dawnych Bibliopolow ktorzy w.
w Bogu niech odpoczywaią Mennicha, Kellera,
Kositarskiego, iako ieden po drugim Uprzywilegio:
wane Bibliotheki otrzymuiąc, aż tandem post Fata
spomnionych następowali Hebanowscy, Doman:
scy, Rozyccy, Matyaszkiewiczowie. Ecc quaci
wszyscy wyrazeni pracuiąc w Officynach Ksiąg
za Przywilegiami, y Konsensem Jo X Mci y Prze:
sławney Akademiey Krakowskiey otwarte mieli
y maią Bibliotheki.

Teraz następuie

Examen do Prawa.

M. 1mo Examen z Authorow roznych, co Bibliopola, a co Compactor Librorum.

Dla Informacyey Sądu Miłościwego Pana
y rzetelny wiadomości iako Authorowie tę dwa
stany opisuią, Co Bibliopola, à co Compactor Librorum,
kto ma oprawiać, à kto oprawne księgi przedawać.
Co iest Bibliopola, à co Bibliopegus ktory ze znaku
ulice Tablice na drągu wywieszoney ut Opifex zostaie.
Co księga, à co Sexterna krotko wyrazemy.
à naprzod.

N. 1mo Pierwszy Auther opisał Jure et bona fide Bibliopolow, Typographow y Compactorow, co do ktorego należy. Vir Reverendus Amos Comenius.

Vir Reverendus ac Clarissimus Joannes
Amos Comenius Latine idiomate Januam
Linguarum reseratam in lucem emisit, opus
magna industriâ elaboratum et utilissimum
methodum compendiosissimam et tutissimam o:
stendens, quâ utentes iter ad eruditionem per:
fectam cito et feliciter inire possit. Huius libri
aurei, a Viris doctis ubicunque venalis prostitit
praestantia cognita fuit: hinc eius Universale
desiderium, hinc tot multis in Regionibus editio:
nes non solius Textus Originalis, verum etiam
eiusdem translati in vulgares linguas itera:
tae sunt primum Latinam nec non Latino Galli:
co, Italico Germanicam, et Polonicam Januam
aureorum linguarum evulgavimus in gratiam
potissimum eorum qui Scientiarum penetralia

lustrare

lustrare cupiunt curavimus, ne unquàm hâc pretiosâ supellectili, quàm in Catalogis nostris propriàm Nobis justè et perpetuò vindicavimus, merito vituperandi caveamus sed ut jure bona fide acquisito, et diuturno usu firmato frui pergamus de Republica Literaria studiosè mereamur.

Tak ten Author pisze De Schola et Institutione Puncto 724. Quoniam Literati ad omnia habiles esse, idiotæ viceversa parum societati humana conferre deprehenduntur, Scholis uti rudes erudiantur, opus est. 724

In puncto 748. Ancillantur huic Librarii et Typographus eiusq. Operæ /: Operarii:/ qui loculamentis Typos depromentes /: vel expromentes:/ coagmentant prælo subiciunt, et libros edunt, editionibusq. absolutis Bibliopego seu Compactori Librorum compingendos tradunt, quos Bibliopola postmodum venundat.

Czytamy in apparatu eruditionis tàm rerum quàm verborum per omnes artes et scientias instructus opera et studio R. P. Michaelis Peœxelfender Soc: Iesu Sacerd. tak wyrażaiącego. Bibliopola exercet. Bibliopolium vendens libros in Taberna Libraria, quorum alios comparat pretiô, alios commutat merce simili Bibliothecarius eosdem congestat in Bibliothecam /: Latinis librariam:/ quæ et locum significat et armarium, ac libros in seribitq. Catalogo secundum alphabeti ordinem distributo, ac disponit per repositoria seu receptacula aut armaria hoc est altiora pegmata proportione intervallorum respondentiâ, ubi velut in capsis certo Ordine gradusq. collocantur.

O 7mo
Drugi Author R. P. Peœxelfender wyraził co Bibliopola, co Compactor Librorum, y iaka distinkcyia między niemi, ten do Officyny handlu y dispozycyi; a ten do Compakcyi Xiiąg o Bibliopoli Lege.

Bibliopegus tłomaczy się Compactor Librorum y tak pisze ten że Peœxelfender in apparatu eruditionis. Nunc Chartacea folia Bibliopegus Compactor Librorum compingit, compaginat in codices,

P. 7mo
O Compaktorze Xiiąg Lege co za funkcyia iego roboty.

ubi

ubi prius ligula ossea complicauerit, seu con:quadrauerit in pagellas et paginas, easq malleauerit /: rariorem chartam firmaturus aquâ tingit aluminatâ :/ quas deinde, extentis per tabulam et intersutis, à tergo pressè funiculis antè censuit futurâ aquali, et per quaterniones colligat: prelo interceptas, dorso conglutinat paulo eminentio:re, ac circumcidit dolabellâ tereti /: libraria /cir:cumcisuram colorat variè ac inaurat etiam prae munitq frontes è filo intortis capitellis. Exinde circumunit tegumentis papyraceis, glutinô farinaceô densatis aut doletis tabellis, quas deinde obducit seu membranâ seu coriô, rotulâ striatâ plerumq inauratô /: optimum est camelinum :/ latera fibulat aut æreis fibulis seu uncis aheneis, aut connectit ligulis /: ligamentis :/ Scorteis, lineis, sericis, libris grandioribus bullas affigit umbicinatas, denique tota Compactio ita est constituta ut compacta nec discedant, aut hient, numeriq su:tilium philyrarum inter se respondeant.

Q. 7mo
Trzeci Author Joannes Murmelius in Nomen:cleatura wyraza co Bibliopolium, co Bibliopola, a co Compactor Librorum.

Nomencleatura Joannis Murme:lii wyraza de Schola & Re Libraria.

Schola Gymasium Academia
Folio 144.
Bibliotheca Księgarnia
Typographus Drukarz
Officina Typographica vel Libraria
Drukarnia księgarnia.
Scriptor. Pisarz siebie co piszący
Taberna Libraria Bibliopolium kram gdzie księgi przedaią.
Bibliopola: Bibliopola księgi przedaiący.
Bibliopegus Librorum Compactor. Introligator

R. 7mo
Czwarty Author Miller pisze co Bibliopola, y co do

In descriptione omnium fundamentalium in mundo rerum, et in vita Actionum Autore

Müllerus

Müllerio ten pisząc po Łacinie, po Francusku, po Niemiecku, po Polsku, po Włosku, po Angielsku wyrażaiący każdego z Professyi iego.

Tu tylko ieden iezyk Polski wyraża się wyrażony. Bibliopolium. Księgarnia.

Bibliopola, Księżnik przedaie księgi w kramnicy księżney, których Regestr spisany ma, księgi porządnie rozkładane bywaią polistwach, po przegrodach, y do używania na kasie albo Pulpicie rozkłada wiele ksiąg zowie się Księżnica, albo Bibliotheka.

Bibliopegus Compactor librorum tenże Author Müller pisze o księgarzach, że przed czasy z klijali Papier, z Papierem, y zwali ie wiedną księge teraz wiąże księgi. Księgarz gdy arkusze wodą kleistą moczone osusza potym składa y zbiia, nuż wszywa, prasuie w prasie /: które ma dwie śrobie w tyle z kliia, nożem okrągłym obrzyna, na ostatek parganinem, albo skorą powłoczy wyprawia, y przybiia im klauzury.

Tu się pokazuie co iest

Księżnik

a co

Księżnik

Chcąc wiedzieć unde derivatur Bibliopola Authores et quidem 1mus Respondit.
Bibliopolas Lugduni esse non putabam ac tanto libentius ex Literis tuis cognoui vendituri Libellos meos componitur autem ex Biblio quod est Liber et à ------ polo quod est vendo, ideo Bibliopola venditor Librorum Liber esse debet. Libertas autem haec provenit ab omnibus Privilegiis, et ab ipsamet Sacra Scriptura Biblia, dla czego też Rzymianie nazwali księga Libera Libertate. Mowi Author Triphon: Non habeo, sed habet Bibliopola
Tosz y Author Martialis. Sed qui me vendit, Bibliopola putat.

y co do niego należy
a co Compactor Librorum
y co iemu należy, y iako
ma robić.

S. 7mo

Rzemiesło Introligatora opisuią iako y ten Author Müller.

T 7mo

Plinius junior in Calepine 11 linguarum
sub litera B. Folio
Piąty Author opisuie zkąd Imię bierze Bibliopola, y iako handel do niego należy, y sami Authorowie nie przedawali.

Toc iuz euidenter patet, ze y authorowie sami
nie przedawali ksiąg, tylko do Bibliopoli oddy:
tali. Introligator z kąd pochodzi.

V. 7mo Introligator z kąd bierze imię.

Componitur ex Intro et Ligator nihil aliud
significat nisi Compactionem librorum ideo
ad solam compactionem spectat non autem ad uen:
ditionem librorum.

W. 7mo Manufactura opisuie się z kąd maią victum et amictum y co zarobotę maią y iak Bibliopola koszt łożyć musi y co raz płacić Introligato: rom przychodzi, a ta oczywi ście rzetelnie, y sprawiedliwie pokazuie się.

Szukalismy, y rewidowali rozne księgi, rozne
volumina, roznych authorow, abysmy doszli co
za funkcyą, co za Professyja Introligatora nic wie:
cey nie nalezlismy, tylko ad Compactionem nalezy
opisuiąc. Manufacture. Rzemiesła Introli
gatorow pochodząca z Mieyskiego Prawa z Cechu
Artykułow z wywieszenia znaku na drągu Tablice
z Czeladzi po kilkoro trzymania z Chłopcow do na
uki we exercytowaniu dobrze Nalezycie robote opra
wienia ksiąg, z kąd z Imienia swego Introligator
maiąc dosc roboty, gdyz cokolwiek: cierk z pod
prasy drukarski podawał y podaie tak w Krole:
stwie Polskim we Dwudziestu Sześci Drukarniach
iako tesz z roznych Panstw, Krolestw, y Miast
przychodzące Seaterna do Korony te wszystkie
do rąk Introligatorow pochodzą, maiąc przytym
z swoiey własney Professyiey robotę, a naprzod Acta
y monimenta Scripta rozne ad unum volumen
sprowadzaiące, Protokuły roznych Iurisdykcyey,
Regestra Prowentow, Percept, y Expens Oras de:
kle, Tyki, Puzdra, puzderka, szkatuły kałamarzo
we, Pektoraliki, Stuczcze rozne, Puillares, Pasku
wy złocone do reliquiarzow, Panegiryki, Conclusye
dedykacyie Panstwu roznych ksiąg przypisuiące.
Tektury, Papieru Ryzami obrzynanie, wyzłaca
nie Jasnie Oświeconym Wielmoznym Wielmo:
znym Ichmmcom Restauracyie Bibliothek in:
nym Panom y Condycyey Ludziom przerabianie
ksiąg, y de nouo robiąc Collegium, Conventom

Klaszto

Klasztorom Pannom Zakonnym, na ostatek Bibliopolom, a z tąd victum et amictum maią Suffi:cienter, ze az iuz roboty przyimowac niechcieli y niechcą, y ieżeli przyięli tedy Rok drugi dany troche Ksiąg roboty od oprawy u siebie trzymali; zadney wygody uczynic niechcieli, a to dla odstrę:cenia kupuiących, y ruiny handlu Ksiąg od Bibli:opolow. Co dzielismy pokazanym Processem poprzy:sięzonym przez Swiadkow de Anno 1711. y 1716. Obiasniaiąc. Bibliopola stara się według swoiey Professyi, zapisuie Księgi zprowadza, y do rąk In:troligatorowi podaie, tozy koszt wypłaci, kredy:tuie y wypłacac musi, leży Summa uwięziona, leżą y Księgi w Bibliothekach biorąc imię od Dziada, Pradziada, kto iednę kupi zostaie dru:giey dalszey familiey, y tak zapłacone trudem zprowadzone nikt nie kupi, nikt nie spyta sama przez się Księga w oprawie długo leżąca niszczyc się musi to iest przez Myszy, Szczury, mole, wniwecz Obracaiące się Kompakcye, a tak iedne Księge po raz po dwa do Oprawie:nia Introligatorom podawac się musi, a co raz to płacąc. Compactor Librorum ma swo:ie pewną zapłatę, nic nie traci bo gotowe pię:niądze od podaiących do introligowania Ksiąg biorąc Consolacyą y zapłatę. bo kto da Księgę wykupic, y zapłacic od niey musi. Upatrzono to w Narodach od tak wielu wiekow aby te Officyny Ksiąg Bibliopolow były w oso:bliwych Protekcyach nad wszystkie na swiecie handle. Te swięci Oycowie Papiezowie obwa:rowali władzą swoią iako maią wyrazeni Bibliopole, Drukarze zostawac. Niezwycię:zoni Monarchowie Cesarze Rzymscy, Kro:lowie, Xiązęta, Arcybiskupi, Biskupi trzy:maią ich w fawórach taski, aby iako Privile:giati Jurati sami Officyny otwarte trzymali;

a inaczey

a inaczey, coby po Prawach Przywilegiach Statutach, Artykułach, Asse kuracyach kosztem wielkim przychodzące fundowanie, założenie Bibliothek, coby mowie po zapisach Kontraktach, dokumentach gdy by niemiały bydz dotrzymane widziemy Bibliopolow porożnych Authorach, iako kosztem fatygami drukuią cum Gratia et Speciali Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis. Sacræ Regiæ Majestatis wyrazeni Szczycą się.

X. 7mo Drukarn w Polszcze iuziest 29. a te się wyrazaią gdzie

W Krolestwie Polskim znayduiących się Drukarn we Dwudziestu Szesci, rozne Księgi wychodzące Każda Drukarnia powinna mięc swoie Prawa Przywileye od Naiasnieyszych Krolow iedna drugiey gatunku Ksiąg w Prawie iego opisanym zabierac nie może, ani powinna przez Consensu, approbacyey Censury Loci Ordinarii drukować nikt niepowinien tych Drukarn taka iest Specificatio.

a Naprzod.

w Krakowie Mieście Metropolis.

1 Przesławney Akademiey Krakowskiey ad Collegium Majus należąca

2 Imci Pana Franciszka Cezarego pro tunc ad Collegium minus należąca

3 Imci Pana Jana Domanskiego.

4 Imci Pana Matyaszkiewicza

w Wilnie.

5. w Collegium WW. OO. Iezuitow.

6. w Klasztorze WW. OO. Franciszkanow.

7. Religiey Ruskiey y Pism Ruskich Polskich.

w Poznaniu

8. Na Tumie przy Akademyey

9. w Mieście w Collegium WW. OO. Iezuitow.

w Warszawie.

10. w Collegium WW. OO. Piarum Scholarum.

11. w Collegium WW. OO. Iezuitow.

we Lwowie

12 Bractwa SS. Troycy przy Farze

13. w Collegium WW. OO. Iezuitow.

14. Uniacka Ruskiey Religiey.

w Zamosciu

15. Przy Akademiey Zamoyskiey

w Czestochowie
16. Na Jasney Gorze w Klasztorze
w Lublinie.
17. w Collegium WW. OO. Iezuitow.
w Supraslu
18. w Monasterze WW. OO. Basylianow Unitow
w Sendomierzu
19. w Collegium WW. OO. Jezuitow.
w Kaliszu
20. w Collegium WW. OO. Jezuitow.
w Brunsberku.
21. w Collegium WW. OO. Jezuitow.
w Oliwie
22. w Konwencie Oliwskim pod Gdanskiem
w Gdansku
23 Imci Pana Iansona Waszberga y Sukcessorow
24. Paulus Patra y Sukcessorow.
25. Daniela Stolla y Sukcessorow.
w Thoroniu
26. Imci Pana Jana Hauensteina Mieyska
y Laurera Bibliopolow.
w Elblągu
27. Imci Pana Preisza Bibliopoli.
w Lesnie.
28. Mieyska w tymze Mieyscie Lesnie
w Poczaiu na Wołyniu
29. w Monasterze WW. OO. Basylianow nowo
Erygowanym 30 w Pinsku WWOO Iezuitow.

Księgi maią Officyny, iako to Drukarze Drukarnie, Bibliopole, Bibliotheki, trzymaiąc sług do roboty, y wygody swoich Officyn Drukarnia ma Gissera, Zycera, y Pressera; Bibliopola Scribenta, Introligatora, z tych każdy swoiey własney Professyey pilnować powinien. Aci Compactores Librorum żadnego Prawa na to nie maią wdzieraią się w Drukowanie Xiąg iedney essentyey, iedney ze Materyi wydaiąc przedrukuiąc iednego prawie, a prawie czasu Roku y Miesiąca, ate się prezentowały w Sądach Go KMci przed Jasnie Wielmożnym Imcią Panem Kanclerzem Wielkim Koronnym.

Confrontacija tych Ksiąg taka iest.
Palatium Reginae Caeli sive Pandochium in 12
Druku.

Ÿ. 7mo

Drukarze, Bibliobole w Officynach co za Ludzi powinni trzymać, y iako Compactores Librorum wdarli się Drukuiąc Xiąg zlu psuiąc, gwałcąc, Przywileia vide Protestacyie y wydane Introligatorom Mandaty.

Drukowane przez Pana Jana Tłoczkiewicza y Balcera Grabowskiego Introligatorow Warsz: w Supraslu, y Częstochowie w Roku Panskim 1722 w tym że samym Roku 1722. Drukował tenże gatunek Uprzywilegiowany Pan Jan Domanski swoiey Drukarni w Krakowie. Violatum Privilegium przez Introligatorow nie może mieć żadney racyi, ani exkuzy, gdysz to iedno iest samo Oratorium B. M. V. Sive Officium vel Pandochium czyli utytułowane Palatium unum et idem hoc est.

Officium Polskie in opere duodecimo przedrukował Pan Grabowski Introligator z Drukarni Uprzywilegiowany JoKMci Pana Ignacego Klebanowskiego aeq[?] tens Jakuba Matyaszkiewicza y Sukcessorow co za tym poszło, że y Collegia Jezuickie Klasztory za Informacyą Introligatorow poprzedrukowali pomienione Officium Przedrukował Krotkie Zebranie Nabożenstwa in 8uo. Pan Jan Tłuczkiewicz Introligator ktore za Kontrak[t]em Obwarowanym y podpisanym między wielebnym Collegium OO. Scholarum Piarum z iedney à Bibliopolami z drugiey Strony zawarty był. Niedbaiąc na to wszystko ważył się przedrukować, dawszy tytuł. Krynica Złota, prawdziwą Ksiąszkę nazwaną Krynica złota zdezolwował przyłożywszy do Ksiąszki Krotkiego Zebrania Godzinki wszystkich Swiętych Kosztem iuż Drukowane, approbowane, à Koncypowane przez Staranie Pana Jana Domanskiego Bibliopoli y Typografa, czyniąc to Introligator in praejudicium Drukarniom à ruinę pierwszym Exemplarzom wydanym przez Bibliopolow.

Sławna Korona Niebieska w Nabożenstwie, tak wielkim Kosztem przez Krzysztofa Domanskiego podięta od Theologow Concypowana, approbowana, wychodząca ad lucem z Drukarni JoMći Domanskiego: gdy iuż po trzecie, raz po wtore Kożdey Częsci w Druku zostawała Introligatorowie starając się na odięcie fortuny za poduszczeniem

y Okazyi

y Okazyey danvem: aby w Collegium Sandomir: skim przedrukowana iako nayprędzey była. Co się y stało z Cielką ruiną Przywileiny odięcia kawałka Chleba: Znać że maią insza WW. OO. Iezuici Theologią co się niegodzi czynić, to się im godzi uczynić, a przy karanie Boskie nieczyn krzywdy bliźniemu, niepragniey szkody bliźniego zapominaią, y rozumieć nie chcą: kiedy Dzienniki, Kantyki, Ewangelie, Thymiama Devotionis, Elementarze, Lekar: stwo domowe, y tak wiele rożnych Xiążek po: odeymowali, y poprzedrukowywali, a to wszy: stko za staraniem Introligatorow.

Iure Conceduntur Privilegia Bibliopolis super certis Authoribus, ac Libris sumptibus ipsorum impressis ne alius quisque eosdem excudere fa: ciat, et exponat venales indicta confiscatio: ne, mulctaque pecuniaria in transgressores Carp: zovius in Iurisprudens. Consisto: Lib: 2. tit: 25. def 414. — Vide Speldelii folio 252.

Quæ sit pœna imprimentis Libris absq licen: tia Curiæ Archiepiscopalis? non attentis præsumtionibus pro imprimente militantibus, arbitraria Rieg P. 3. Decis. Neap. 72 pagi 105.

W Drukarniach znayduią się z roznych Au: thorow Cudzoziemskich Księgi iedne przetło: maczone, wypolerowane, wykształtowane ięzykiem Polskim w drugich poodmieniane Tytuły formami, Kolumnami rozniemi iako to in folio, in Quarto, in Octavo, in duodecimo, in decimo sexto, in decimo Octavo in vigesi: mo quarto, in trigesimo secundo, Dadaie Au: thor ad Typum Księgi cuiuscunque generis Censurowaną a Loci Ordinario approbowa: ną Kontraktuie, y warnie sobie, aby Czeladz Drukarska zadnych Exemplarzy Sexternow wprzy kładku niemiała, czyniąc vadia: aby z Kosz tu łożonego, y wydany fortuny, oraz z prace swoiey profitowab: ale ani Kontrakty, ani vadia, ani assekuracyie niepomogą, kiedy na własney

Z 7mo
Księgi Cudzoziemskie są prze: tłomaczone na ięzyk Polski, Zagran: ski, a w Polskich drukarniach Druko: wane z kosztem Authora, przez zdra: dę Czeladzi Drukarski od Introliga: torow za kupuiące o co Proces Typo: grapha z Introligatorami.

speзie vel kosztow przez nie słuszne przykrat:
ki author szwankować musi, ktorzy takie nad
Consens nadłożone Sexterna Introligatorom
przedaią. A ktos proszę może pomiarkować, y
dostatecznie dość przez Processu przysięgi, gdy In:
troligator u samego authora czterÿ lubo i dziesięć
Exemplarzy kupi pod tym praetextem kupna od au:
thora bespiecznie przykradki kupne przedaie, przez co
Bibliopolow zdradzaią, a Bibliopole zyiąc iednym
Prawem z Possessorami Drukarni Contraktow takich
nieprzyimuią bo dobrą w terminowaniu lateduka:
cyą y experientią maią, wychodząc I. K. Mci Rescri:
pta, aby takich Sexternow, nikt nie ważył się ku:
powac, o co w Krakowie na Ratuszu sprawa była
ut sequitur Dekret taki.

A sue
Proces o przykradki
kupione od Introligato:
ra na Ratuszu Krakows.
za Rescriptem J. K. Mci.

Actum in Praetorio Cracouiensi Feriâ Secundâ
in Crastino Dominicae Misericordiae die Scilicet
vigesimâ Octauâ Mensis Aprilis Anno 1721.
Nobilis ac Spectabilis Franciscus Czarny Juris
Supremi Magdeburgensis Castri Cracouiensis
Aduocatus Actor causae, per Nobilem Albertū
Szeligowski Juris Supremi Magdeburgensis Ca:
stri Cracouiensis Notarium, ferendarium suum,
Comparens proposuit; In et Contra Famatum Al:
bertum Litwinowicz Ciuem Introligatorem Craco:
uiensem, literaliter Citatum de eo. Iż Citatus wie:
dząc o Rescrypcie J. K. Mci Anno Dni 1719. die 7ma
Nouembris wydanym, ktorym in hibitum, aby się
żaden nie ważył kupowac Exemplarzow Xiąg
z nakładek od Czeladzi sub poena in eodem Rescri:
pto Sae Rae Mtis expressâ praelegens illud Citatus in
vilipendium, nakupił od Czeladzi Actoris Drukarczy:
kow tak wiele Exemplarzow, przez co Spectabilis
Actor, marznaczną szkodę petens eundem poenis
eodem Rescripto Sacrae Regiae Mtis praescriptis puniri.
Ex Aduerso suprafatus Citatus personaliter Com:
parens per directum dixit: Iż nie kupiłem więcey,

nic

nic tylko Rubricell trzydzieści po groszy dzie:
sięć, za ktore Czeladnikowi Drukarskiemu dałem
Czapkę, y ostatek złotych cztery dodałem, o Re:
scrypcie nie wiedziałem gotowem na to przysiądz
petens Libertatem.
Porrò Actor intulit: Iż ponieważ przyznaie
Citatus, że kupił trzydzieści Rubricell, Succubu:
it tedy poenas descriptas, adhaerendo supra son:
pto Rescripto easdem super Citato extendi po
stulavit.

Officium Consulare Cracoviense eo attento:
Quoniam Citatus, in suâ defensâ quod scilicet
de Rescripto Sacrae Regiae Majestatis: emptio:
nis exemplarium librorum à famulis Typogra:
phorum inhibitorio, ad quod Spectabilis actor
agit notitiam non habuerit se tuetur, eiusmo:
diq; allegationem suam juramento comproba:
tum se offert. ideo eundem ad ptens liberum pro:
nuntiat, in futurum autem, ut à simili ausu
sub poena eodem Rescripto Sacrae Regiae Maje:
statis interpositâ abstineat, eidem interdicit,
et inhibet Decreti sui praesentis vigore. A quo
Decreto Spectabilis actor appellationem ad
Judicia Sacrae Regiae Majestatis interposuit. Pa
tens sibi eandem admitti. Officium interpositae
eiusmodi appellationi non esse deferendum cen:
suit. nec detulit. De qua tamen prosequendâ
protestatus est. Franciscus Smolukowski
(Locus sigilli) Urbis Cracoviensis Secretarius
et Notarius.

B. 8us
Decretum Officii Consul. Cracovien.

o Te to nie szczęśliwe skryte przykradki przez
Czeladź Drukarską od Introligatorow zakupu:
iące zniszczyły Schedlow, Goreckich, Cesarych,
Domanskich, Hebanowskich, upadły fortuny
zdrobiały Officyny. Albowiem Bibliopola daiąc
zrujnowaną zupełną Księgę w Sexternach
do oprawy, maiąc w rękach swoich Introliga
tor

C. 8us
o Trudna to sprawa gdy handel
ma Introligator, przez ktory znisz:
czone są Officyny Bibliopolow dla
wielu o Kazyey opisuiących.

handel otwarty z księgami, ile się w ich trafiło
defekta do swoich z naszych dobierali, udaiąc w
żywe oczy, iż takowe z defektami oddane były,
cos tu zatym następowałoby, długi à częsty Proces
przytym ruina y upadek: także oczywiście nie raz
bywało gdy nasza księga dana w Seksternach w robo:
tę oprawiona, tedy ktora rzetelnieysza, kształtny
wytłoczona, wyprasowana, y na Papierze lepszym
odmieniali, na ostatek źle oprawuią, krzywo nie
dobrze karty przekładaiąc, kart należycie nie
wszywaiąc iako przynależy, ale per fas et nefas
robią, kopersztychy, mappy, na Scyzury iako na:
leży nie daią, szpecząc księgę miasto fasingultu
Szwisgultem złocą, oderzą bez wszelaki proporcyi
księgę oprawuią, iako oprawy Cechowych tych Ma:
gistrow przed miłościwym Panem judicaliter prezenta
ięmy nie tylko to nam ale dokumentem niech będą
Acta Miasta Stary Warszawy iako źle pismem
poobrzynali y takie że manuscripta oddali. inaczey
gdy by z Druku w zamian inszą by oddali.

D. Quo Compactores Librorum nie rozumieią oprawy, ani się znaią na ułozeniu ksiąg na co Testimonia od Dworow wydane. w Tą się wchodzą y podeymuią się, a Introligator nie wie gwoździć, przez co Summienie zawodzą y Ludzi oszukuią.

Coto zaracyja że Compactores Librorum po Cudzo:
ziemsku w Polszcze Polacy ksiąg oprawiać nie umie:
ią. obaczmy oprawę Wiedenską, Lipską, Wrocławską
Gdanską, Thorunską, coto będzie w oprawie Księga
iak ulał, odmalował, pięknie, dobrze, nadobnie rowno,
z proporcyą: ale niedziwować się że tyle umieią, bo ni:
gdzie za Granicą nie byli, ani wędrowali, u takich się
mniey umieiętnych iak sami uczyli y to zaledwo
się wyzwolili, ali zaraz Magistrem y Mieszczani:
nem żonę poymuie, kram otwiera, à on nie wie co
iest dobry książki uczynić planeryi, nie wie co illu:
minacya, wykształtowanie księgi, à przecie ktorzy
li w Przywileiu swoim nowo erygowanym aby Bi:
bliopole do Cechu Introligatorom na Suchedni pła
cili ponieważ z Cechem żadney społeczności nie
maią ieżeli chcą księgi w oprawie przedawać.

et kucharkę, albo szynkarkę.

Z kąd to maią ten Punkt, quo Iure, et funda: mento założony niech pokażą, żeby się pokazało Dokumentami, że całe Ksiąg Cudzoziemskich oprawiać nieumieią. Podawane im były Księgi Francuskie in majori folio na Rygałowym Pa: pierze z Kopersztychami, y mappami całego Swia: ta 6. Tomach w Roku 1729. od Dworu J. O. Xcia Imci Wiśniowieckiego przez osoby Ludzi Sklepo: wych. Imci Pana Reokura Radcy Warszawskiego do ktorych to ksiąg wodzono, sprowadzano, Magistrow jntroligatorow Warszawskich, aci widząc trudne opus do korygowania, a osobli: wie ułożenia odmawiali, udaiąc, iż żadnego w Polszcze takiego niemasz ktoryby się taki roboty podiął w czym się bardzo pomylili, bo Pan Koryc: ki dobrze y należycie ułożywszy, y skorygowa: wszy z Ukontentowaniem przez Ludzi swoich zro: bił, y oddał na co Testimonium wydane iest; s podpisem ręki oddawaiącego y odbieraiącego tę księgi Dworu. Drugie księgi od Jaśnie Wielmożno Imci Pana Woiewody Lubelskiego podaiące przez ręce Imci Xiedza Konarskiego P. Balcer Grabowski iako Cechmistrz naystarszy, naydawnieyszy y nay: bieglejszy pokazuiąc się przyiął, y chcąc podane: y zostawione księgi Francuskie z rożnemi Koper sztychami, mappami, w czterech Tomach o całym Panstwie Włoskim zrobić, y ułożyć, oraz dobrze skorygować niemogł, te trzymaiąc u siebie kilka: nascie Niedziel składał mniemaiąc że to księgi per Alphabetum maią być ułożone, niepotrafił, lubo iuż były zbite, ale Kopersztychow na mieysca swoie sprowadzać nieumiał ktore z konfuzyią na zad oddał. Te do Pana Koryckiego dostawszy się spo: rządzone należycie były na co Testimonium: gdybyśmy chcieli zatrudniać Judicium Wielby Testimonium być zmogłoże im dawano na zad oddawano y odbierano bo całe potrafić nieumieli

ani:

ani umieią; y dla tego tesz za fundament dobry
roboty w Prawie swoim połozyli prostą roboty
oprawe Graduale antifonarium Psalterium o
inszych nigdy niesłysząc, ani rozumieiąc trudno:
sciach Ksiąg. Wdzieraią się Compactores do Biblio:
thek Taxowania nieznaiąc się na Księgach, niero:
zumieiąc połacinie Ludzi w Taxie zawodzą Oszukuią
iako po zmarłym nieboszczyku Imci Panu Mina:
sewiczu Radcy Warszawskim Doktorze Medicinae
porostałe księgi pod Taxe podane Panu Rozyckiemu
Bibliopoli ktore według sumnienia potaxowawszy
a gdy Imc Pan Matheusz Kostrzembski Consul et Phar
macopola Varsaviensis zadał z pod Taxy Ksiąg
osobliwie sub titulo Pharmacopea Schrodero
Hoffmeniana illustrata, et aucta opus Selectissi:
morum Pharmacologorum et Chymiatrorum
Coloniae Sumptibus Joannis Marlini Bibliopolae
Anno 1683 in opere folio majori cum Privilegio
S. C. Mttis taxowana była od Bibliopoli Tale:
row in specie dziesięc, ktorą Taxą nie kontentuiąc
się Imc Pan Kostrzembski posłał pod powtorną Taxe
do Cechu Magistrow Introligatorow Warszaw:
skich taka tedy stawa Taxa wyzey wyrazony Księgi.

Taxa Introli: gatorow War: szawskich.

Pan Balcer Grabowski taxował - " - " - " - Flor. 9.
Pan Tłuczkiewicz - " - " - " - " - " - " - " - fl. - 9.
Pan Gałęczka - " - " - " - " - " - " - " - fl. - 8.

Od kazdego z nich Magistra wyrazaiąc cognomen
pisali Taxe z ktorą aby y Pan Rozycki Bibliopola
rectifikował się, y ustąpił swoiey Taxy widząc
Trzech daleko mnieyszą uczynioną, po co Imc Pan
Kostrzembski po dwa razy Czeladnika swego po:
syłał, ale nad Taxę nic nie skurali pierwszą bo y
Successores ustąpic niechcieli ønysz.

Druga Taxa Introli: gatorow Krakowskich.

Druga Taxa Ksiąg Sexternow z Magistrow
Cechowych Introligatorow Krakowskich w Krakowie
uczyniona w Interessie Jeymci Pani Zofiey Schedlowey
Starszy Ławnikowy Miasta Krakowa a porostały
wdowy

Wdowy Drukarni męża swego, iako a parte poka-
zuie się Dokument z oszukaniem tey że ewyżey wy-
razony Ieymci gorzy taxuiąc Księgi Sexterna
iak nayproscieysza bibuła bydz może kupio-
na.

Tak to Ludzi w Sądie zawodzą rozumieiąc y mo-
wiąc, że iesteśmy Cechowemi Magistrami, ale
przecie Compactor do Compakcyey, y Tektury bo
ta iest iego samego, a nie insza manufactura że
Mieszczanin to powinien bydz iako y insi Opifices
z Mieyskiego Prawa znaku Tablice w Domu eder
cituiąc robotę, a ten nie powinien mieć Kramu
otwartego z gatunku Currens Ksiąg, gdyż to
wszystko zruina zapracowanego z kosztem
Bibliopolow z dawnosci lat w Officynach upry-
wilegiowanych.

Lite pendente postarali się o Przywilej Intro-
ligatorowie na osoby, aby mieli Imię Bibliopo-
la, ale w samey rzeczy iako to bydz może ponie-
waż Narody rozne genuine ięzykiem swoim
kozdego wyrażaią z Professyey iego iako to iest
z Greckiego Bibliopegus hoc est librorum
Compactor.
Gallice Roulieur de Liures.
Italice Ligator de Libri.
Germanice Ein bück binder.
Hispanice Acador de Libros
Belgice Ein Boekbinder
Polonice Wiaziciel Ksiąg, albo Introligator

Bibliopolą chcąc bydz ma po łacinie, iako się iuz
wyżey napisało rozumieć, dla experyencyey ter-
minować Lata, na Księgach się znać zalecenie
mieć, y przyznanie od Bibliopolow wszak iest
consuetudo Academiarum ut Doctores, a Do-
ctoribus, Theologi, a Theologis, Iurisperiti, a Iu-
risperitis. Medici a Medicis, Magistri a Magi-
stris, Bibliopolae, a Bibliopolis, Typographi, a Ty-
pographis, Introligatores, a Introligatoribus
creentur quoslibet a quibuslibet promoveri

E. Ad eo

Postarali się Compactores
o Przywileie aby byli Bibliopo-
lami: Niech Narody mowią
iak Introligatorowie nazwa-
ni są, y wszelki Człowiek wie
iż Doktorowie od Doktorow, In-
troligator, od Introligatorow
y każde Rzemiesło ma swoią
denominacyą y Creatyą y
przyznanie y Examen y Prawo.

in re nulla est difficultas, nec lege ulla veta:
mur tak Swiec od Szewcow, Kowal od Kowalow
y kazdy Cech od Cechu swego Rzemiesla bierze
swoię Promocyą, albowiem powinien bydz Biblio:
pola Examinatus, Iuratus, Scriptus in Album
Universitatis Cracoviensis, Księgi ma miec rozne
roznych Authorow ex omnibus Scientiis tak
Theologow, Iuris Utriusq Doktorow, Philosophow,
Medykow, Hystorykow, Kaznodzieiow, Szkolnych
Authorow, Miscelanea rozne. &c. to dopiero Biblio:
theka umieiętnosci iego czyni go zawyrazonemi
dokumentami przez Promocyą dwoch Bibliopolow
do Przeslawney Akademiey Krakowskiey a tak do
Thronu Nayasnieyszego Krola Imci Bibliopolą
w handlu Officynach Ksiąg uprzywilegiowanym
zostaie.

F. 8vo Inaczey ktorzy niebyli in album wpisani, nie
są y niemogą bydz capaces consequenter, y
uznani, starali się wprawdzie Compactores Libro:
rum do Almam Universitatem Cracoviensem, aby
y oni mogli gaudere Privilegiis, ale to bydz niemogło
repulsam otrzymali; gdyz to co inszego iest Bibliopo:
la, a co inszego Compactor, to iest ars liberalis, a to
iest zas ars Mechanica Compactio Manufactura.
Kiedy niemogli otrzymac ogłosili ze w Krolestwie
Polskim, niemasz zadnego Bibliopoli; prawda, y
szczera prawda ze zruinowali Officyny iakosmy
wyrazili, iednak chudoba cnoty nie traci; pytamy
się komu wydawali Mandaty, a tę nauczą. Leszak
Compactores Librorum, seu Introligatores pozwali
Pana Krzysztofa Rozyckiego Bibliopolę a przed tym
proszę przeciwko komu Commissyą formowali
w Roku 1716. Z kim się pozywali w Roku Panskim
1705. u kogo Pan Rozycki Lata terminował, y expe
ryencyą Officyny trzymania wziął, od kogo Listre:
komendacyalny terminowania otrzymał, gdzie
mowię powtornie nabył experyencyey tylko u
Bibliopolow, z kim zawierał kontrakty, tylko z Biblio:
polami Schedlem, Cezarym, Kelleremi iako same

Niepotrzebny koszt P. Tlaczkiewicz uczynił so
bie pod sąd iszyć Akade:
mią, zzdania się bydz
Bibliopola Warszawskim
a on Introligator, tak
własnie iak Stangret
we Włoszech kreowany
Doktor zadnego władzy
niemogł miec bowiem sma
ny, gdy się natali delika:
tny Promocyi nieznał.

original

Iako y same Originalne Kontrakty ucząrękami własnemi podpisane, był y antea Iuratus Akademiey Krakowskiey, lubo się od Professyi pierwszey alienował inszy sposob życia Kupiectwa biorąc przez kilkanaście lat, dla czego powtornie musiał Prawo zachowuiąc za Ordynansem Ielmoznego Imci Xiędza Rektora Universitatis Iurament wypełnic in Sacra Nuntiatura, iest approbowany od Najasnieyszego Krola Imci otrzymawszy takze Sekretoriat, y Servitorat, od Iasnie Ielmoznego Imci X. Bis kupa Posnanskiego, y Iasnie Ielmoznego Imci Pana Marszałka Ielkiego Koronnego przyznany. Więc legitime zastuguiąc się, został Pan Rożycki Bibliopolą secundum Legem, wiedzą Bibliopole, quod Lex debet esse iusta, honesta, Possibilis secundum Naturam et consuetudinem Patriæ, Zaczym nie nomine, ale re ipsa iest Bibliopolą obserwuiąc wszystkie gradus do otrzymania Bibliopolium Compactores dla wielu roznych racyi nie mogą bydz poczytani Bibliopolami, tak dla zgorszenia Katholikow nie znaiących się w Officynach iako w Roku Panskim 1718. na Prześwietnym Trybunale Piotrkowskim Peyzer, czyli Balcer mianuiący się Bibliopolą Warszawskim przedał Xięgę Heretycka ktora na Roku Rynku ad Tubam Pospolstwa palono, ztąd to pochodzi, gdy Introligator nie znaiący się w handel wchodzi czyniąc się bydz Bibliopolą vide Dekret drukowany de Anno 1718.

Listy rozne z Gdanska, z Thorunia, z Wrocławia, z Krakowa, od Bibliopolow tych Miast wyrazaiące, y informuiące co do Bibliopoli, a co do Introligatora należy, takze y od Samego Ielmoznego Imci Xiędza Rektora Universitatis Cracoviensis iak się Compactores Librorum obchodzic maią, y iako zostawac powinni, niewdzieraiąc się w handel offi:

G. quo

Iako przyiety Introligator. poniewasz Listy od WW. Ichmściow Rektorow, y a tota Universitate inaczey sonant przeciwne Introligatow Cechu.

Officyn xiąg, bo im też nie wolno, ani się godzi co będzie widomo z dalszych dokumentow, y nastę=puiących Listow.

Die 24. 7bris Anno 1724.

H. 8vo
List z Krakowa od W. Rektora czyniący distinctię Bibliopoli od Compactora.

Monsieur.

Odebrałem Juramentum authenticum praestiti Juramenti in Tribunali Nuntiaturae Apostolicae przez WW. Mściów obodwoch uti et tanquam Bibliopolas ktorzy in fundamento Privilegiorum Universitatis Nostrae ad Solam Jurisdictionem Rectoralem należeć powinni Compactores zaś non gaudent his Privilegiis bo subsunt względem Cechu swego Jurisdictioni Civili, Zaczym y Miasto Krakow niemoże inszey dać informacyey w Sądach Zadwornych JKMci tylko iako WMMściom ad praesens opisuię. Mogę ia w tym Interessie WMMściom pomowić, z JMcią Panem Węgrzynowiczem byle tylko powrocił z Węgier, wszak i tesz z pod czas Seymu Sądy Zadworne dopiero będą, a mamy czas communicato Consilio do informowania Jaśnie Wielmożnego JMci Pana Kanclerza Koronnego co wyraziwszy iestem.

WMMciom MMPP. Życzliwym
Servitorem &c. Jan Lukini
Rector Universitatis Cracoviensis.

Gedani die 29. Aprilis Anno 1724.

I. 8vo
List z Gdańska iaka differentia Bibliopoli od Bibliopega wyrażaiący.

Monsieur.

Differentia hic inter Bibliopolam et Bibliopegum est magna, ut in praecedentibus judicavi, quia Bibliopolae sunt Mercatores, et Bibliopegi sunt opificiarii, nec illis licet per Vectorem vel nautam sibi quidquam ab exteris advehi Ad historiolas et precationes, et reliquos ad devotionem a Bibliopolis acquirere debent sub paena Calendaria tamen eorum coetus curat imprimere cum licentia Magistratus, Bibliopola ad Officia Publica evehitur et Dignitates summi gradus in Magistra

tu

Magistratu obtinere potest v.g. Blauvius fuit Proconsul, Bibliopegi semper inter Opificiarios manent: inter Sutores, Sartores, figulos computantur et gradum dignitatis ad summum Wor Rottmagister und sergiant obtinent inter Cives, Bibliopolæ Officiales sunt ut vexilliferi Leitmant et Capitanei me recomendo et Maneo.

Dominationis Vestræ Servus
et amicus Cornelius de Beughem
Junior.

w Thoroniu die 20. Martii Anno 1724.

K. 8uo
List z Thorونia iako Introligatorom nie iest handel wolny przedawania ksiąg.

Monsieur

Słuszna aby teraznieyszy Swiat Bibliopolow raczył conserware y w Respektcie ich miał iz my kosztem wielkim, y fatygami szukamy, zeby bona studia et Publicum przez ksiegi dowcipu pozyskali, ale pozal się Boze ruinuią totaliter Bibliopolow co broią klasztory, handluią księgami, maią Drukarnie, maią Introligatorow według przedania posyłam Wmm Panu prawdziwe sub sigillo meo Testimonium ze ani w Gdansku, ani Elbiągu, ani w Thoroniu zaden Introligator sub in folio in Quarto in octavo słuszną księgę nieprzedaią y toim tesz niewolno, tylko bagatelle małe książki przytym są spokoini.

Monsieur votre tres
serviteur
Ioan Christian Laurer

Vratislaviæ die 31 7bris Anno Dni 1724.

L. 8uo
List z Wrocławia distinctyą czyniący Bibliopoli od Compacterow Xiąg.

Monsieur.

Intellexi ex Literis 8uâ 7bris desiderium Dominus Vestræ dudum transmisi librum Davidis Doringi ubi sub alphabeto A. describit Academias totius ferme mundi cum Bibliopolis et Typographis gaudere Libertatibus, ubi sola antiquitas transmissa imago Testis erit

Catalogus

Catalogum verò Officinæ meæ transmitto si vellet aliquos Libros libenter procurare vellim: de differentia Compactorum, à Bibliopolis est ista quia Compactor sicut eius opificium denotat integumentum libris, sed si quis Compactorum vult aliquot habere lucrum, emit à Bibliopolis Historiolas, Praeces, Cantionalæ post modum quando Publica Merces venundat quod breviter defero Dominaonis Vestræ pro Conclusione recomendo me manens.

Servus Obsequentissimus Dominaonis Vestræ Ferdinandus Godefredus Brachvolegius

Z Thoronia dnia 22. Xbris 1724.

M ouo

List z Thoronia Jako Bibliopole Księgi tak w oprawie iako w Sexternach maią y przedaią, ale Introligatorom niewolno chyba iedne frazki abc.

Mnie Wielce Mości Panie

Z Listu WMćM Pana wyzrzałem Odebranie Paczkow z Regestrem, y Staranie iako byś WMć Pan nayprędzey zadosyć uczynił w czym tez nie wątpie, ze na Kopercie Listu mego przyłozono Introligator przeyzrzano od Ludzi moich, Co uprasżam wybaczyć WMć Pan nie mięy zły, zeby kto z Introligatorow Warszawskich fomentował bo bym nie zaniechał oznaymic Bibliopolom, u nasz y cudzych Kraiach Czeladz niewolno trzymać ale oprawione Księgi, y w Sexternach nie tylko u nasz Wrocławiu, w Saxoniey y innych Kraiach wolno przedawać Co tesz WMć Pan z posłanego Catalogu wyrzysz Introligatorowie nasi radzi nąm oprawią, a kiedy by to nieczynili, tedy by y nam wolno Czeladz trzymać, ale im niewolno Autory iedno fible kantyczki, y tym rowne przedawać Catalogus mey od oprawionych Ksiąg, iesżcze nie gotowy bo bym y teraz go był zaras posłał z ktorego WMć Pan wyrzysz, iak na kilka sett oprawionych Ksiąg mam y przedawąm Zyczem tedy Szczesliwego Skutku, y zostaię.

WMćPana Zyczliwym Przyiacielem
J. F. Hauenstein

z Krakowa y 25. 8bris Anno 1724.

Dopiero słysze od WM Mego Pana o tym Kaminie gatunkow do roboty, y aby mieli pociągać oiakie Suchedni na Kurętą, nie by to tego co Zydom zabierali robotę oprawną należącą Panu Goreckiemu. To tesz donoszę co wiem ze w Panstwach Cesarza Imci Introligatorowie ~~tylko~~ tylko księgi oprawuią, ale niemi nie handluią, ani po Iarmarkach iezdzą, sami tylko Bibliopole, y Drukarze, y u nas to dawnych czasow observabatur, za naszych czasow, na Iarmarku Iarosławskim Panowie Schedel, Cezary, Piotrkoczyk tylko bywali Forster aliquando, y nie słyszałem o tym aby mieli iaką wolność zabierania Ksiąg Bibliopolom; ale co u nas dato ut petitur iesli maią iaki Przywilej ad reponendum dać im, y dawszy iustas rationes zniosą go. To tesz wiem dowodnie, iz maią w Przywileiu, aby zadnemu Bibliopoli, Typografowi nie wolno sobie chować Introligatorczyka, a Panu Hebanowskiemu pozwolono co doniosszy zostaie.

WM Mego Pana Zyczliwym Przyiacielem Franciszek Cezary.

Cracoviae die 24. July Anno 1724.

Ia dziś Tydzień na odeściu Poczty z Miechowa powruciłem, y tylko Przywilej p Koperacie WM Mego Panu ingrossowałem nie odpisawszy debite tak rozumiem ze doszedł WM Pana co wzgledem Sprawy, ia Imci Pana Nagrodzkiego o to prosiłem aby uczynił interventią do tey Sprawy iz Panowie Introligatorowie Księgi oprawiali tylko, a handlem się nie bawili, bo tego przed tym nie czynili, a teraz sobie Drukuią rozne gatunki; Dzienniki, Elementarze, Kantyczki, verbum ad verbum Pan Grabowski ważył się moca przedrukować, co się niegodzi to, aby za

to

N. sub

List z Krakowa Ktory w obcych Kraiach był, y wiadomy, iako Introligatorom niewolno Księgami handlować y tylko Bibliopole iezdzili z Księgami.

O. sub

List z Krakowa jako Introligatorowie drukuią Księgi, Ktorym niegodzi się przedrukowywać sub poenis a Privilegio expressis.

abij zato subeat poenas, y napotym tego się, et alii nie ważyli sub poenis Arbitrariis in Privilegio expressis, to taką da tem informacyą Jmci Panu Nagrodzkiemu ktoremu kłaniam nisko, y zostaię

WMM Pana Amicus et Servus Franciscus Cezary.

Listy w sprawie naszey Bibliopolow od Wielmożnego Jmci Xdza Rektora Universitatis y od Całey Przeswiętney Akademiey Krakowskiey do J. Wo. Jmci Xdza Kanclerza Koronnego, ktore ze ieszcze nie są oddane, ain lucem nie kładą się.

P. Quo Prawa Przywilegie Przeswiętney Akademiey Sorbonski w Paryzu

Limnaeus pisze de Academiis Universitatibus tamze et de Scholaribus po Francuzku w Krolestwie Francuskim

Czytamy in Libro Octavo Juris Publici Imperii Romano Germanici de Academiis sive Universitatibus Literariis Authore Joanne Limnaeo Jenensi Argentorati Typis Friderici Spoor Anno Domini 1645. Capite Nono Puncto 63. inprimis Gallice Voulans Los Magistros Bacheliers, Escoliers Lisans et Estudians en Nostre Universitate de Paris et L Ausilers Suppostrs, Serviteurs et Officiers de jcelle et sans fraude de quelque estat qu ils soiens estre france, quietes et exempts de toute imposition on trée aydes desuins, et autres biens quelcouques Creusen leur heritage ou de leur benefice quis erant vendus par eux, en gros ou destail, et aussi de teusles vins et antres biens qui le acbepterant pour leur necessites en le estude voulene que leç sermiere de deç diteç aydeç et cubreç, à quil appartiendra ayent et adieustent pleine foy au signet dele dicte université et Scholarité deç diteç supposte.

Q. Quo Sunt liberi et Exempti ab omnibus impositionibus, datiis et Vectigalibus Magistri Baccalaurei Scholares, Professores et Auditores Limnaeus Folio.

In Codice Henrici III. Libro II. Titulo 9. Constitutione 1ma hoc habetur. Volumus Magistros, Baccalaureos, Scholareos, Professores et Auditores in Nostra Universitate Lutetiana uti etiam eidem Subiectos, famulos et Officiales et circa fraudem, cuius fuerint Status esse liberos et exemptos ab omnibus

ab omnibus impositionibus, datiis et ve:
ctigalibus, quoad ad vinum, et alia bona illis
nata ex Patrimonio, aut beneficio quæ ab
iisdem venduntur, aut totaliter aut per par
tes, uti præterea quoad vina et alias merces
quas comparabunt ad necessitatem et studia
volumus ut Conductores vectigalium et alii
ad quos pertinebit habeant, et attribuant
plenam fidem sigillo dictæ Universitatis, et
Scholaritatis, prænominatorum subiectorum.
Capite secundo Puncto 1mo Academiæ constant
personis et rebus Personæ vel sunt Primariæ vel
secundariæ seu accessoriæ. 2do Primariæ sunt
Cancellarii Magni Conservatores Privilegiorum
Rectores, docentes seu Professores et discentes
seu Studiosi. 3tio Accessoriæ sunt Bibliopolæ
Typographi Bedelli autem Studiosorum Nuntii
siue Famuli, et pro diuersitate Academiarum
Personæ, quoque aliæ.

R 8uo
Vide Limnæum folio
tam Naydzie ktorzy w
Akademiach są pierwszi
drudzy y Trzeci w gradusie

Puncto 13. Studiosis Universitatis Parisiensis.
Pour conseruation de leurs Priuileges fut ba:
ille pour Iuge le Preuost de Paris, lequel pour
ceste cause fut appelle conseruateur des
Priuileges Roy Dux de L'Uniuersite de Paris.
Ad Conseruationem Privilegiorum datus fuit
Iudex Præfectus Parisiensis qui hanc ob causam
appellatus fuit conseruator Privilegiorum Re:
giorum Universitatis Parisiensis.

S. 8uo
Limnæus pisze po Francusku
o Akademiey Paryskiey ad
conseruationem Privilegio:
rum est Iudex Præfectus.

Capite Decimo de Academiæ membris Acade:
micis et Studiosorum Privilegiis, per extensionem
et consequentiam fruuntur etiam alii qui licet
ipsi quidem studiis discendo et docendo non in
hæreant, attamen Academiis rei Literariæ ac
Studiosis inseruiunt.

T. 8uo
De Academiæ membris
licet non student nec do:
cent attamen fruuntur
Privilegiis siue Bibliopolæ
Typographi, Bedelli.

Puncto 15. in Gallia per arestum die 22. 7bris
Anno Dni 1587. Le Roy a declare tous et
uns chacuns les Liures reliez et non reliez qui
seroient apportes en son Royaume de Pays

estranges ou transportez d' jcelui par les Libraires de la dite universite de Paris sans fraude quittes et exepts, de tous droicts d' entrée issée, impositions trauers et generalemens de tous droist scubsides mis sur teutes autres espaces de marchandises.

·V. 8uo Rex declarauit omnes libros et singulos ligatos, & non ligatos, qui importabuntur in Regnum ex aliis Regionibus extraneis aut exportabuntur ex eodem per Bibliopolas dictæ Universitatis Lutetianæ, absq; fraude exemptos ab omnibus datiis, ratione ingressus egressus impositionibus et generaliter ab omnibus subsidiis impositis omnibus aliis speciebus mercium.

·W. 8uo Znayduiemy in Libro Titulo Heures dedicées a Madamoiselle de Chartres contenant. L'Office della Vierge sans renuoy les Offices et Prieres a Paris Chez Jean Herissant vue Neuve Notre dame aux Trois vertus et a S. Esperance 1708. auet approbation et Privilege.
Il est ordonne per Edit de sa Majeste de 1686. et arests de son Conseil, quo les Liures dont l'impression se permet par chacun des Priuileges ne seront vendus que par un Libraire ou impremeur.
Po Polsku tak tłomaczy się.
Iest Roskaz przez Edykt Jo K Mci w Roku 1686 za Radą Consiliarzow, ze ksiegi Drukowane uprzywilegiowane niemaią bydz przedawane, tylko przez Bibliopolow, y Impressorow.

· X. 8uo Teraz niedawno w Krolestwie Francuskim w Paryzu wydana iest ksiega 1723. Subtitulo Ines de Castro wtey na koncu Przywileiu księgi iest wyrazona essentia Dekretu przez Sentencyie Consiliarzow Jo K Mci y przez roskaz Krola Imci w Roku Panskim 1686. ze ksiąg uprzywilegiowanych nikomu się niegodzi przedawac, tylko Bibliopolom, à Impressorom.

wnosza

Y sue

Wnoszą Compactores Librorum że się w han:
dlu zasiedzieli, że Consuetudo altera Lex.
Tu uwaga Potioritas Iuris, Iura Nostra
etiam Posteriora Ligant et abrogant Nowego
Cechu Erekcyą Interes Przestawney Akade
miey bo dawne Prawa, y zwyczaie w Narodach.
A z kądże taka aemulatio et oppressio alterius
Privilegiati in praeiudicium Iurium Iuramen:
torum dzieie od Compactorow Bibliopolom
Litygowały się Strony zaraz za otrzymaniem
ich Przywileiu iako Dekret informuie nas
Folio **F.** 4to **M.** 4to.
I my do tych czas z tym Cechem Introligato:
row in lite zostaiemy, a co za tym następowało
upadek Bibliopolow defekt w księgach w
Krolestwie, niemasz Opus Constitutionum
Zadowskiego, nie masz Kronik, niemasz dzie
iow Polskich y Historyi Narodow y inszych
tak wiele ksiąg potrzebnych przez Bibliopo:
low przed tym Drukowanych. Widzieliśmy
y do tych czas widziemy, słyszemy od postron:
nych Bibliopolow, iako się z sobą znoszą ie:
dno rozumieią, księgi spolnym kosztem, y nakła:
dem drukuią, Prawo Sacro Sanctae nienaruszo
ne maią w officyny ksiąg żaden illegitime nie
wdzierasię tylko per gradus podług Prawa
y zwyczaiu dawnego wstępuią. A my zetak
rzekę mizeracy znędznieni w handlu Polscy
Bibliopole, mamy w prawdzie w Bibliothekach
poniekąd księgi roznych Starych Authorow,
co potym kiedy nowych Currens od pytania
mieć dla niedostatku wszystkich niemożemy,
a to iest z naszą Confuzyą od roznych Ichmściow
Panow kupuiących y pytaiących się: Czemu bo
upadli Bibliopole przez zagęszczenie się Intro:
ligatorow załozeniem ksiąg przez nich Cur:
rens w kramach swoich, gdzie dość by było trzy
Officyny przy Miescie Warszawie, a iest ich No. 14
to iest ma Pan Kazimierz Gałeczka Introliga
tor.

dwa Kramy otwarte z Księgami Pan Balcer
Grabowski Introligator ieden Kram Pan Jan Tłucz:
kiewicz Introligator ieden Kram Pani Repelewiczo:
wa Introligatorka ieden Kram Pani Pileszynska,
a przeszła Rarogowa ieden Kram, ma Pan Norember:
czyk przychodzień ieden Kram który y roznosi po ka:
mienicach w Marywillu iedna Bibliotheca Bibliopo:
li J. K. Mści Ww. OO. Jezuici tak Koronni, iako y Ww. Xa
Litewskiego a ci fortach Klasztornych maią w Sexternach
y w oprawie Księgi przez swoich Introligatorow oprawu:
ią, przedaią, zapisuią, sprowadzaią, maią y Ww. OO.
Scholarum Piarum handluią, y przedaią. Ma Pan Do:
manski Bibliopola, Pan Hebanowski Bibliopola,
Pan Korzycki Bibliopola bierzmy ad Exemplum Gdansk,
Elbiąg, Thorun, Wrocław, nie naydziemy nad trzech,
a naywięcey cztery otwarte Officyny przy Kramach
przez swoię Czeladz siedzącą y in Regno Poloniae
tak bywało bo w Krakowie lubo przy Mieście Metro:
polis całego Krolestwa nad trzech nie znaydowało się
Bibliopolow, w Poznaniu ieden iuz za mego czasu,
we Lwowie ieden kiedym ia bywał, w Lublinie ieden
Pan Schedel, w Piotrkowie ieden, y to w tych Miastach
wyrazonych z Krakowa Bibliopolium swoie zakła:
dali. tak y w Residencyalnym Mieście w Warszawie
J. K. Mści dwoch trzech nie bywało więcey, o czym
same Przywilegie wyrazaią, iako zaden nie smiał
otwierać Officyn bez Consensu J. K. Mści a teraz
gdzie Suprema authoritas obserwowana. kto
chce, y kiedy chce wystawić Kramy otwiera wi:
dziemy oczywiście po Miastach Krolestwa Polskie:
go Sklepy otwarte z Suknem nie znayduiących się nad
cztery, albo pięć Kupcow, a od nich kupuiąc tak ma:
ły, iak wielki tak ubogi, iak bogaty, y choc by nayle:
piey szanował, przecie w dziesiąciu leciech psuć y ni:
szczyć się musi insza sobie znowu przysposobiać
potrzeba, ale Księga sto y drugie, y trzecia lat może
być oprawna, y w dalsze lata konserwowana

pize:

przeczytawszy schowana. Co ad consuetudinem niżey o tym wyrazać będziemy, a naprzod WW. OO. Jezuici otworzone maiąc szkoły w Mieście Krakowie, y będąc in Possessione blisko 30. lat zawarte wiecznemi czasy zostały vide Constitutiones Anni 1633. 1635. Gratis Plebanskie y insze tey sprawy Processa Rzymskie ex Typo wychodzące. Otworzyli znowu WW. OO. Jezuici szkoły w Nowym Mieście 10. mil od Krakowa byli in Possessione szkoł y uczyli za Dekretem Przeswiętnego Trybunału Lubelskiego zawarte zostały vide Diskurs Plebana z Ziemianinem.

Były dwa Cechy przy Mieście Warszawie Mularski y Cieśielski przez Dekret za Panowania Nayjaśnieyszego Krola Jmci Jana Kazimierza zniesione zostały, y do tego czasu nie masz tych Cechow. Cech zas Introligatorski nie iest potrzebny, ani zastarzały, bo z wielką niewygodą roznym Kondycyey Stanom niewiedząc czego się trzymać maią, czy oprawiania ksiąg czyli przedawania co wszystko z niewygodą Bibliopolow, y ruiną onych ze handlu Pan Starszy Cechmistrz albo iak się nazywa Prymas drugi pod Cechmistrz a Trzeci Podskarbi, y tak cały Cech iest: prezentuię się Czeladz w Sądach Miłosciwego Pana, ale ta do roboty należy nie do interessow sprawy byle chcieli robić maią od roznych Kondycyey Ludzi dość roboty, ale niechcą przyimować, ani robić supplikuiemy aby takim była nakazana robota w dobrym exercytowaniu oprawiania ksiąg. Z. 8vo

Prawa Przywileie Krol Zygmunt August Cechow wszystkich abrogował, alias uniwecz obrocił oprocz Obrzędow Kościelnych. Zaski Herburt Januszowski Folio 280. A. 9no

In Statuto Sigismundi Primi Regis Poloniae de tollendis et amovendis Contuberniis artificum, in omnibus Civitatibus et Oppidis

Regni nostri quemadmodum Nos ea Decreto nostro in hoc Conventu sustulimus vide Statuta Primi Sigismundi Folio 98.
Więc niechże pokaże, ktoremi Constitucyami iest ich potwierdzony Cech Introligatorski.

B. 9no Czytamy Constytucyą Anno 1613. y inszych roznych consequenter lat.
Iz wszelkie Przywileie in praejudicium pierwszych niemaią mieć zadney mocy ktora tak się zaczyna. Acz wedle Praw, y słuszności samey, Przywileie na Przywileie z Kancellaryey Naszey bydz niemaią wydawane, iednak ieżeliby się w tey mierze komu iakie praejudicium stało postanawiamy, iż takowe Przywileie poślednżey in praejudicium pierwszych wydane wagi zadney mieć niemaią: ktora Constytucya Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu słuzyc ma.

C. 9no Bibliopole pokazali Prawa swoie tu, y w Narodach, dawne, od Najaśnieyszych Monarchow Krolow Polskich, y Rzeczypospolitey przy Przesławney Akademiey Krakowski stwierdzone tam in toto quam in parte cieszą się że Prawa dawne dobre maią z drugiey strony smucic się muszą widząc że ci co Praw zadnych niemaią, chleba dosić maią. Bibliopole. Drukarze do niczego niemogą przyńść, ani z kredytow wynisć, bo do ostatni zguby fortuny zruinowali Bibliopolow, y ruinuią: pytamy się ich, gdzie się tak zacne Cechy podziały, Konwisarzow, Mosieznikow, Miechownikow, Nozownikow, &c à po staremu świat, y Warszawa stoi, y przez Introligatorow stac będzie, kiedy taką robotę Studenci przy naukach Exercytować będą à Prawa dawne do swoiey pory przyidą.

D. 9no Compactores Librorum udaią opisuią że Cech Introligatorski zniszczał, zubozał, à za co y z Kąd kaminice kupuią sklepy muruią w bławatach, w hatłasach chodzą nie zazdrości to zadney broń Boże mowią, bo z Bibliopolow niebędzie ich zaden prosequował, tylko przypominaiąc aby wiedzieli o Constytucyach sub titulo Lex Sumptuaria

a Naprzod

á naprzod w Constitucyi Anni 1633. Folio 23. Widząc w tym bydz wielką Szkodę Rzeczypo-spolitey, y chcąc Stan Szlachecki, y w tym miec rozny á Plebeis: postanawiamy aby zaden Mięszczanin ani Plebeius excepto Magistratu nie smiał zazywać Szat iedwabnych, y podszewek, takze futer kosztownych okrom Lisich y inszych podleyszych, takze w Szafianie, aby zaden z tych nie chodził sub poena 14. Marcarum ad cuiusvis instigationem, y tych rzeczy Delatorowi przysądzeniem, o co forum ex termino tacto w kazdym Sądzie Mieyskim Confirmacya stawała takiemi Constytucyami 1629. folio 20. 1655. Folio 37.

Postaremu Compactores Librorum publicznie twierdzą, ze się im godzi w hałasach chodzić, ile teszcze gdy ich stanie a to: handlowacy księgi przedawać wolno im: poniewasz Stan Duchowny w fortach Klasztornych księgi w oprawie roznych essencyi Authorow maią przedaie. E 9no

Bibliopole na to taką Replikę czynią, wesli byli prawda przed laty WW. OO. Iezuici w handel ksiąg, lecz Roku Panskiego 1648. bę-dąc przypozwani przed Sąd Iasnie Wielmoznego Imci Xdza Andrzeia Szołdrskiego Biskupa Poznanskiego w Miescie Poznaniu, gdy po przeczytanym Dekrecie od Swietey Stolice Apostolskiey Congregacyey nawiedzenia. Przewielebny w Chrystusie Bogu Ociec Ian Nowowieyski Vice Rector Collegium Poznanskiego cum Socio Suo Societatis IESU Imieniem całego Collegium stawał y uczynił Submissyą: Izwiecznemi czasy przestaną handlu wszelakiego y ksiąg iakim kolwiek tytułem, y Imieniem nazwanych. Potwierdzaiąc Roku 1649 Dnia 9. miesiąca Marca. Vide Urbani VIII. Bullam ex debito Pastoralis Officiy Data Romae apud Sanctum Petrum 22. Februarij Anno 1633 et Decre. F 9no

et Decretum Sacræ Congregationis Visitationis Apostolicæ Ssmi Domini VIII. Urbani Divina Providentia Papæ Octavi Constitutum Contra Religiosos et Ecclesiasticos quoscunque quæstuosas artes exercentes pro Sæcularibus cum non deceat eos qui Divino Ministerio adscripti sunt in sæcularibus negotiis minimum esse implicatos quæstuosas artes exercenda Sacra Congregatio Apostolica Visitationis ad tollendos varios abusus qui in diversas Urbes earumque districtus Monasteriis irrepserunt. Dum iidem Religiosi per se vel à Communitatibus aut aliis Sæcularibus requisiti diversas Mechanicas seu venales artes exercere student, quod omnino ab Ecclesia disciplinaria alienum esse debet, cum hoc præsertim in grave artium et pauperum artificum eorumque familiarium in Urbe eiusque districtu existentium præjudicium cadat statuit, decrevit, atque inscribendo mandavit omnibus tam Superioribus quorumcunque Ordinum vel Congregationum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, domorum ac Locorum Regularium in Urbe eiusque districtu existentium quam particularibus Religiosis et Ecclesiasticis quibuscunque ne inposterum sive Religionis nomine sive particulari audeant vel præsumant per se vel aliis exercere in suis Conventibus aut alibi in quocunque loco modo Sæcularibus aut aliis Religiosis Ecclesiasticis Pharmaca, Panem, Carnes aut alia quælibet opificia quomodocunque elaborata, et ornata vendere etiam prætextu amititiæ, et familiaritatis absque speciali Licentia inscriptis obtinenda etiam aliis Religiosis quibus ex particulari suæ Religionis instituto, id alias liceret. Si quis vero ipsorum contra hoc Decretum quomodo facere vel moliri præsumpserit, ipso facto pœnam suspensionis à Divinis privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebit at perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda

Obtinenda, vocisquè activæ et Passivæ absq
alia declaratione incurrat. Et nihilominus con:
tra eos Generalis Thesaurarius procedat tanquam
contra illicitos negotiatores, confiscando omnia
Lucra, et Capitalia ad prædictas artes et Officia spe:
ctantia non obstantibus, quo ad supra scripta om:
nia et singula in psenti Decreto contenta Con:
stitutionibus et Ordinationibus Apostolicis
in favorem quarumcunq Personarum atq Ordi:
num Piæ Congregationis Conventus FF. Præ:
dicatorum Societatis IESU Minorum alitaliorum quorumcunq tam Medicantium, quam non
e mendicantium Congregationum Societatum
ac cuiuslibet alterius instituti, etiam necessa:
rio ac individuo exprimendi Ecclesiarum, Mona
steriorum Conventuum, Collegiorum et aliorum
quorumcunquè Regularium locorum nec non
illorum etiam Juramento Confirmatione
Apostolica vel quavis alia potestate, firmita:
te roboratis Statutis et Consuetudinibus etiã
immemorabilibus Privilegiis quoq indultis, et Lite
ris Apostolicis quibus quo ad ea, quibus præsen:
tibus adversantur illis alias in suo robore per:
mansuris Sacra Congregatio Sanctitatis suæ
authoritate specialiter et expresse derogat,
cæterisquè contrariis quibuscunq. Et ne præ:
missorum ignorantia, à quopiam prætendi pos:
sit, voluit eadem Sacra Congregatio ut præsen:
tes Ordinationes in valuis S. Joannis Latera:
nensis ex Principiis Apostolorum de Urbe et
acie Campi flore ut moris est affixæ et ad om:
nes ad quos pertinet, ita arctent, et afficiant
ac si unicuiq personaliter intimatæ fuissent Ve
lunt earundem psentium transumptis etiam
impressis manu alicuius Notarii Publici subscri
ptis, et sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica
constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibe

atur

adhibeatur, quae praesentibus adhibetur, si fo-
rent exhibitae vel Offensae Datum Romae Vigesi-
ma Nona Augusti Millesimo, Sexcentesimo, Trige-
simo Septimo. Subscriptus L. B. Episcopus Camer-
ricesque et Secrus Adcordius Fibaldensius eiusdem
Visitationis Apostolicae Notarius die et Anno su-
pradictis affixum et Publicatum fuit Supradictum
Decretum ad valuas Camerae Apostolicae et aui
Campi florae et aliis locis Solitis et consuetis ut
mos est per Petrum Paulum Desiderium Apo-
stolorum Cursorem pro Domino Magistro Curso-
rum Andrea Scalmonum Primum Romae ex
Typographia Reverendae Camerae Apostolicae Mille-
simo, Sexcentesimo, Trigesimo, Septimo. Deinde
Posnaniae de Mandato Illustrissimi Reverendis-
simi Domini Episcopi Anno Domini 1644.

Ex adverso sua in Persona Constitutus Reveren-
dus in Christo Pater Ioannes Nowowieyski Vice
rector associato sibi Officina Collegii sui Apotheca-
rio suo et totius Collegii Posnaniensis cuius ad praesens
extitit Superior nomine, viso praefato Decreto
Congregationis non excedendo ad quosvis Iuris
anfractus et Processus ulterius formandi Strepitus
imo eidem pro bono pacis sponte et libere, renunci-
ando coram praefato Illustrissimo et Reverendissimo
Episcopo Posnaniensi tanquam loci Ordinario
quem et conservationem Collegii sui legitime ele-
ctum palam Publice et Verbis expressis esse recogno-
vit se totum Collegium suum ac Personas in eadem
nunc et in futurum existentes submisit quod absque
quavis Inhibitione sua Illustrissimae Celsitudi-
nis per partem expeditam ipse et Rector et Successo-
res cum toto suo Collegio Decretum praefatae
Congregationis ad unguem observabit et observa-
bunt. Ac abhinc nunc et imposterum futuris tempo-
ribus artes quascunque quaestuarias non exercebunt.
Neque Pharmaca et Candelas Libros quoscunque praetextu
et colore quibuscunque Personis venalia exponent,
et Venditione supersedebunt et illorum usum

nisi pro suis habebunt necessitatibus, neque
à quo quem à suis in Collegio existentibus
exerceri, exponi, vendi, sub nexu poenarum in
dicto Decreto expressarum, hâc suâ submissio:
ne ad praemissa omnia mediante, ac si Decre:
tum aliquod intercesserit prohibitorum. Illu:
strissimus verò et Reverendissimus Dominus
Episcopus Posnaniensis attenta propositione
Actorum, ysque Sacrae Congregationis Decre:
to submissione per praefatum Reverendum Pa:
trem Vicerectorem nomine totius Collegii facta
considerata à strepitu Judiciario superseden:
dum esse censuit, praeviaq Paterna et Pastorali
dictorum PP. Societatis Jesu de non attentan:
dis amplius artibus quaestuariis statum Eccle:
siasticum decedentibus monitione dictam
spontaneam admissionem per praefatum Rendum
Patrem Vice Rectorem in satisfactionem omnimo:
dam tam obedientià Superiorum quam Partis
factam admisit, eamque ratificavit dictosq
Apothecario ac caeteros suprascriptos et spe:
cificatos ut in Officiis suis diligentes sint ad:
monuit, super quibus omnibus et singulis
praemissis Apothecarii et Bibliopolae praedicti
petierunt sibi, à me Mattheo à Zgierz sacra
authoritate Apostolica in Dioecesi Posnanien:
si Publico Notario Instrumentum et Instrumen
ta fieri et confici. Actum et Datum Mense
die Indictione Pontificatus quibus supra prae:
sentibus Admodum Reverendis Dominis Jo:
anne Francisco Wolski J. V. Doctore Praeposito
Ecclesiae Collegiatae Sanctae Mariae Virginis
Posnaniensis Joanne Vladislao Boracki J.
V. D. et Nobili Christophoro Bernacki testibus
vocatis et rogatis alysq plurimis circa prae:
missa existentibus. (Locus Sigilli)
Et quia ego Matthaeus à Zgierz Sacra Autho:
ritate Apostolica Publicus et Venerabilis
Capituli

Posnaniensis Actorum Notarius, pmissis omnibus
et singulis utpote partium abutrinq personalis
Comparitionis propositioni et voluntariæ Submissio:
nis, una cum prænominatis Testibus præsens interfui
easq sic et non aliter fieri, vidi et audivi ideo hoc
Publicum Instrumentum manu propria (licet alte:
rius Scriptam.) confeci summiq legali et Subscriptio:
ne infidem præmissorum communivi rogatus et re:
quisitus.

Andreas de Szoldry Szoldrski DEI & Apostoli:
cæ Sedis Gratia Episcopus Posnaniensis. Univer:
sis et singulis quorum Interest tenore præsentium
Significamus, et testamur suprascriptum Rendum
Dominum Mattheum in Zgierz esse verè realiter No:
tarium Sacra Authoritate apostolica Publica et per
personam authenticam eiusq Scripturis et Publicis in
strumentis in Iudiciis et extra semper adhibitum fuisse
et de præsenti debere adhiberi fidem. In cuius rei
evidentius testimonium præsentes manu Nostra
subscriptas sigillo nostro Communiri mandavimus.
Datum Posnaniæ die Ultima Mensis Decembris An:
no Domini. 1648.

(Locus Sigilli.) Andreas Szudtrski Episcopus
Posnaniensis.

Ego vero Albertus Kosmowski Majorum Ordi:
num Clericus Sacra authoritate Apostolica Pu:
blicus in Diœcesi Posnaniensi Notarius in præsentia
Testium infra scriptorum ad requisitionem Spectabi
lis Magistratus totiusq Communitatis Civitatis Po:
snaniensis et aliorum in hoc Instrumento Conten:
torum hanc liberam, et spontaneam Submissionem
Coram Illustrissimo, et Reverendissimo Domino
Andrea de Szodtry Szodtrski Episcopo Posnaniensi
per Rendum Vice Rectorem protunc existentem facta
accedendo Personam Rendi Andreæ Stupski Vice
Rectoris totumque Collegium in persona ipsius ean:
dem admissionem sic factam intimavi Publicavi
et legi, et de supersedendo in præmissis monui et
requisivi Anno Dni 1649. die gna Martii

Præ

Praesentibus Reverendis Joanne Gregowicz et Alberto Białogosz Canonicis Ecclesiae Collegiatae Sanctorum Omnium Posnaniensis ac Spectabilibus Dominis, Bartholomeo Proszkowiez et Stanislao Schwartz Civibus Posnaniensibus.

Ex Actis Actorum Perillustris et Admodum Reverendi Domini Joannis Branecki Archidiaconi Pszczeniensis Scholastici Varsaviensis Gnesnensis, Plocensis Canonici Vicarii in spiritualibus et Officialis Posnaniensis Generalis sub Sigillo Illustrissimi et Reverendissimi Domini Hieronimi Wierzbowski D.G.I. et Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Fessensis Suffraganei Praepositi Cathedralis Posnaniensis Custodis Varsaviensis, et ab eadem Sancta Sede specialiter totius Dioecesis Posnaniensis Generalis deputati Administratoris.

Joannes Ligoski mp

Vide Pauli III. Ssmi Papae Prima Primi Instituti Societatis Iesu approbationem Anno 1540. Datum Romae apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicae Quinto Calendas Octobris.

Wyraza Joannes Markiewicz I.V. Doctor Canonicus Cracoviensis Varmiensis in Laudem institutionis Societatis Iesu Anno Domini 1654. cum permissu Superiorum et approbatione folio 63. Puncto 75. de Abstinentia a Mercatura et omni prorsus Negotiatione

G. 9no

Omnia quae Speciem habent Saecularis Negotiationis, intelligantur esse prohibita Nostris. Congreg. 2 Decreto 6. Qualia sunt conducere agros alienos, ut ex illis lucrum et quaestum faciant emere aliqua, ut Nostra postea industria carius vendantur. Typographiam in Collegiis habere, in qua libri excusi externis divendantur. Typographis sumptus pro edendis Nostrorum libris suppeditare exemplaque damno lucroque nostro divendenda accipere Congregatio 7 Decreto

Decreto 84.

H 9no Puncto 76. Interdictum etiam est Societati ne quis per se vel per alios in Collegiis ac domibus suis vel alibi in quocunque loco exerceat illam venalem artem sive Aromariam, pictoriam, lanificium textrinum, aut aliam quam libet praeterquam pro suorum Religiosorum, nec ullo modo Saecularibus aut aliis Religiosis et Ecclesiasticis, Pharmaca, Panem Cerevisiam, Carnes aut alia quaelibet Opificia, quandocunque elaborata et coxata vendat, etiam praetextu amicitiae, et familiaritatis.

Congregatio Apostolicae Visitationis 29. Augusti Anno: 1637.

I 9no Kiedy się iuz zastarzał świątobliwy Dekret Rzymski, y submissia uczyniona w zapomnienie poszła w Mieście Poznaniu odnowili znowu handel et consequenter w Krolestwie ieżdżą po Miastach z oprawnemi Księgami, y Sexternami niedość że fortach Klasztornych przedaią. Vide W. O.O. Jezuitow Catalogi drukowane w nich wytaxowane Księgi a to wszystko przez Introligatorow, kiedy nie tylko sami Magistrowie Cechowi naprzedawanie Księgi onym ze oprawuią robią do Collegium Societatis IESU y Czeladzi ktora w Collegiach swoich trzymaią przez nich samych dodawani bywaią vice versa uzyczaią im za to Sexternow currens po kilkaset Exemplarzy, ktorych Bibliopola partycypować niemoże dla zabiegow, y takich konszachtow Introligatorskich.

K. 9no Postanowiona iest Constytucya od Najaśnieyszego Krola Imci Jana III. y Całey Rzeczypospolitey w Warszawie na Seymie Walnym w Roku Pańskim 1683. lege folio 18. Szynkow wszelakich w Klasztorach, y poswiętnych Domach takze handlow cuiuscunque generis Towarow y Officyn Rzemieślnicych cum praejudicio ubogich Ludzi zagęszczonych lege praesenti zakazuiemy. Czego w Zakonach y Klasztorach, takze Domach pomienionych poswiętnych

poświątnych, brachium Spirituale, a zaś w kamienicach Domach, tak w Mieście, iako y na Przedmieściach będących Urząd Grodzki Krakowski przestrzegać, y aby to Prawo in Executione było dopomagać powinni będą.

To tylko się namienia względem zarzutu Introligatorow, iż y Przewielebni w Chrystusie Bogu OO. Jezuici y Zakonnicy, niepowinni żadnych handlow prowadzić, ani Drukarni mieć. Wielkie Panstwa Swiata, Wielkie y Obszerne Imperium Romanum, Wielkie Krolestwo Francuskie, Hyszpanskie, Panstwa Włoskie, &c. niemaią, ani się w Interessa Bibliopolium wdaią iako Obaczemy, y pokażemy Privilegia Nayjasnieyszego Cesarza Jmci y wydawane Submissye naznaczaiąc sobie Typographow, y Bibliopolow.

L 9no

Ordinarium.
Privilegium Cæsareum

Cum olim à Sacris Cæsareis Magistratibus Gloriosissimæ memoriæ, et nuper à Sacra Cæsarea et Catholica Majestate Carolo VI. Gloriosissime regnante, diplomate edito Anno 1712. die 13. Octobris Omnibus Typographis, Bibliopolis, et aliis Librariam negotiationem exercentibus inhibitum sit, ne quis libros, Scripta, et Icones à Patribus Societatis Jesu edita sine Superiorum eiusdem Societatis licentia intra S. R. Imperii ac Regnorum et Dominiorum suorum fines sive in toto, sive in parte imprimere, reducere in aliam linguam convertere, vel recudendos aliò mittere, aut alibi impressos adducere, ac distrahere audeat aut præsumat, sub mulcta viginti marcarum auri puri fisco Imperiali pendendâ aliaque in diplomate expressa. Ego Nicolaus Mocking per Provinciam Societatis JESV ad Rhenum inferiorem

Vide Theologiam Moralem à R.P. Claudio La Croix Societatis in Universitate Coloniensi Doctore et Professore Publico Tomos 9. in 8uo vel in folio Tomos 2. Typis Coloniæ Agrippinæ Anno 1716. in Primo Tomo Cum olim.

Provincialis. Ius hujus Privilegii Cæsareæ conce-
do D. Servatio Noothen Bibliopolæ Coloniensi
recudendi Theologiam Moralem à Patre Claudio
La Croix conscriptam et indicem in illam à P. Leo-
nardo Colendal concinnatum utroq; Societatis No-
stræ Sacerdote. In cujus rei fidem has literas ma-
nu propria subscriptas, et Officii sigillo munitas
dedi Coloniæ 23 Augusti 1717. (Locus sigilli)

Nicolaus Mockings S.J.

Facultas

R. P. Provincialis Societatis IESU Flandro
Belgicæ, et summa Privilegii Cæsarei. Cum edictis
Philipi II. Hispaniarum Regis, deinde Serenissimo-
rum Archiducum Alberti et Isabellæ, Belgii Prin-
cipum rursumq; Philipi III. ac novissime Caroli II. &c.
Regnum Confirmatis die 11. Decembris 1692. et 19.
Iunii Anno 1694. Provincialibus Societatis IESU
per Flandro Belgicam pro tempore futuris potestas fa-
cta sit eligendi Typographos et Bibliopolas, qui
ad quorumcunque aliorum exclusionem soli im-
primere, ac reimprimere possint libros, et opera qua-
libet, rite approbata, curantibusq; ejusdem Societa-
tis Patribus edita, aut porro edenda, sub consueto
Suæ Majestatis Privilegio, non aliter impetrando,
quam in scriptis obtentâ et præexhibita licentiâ
Prædicti Provincialis idque sub gravibus pœnis
in contraventores, aut aliter impressa importantes
statutis, ut latius in ipsis Patentibus litteris appa-
ret. Cum etiam Sacra Cæsarea Majestas idem va-
lere voluerit in ditionibus S. R. Imperio subje-
ctis. Ego infrascriptus Societatis IESU per Flan-
dro Belgicam Provincialis, juxta potestatem du
prædictam, ac Privilegium concedo Servatio Noe-
then Bibliopolæ Coloniensi Facultatem recudendi
et per se, aliosq; vendendi Theologiam moralem
à Patre Claudio La Croix conscriptam et indicem
in illam à P. Leonardo Colendal concinnatum,
utroque Societatis Nostræ Sacerdote. In quorum

fidem

fidem hasce manu propriâ subscriptas, consuetoq; Nostri Officii Sigillo munitas, dedi Antuerpiæ die 25. May Anno 1718.

(Locus Sigilli) Joannes Baptista Arendts.

W Krolestwie Polskim zas co Collegium to Drukarnia, co forta to handel cum permissu Superiorum po Autorach kłada; a gdzie powaga Majestatu, gdzie powaga Praw Koronnych niech uwazaią na tę następuiące Punkta.

I. Quia Religiosum est secundum suum institutum Religiosam viuere vitam, neque mundanis /: cum mundo abdicauerint :/ sese immisceri, nec Typographias exercere, mercaturasq; tractare, nam hæc ex natura sua Seculares Personas de Iure concernunt.

2. Quia talia ne à Spiritualibus et Religiosis tractentur serio Sacris Canonibus prohibentur.

3. Quia per talia à Spiritualibus et Religiosis tractata Leges Regni, Decreta Synodorum, Decreta tam nostra, quam Reipublicæ Generalia Tribunalitia, Capturalia, Castrensia, atq; Ciuilia violantur.

4. Quia sub Colore immunitatis Ecclesiasticæ per varios Spirituales et Religiosas Personas tractantes illicite Mercaturas, variaq; mercimonia aduehentes et euehentes non modica Publici ærarii sit defraudatio, iako to gdy winami, suknami, piwami &c handluią.

W Warszawie S. Stolicy Apostolskiey Nuntyatury stanął sprawiedliwy Dekret w Roku 1725. Między Kupcami Warszawskiemi, a Wielebnemi OO. Dominikanami, aby winem nie handlowali z Appellacyey WW. OO. Dominikanow potwierdzony taki Dekret Romæ in Sacra Camera Apostolica, y Litis expensa nakazano oddać, Lege Decretum Romanum. Prosperi Columna Prothonotarius Apostolicus, et Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor a Sanctissimo Domino Nostro Papa Benedicti

Benedicti XIII. specialiter Electus et deputatus.
Nouerint Universi et Singuli hoc praesens Publicum
Sententiae Instrumentum visuri, lecturi, legique
parituri, exaudituri qualiter introducta Causa
nobis in gradu Appellationis lite et Causa inter
Venerabiles Conventus et R.R.P.P. Ordinis Praedi:
catorum Appellantes ex una atque Dominos Vinopo:
las Mercatores Civitatis Varsaviae Appellantes
Partibus ex altera de et super Confirmatione vel
infirmatione Decreti facti per Dominos Auditores
Generalem Tribunalis S. Nuntiaturae Poloniae rebus
aliisque etc. Nos viso Processu aliisque Iuribus hinc inde
in actis deductis servatisque aliis de Iure et
Stylo servandis ac statu hic in Curia pro eiusdem
Sanctissimi; Domino Iosepho Marcello Procurato:
re dicti Conventus tandem die infrascripto favore
Dominorum Vinopolarum modo infra nostra tuli:
mus et promulgavimus definitivam Sententiam
teneris sequentis Videlicet Christi Nomine in
vocato pro Tribunali sedentes et solum Deum
prae oculis habentes per hanc nostram defini:
tivam sententiam: quam de Iuris peritorum
Consilio in his scriptis ferimus in Causa et Causis
quae primo et in prima Causa Reverendissimo
Domino Nuntio Apostolico in Regno Poloniae,
secundo et in secunda, seu alia veriori Causae
nobis missae fuerunt et mittuntur instantia
inter R.R.P.P. Ordinis Praedicatorum eorumque
Conventum S. Dominici Civitatis Varsaviae
Appellantis ex una ac Magnificum Collegium
denominatum Vinti virorum, ac Vinopolarum
Civium Mercatorum eiusdem Civitatis appel:
latum et appellatos ex altera Partibus de et
super Confirmatione vel Informatione Decreti
ferti per Dominum Auditorem Generalem Nun:
tiaturae sub die 17. Iulij Anno Domini 1724.
per quod inhibuit dictis Rendis Patribus ne
inposterum audeant, seu praesumant vendere

aut

aut emere ad affectum vinum Gallicum, aut
Ungaricum, rebusq; aliis &c. dicimus pronun:
tiamus, decernimus declaramus, male fuisse
appellatum per dictos R. R. P. P. Ordinis Praedica
torum, et bene fuisse Judicatum per dictum
nostrum Poloniae Dominum Nuntium Aposto:
licum, sive illius Dominum Auditorem Genera
lem, ac proinde illius Decretum esse confirman
dum prout illud confirmamus et approbamus
juxta Declarationem in alia Nostra, cum tem:
poranea sententia lata favore dicti Conventus
quo ad exemptionem pro usu propriorum Con:
ventuum duntaxat et non aliis &c. et pro con:
firmato haberi volumus et mandamus. Victis
victoribus in expensis Condemnamus, quarum
taxationem nobis, vel cui de Iure in posterum
reservamus, et ita dicimus, pronuntiamus.
decernimus, declaramus, ac definitive senten
tiamus, non solum praemissa, sed in omni alia
meliori modo &c. Ita pronuntiavi. Ego P. Colum
na A. G. Quae omnia et singula vobis omnibus
et singulis notificamus intimamus, et ad ve:
stram notitiam deducimus ne de praemissis ullo
unquam tempore ignorantiam aliquam
allegare possitis et valeatis volumus tamen
quod per instrumentum sententiae valeat
ad effectum ostendendi, alias omnis illius vigo:
re facta ac nulla irrita inanis nulliusque
valoris et momenti &c. Proinde nos nullam et
invalidam declaramus praesens. In quorum
fidem &c. Datum Romae ex Curia Innocentiana
die 15. Maij Anno 1725.
(Locus Sigilli) Approbo idem Pater Columna
A. G.
Caesar Valentinus et Ac Notarius.

Niech Compactores Librorum weyzrzą w Cechy — M. 9no
wszelkiego Rzemiesła, a obaczą iakie maią Ar:
tykuły w Prawach swoich opisanych, lubo
ziedney materyey kilka Rzemiosł znayduie się

przecie Rzemiesło, Rzemiesłu niezabiera Sposobu y kawałka Chleba: inszy Tokarz, inszy Stolarz, inszy Cieśla, inszy Stalmach, inszy Kołodziey, inszy

Inszy Bednarz, każdy znich swoie artificium pokazuie, y Prawa trzyma. Tak tesz Papiernik Papier robi, Drukarz drukuie, Bibliopola w Bibliothece przedaie. Compactor xięgi do Bibliotheki oprawia. niech Compactores Autorami, Dokumentami poprą y pokażą, ieśli się im godzi w Interessa Bibliopolium wdawać, pokazali Bibliopole dostatecznie co Typographus, co Bibliopola, co Rzemiesnik, albo raczey Compactor Librorum wiedzą iż po Miastach w Narodach, lubo robi Rzemieśnik swoię Profesyię Rzemiesła postaremu nieprzedaie tylko ma Kupca do Sklepu, robi y choćby trafiła musi się zlepszym awantaziem przedawać niemoże ani musi się godzi, Sukiennik, Nożownik, Kartownik &c. Jmć Pan Jaster Kupiec Starszy Gminny Miasta Warszawy wdał się w tę Sprawę Seniora promowuiąc Cech Panow Introligatorow przed Sądem Jasnie Wielmożnego Miłosciwego Pana Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego, opak biorąc rzeczy, bez racyi y Terminow Interpretuiąc Prawa Bibliopolow podług Swoiego zdania, albo niewie co in Statuto Sigismundi Primi Folio 92 y po tak wiele razy in volumine Legum znaydzie de interpretatione Privilegiorum. Iz wszelkie Privilegia Publica, et Privata non debent interpretatione aliqua in alium quam sonant Sensum verti: Sed ita ut in suis tenoribus Scripta Sunt, et non aliter intelligi debent. Wszak to wyraznie Statuta Koronne wszystkie, przez Seymy, y Pacta Conventa approbowane od Nayjasnieyszych Monarchow Krolow Polskich in suo robore wyrażone zostawać maią Prawa, wolnosci, nadane legitime każdemu zosobna tak Klerykom, Laikom

Zakom

Zakom, ktoregesz kolwiek Stanu Kondycyey y
zawołania, a mianowicie Rektorom Univer:
sitatis, Doktorom, Magistrom, Bakałarzom,
Studentom, Pisarzom, Drukarzom, Bibliopo:
lium, Bedellyszom, y Ich Towarzyszom wszy:
stkim. Towarzyszow do robot inszych nie
mass tylko Drukarczyicy, a Introligatorowie
na tym fundamencie Possessia iest ich robic,
Drukarczyk o koło Drukowania Drukarzom,
Introligator o koło oprawiania ksiąg Biblio:
polom.
Jeszcze na zarzut nam Bibliopolom przez Pana
Starszego Gminnego udaiąc że nie iesteśmy z Kup:
cami, a handel publiczny w Miastach trzymaiąc
piszemy Przywiley Congregacyey Kupieckiey Sto:
tecznego Miasta Krakowa, ma tesz Miasto
Warszawa, Lwow, Piotrkow, podobne Congre
gacyie z ktorych to dla Informacyi ieden Punkt,
albo raczey Artykuł wypisuięmy dwunasty. N. gno
N: XII. Panowie Rzemiesnicy, nie kontentuiąc
się Rzemiesłem swoim, w ktorym im Kupcy nie
przeszkadzaią chwytaią się /: Rzemiesło maiąc :/
Kupiectwa y osobliwie winnych Szynkow insta:
bunt Ichm mc Panowie Starsi apud Nobilem et
Spectabilem Magistratum, aby według Dekre:
tow Krolow Ichmcow zakazano im było, ktory
zas będzie wolał sobie obrac sposob życia przez
handel ma Rezygnowac Rzemiesło, y z Cechu atte
stacyą pokazac, że tam rezygnował, y dopiero w
Bractwo wpisac się, y do Skrzynki iako drudzy
Panowie Bracia comportowac, salvis podupa:
dłych, y wdow ktorych Zony iesli osobne maią
pożywienie, aby się pokłoniwszy Ichmcom Panom
Starszym od nich pozwolenia żądali comportu
iąc co do Skrzynki similiter ma się rozumiec
o Panach Kupcach, aby żaden nieważył się Cze:
ladnika iakiego kolwiek Rzemiesle albo Kon:
sztu u siebie trzymac, ktory by na przeszkodę O. gno

Panom Rzemieśnikom, iakie roboty miał robić.
Maią Kupcy w Congregatyey Swoiey dwadzieścia
artykułow dobrego porządku ktoremi się rządzą
y sprawuią.

P. 9no Kiedy w opisanych Artykułach, albo Punktach,
w żadnym artykule, albo Punkcie niemasz wspom:
nienia, ani żadney essencyey o Drukarzach, Biblio:
polach, ani ktory z pomienionych Drukarzow, Biblio:
polow był y iest do Kupieckiey Congregacyey wpisa:
ny: Maią Bibliopole Drukarze swoie Prawa kto:
remi się rządzą niepotrzebnie Jm Pan Jasterskie,
Lubo Starszy Gminny Miasta Warszawy usurpuie
bo ieszcze przed wynalezieniem Pisma Drukowane
go ktoremu dopiero iest Lat 331. à Akademiie
Szkoły, Gymnasia, Collegia Bibliopole, albo nazwa:
ni Stacionarii vel Librarii są od dawności Wiekow
z Graeckiego słowa Bibliophis, à ci Scripterow trzy:
mali Pisma dyktowali manuscripta zgromadzali
wychodzące przedawali. Nay pierwszy Jnventor
Palamedes boten Ordinem Literarum wynalasł.
vide Plinium et Rawisii Textorem Tandem Asinius
Pallio Bibliothecam apud Romanos etiam et Callio
pe Literas invenit. Sed de Literarum Jnventoribus
reperti sunt vetusti quos Crinitus ait se legisse:
ut Moysis primus Hebraicas exaravit, Sagaci
condiderunt Atticas quas Latini Scripti tamus
vocant. edidit Nocostrata, Abraham Syras et
idem reperit Chaldaicas et Consequenter alii &c &c
Et post modum nominati Librarii qui Libros ven:
dunt aliter Bibliopolae Catullus vide Joannis Re:
visii Textoris in Officina folio 913.
Chocbyśmy się chcieli Jntroligatorow spytać,
przez kogo Pisma Doktorow Swiętych są zachowa:
ne, y ad Lucem Swiatu podane poczawszy od Wie:
ku pierwszego Narodzenia Chrystusa Pana y od Apo:
stołow Swiętych. iako to Acta Apostolorum
wiech czytaią de Sancto Lino. de Sancto Clemen

te

Clemente Romano. co za księgi wydawane
były de Sancto Dionysyo Areopagita S. Pauli
Apostoli discipulo to w pierwszym cześku. pisa
ne były Acta et Epistolæ S. Petri et Pauli S.
Joanne Apostolo S. Mattheo S. Jacobo, S. Juda
S. Marco Ewangelista, S. Luca &c. Canones
Apostolorum Itinerarium S. Petri, Disputatio
S. Petri cum Apione et Liturgiàm te były.
Opera de Cœlesti Hierarchia de Ecclesiastica
Hierarchia de divinis nominibus de Mystica
Theologia &c.

In Secundo Sæculo 250. lat Post Apostolica
tempora primus eorum quorum Scripta ad nos
pervenerunt fuit S. Justinus Philosophus et
Martyr opera eius Dialogus cum Tryphone Ju:
dæo Ephesi habitus. Apologia ad Senatum
Romanum. Oratio Perenetica ad gentes, de
Monarchia, Expositio fidei sive de recta Confes:
sione, Interrogationes, quæstiones positæ gen:
tibus et gentium ad eas responsiones earumq
refutationes &c &c.

In Tertio Sæculo scripsit
Tertullianus multos libros de Patientia, de
Carne Christi, de Resurrectione Carnis, de Pœ:
nitentia, de Anima de Baptismo, de Jejunio
&c. Ztym że cześku pisał Origines in Genesim
homiliæ, in Exodi in Leviticum, in numeros,
in Librum Jożue, Judicum, Regum, Job, Psal:
mos, in Cantica Canticorum in Isaiam, Hiere:
miam, Ezechielem &c &. &c.

Sancti Cypriani opera multa Epistolarum
Libri quatuor sunt in numero 85. Scripsit
de Monte Sina et Sion. expositio Symboli.
de Singularitate. Clericorum, de disciplina et
bono Pudititiæ, de Judaica Incredulitate, de Ju:
dæis qui secuti sunt Christum Carmen Genesis,
Carmen Sodoma, Hymnus de Pascha &c &c.

In Quarto Sæculo

Constantinus Magnus Imperator Sanctæ He:
lenæ Filius Imperator maximus et felicissi
mus

Scripsit Orationes proprio labore, et Studio.
Eusebius Pamphili Episcopus Caesariensis
Scripsit Historiam Ecclesiasticam de Vita Con:
stantini. de Philosophorum dissensione &c.
Sanctus Anastasius Episcopus Alexandring
Scripsit Orationes contra Idola, de jncarnatio
ne verbi eiusq ad Nos aduentu, de aeterna Sub:
stantia Filii et Spiritus Sancti cum Deo &c.
S. Basilius Magnus Archiepiscopus Caesariensis
in Cappadocia Scripsit in Opificium 6. dierum
homiliae, de Paradiso, de Spiritu Sancto de Judi:
cio Dei, de Confessione fidei. deinde quaestiones,
Orationes, Epistolae &c &c.
S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis Scripsit
de Officys, de bona Mortis, de Vocatione gentium,
de Misterio Paschae, de Cain, et Abel, de Noe et Ar:
ca de Salamone, Hymni Sacrae &c.

In Quinto Saeculo

Sanctus Augustinus Episcopus Hypponen:
sis multa Opera Scripsit de Confessione fidei
de Grammatica, Dialectica, Principia, Rethorices,
Musica de Vita Beata, Soli loquia de jmmortali:
tate de Regulae Monasticae, de Vera Religione,
de moribus Ecclesiae &c. y rozne, rozni pisali
wiele Pism Swiatu zostawuiąc

In Sexto Saeculo

Boetius Severinus vir clarissimus Senator
et Consiliarius Theodorici Regis Italiae Scripsit
multa de Re Philosophica et Theologica item Li:
brum de Unitate Trinitatis. &c &c.
Sanctus Gregorius Episcopus Turonensis floru:
it Imperante Mauritio, Scripsit de Historia Fran:
corum, de Gloria Martyrum, de Gloria Confessorum,
&c y wiele inszych rozne pisma piszac hoc Saeculo

In Septimo Saeculo

S. Gregorius Papa Scripsit moralem expositionem
in Iob, de Cura Pastorali Homiliae in Evangelia,
Decreta non nulla et Responsiones Antiphonarium
&c y insi rozni, rozne Scripta zostawuiąc.

In Octavo Sæculo

Venerabilis Będa Presbyter Anglus scripsit multa, Historiam Anglicaniam, Grammaticam, Arithmeticam, Geometriam, Astronomiam, Musicam, et similes, de Substantiis Elementorum, de Proverbiis &c.

S. Joannes Damascenus vir Magnæ Doctrinæ et Sanctitatis scripsit de Logica, Phisica, de Introductione dignitatum, Historiam, Barlaum et Josaphat. De Nativitate B. Mariæ Virginis y wiele inszych pisało.

In Nono Sæculo

Cardinalis Baronius scripsit novem Tomos Annalium.

Anastasius Bibliothecarius et Abbas Romanus scripsit vitas Pontificum Romanorum scripsit Concilium 7mum et 8vum &c.

Ado Episcopus Viennensis scripsit de Sexætatibus mundi Chronicam ab Orbe Condito et postmodum continuavit usq. ad Annum 879. &c y wiele rożni, rożnie pisali.

In Decimo Sæculo

Sanctus Gregorius Papa VII. scripsit Epistolarum ad varios ingente numerum &c.

Luitprandus Ticinensis Diaconus postea Cremonensis Episcopus scripsit Legationes ad Constantinum Imperatorem Græcum scripsit Historiam de rebus gestis in Europa suo tempore &c. wiele Insi Authorowie pisali in hoc sæculo

In Undecimo Sæculo

Hermanus Contractus Monachus Augiensis scripsit Antiphonam Salve Regina, et Alma Redemptoris. Veni Sancte Spiritus. scripsit de musicam et Astrolabium continuavit Chronicum auctum ad Annum 1065.

Theophylactus Archiepiscopus Bulgarorum scripsit commentaria in Prophetas minores Oseam Ionam Abacuc &c. in 4or Evangelia.

Sanctus Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis scripsit de veritate, de voluntate

Dei

DE 9. de miseria hominis, de Imagine mundi. &c. y insi rozni pisali.

In Duodecimo Saeculo.

Joannes Zonarus Monachus Graecus scripsit Libros Annalium universalem usq; ad editum Alexii Comeni Imperatoris Graecorum &c.

Algenus Scholasticus Leodiensis postea Monachus Cludiacensis scripsit Varia Opuscula de Gratia et libero arbitrio, de Misericordia, et Justitia &c.

Sanctus Bernardus secundi Ordinis scripsit opera de Aduentu Domini, de Natali Domini, de Circumcisione, de Epiphania, de Conversione Sancti Pauli &c. y insi rozni rozne ksiegi pisali &c.

In Decimo Tertio Saeculo.

Innocentius III. Pontifex scripsit sermones de tempore, de Sanctis, de Consecratione Pontificis, de Laude Charitatis de Misteriis Missae, de contemptu Mundi, de Sanctorum Veneratione acta, atq; Decreta Concilii Lateranensis &c.

Sanctus Antonius de Padua scripsit Conciones de tempore, et de Sanctis &c.

Gulielmus Episcopus Parisiensis scripsit de primo principio, de fide, et Legibus, de Professione Novitiorum, de Dono Scientiae, de operibus Virtutum, de remediis tentationum &c.

Albertus ob Sapientiam singularem cognomento Magno natione Suecus Religiosus Ordinis Sancti Dominici scripsit opera Philosophica tum Theologica Commentaria Sententiarum &c.

Sanctus Thomas Aquinas natione Italus Patria Neopolitanus scripsit Sacram Theologiam Commentaria in Libros Physicorum de Caelo et Mundo, de Metheorum, Methaphysicorum, Ethicorum, Politicorum quaestiones disputatas &c. y insi tego czasu rozni, rozne ksiegi pisali &c.

In Decimo Quarto Saeculo.

Joannes

Joannes Duns Scotus Ordinis Minorum vir
fuit acutissimo ingenio praeditus primo docuis:
set Oxonii deinde Parisiis scripsit in 4or Libris
Sententz. Scripsit multa in Philosophicis quae:
stiones in Porphyrium item in Aristotelis &c.
Sermones de tempore et Sanctis &c &c.

A tu iuz w tym 1400. Roku Druk nastał, –
w Europie naprzod w Rzymie 1400 potym w –
Moguncyey 1478. a do Krolestwa Polskiego –
1500 wprowadzone drukarnie przez Biblio:
polow na ow czas Natione Niemcow, iako to
urozumiemy ex cognominibus Ian Haller,
Hyeronim Victor, Mathias Scharfenberger,
Bartłomiey Ungler, Andrzey Lazary, Mathi:
as Wierzbięty, Iakub Siebeneycher, Ierzy Schol:
fels, Ioan Szeliga, Woyciech Godelius, Miko:
łay Lob, Simon Kempini, Marcin Horderini,
Franciszek Cezary, Krzysztof Schedel, Łukasz
Kupisz; Tuzas do Warszawy Piotr Elert Ca:
rol Freiber. az do Polakow rąk przyszło w tych
zas wyrazonych wiele ksiąg roznych Autorow,
drukowali y manuscripta przysposobiali.
y ad lucem swiatu podawali.

Zbierali zprowadzali Bibliopole, iak Pszczoł
ki do Ulow miod słodkosci dowcipow, y rozu:
mow Ludzkich Authorow roznych manuscri:
pta dochowuiąc poprzytomnym Czasom poczawszy
ab aetate aurea piszących iako to Cicero Plau:
tus, Terentius, Lucretius, Cornelius. Nepos,
Catullus Tibullus, Propertius, Varro, Virgilius,
Horatius, Salustius, Livius, Vitruvius &c &c
In aetate aurea następowali iak to Ovidius
Velleius, Valerius Maximus. Curtius, Celsus
Medicus, Seneca uterque, Persius, Lucanus,
Cato, Palladius, Manilius &c &c.
In aetate aerea: Quintiliani Oratoria, Plinius
major, et Minor, Suetonius, Florus, Statius,
Silius, Martialis, Tacitus, Frontinus, Valerius

Flaccus, Solinus, Juvenalis &c. &c.

In ætate ferrea nastawali Aulus, Gellius, Apuleius, Aurelius, Victor, Spartianus, Panegirici, Apicius, Claudianus, Iustinus, Vegetius, Rhetores antiqui, Lampridius, Ausonius, Ammianus &c. abysmy się nie uprzykrzeli długą legendą, opuszczamy dawnych, y godnych spomnienia Authorow, wielkich Philosophow, Scripta ich przez Bibliopolow dochowuiące dla takich to pracy, y fatyk niezwyciężoni Monarchowie Cesarze, Krolowie, uznaiąc, y przyznaiąc incorporowali do wolnych y wyzwolonych Nauk Praw, y Przywilegiow, Bibliopolow, y Impressorow.

Bierzemy similitudinem allegując z Dokumentow Ksiąg kiedy wiara Swięta Rzymska Katholicka zaczęła się krzewić, y oswiecać Krolestwo Polskie: Ktos naypierwey z Boskiego rządzenia y Swiętey Stolice Apostolski Rzymskiey osiadał honory, y Praeminencyje Arcybiskupie, y Biskupie. pisze Długossus y Herburtus et alii. Iz Villibeldus

I. Natione Gallus, Religione Lateranensis Canonicus Regularis Archiepiscopus Gnesnensis et Cracowiens. Zapanowania Monarchy Mieczisława I. Roku Panskiego 965. uczyniony iest Arcybiskupem.

II. Hatto, sive Harno, Natione Italus Patria Romanus Archiepiscopus Gnesnensis.

III. Robertus natione Italus Patria Mantuanus Archiepiscopus Gnesnensis.

IV. Adalbertus Martyr Natione Boemiæ Archiepiscopus Gnesnensis.

V. Gaudentius sive Radzinus Germanus Frater Divi Adalberti Archiepiscopus Gnesnensis.

VI. Hippolitus Patria Romanus Archiepiscopus Gnesnensis.

VII. Bossuta Patria Polonus Archiepiscopus Gnesnensis, Anno 1027. et sic consequenter

consequenter iam Poloni Creati Sunt, Sive fue:
runt.
Casimirus Magnus Filius Vladislai Locticii
Rex Poloniæ Sedem Metropolitanam in Russia
Anno Domini 1362. erexit. Imus Christinus
Polonum Ordinis S. Francisci Hallicia primum
II. Antonius Archiepiscopus Haliciensis.
III. Matthias Archiepiscopus Haliciensis
IV. Bernardus Archiepiscopus Haliciensis
V. Jacobus Ordinis S. Francisci Archiepiscopus
Leopoliensis et consequenter Poloni natione
fuerunt, et sunt usq; ad nostra tempora ~~Cunt~~.
Anno 966. Prochorus Italus I. Archiepiscop9
Cracoviens.
II. Proculfus Italus Romanus Episcopus Cracoviens
III. Poppo Italus Episcopus Cracoviensis
IV. Campo Italus Episcopus Cracoviensis
V. Rechelinus Italus Episcopus Cracoviensis
VI. Aaron Gallus natione Episcopus Cracoviensis
VII. Lambertus II. Polonus Episcopus Cracoviensis
Anno 1061. consecratus et consequenter Celsis:
simi ac Excellentissimi Poloni Succedebant.
Anno Domini 965. I. Lucidus Natione Italus
Crusuiciæ, et Vladislaviæ, Episcopus.
II. Mauritius natione Italus, Episcopus Cracovien
sis et Vladislaviensis.
III. Marcellus Episcopus Cracoviensis et Vladislas
IV. Venantius natione Italus Episcopus Cracoviens
et Vladislaviensis.
V. Andreas Romanus Episcop: Crusus. et Vladislas
VI. Baptista Romanus Episcopus Crusuiciensis
et Vladislaviensis.
VII. Paulinus Episcopus Crusuiciens et Vladislav
VIII. Balduinus Gallus Episc: Crusuiciens et Vladislav
IX. Suidgerus Natione Germanus Episcop9 Crusui:
ciensis et Vladislaviensis
X. Onoldus Italus Cathedram annuente Capitulo
Vladislaviam transtulit Anno 1160.
XI. Rudgerus Theutonicæ Nationis Episcopus
Vladislaviensis.

XII. Vernerus Frater Rudgeri Episcopus Vladislau.
XIII. Vunelphus ex Decano Episcop. Vladislau.
XIV. Stephanus Almanus Episcopus Vladislau.
XV. Egerius Italus Episcopus Vladislauiensis.
XVI. Bartha ultimus externæ Nationis Episcopus Vladislauiensis. &c.

Episcoporum Posnaniensium Primus Iordanus de Rosinorum Stirpe Episcopus Posnaniensis cæpit Anno 965.
II. Timotheus Nobilis Romanus Episcopus Posnaniensis.
III. Paulinus Italus Episcopus Posnaniensis.
IV. Benedictus Siculus Episcopus Posnaniensis.
V. Marcellus Romanus Episcopus Posnaniensis.
VI. Theodorus Italus Episcopus Posnaniensis.
VII. Dionysius Italus Episcopus Posnaniensis.
VIII. Laurentius I. Polonus Anno 1166. Episcopus Posnaniensis. et consequenter ingressi sunt Poloni &c. &c.

Episcoporum Plocensium I. Angelettus Nobilis Romanus Anno 965. factus Episcopus Plocensis.
II. Martialis Romanus Episcopus Plocensis.
III. Martinus Nobilis Gallus Romæ educatus Episcopus Plocensis.
IV. Albianus Romanus Decretorum Doctor Ecclesiæ S. Petri de Vrbe Canonicus, post modum Episcopus Plocensis.
V. Paschalis Italus Nobilis Hetruscus natione Episcopus Plocensis.
VI. Marcus ex Latio natus in Lucanis Episcopus Plocensis. post mortem eius Anno 1087. VII. Stephanus Polonus Præpositus Plocensis factus Episcopus et consequenter Poloni ingressi.

Episcopi Varmienses. Rozni, z Roznych Narodow byli na Stolice Xięstwa Warminskiego promowowani, asz tandem do Polskiego Narodu przyszło.

Episcoporum Luceoriensium zaczęła się Sede Anno

Anno 1375. na ktory byli ex Ordine S. Dominici
& consequenter Poloni.
Episcoporum Præmisliensium zaczeta Se:
des Anno 1375. na ktory Polskiego Narodu
byli ingressi.
Episcoporum Mednicensium seu Samo:
gitiæ à Vladislao Iagielone Rege Polon. et Ale:
xandro Vitoldo magno Duce Lithuaniæ na
ktory Czescią z Litwy, Częscią z Polskiego Naro:
du byli. Roku 1417. Zaczynając Sedes Biskup:
stwa Smolenskiego.
Episcoporum Culmensium Zaczynało się
w Roku Panskim 1222. Primus Episcopus fu:
it Christinus Religione Cisterciensis. &c &c.
II. Ioannes de Ordine S. Dominici factus Epis:
copus Culmensis. &c &c.
III. Heidenricus seu Heidnerus Episcopus
Culmensis.
IV. Fridericus Religione Cruciger natione ex
Hassa Marpurgensis Episcopus Culmensis.
Aż tandem Stanislaus Hosius ex Marchio:
natu Badensi Nobilis post S. R. E. Cardinalis.
et XXIII. Episcopus Culmensis. etiam secuti
sunt natione Poloni &c &c.
Episcoporum Helmensium fundatio à
Rege Vladislao Iagelloni fuit Anno 1417.
in qua sedebat Stephanus ex Ordine S. Do:
minici.
II. Ioannes Zaborowski ex Ordine S. Dominici
Successit in Episcopatum Chelmensem et Con:
sequenter Poloni.
Episcoporum Kiiouiensium Primus fuit
Petrus Vissus Anno 1400. Antistes Kyouiens.
et consequenter Poloni.
Episcopi Camenecenses I. fuit Alexander
II. Secundus Andreas, Tertius Paulus, et con:
sequenter Poloni. Stempowali na Biskupstwa
Smolenskie, y Inflantskie &c &c &c.
Pokazalismy iako Infuły Krolestwa Polskie:
go dane były osobom z obczych Narodow, y
nie zaraz z Narodu Polskiego przyszło do Otrzy

mania

do otrzymania wyrazonych Infult: tak tez y nau:
ki wyzwolone przyszły z wezwanych y sprowadzo
nych z Narodow z nimi Bibliopolow ktorzy za sta:
raniem wielkim wystawowali Drukarnie trzyma
iące się blisko dwoch wiekow, a teraz gdy by stali
z martwych antecessorowie nasi zadziwić by się
musieli, co się dzieie, temi czasy z naszemi Officyna:
mi pod iaką to podpadli ruinę, y desolatią y na o:
statek od Cechu nowego Introligatorskiego zostali
zniszczeni o czym ninieysza sprawa.

Q. 9no Jeszcze Compactores Bibliopolom zarzucaią
Commissya, ktora była między Szlachetnym Ma:
gistratem Ichmmcami Panami Kupcami a Cecha:
mi Rzemiosł Miasta Warszawy.

Actum in Prætorio Civitatis Antiquæ Varsa:
viæ, Feria Quarta ipso die festi Sanctæ Cæciliæ
Virginis et Martyris die videlicet Vigesima
Secunda mensis Novembris Anno Dni 1685.

Coram Perillustribus et Reverendissimis Nicolao
Poplawski Plocensi et Varsaviensi Decano Nominato
Episcopo Livoniæ, Casimiro Szczuka Abbate
Paradisiensi Præposito Varsaviensi, Tum Magni:
fico et Generosis Felice Morsztyn Stabuli Ma:
gni Ducatus Lithuaniæ Viceprafecto et Matthia
Martiano Ladowski, et Nicolao Szulc Metrices
Regni Notariis ac S. R. M. Secretariis Decreto in:
ter Generosum Instigatorem Regni ex delatione
Famatorum Civitatis Antiquæ Varsaviæ Con:
tuberniorum Seniorum ac Magistrorum agen:
tem ab una et Nobilem, et Spectabilem eiusdem
Civitatis Magistratum ratione infrascriptarum
Iniuriarum lato, designatis et Deputatis Commis:
sariis Comparentes personaliter Iam prædictorum
Contuberniorum Seniores et Magistri, nempe
Iacobus, Ignatius Staniszewski Passamentarii,
Ioannes Zaczkiewicz Pennifex, Stanislaus Krauz
et Georgius Iachowicz Aurifices, Albertus Io:
niszewicz, et Stephanus Rumerowski Chirurgi,

Iacobus

Jacobus Brukarzewicz et Casimirus Zberkow:
ski Pelliones, Joannes Izampani, et Georgius Lo:
roza Sartores Michael Gniewkowski Mensu:
piarius, Joannes Piarzynski, et Stanislaus Cur:
kiewicz Trenifices, Joannes Dudowicz, Mathias
Tyll et Jacobus Markowicz Sutores, Albertus
Nowakowski Gladiator Suo et Contubernio:
rum Suorum nomine agentes, obtulerunt
Decretum Post curiale S. R. Mtis eiusmodi.

Joannes III. Dei Gratia Rex Poloniae Ma:
gnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazo:
viae Samogitiae &c &c. Significamus praesen:
tibus Literis Nostris. &c &c Ser.

Czytalismy te Commissyą y Dekreta słowo w
słowo nieznaydujemy Bibliopolow, ani Intro
ligatorow iako oni głoszą y udaią, ze wszelkie
mu Rzemiesnikowi Mieyskiemu maiącemu wolno
iest Publiczny handel mieć, z tych rzeczy co kol:
wiek się tylko w Krolestwie Polskim rodzi y robi
iest imprzysądzono, ale iako to Piwne szynki, mio:
dy, wodki, woszku, swiece, tak iarzęce iako y smo:
lane pochodnie, klyi, krede, krochmal, mydło,
futro, płotno, Sukna Polskie, szkło, Tabake Ty
tun, słonine, Masło, Syr, kasze, Mąkę, Chleb,
Saletre, Siarke, Proch, Ołow, Żelazo, Bibułe,
Papier, białty, drwa, Oktawki, Skrzypce, łopaty,
rydle, motyki, Radła, Powrozy, nici, &c, to wszy:
stko należy do kwarty, Wagi, łokcia, miary: ale
nie do ksiąg Wiary, bo te iako się tak wiele razy
obiasniło, Prawami zewsząd wielkiemi obwa:
rowane są Officyny zostaiąc pod czterema Juris:
dykcyiami dla Promocyi Bibliothek, aby w nich
wierze swiętey nieznaydowało się nic przeciwnego
z roznych subiectow in arte Liberali wydawaią:
cych, Zaczym na tey Commissyi zakonczony, nie
pokazą Compactores Librorum aby iaka kol:
wiek zmianka o Bibliopolium uprzywilegiowa
ne Offi

ne Officyn handlu Ksiąg, miało co przeciwnego
stanąć; ponieważ dawne Edykta Krolewskie, Dekre:
ta finalne, Synody Generalne od stu kilkudziesiąt
lat coraz renowowane zachodziły, aby żaden nie
będąc Praktykiem miał się ważyć, wchodzić, y przye
zdżać, otwierać Kramy z Księgami: a to sub pœna
mulcta centum aureorum in auro et libera Con:
fiscatione Librorum et detrusione ad Carceres.
Tu byśmy się chcieli nauczyć, między dwiema
stronami: Kupcami y Cechami: V.G. gdy by kto:
ry Rzemieśnik w handel wszedł ktoregomy cale
niewidziemy, aby Zelazem, Suknem, Świecami, My:
dłem, futrem, et id genus rozumiemy, y o tym trzyma:
my, że Zeleźnicy bronili by Zelaza Sukiennicy Su:
kna, Mydlarze mydła, Kuśnierze futra, Korzennicy
Świec; a to wszystko w Polszcze się rodzi, y robi. Na co
Congregacye Kupieckie są erygowane, y Imię Ku:
piec, na to tylko aby Rzemieśnicy, swoim się Rze:
miesłem kontentowali-Kupcy swego handlu y
sposobu pilnowali. Pamiętamy przed kilką lat, że
pewny Mieszczanin, y Rzemieśnik, chcąc w War:
szawie zostać Kupcem, musiał rezygnować w
Cechu Piekarskim, y attestacyą pokazać, dla ie:
dnych farfurek, y szkła, flasz, sposob pierwszy
opuszczaiąc, tak to serio Kupcy trzymaią swo:
ie Przywileie, y Prawa, a daleko barziey Bibliopo:
le, Drukarze ex munere Officii sui trzymać powinni.

R. 9no Opisawszy ad præsens Statum Causæ Ich Mći Bi:
bliopolow Warszawskich w Assessorskich Ultimæ
Instantiæ Sądach Naiaśnieyszego Pana Nasze:
go miłościwego przed Iaśnie Wielmożnym Imći
Panem Kanclerzem Wielkim Koronnym experso:
nali Comparitione post Partium solennissimas
Controversias. in Anno Domini 1724. mense
Februario.

Iudicium

Judicium Sae Rae Mttis deliberat.

In Judicio Sae Rae Mttis Jaśnie Oswieconego Imci Xdza Podkanclerzego Koronnego post diuturnam deliberationem Otrzymuią Bibliopolae Dekret de tenore tali die 16. Januarij Anno 1725.

Augustus Secundus DEI Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae &c &c. Nec non Haereditarius Princeps Saxoniae et Elector.

Significamus praesentibus Literis Nostris quorum interest universis et singulis &c. Citatos fuisse ad Nos Judiciumque Nostrum Literis Citationis Nostrae secundariae Famatos Joannem Tuczkiewicz et Balthasarum Grabowski aliisque Librorum Compactores Cives Civitatis Nostrae Antiquae Varsauiae &c &c. Nos cum Consiliariis et Jurisperitis Nostris auditis Partium Controuersiis hac in causa deliberauimus Terminumque Partibus conseruaueramus peremptorium. In Termino itaque hodierno, ex praefata deliberatione legitime ad se prouenienti et hucusque continuato Partibus praenominatis Actorea Nobili Christophoro Rozycki et Nicolao Hebanowski personaliter suis, et aliorum Bibliopolarum interuenientium Nominibus cum Nobili Michaele Nagrodzki Citata vero Parte simul et actorea Famatis Compactoribus Librorum totoque eorum Contubernio voce Ministerialis Terrarum Regni Generalis Nobilis Casimirus Cybulski ter et ultra solitam Juris formam quater ad Nos Judiciaque Nostra acclamatis non tamen per se, nec per suum quemuis legitimum Plenipotentem comparentibus imo se contumaces praebentibus. Nos cum Consiliariis et Jurisperitis Nostris attenta

praefati Ministerialis Regni Generalis Relatione de acclamatione eiusdem Citatae, Partis ad Nos Iudiciumq Nostrum facta, ad legitimam eaq Iuridicam actoreae Partis Instantiam et affectationem, eadem Citatam Partem simul et actoream scilicet Famatos Stuczkiewicz Grabowski, aliosq Compactores non Comparentes in lucro Causae huius Condemnari permisimus. Et in vim Lucri supercitatis totaeque praetenso Contubernio Introligatorum Civitatis Nostrae Varsaviae taliter obtenti expediendo deliberationem hac in causa praehabitam ac eo potissimum attento. Quoniam tam in externis Nationibus, quam in Regno Nostro de antiquissimo usu, et vigore Privilegiorum Almae Academiae Cracoviens Servientium Bibliopolae artem liberalem seu potius Officium in Officinis cum divenditione libera Librorum exercentes et in Statuto Regni Scriptores et Stacionarii noncupati Licet si in Civitatibus Nostris liberam habeant Librorum divenditionem, a Iurisdictione tamen Civili et Oneribus Civilibus sunt exempti, imo etiam a solutione Theloneorum Nostrorum, et Reipublicae sunt liberi, ac per Privilegia Serenissimorum Antecessorum Nostrorum in Constitutionibus Synodalibus Provincialibus inserta Protectioni, et Iurisdictioni Spirituali Rdorum Dominorum loci Ordinariorum quoad impressionem, invectionem et divenditionem librorum in Regnis vero iis in quibus Academiae in Civilibus in Criminalibus autem Nostrae Regiae sunt subjecti, ad iuraq et Immunitates Almae Academiae Cracoviens incorporati Citati vero, Compactores Librorum Introligatores dicti Contubernales sunt a Bibliopolis distincti et Mechanici, ac prout ipsi ita pariter Nobilis Magistratq Varsaviens. Sive

delega

delegati à Nobili et Spectabili Proconsule
Honerati Scabini Articulos Bibliopolis praeju
dicio sos statuere, et Ordinare nullo modo potu:
erant. Ideo ex praemissis et aliis motivis animum
Judicii Nostri promoventibus admissa interven:
tione Bibliopolarum intervenientium Honera
ti verò Iaster Senioris viginti virorum An:
tiquae Varsaviae indictione remota, Competen:
tiq́ actoratu et actione Nobilis Rozycki, ac
aliorum intervenientium Bibliopolarum, ac Ty
pographorum adinventis articulis praejudicio:
sos Bibliopolis per Compactores seu Introliga:
tores, à suo Nobili et Spectabili Magistratu
Varsaviensi obtentos assertamq́ Ordinationem
Honoratorum Scabinorum Anno 1716. factam
cum nostra Confirmatione in praejudicium
Libertatum Bibliopolarum exportatâ Cassa:
mus, et annihilamus eundemque Nobi:
lem Rozycki et Intervenientes Bibliopolas
circa Jura sua et Privilegia Conservandos
et Manutenendos esse duximus prout con:
servamus et manuteneamus, Et licet spe:
ciali Privilegio, à Serenissimo Antecessore no:
stro Vladislao Quarto Bibliopolis dato à nobis
q́ Confirmato concessum est ipsis prousu et
commodo Tyrones Introligatorum conserva:
re, tamen cum secundum Jus aliarum Gentium
Bibliopolae iidem eosdem Tyrones fovere non
praetendant, quatenus Ipsis Introligatores
Sexterniones Librorum Comparatos, et coem:
ptos ubivis Locorum praeviâ justa et adaequa:
ta laboris eorum solutione, sine ullis diffugiis
debitè et accuratè compactent demandamus.
Et quia Introligatores Mercaturam Librorum
exercere non debent verum suo opificio labore
et Manufactura contenti esse tenentur, idcir:
co providendo indemnitati Bibliopolarum No:
strorum ne dicti Introligatores Extati Mercatura

amplius exercere audeant, sub libera sequestra:tione, et confiscatione eorundem Librorum cum adminiculo Officij Castrensis, Capitanealis, Varsaviensis etiam sine ulla ad citatione facienda in:hibemus, et interdicimus damna insuper Litisque expensas Nobili Rzyczki causatas eidem adju:dicamus, quae quidem damna et expensas litis licet ad Summam Mille Ducentorum florenorum Polonicalium liquidavit. Nos tamen eadem dum:taxat ad Summam Mille florenorum Polonica:lium reducimus, et moderamus. Et quatenus eadem Summam per Judicium Nostrum modera:tam suprafati Introligatores Varsavienses in in:stanti circa Acta Cancellariae Decretorum Nostro:rum eidem exsolvant, et enumerent iniungimus et demandamus facturi sunt praemissa omnia Citati Introligatores sub poena Banitionis per:petuae quam ex nunc super ipsis decernimus ministerialem quemvis Regni Generalem ad Publi:candum addimus. Qui Ministerialis Terrarum Regni Generalis Nobilis Casimirus Cybulski ad praemissa additus siquidem e loco Publicationis suae rediens, eorum Actis Decretorum nostrorum recognovit se praefatam poenam Banitionis perpetuae ex instantia actoris super citatis Introligatoribus obtentam ante Stubam Judicio:rum Nostrorum adstante plurima Nobilitate variique Status et Conditionis hominibus ad Judicia Nostra congregatis publicasse, et pro:clamasse. Ideo post Publicatam Partes pro Exe:cutione ad Officium Castrense Capitaneale Varsaviense et quodvis aliud quod facilius Pars jurevincens conducere poterit remittimus eidem Officio quatenus ad primam Partis jure vincentis requisitionem Decretique praesentis nostri exhibitionem illud tanquam ex persona:li

ex personali Comparitione, et post Partium solenissimas controuersias Obtentum, per se siue Iuratos Burgrabios, et Vicesgerentes ac Subdelegatos non Obstantibus, nec attentis Citationibus ad Reponendum Literis Salui conductus Rescriptis, et aliis Literis Nostris e:ditis vel edendis, quos praesenti Decreto Nostro cassamus, et proin attendibilibus declara:mus in omnibus ex rebus et Bonis Iure victae Partis exequatur committimus, et deman:damus. Quod concernit Actoratum Compacto:rum seu Introligatorum ipsos incompetenter age:re adinvenimus, et ab impetitione eorum iure vin:centem Partem liberamus Decreti praesentis vigore. In cuius rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum. Actum Varsauiae Feria Tertia ante festum Sanctae Priscae Virginis & Martyris proxi:ma die 16. Mensis Ianuarii Anno Domini 1725. Regni Vero Nostri XXVIII. Anno.

Joannes Lipski Procancellarius Regni. | Locus Sigilli | Relatio Illustrissimi Ex:cellentissimi Domini Joannis à Lipe Lipski Procancellarii Regni Primiaen Gnesnen Praeposito in Choce Canonico Louiciensi

F. Sebestianus Rybczynski Decretorum Curiae Regni Notarius. mppr.

Facta executio vigore Decreti Sae Rae Mttis Assessorialis z Grodu Miasta Warszawy die 5ta mensis Februarii Anno Domini 1725. Ordyno:wał Wielmożny Imc Pan Mokranowski Sędzia Gro:dzki Warszawski Imci Pana Rychalskiego Instygatora Grodzkiego cum assistentia Woźnego y Jan:czarow: Pieczetowane Kramy z Księgami Panu Janowi Tłuczkiewiczowi Starszemu Cechmistrzo:wi P. Balcerowi Grabowskiemu Podstarszemu, P. Kazimierzowi Gałecce Podskarbiemu Cechowe:mu Mieszczaninom y Magistrom Cechu Introligatorskiego Warszawskiego.

Wydaie Cech Introligatorski Mandat ad reponendum

S. 9no

ad reponendum Dekretu Exequowanego taki:

Augustus Secundus DEI Gratia Rex Poloniæ
Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, &c &c &c
Nec non Hæreditarius Princeps Saxoniæ et Elector.

T. 9no Tibi Christophoro Rzycki Incolæ Varsaviensi aliisq[ue] ad causam prætens interuenientibus de personis Bonisq[ue] vestris generaliter omnibus, a causa infrascripta mandamus, ut Coram Nobis Iudiciisq[ue] Nostris Assessorialibus Varsaviæ, aut ubi tunc cum Curia Nostra feliciter constituti fuerimus, a data et positione præsentis Mandati Nostri in duabus septimanis seu tum dum et quando Causa præsens ex Regestro Causarum Publico ad videndum acclamata inciderit personaliter legitime, ac peremptorie compareant Ad Instantiam Generosi Instigatoris Regni eiusq[ue] delatorum Famatorum Seniorum totiusq[ue] Contubernii Introligatorum Antiquæ Varsaviæ. Qui te præsenti Mandato Citant ad reponendum Decretum Nostrum Assessoriale idque in causa et Actione Iudiciaria ratione Librorum Compactionis Privilegiorum Contubernalium convulsionis alias prout in propositione originali continetur vobis ab Actoribus instituta, et intentata in deliberatione superferenda sententia, a multo tempore dependenti. Sub die 16. Januarii Anno Currentis 1725. præcipitanter obtentum ad videndum et audiendum illud ex rationibus in termino, termini inferendis reponibile advenire vos pro obsigillatione fornices ultra mentem Decreti convenisse, tum et pro male obtento puniri in damnis litisque expensis condemnari. Praeterea Obsigillationem uti indebite factam cassandam esse ducimus, et per Ministerialem quemvis Generalem Actorum fornices in instanti resigillandas esse volumus, et resigillari mandamus, eidem Citato, ut a positione præsentis Mandati stante, et pendenti lite quidquam in præ

judicaret

Judicium actorum attentare ne audeant sub
poenis Legum incontravenientes inhibemus.
Sitis igitur parituri, et Judicialiter responsuri.
Datum in Cancellaria Regni die 6ta Mensis Febru
arii Anno Domini 1725.
(Locus sigilli) M. I. G. B. S. R. M. Sigilli Majoris
Regni Secretarius.

Widząc PP. Bibliopole uporiedenj, y z tak de
Czasu Introligatorow Warszawskich wydaią
Mandat Cechu temu Introligatorskiemu
ut sequitur.

V. gno.

Actum Varsaviae Feria Quinta ante Domi
nicam Quinquagesimam proxima die 8ua
Mensis Februarii Anno 1725.

Ad Officium et Acta praesentia Consularia
Civitatis antiquae Varsaviae veniens personali
ter Providus Joannes Drobnicki Ministerialis
Regni Generalis Officii praesentis famulus in vim dicae
verae ac fidelis Relationis ubi locorum faciendae
recognovit. Quia ille mandatum ad Judicia
S. R. M.tis ex Cancellaria Majoris Regni ad
Instantiam Generosi Instigatoris Regni eiusque
Delatorum Nobilium Christophori Rzyczki Ser
vitoris Sacrae Regiae Majestatis Joannis Doman
ski et Nicolai Hebanowski aliorumque Biblio
polarum Regni, Contra Famatos Joannem Tlucz
kiewicz, Balthasarum Grabowski totumque Con
tubernium Librorum Compactorum Civium
Civitatis antiquae Varsaviae emanatum exportavit
cuius originale die hodierna in actu contenta
Famato Joanni Tluczkiewicz in residentia illi
us ad manus tradidit, Terminumque comparendi
in iisdem Judiciis S. R. M.tis Assessorialibus
prout in eodem Mandato continetur praefixit
et assignavit peremptorium, de quo praesens est
eius Relatio porro mandati eiusdem tenor est
sequens.

Augustus Secundus DEI Gratia Rex Poloniae
magnus

Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, &c &. Nec non Hæreditarius Dux Saxoniæ et Princeps Elector.

Vobis Famatis Ioanni Tluczkiewicz, Balthasaro Grabowski Senioribus Compactoribus Librorum Civitatis antiquæ Varsaviæ Civibus totiq; Contubernio Introligatorum de personis Causa infrascripta bonisq; vestris generaliter Omnibus mandamus, ut Coram Nobis Iudicioq; Nostro Assessoriali Varsaviæ, aut ubi tunc cum Curia nostra feliciter constituti fuerimus, à data et positione præsentis Citationis Nostræ rectè in Triduo, seu tum dum, et quando causa præsens ex Publico vocandarum Causarum Registro adjudicandum acclamata inciderit personaliter legitimè ac peremptoriè compareatis, Ad Instantiam Generosi Instigatoris Regni eiusque Delatorum Nobilium Christophori Rozycki Servitoris Nostri Ioannis Domanski, Nicolai Hebanowski aliorumq; Bibliopolarum in Regno Nostro consistentium modernorum Actorum qui vos inhærendo Iuribus et Privilegiis sibi servientibus Citant. Ideo Quia vos hic Varsaviæ præsentes existentes contra Antiquam Curiæ praxim in meram protelationem Causæ et Iustitiæ procedens terminum in Mandato, seu in Citatione ad reponendum Decretum Contum. in Termino expediendæ deliberationis legitimè obtentum editts in spatio duarum septimanarum [?]: licet dispatium in Triduo poni debuerat [?] posuistis per idq; mera diffugia quærendo in damna et expensas Litis actores modernos induxistis proinde Citamini ad videndum et audiendum, vos ratione præmissorum puniri, Decretum Contumaciale feria Tertia ante Festum Sanctæ Priscæ Virginis et Martyris proxima die 16. Mensis Ianuarii Anno Currenti obtentum tanquam Iuri, et Iustitiæ conforme irreponibile adinveniri actores Modernos circa

hocce

circa haece Decretum Iura et Privilegia conservari Vosque indamnis, et litis expensis condemnari, caeteraque quae de iure venerint dici, statui et sententiari, sitis igitur pariturii Iudicialiter responsuri secundum Terminum attentaturi. Datum Varsaviae Feria Tertia post Dominicam Sexagesimae proxima die Quinta Februarii Anno Domini 1725.
(Locus Sigilli) Ex Protocollo Actorum Officii Consulis Civitatis antiquae Varsaviae
Chrisostomus Stanislaus Boguszewski S. Rae Mtis Secretarius Actorum Officii Consul. Civitatis antiquae Varsaviae Notarius

W. gno

Przypadaiąca z Regestru sprawa zwydanych sobie z obudwoch Stron Mandatow do Sądu Jo Kr Mci z ktorych to Compactores Librorum daią się zdać. Tandem ex aresto przypadaiąca, y zapisana in contumatiam, tesz sprawę Bibliopolow Panowie Compactores librorum arestuią. Iterum ex aresto w Sądach Jo Kr Mci przed Jasnie Oswieconym Imcią Panem Kanclerzem Oswieconym Koronnym przypadaiąca na ktorą personaliter stanąwszy strony obiedwie Compactores Librorum upraszaią że Imci Pana Czyszkiewicza Patrona sprawy ex parte ich niemasz, o stetowanie proszą, więc stetowana. A zgdy na samym odiezdzie J. Osw. Imci Pana Kanclerza Osw. Koronnego przypuscic sprawę Introligatorowie chcą, ale iż to sprawa magni momenti, bo w niezapomnym czasom służąca, na ostatni Termin odiazdu zmiescic się niemogła, zaczym stetowana została.

X. gno

Fundowanie się Introligatorow Warszawskich, z tąd biorąc sobie sprawy swey dobry omen. Albowiem Introligatorowie Cechu Krakowskiego po otrzymanym Przywileiu w Roku Panskim 1676. w kilka lat pozywaią dwoch Tandyciarzow chcąc ufundowac swoie otrzymane

Otrzymane Prawo sine scitu Bibliopolow: Kędy
takowy za Dworem Stanął Dekret.
Augustus Secundus DEI Gratia Rex Poloniæ
Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Maso:
viæ &c. Nec non Hæreditarius Dux Saxoniæ
Princeps et Elector.
Significamus præsentibus Literis Nostris, quo:
rum interest Universis et singulis reperiri in Ac:
tis Metrices Regni Decretum infrascriptum
tenoris sequentis. Joannes III. &c Significa
mus &cq. devenisse ad Nos et Iudicium Nostrum
per viam appellationis ordinariæ et admissæ Cau:
sam et Actionem inter Famatos Seniores Contu:
bernii Introligatorum Cracovien: Actores ab
una atque Famatos Balthasarum Fiiatkowski
et Bartholomæum Wolski Cives Cracovienses
aliosq Præpeditores Librorum noviter Compac:
torum divenditores incolas Cracovienses ex gra:
tione contraventionis Privilegii et Ordinationi
bus Contubernio Actorum per Nos collato in diven
ditione prætactorum Librorum noviter Compacto:
rum Citatos parte ab altera in Qua Causa cum
Citati Balthasar Fiiatkowicz Bartholomæus
Wolski pro sui interesse directe respondendo in:
ferent, per se nullam contraventionem fieri Acto:
rum Privilegiis actoribus servien ex quo sunt
Cives Cracovien onera Publica et Privata perso:
vunt Iure Civitatis et Libertatibus utuntur
in quæritando victu Officium illud Consulare
Cracovien expediendo præhabitam deliberatio:
nem quandoquidem manifeste constat Citatos
esse Cives Cracovien et sub iurisdictione Civili
victum quæritantes omnia onera Reipublicæ
et Civitatis perferentes, qui vigore Iurium Civi:
tati servientium liberam sibi esse divenditio:
nem librorum alio modo vivendi carendo infere:
bant, in cuius pacifica Possessione ab immemorabi
li tempore extiterunt, et ex ea victum sibimet

procura

procurarunt patet quoq[ue] ex ordinatione per
Magistratum facta, et Nos approbatâ eandem
divenditionem Librorum noviter Compacto:
rum tanquam Personis Iure Civitatis Carens.
ac in diversis Iurisdictionibus degens vetitam
et interdictam esse. Proinde ex praemissis in:
Competenti Actione contra eosdem Fiatkowicz
et Welski advenientes liberam eidem tanquam
Civibus divenditionem Librorum Cum eâ
tamen Cautela ne Iudaeis libros ad Compactio
nem dare praesumant declaravit. Quantum
vero attinet reliquos librorum noviter Com:
pactorum revenditores Iure Civitatis non
gaudentes quatenus iidem contra Privilegio
actorum libros sub rigore ibidem expresso diven:
dere non audeant interdixit et approbationem
per actores ad Iudicia Nostra interpositam
admisit. Processu causae de praemissis latiere:
In Termino itaque Hodierno ex eadem appel:
latione Ordinaria legitime ad Nos provenien[te]
et hucusq[ue] Continuato Partibus praenomina:
tis, et quidem Actorea Contubernio Introliga:
torum Cracoviens per Nobilem Franciscum
Wloszkiewicz Citato autem Famatos Bal:
thasaro Fiatkowicz et Bartholomaeo Wel:
ski Civibus Cracoviensibus Per Nobilem
Stanislaum Drozdowski Plenipotentes suos
Coram Nobis, et Iudicio Nostro Comparentes
eundem Terminum attens. et Iudicialiter
de Sententia Officii Consularis Cracovien:
sis controvertens. Nos cum Consiliariis
et Iurisperitis Nostris auditis Partium prae:
fatarum controversiis, allegationibus et defen:
sis iisque probe et mature examinatis
Sententiam praeinsertam Officii Consularis
Cracovien tanquam legitime prolatam in:
toto approbandam et confirmandam esse

ducimus

duximus, prout approbamus et confirmamus atq; pro Publicatione praesentis Decreti Nostri partes ad illud idem Officium Consulare Craco: uiense in termino dum pars partem adcitauerit peremptorie remittimus. In quorum Actō Varsauiae feriā secundā post Festum Visitatio: nis B. Mae Virginis proxima die scilicet 5tā Mensis Julij Anno Domini 1683. Regni vero No: stri Anno X.

(Locus Sigilli) Relatio Illustrissimi Domini Joan: nis Comitis in Praskowa Szała et Zywiec Wielopolski Supremi Cancellarii Regni etc. etc. Quod eius modi Decretum prout in Actis Me: tricae Regni reperitur nos fideliter descripti, et Parti postulati extra: di permisimq. In quorum fidem psens sigillum Regni est appressū Actum et datum Varsauiae feria Quinta pridie Exaltationis Stae Crucis scilicet 13. 7bris Aō 1725. Regni vero Nostri XXIX Anno.

Y. gne

Ani Cechowi służy, ani Iam: dyciarzom pomocny dla nastę: puiących Circumstancyey ut sequitur.

Ten Dekret wyrażony w Roku 1683 ktorym to teraz Cech Introligatorski chce Bibliopolow zrujnować, a ten była iest otrzymany sub dole et subreptitie psuiąc dawne stare od Najaśnieyszych Monarchow Krolow Polskich nadane Prawa Przywileie Statuta approbowane, przez rozne Constytucyie Koronne Concilia Lateranensku Trydentynskie oraz Synody Prowincyalne Generalne, y Partykularne w Krolestwie Polskim roznych czasow odprawuiące, takze Canony, Bullae, Edykta Krolewskie, y Dekreta zakazuiące wszelkim osobom, etiam postronnym Bibliopolom przyieżdzaiącym: Quatenus eorum Artes attingunt obtemperaturos neq; ad suae artis ministerium quemquam scienter admissuros quod si inter Bibliopolas et Typographos insi:

gnes

Insignes ac eruditi reperiantur fidem etiam Catholicam iuxta formam à Pio IV. praescriptam profiteri tenentur. Ut jurejurando spondeant In Concilio Tridentino vide ante indicem Librorum prohibitorum.

Koronne Prawa w Statutach wyrazaią zdrady od Kupcow, aby niebyły pod tytułem Studentow Żakow List Rektora Universitatis Cracoviensis ma bydz pokazany vide Statuta et Instrumentum Privilegii Almae Academiae Cracoviensis.

Privilegia talis Academicae amittit si mercaturam exerceat vel aliud Officium quod cum Studiis nihil Commune habet. Vide Doring Limnaeus Jenensis de Iure pisze libro Octavo: Nisi Bibliopolae, et Typographi digni sunt Privilegiis Studiosorum eorum merces in Gallia, et in aliis Regionibus Vectigalibus non subiacent.

Vide Elerchum sive in Regestro Limnaei.

A za coż ci dwa Tandyciarze Krakowscy Fiałkowicz et Cedzilski nulla causa Juris habita Procesować się mogli z Introligatorami w Interessach Bibliopolow, Drukarzow.

Kiedy ani Miasta niemogą, ani pobrnny wdawać się, ani Praw, y Przywileiow uznawać w decisiach finalnych, ponieważ żadne Miasto w Narodach Bibliopolom, Drukarzom ani Prawa, ani Przywileiu, ani Censury, ani approbacyi, ani licentyi, ani facultatem, ani Rewizyi, ani Inhibicyi, ani Dekretu narzdona księgę dać y uczynić niemoże, gdysz to iest Brachium Regale, et Spirituale, a po staremu nullo jure wdało się ferując pierwszy raz Dekret y promowuiąc. A ztąd każdemu apparet zawziętość na Bibliopolium Swiątobliwych Xiąg, a nie wiedzą to o tym że etiam by naypomnieyszy Kalendarzyk, y ten cum Scitu, et cum Gratia et Privilegio S. C. Mttis Sacrae Regiae Mtis

Z. 9no

Mtis wychodzi. Czemu niepociągają do Juris dykcyey Dissydentow Kupcow, napoiedynek Towary przedawaiących oraz Rzemieśni: kow Rzemiosł roznych dyssydentow takze Ar: chytektow, Sztukatorow, Tapicerow, Malarzow, Mularzow, Snycerzow, Muzykantow y tam da: ley Inszych, przy sposobie roznych Ludzi Kondy: cyey, tak Religiey Katholickiey, iako y Luter: skiey.

A 10. A zatym przystepuiemy ad Constitutiones Provinciales Synodales.

Ad Constitutiones Karnkovianas Ao 1578
Ad Constitutiones Provin: Wezykovianas. 1634.
Ad Constitutiones in diversis Synodis sub Illu: strissimis et Reverendissimis Dominis Georgio
Cardinali Radziwil
Bernardo Maciejowski
Petro Tylicki.
Martino Szyszkowski
Petro Gembicki.
Episcopis Cracoviensis in Ecclesia Archi: presbyterali Anno Domini 1643.
Vide Folio 161 Cap: LVI.

De Bibliopolarum et Impressorum in Diœcesi Cracoviensis.

B. 10 Et Sacrorum Canonum Authoritas et Iura Specialia Regni, et a Serenissimo olim felicis Recordationis Sigismundo Au: gusto Poloniæ Rege innouata et Ordinibus Regni ac Civitatum Magistratibus Publicata a Nobis suo Iure exposcunt, ut quæ Statim in ipso Episcopatus Nostri Initio in Bibliopolas et Impressores constituendo sancivimus in hoc Synodo Diœcesana publicamus ad futuram rei istius memoriam ne autem aliquis dubita: tioni sit: relictus locus tam Concilii ipsius Late: ranensi quam Regii Edicti inprimis publicamus formam seu tenorem.

C. 10 Leo X. in Concilio Lateranensi Sess. 10.
Nos ne id quod ad DEI Gloriam et Fidei

augmen

augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inventum, in contrarium, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat: super Librorum impressione curam nostram habendam fore duximus. Ne de caetero cum bonis seminibus spinae coalescant, vel medicinis venena intermisceantur &c. Statuimus, et ordinamus &c. qui autem secus praesumpserit, ultra librorum impressorum amissionem, et illorum publicam combustionem ac Centum ducatorum fabricae Principis Apostolorum de Urbe sine spe remissionis solutionem, ac Anni continui exercitii impressionis suspensionem, excommunicationis sententiâ innodatus existat, ac demum ingravescente contumaciâ taliter per Episcopum suum, vel vicarium Nostrum respective per omnia Juris remedia castigetur, quod alii eius exemplo similia minime attentare praesumant.

Hoc Decretum Concilii Lateranensis innovatum et reassumptum est in Sacro Concilii Tridentini sessione quarta.

Edictum Sigismundi Augusti — D. 1mo

Sigismundus Augustus DEI Gratia Rex Poloniae &c. Universis et singulis Palatinis, Castellanis, Capitaneis, artium et aliorum &c. Vide Folio sub litera.

Ad Executionem, tam Concilii, quam Edicti Regalis procedentes particularia Decreta inter Partes ex speciali Processu fecimus, et judicata Executioni mandavimus, prout in Actis continentur et occasione ex particularibus Causis, et sententiis definitivis accepta Generalis Ordinationes pro Impressoribus et Bibliopolis Civitatis Cracoviens. reformandis; quas tamen pro Bibliopolis et Impressoribus in Dioecesi Nostra Cracoviens. quot quot sunt — E 1mo

eruntve inposterum valere possumus, in vim Constitutionis seu verius Declarationis /: Publicavimus infrascriptas et praesenti Decreto Synodali publicamus pro futuris Impressoribus et Bibliopolis universis.

F 10.mo **Decretum** inter Instigatorem et Bibliopolas, ac Impressores Cracovienses.

Coram Illustrissimo et Reverendissimo Domino Martino Szyszkowski DEI Gratia Episcopo Cracoviensi Duce Severiensi in causa et actione inter Instigatorem Curiae et Bibliopolas Cracovienses mota et vertente Illustrissimus sententiam tulit his verbis Christi nomine invocato de Iurisperitorum Consilio deliberatione matura praehabita, inter Instigatorem Curiae ex una et Bibliopolas atque Impressores parte ex altera in Contumaciam non comparentium per hanc nostram Sententiam definitivam quam in scriptis ferimus, pronunciamus, Instigatorem Causarum Curiae bene et sufficienter ac legitime intentionem suam probasse, multos videlicet, Libros, et Libellos contra fidem Catholicam, et bonos mores Bibliopolas divendidisse inques specialiter fuerunt Libelli sic intitulati Szkatuła Cupidinis frant et obrona Listow Tborunskich quibusquidem Bibliopolas tales libros et Impressores vendere, prout nec Impressoribus imprimere licuit, nec licebit unquam de caetero: ideoque condemnandos esse prout condemnamus ad amissionem omnium huiusmodi Librorum et Libellorum ex nunc sub excommunicationis et quadraginta aureorum poena Locis Piis arbitrio nostro applicanda Mandantes omnibus et singulis Bibliopolis praesentibus et absentibus, ut Libellos supra specificatos, et siquos alios similes in suis Tabernis seu Officinis habeant. Ad nos seu Auditorem Nostrum Generalem, et in absentia Nostra ad Officialem Generalem deferant

deferant, et in manibus ipsorum deponant realiter et in effectu. Et si secus fecerint, ex tunc, prout ex nunc, et e contra ipsos Excommunicationis sententia innodamus, cuius absolutionem nobis reseruamus sublatâ penitus, quo ad hoc aliis concessa in Casibus nostris reseruatis facultate, de caetero autem Ss. Concilii Tridentini et Lateranens. Statutisq[ue] Provincialibus ac Regni inhaerens Ordinamq[ue] et constituimus Admodum Rndum Dnum Joannem Foxium I. V. Doctorem Archidiaconum Cracouiens. Sebastianum Krupka, I.U.D. Canonicum Cracouiens. Collegii in Domo Iurisconsultorum Patrem Seniorem Sebastianum Nucerinum S. Theol: Doctorem Canonicum Sendomiriensem in Cathedrali Cracouiens. Concionatorem et Rectorem Academiae Cracouiens. pro tunc et pro tempore existentem ipsisq[ue] et eorum in Officio Successoribus committimus ut Leges infra scriptas in Reuisione Bibliothecarum, et reuisione Librorum imprimendorum sequantur easq[ue] custodiant quas quidem Leges Illustrissimus Dominus hic verbis Publicauit. Bibliopolae inuestigent an aliquis extraneus Bibliopola libellos aliquos in Ciuitatem hanc afferat aliunde, aut inuehat, allatos, et inuectos diuendet, aut seruet clam ad diuendendum, si quid inuenerint Officiali Generali denuntient, qui curabit apud Consules, et apud Capitaneale Officium ut Venditores in possessionati capiantur, et libri eorum prohibiti comburantur et Venditor extraneus tamdiu incarceretur donec mulctam soluerit ab Episcopo Sancitam contra Bibliopolas qui Libellos, et Libros non approbatos inuehunt, et importent Cracouiam et Vendunt Impressores, nec librum aliquem, nec aliquam quamcunq[ue] scripturam

in Ciuitate

in Civitate Cracouiensi, et Ciuitati adhærenti:
bus seu annæxis ad imprimendum suscipiant
nisi prius à Deputatis reuideantur, et licentias
imprimendi ab iisdem in scriptis obtineantur,
et subscribatur à Seniore deputato idque gratis:
et sine dilatione. Quilibet Impressor contra fa:
ciens, libros seu Scripturas amittat, et libri isti
comburantur, et Centum aureorum in auro vel
aliam arbitrariam pœnam soluat. Cuius pœnæ
dimidium Consules pro Hospitalibus Ciuitatis
in suo Regimine Constitutis accipiant dimidium
sit in voluntate Episcopi. Præterea is ipse Im:
pressor per totum annum sit priuatus exercitio
Impressionis et in subsidium excommunicatio:
nis sententiam incurrat, quam Officialis Cra:
couiensis in Episcopi absentia publicare prius
declaratam. Consulare autem Officium ede:
qui teneatur: ac demum ingrauescente Contu:
matia Capitaneale vel Regale Brachium
inuocetur, ac sine hoc quidem Brachium
vellet exequi Episcopus ulteriorem executio:
nem promovebit ad delationem deputatorum
præsentibus ac Adm Reuerendis Dominis Stanislao
Skarszewski Scholastico Cracouiensi Francisco
Zaierski I. V. Doctore Cathedralium Luceoriensi
Præposito Plocensi Canonico Collegiatarum San:
domiriensis Archidiacono Pultouiensis Decano
et Curiæ Illustrissimi et Reuerendissimi Domini
Episcopi Causarum Auditore Generali; et Judice
Stanislao Garwacki Decano Plocensi Pultoui:
ensi Canonico. Ioanne Kraykowski Plocensi Ca:
nonico, Ioanne Krasnicki S. Theologiæ et I. V. Do:
ctore Custode Scarbimiriensis et Ecclesiæ Collegia:
tæ S. Michaelis Plocensis Canonico, et me Samue:
le Kalina I. V. Doctore Actorum Curiæ Suæ Illu:
strissimæ Celsitudinis Notario.

Publicatio

G Jome

Publicatio à Sacra Sede Apostolica nunciaturæ. Joannes Baptista Lancellottus DEI et Sacræ Sedis Apostolicæ Gratia Episcopus Nolatius necnon Sanctissimi in Christo Patris et Domini Nostri Domini Gregorii Diuina Prouidentia Papæ XV. Prælatus Domesticus, et in Capella eiusdem assistens, ac pro eodem Sanctissimo ac eius Sanctæ Sedis Apostolicæ ad Serenissimum Sigismundum Tertium Poloniæ et Sueciæ Regem totumq̃ Poloniæ Regnum ac Magnum Ducatum Lithuaniæ &. Cum facultatibus Legati de Latere Nuntius.

Vniuersis et Singulis has Nostras Literas visuris, Lecturis, Legiq̃ audituris Salutem in Domino, Præsentibusq̃ Nostris imo verius Apostolicis firmiter obedire Mandatis &c. Quamvis enim in super magna cum nostra omniumq̃ in veritate Deum timentium consolatione cognoverimus Duos Illustrissimos et Reverendissimos Dominum Martinum Szyszkowski Cracoviens Ducem Severiensem et Illustrissimum, et Reverendissimum Dominum de Bnin Opalinski Posnaniens pro singulari eorum in Pastorali Officio vigilantia &c &c. Ut si quis piam Impressor Hæreticus quidpiam tale contra Ordinationem huiusmodi Nostram impresserit, talis Hæreticus sit ab omni Catholicorum apud eundem ex Libris, seu aliis Impressoribus etiā licitis quidpiam seu sæculari, sive Regulari Præsbytero nisi à Nobis ipsis seu ab eo, cui hoc Specialiter commisserimus in foro poli seu conscientiæ absolvendus, et nihilominus pari multa Centum Aureorum fisco Regio persolvenda sit obnoxius. Et quia pari Jure cum Impressoribus etiam Bibliopolæ sunt

et

et esse debent sub potestate, et Jurisdictione
Episcoporum, et Episcopalium Officialium, ideo
et Bibliopolas Monitos esse volumus, ut quidem
per Literas patentes Statutis iam antea authori:
tate Regia promulgatis inhaerendo manemus
Ne Libros Haereticorum impressos Cracoviam
et in Dioecesim Cracoviensem importent nec hucusque
importatos habere, retinere, vel vendere eademque
uti talia DEI Omnipotentis Patris et Filii
et Spiritus Sancti, Sanctissimae, et individuae
Trinitatis nomine Sacro Sanctaeque Sedis Apo:
stolicae Authoritate qua fungimur damnamus
Omniaque exempla sive impressa, sive manuscri:
pta omnemque eorundem impressionem vendi:
tionem, Donationem, descriptionem, Retentionem,
Lectionem, Compactionem, sub poena excommu:
nicationis latae Sententiae ipso facto incur:
renda prohibemus, non solum in Civitatibus,
et Dioecesibus Cracoviensi et Posnaniensi eorumque
locis quibusvis etiam exemptorum, sed per
totum etiam Nobile Poloniae Regnum, et Pro:
vincias omnes eidem annexas vel subiectas,
ad quas se Nostra extendit potestas, locaque
quibus exempta in eis existentia. Volumus
autem ut harum praesentium transumptis
manu alius Notarii Publici subscriptis, etiam
impressis, sigillo alicuius personae in dignita:
te Ecclesiastica constitutae munitis, eadem
prorsus fides, in Judicio et extra ubicunque ad:
hibeatur, quae ipsis praesentibus Originali:
bus Literis adhiberetur, si essent exhibitae
et ostensae. In quorum omnium, et sin:
gularum fidem, has praesentes fieri per infrascri:
ptum Curiae Nostrae Notarium subscribi, sigil
lique Nostri quo in similibus utimur iussimus
et fecimus

et fecimus impressione Communiri. Datum Varsaviæ ex ædibus Nostris Anno à Nativitate Domini Nostri JESU Christi 1623. Indictione Sexta die verò 20 Mensis Julii Pontificatus autem prælibati Domini Nostri Domini Gregorii Papæ XV Anno.

J. B. Lancellottus Episcopus Nolanus Nuntius Apostolicus Æmilius Alterius Auditor Philipus Nuttinus Notarius Actorum.

Tego Wieku Roku Pańskiego 1717. Dnia zas Czwartkowego Osmego Miesiąca Czerwca. Tu Warszawie Stanął Dekret Publikowany, y ad valvas Kościoła Kollegiaty S. Jana Baptisty przybity to iest na dwie Książki: pod Tytułem Żarty Krotofilne albo Facecye Thorunskie między ktoremi znayduie się o S. Patronie Janie Nepomucenie co iest między faceciami ludibrium in 8vo opus hoc existit y na drugie Opus Mazarynego Kardynała Krolestwa Francuskiego z wydanych. H xomo

Coram Officio Actisq[ue] præsentibus Consistorii Varsaviens. Constitutus personaliter Nobilis Andreas Makowski Principalis tenens et habens suis in manibus infrascriptum Originale instrumentum authenticum sanum salvum et illesum nulloq[ue] vitio aut suspitionis nota carens petens illud actis præsentibus ad omnem meliorem effectum inscribi et ingressari, quod cum acta Publica nemini illicitis sunt deneganda obtinuit. /: cuius quidem Instrumenti tenor sequitur et est eius modi:

Christophorus Antonius de Słupow Szembek DEI et Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus Posnaniensis Sonantibus semper ex Actis Apostolicis

Apostolorum cap: 20. verbis in auribus no:
stris attendite vobis et Universo Gregi, in quo
vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere
Ecclesiam DEI, quam acquisiuit Sanguine
suo cura et vigilantiis Pastoralis Sollicitudinis
nostræ est doctrinæ oppertunitate et veritate in
firma sanare, disrupta consolidare, deprauata
corrigere. Cum igitur intra Diæcesim Nostram per
manus hominum volitant libri Thorunii Pole:
nico Idiomate impressi, quibus Titulus Face:
cye moralne, continentes plurima falsa et
quod peius obscœna, ac lasciua mores Catho
licos deprauantia cum lectione talium talium
facile corrumpi soleant. Ideo authoritate no:
stra præfatos Libros nec non Libellum sub falso
nomine ac si Cardinalis Mazareni editum et in
Polonicum idioma transportatum intitulatum
Breuiarium Cardinalis Mazareni inter Prohibi:
tos declaramus, prohibemusq tam Bibliopolis
sub pœna Centum Imperialium eorum vendi:
tionem, quam omnibus aliis iam venditorum
lectionem in Casu autem transgressionis reser:
uamus Nobis præsentem Casum in ordine
ad absolutionem Sacramentalem obtinendam.
In quorum fidem & Datum Varsauiæ die 8.
Mensis Junii Anno 1717.
(Locus sigilli) Christophorus Antonius
Szembek Episcopus Posnaniensis
Post cuius quidem instrumenti ingrossationem
suprascriptus offerens originale ipsum ad se
recepit, et de recepto sibique restituto Cancel:
lariam præsentem quietauit, quietatq per
præsentes Præsentibus Cancellariæ Notarius.
Ex Prothocollo Actorum Consistorii Varsa:
viensis Extractum, et sub Sigillo Perillu:
stris et Reverendissimi Domini Michaelis
Wężyk

węzyk Archidiaconi Vicarii in Spiritualibus, et Officialis Varsaviensis, ac per Ducatum Masoviae Generalis. extraditum
Andreas Antonius Moranti actorum Consistorii Varsaviensis Notarius.

Tę książki tytułowane Facecye Moralne y Breviarium Cardinalis Mazareni Dekretami są zakazane które postponunt, gdy Cechu Introligatorskiego Magistrowie maiąc otwarty handel z xięgami przedaią. Iako Roku 1725. też Facecye moralne, y Breviarium Politicorum Cardinalis Mazareni przedali, y nie tylko tę, ale y Luterską Theologią Sub titulo Extensio Theologiae Ethnicae Heinrico, Reinesio Typis Francofurti et Lipsiae Anno 1700. in 12mo Iako to prezentuię my, y podpis ręki iego dokument. I. Tomo

Biblia Polska Niemieckim Charakterem w Gdansku drukowana in 8vo Majori zakazuiąca Synodami Królestwa Polskiego osobliwie walnym Synodem Prowincyalnym odprawionym w Kościele Collegiaty S. Iana Krzciciela Warszawie dnia 13. Novembra Roku Pańskiego 1634. zakazuiąc pominioną Biblią miec, trzymać, y przedawać nie dbaiąc na to Pan Kazimierz Gałęczka Introligator Warszawski; miał, trzymał, y przedawał w czym Inquizycye zaczęte, y à parte wyprowadzone pod przysięgą zeznaiąc w Consistorzu Warszawskim de Anno 1729. czyniąc to ad perpetuam memoriam, a ta Biblia przedrukowana iest świeżo tych czasow w Lipsku, takim że samym Pismem y Charakterem in 8vo Maiori nakładu czyniąc 5000. Exemplarzow, à to wszystko na zarazę Królestwa Polskiego.

Vide Decretum contra Hæreticos
Ducale in Actis Ducalibus quæ circa Castren:
sia Varsaviensia habentur contentum.

Actum Varsaviæ Feriâ Quintâ ante Domini:
cam Oculi Conventionem continuando proxima
Anno Domini 1525. In præsentia Illustrissimi
Domini, Domini Janussii DEI Gratia Ducis Ma
soviæ, Russiæ &c Nec non Magnificorum Ve:
nerabilium et Generosorum Felicis Brzeski
Palatini Masoviæ Capitanei Ciechanoviensis
Laurentii de Praznovo Czernensis, Ioannis Ko:
ski de Wola Chynowska Visnensis, Petri Ko:
pytkowski Varsaviensis Alexii de Zabki Wyso
grodiensis, Ioannis de Krysko Zacrociminensis,
Ioannis de Obory Ciechanoviensis, Michaelis
de Zadiwie Liwensis Castellanorum, Nicolai
Zukowski Præpositi Ecclesiæ Collegiatæ Var:
saviensis et Ducatus Masoviæ Succame:
rarii, Alberti de Popielzino Canonici Varsavien
et Ducatus Masoviæ Succamerarii, Pauli de
Trabki Archidiaconi eiusdem Ecclesiæ Colle
giatæ Varsaviensis Thomæ Sokolowski De
cretorum Doctoris et Custodis, Stanislai de
Strzelce Scholastici, Pauli de Popielzino Ca:
nonicorum eiusdem Ecclesiæ Collegiatæ
Varsaviensis, Bartholomæi Radziminski
de Miastkowo Czernensis, Budeli de Plaguasino
Wyssogrodiensis, Erasmi de Kobelniki Ciechano:
viensis, Ioannis Byczanovo Liwensis Pincerna:
rum Seraphini de Obory de Zalesie Czernensis
Nicolai Wierzbięta Varsaviensis Petri de Ky:
chary Wyssogrodiens Varsaviens Stanislai de
Wojstawice Liwensis, Iacobi de Jelenia Nuren:
sis Andreæ Kiesielnicki de Boguszyce Lomzen
sis Iudicum Nicolai Oborski de Leciesżyce Czer
nensis Stephani de Wodynie Varsaviensis
Adriani

Adriani de Golimino Wyszogrodiens Joannis
Ciszkowski Zakrocimensis, Joannis Wilicki
Ciechanoviensis Cristini de Cubra Visnensis
vexilliferorum, Jacobi Gloszkowski Czernen
sis, Stanislai Kownacki Visnensis, Petri
Targoma Zakrocimensis, Pauli Brzeski Cie
chanoviensis Succamerariorum, Nicolai de
Kunowo Czernensis, Jacobi de Kozniewo Wy
szogrodiensis Martini de Czerniota Zakro:
cimensis Dapiferorum, Joannis de Niwska
Czernensis Pauli Pniewski Zakrocymensis
Thesaurariorum, Gregorii Vlinieczi Czernen
sis Pincernae, Stiborii de Mlacz Czernensis
Matthiae de Swiecice Varsaviens, Alexi Cibul
ski Wyszogrodiens Michaelis de Czernice
Ciechanoviensis, Stiborii de Michatowa Plu
rensis subjudicum et aliorum fidedignorum.
Illustrissimus Dominus Princeps cum toto
Consilio suo volens Sectam Litheranorum
et eius falsum dogma in Ducatu suo ab
omnibus subditis suis penitus eradicari
et ne hoc falso errore et dogmate subditi
sui a fide Orthodoxa et Sancto ritu Romanae
Ecclesiae seducantur, ex Officio suo et au:
thoritate Ducali, ut verus Christianae Re
ligionis et fidei Princeps providere tempesti
ve cupiens ita decrevit, constituit, et conclu:
sit ut nullus in toto Ducatu Masoviae, tam
in Civitatibus, Oppidis, quam eorum in villis
cuius cunque Conditionis et status existat, pre
sertim in Civitate Varsaviens Libros et falsam
Doctrinam Lutheri in quocunque sermone, sive
latino, sive Almanico, aut quovis alio teno:
re apud se, et in domibus suis habere, legere
ac ipsum falsum dogma Lutheranorum
profiteri, sectam portare tueri, et aliis eandem
persuadere praesumant, ita tamen ut quicun
que de hac secta legitime convictus et probatus

fuerit.

fuerit, totalis vitâ priuari debeat, et bona eius omnia, quæcunq̃ habet mobilia et immobilia confiscari, et ad Thesaurum Ducalem recipi debeant. Quod Decretum Dominus Dux mandauit in omnibus districtibus, et Capitanealibus publicari, et diligenter per omnes Officiales exequi: (Locus Sigilli)

Ex Metricâ Ducali Sub Sigillo
Terrestri Varsauiensi rescriptum
Stanislaus Smiecinski Terrestris
Varsauiensis Notarius.

Correxit Smiecinski mp

K. 10 I to akcyja nieprzystoina gdy Cechmistrz Pan Jan Tluczkiewicz Cechu Introligatorskiego Kalendarze przedał Kramarzom W. X. Litewskiego wziąwszy pięniądze fide bona zapakował na ktorych roznych lat pozostałych Kalendarzy Kartki, przyszły Rok wyrazaiące lepił. W czym oszukał, y Ludzi do napaści, y bicia zniewag przyprowadził. O czym się zalem serdecznym ziechawszy tu przed nami Bibliopolami solennie Protestował nazwany, Wacław z Grodna Kramarz y zostawił pro documento dwa podeyzrzane Kalendarze te pokazowalismy

L. 10mo Z Krakowa Kalendarze od Authorow posyłaiące przez formanow Bibliopolom Introligatorowie zabieraią, y na usilną requizycyą Listow pokazuiących oddac niechcieli, przez co uszczerbek, y szkoda, bo ci maiąc przez zabranie przedawali, a Bibliopole oczekuiąc niewczesnego powtornego przesłania, od pytaiących confundowac się musieli, niedbalstwo nam przypisuiąc. Vide Listy od Mathematykow z Krakowa NB. Nie tylko Kalendarze, ale y insze sexterna nienalezące Introligatorom zabieraią.

Mnie Wielce Mćiwie Panie Rozycki
Mey Wielce Mći Panie y Bracie.

Od kilku niedziel wysłał ztąd Kalendarze Pan

Idzi

Idzi roznych Anthorow, prawie na ten sam
czas gdy WMM Pan Litterę do mnie Ordynował
Wręcz uwiadomiłem WMM Jem Pana gdzie by
złożone były, to iest u P. Tłuczkiewicza Introli:
gatora tameczniego, w tam to tedy mieysce dałem
Ordynans Assygnacyi moiey azeby WMM Jm Panu
udzielono co WMM Pan będziesz potrzebował, tak
trzymam, że do tych czas mogły WMM Pana dóyść,
á za tym innych tą Okazyią nie posyłam. bo ich
też nie masz nazbyt wiele, my dla daremnego Kosz:
tu, azeby ich niedostawało, anizeli by zbywało.
Chyba zebys WMM Pan niechciał się referować
do Panow Introligatorow dla teraznieyszy Kosz:
tu, to bym iuz starał się o iaką Okazyią azebym
dogodził affektacyi WMM Pana teraz iestem

Cracoviæ 16 Xbris WM WMM Jm Pana Zyczliwy Brat
A° Dni 1725. y Sługa.

M. Ignacy Michałowski M. D.
R. K. mpria

PS Oznaymiłem przedtym WM WMM Panu iako
Tabellarii seu Bibliopolæ directe należą do
Iurisdykcyi Akademiey Krakowskiey.
Na pokazanie Listu, y na usilną requisitią Pana
Rozyckiego, P. Tłuczkiewicz niechciał uczynić, ani
zadnego Kalendarza wydać, przez co profit upadł
dla iedney złości Introligatora.
NB. Drugi List od kogo inszego Paczkę przesłaną
Panu Rozyckiemu, ten że Cechmistrz Pan Tłucz:
kiewicz zagrabił, y oddać niechciał, lubo ręką
własną List Pana Jeżego Polkowskiego prezen:
towany mu był, aż gdy iuz aresztować chciałem
tego Oddawcę Paczki zaledwo dał Exemplarzy trzy
dzieści do ktorego nic całe nie należało wziąść
50. sobie Exemplarzy. Vide List.

Mnie Wielce Mći Panie Rozycki
moy Wielce Mći Panie.

Zdrowie dobre nawiedzam WMM Jm Pana y Do:
brodz. ktorego zycze od Pana Boga, iako naydłu
zey

Posłałem tam List przez Formana Woyciecha, y Kalendarzy Im P. Szaltyszewicza wielkich 150. prawda że on do Łowicza iechał, ale nazad tam bę: dzie w Warszawie, w ten Tydzień, o czem tam pisał to wielce upraszam WMM Pana Dobrodz mojego w tym Liście także y Regestrzyk posłałem wszyst: kiego com posłał Gatunkow. Posłałem tam na Gale: rze Paczkę w ktorey Pacce iest 80. Regula Juris à g 18. Stargowałem ia u Pana Wiederskiego Za nię uczyni Złotych 48. Zaczym ieżeli oddana na galerze była ta Paczka Pana Januszkiewicza gdzie Wapno było, to gdzie ią oddano prosze niech ią Pan Januszkiewicz odbierze y do rąk WM Pana odda &c. Co wyraziwszy zostaię. WMM Pana y Dobrodzieia

Nayniższym sługą na zawsze

Jędrzey Bołkowski Drukarz Akade mieij.

PS. Niech Pan Januszkiewicz iako do niego pisze tę Książki po odbiera.

Alboż to tylko tę pokazane dokumentem, tak wiele inszych Listow z Paczkami Sexternow Intro ligatorowie pozabierali Bibliopolom, nawet Listy z Poczty zabierali, o ktorych się z Regestru dopytać niemogli; co się niegodziło. Interessa cudze wie: dzieć, a wszystko to przeklęta Złość y zawzię: tość, na zgubę y ruinę Działo się Bibliopolom.

M 10. Z Publicznych Gazet informacya z wiado: mości o sławnym Processie Akademiey Paryskiey z iedney a Bibliopolami, z drugiey strony Roku 1725. die 21. Xbris sub N. 105.

Nouvelles extraordinaires.

Le Fameux Proces qui a dure plus de 100. Ans entre l'universite de Ceile Ville de Paris, et Les Marchands Libraires fut enfin iuge hier au Conseil d'Etat en faueur de L'universite et

par

Et par cete dicision, Les Libraires et Impri
meurs ne pourrunt et re receus dans le
urs Corps de metier qu apres auoir ère
examines par les Professeurs commis~
acet esset. Breslau den 3. Ianuarii N°2
Anno 1726. Der grosse Procesz so zwisz
hen der hiesigen Uniuersitet und Buch:
handlern schon uber Hundert Jahr ge:
führet worden ist nummtr zumende
und fermöge des im Staatrs Rath gefal:
lten urthels müssen sich ins Küstige
die Buchführer Buchdrucker durch die
herren Professores won gedachter Univer:
sitet zuuer examiniren lassen ehr sie die
er lernte Profession treiben dörsten.

Po Polsku tak

Process sławny ktory między tuteczna Aka
demyą Pariską, y Bibliopolami, iuz więcey
niz sto lat agitował się, teraz się skonczył
y według Dekretu muszą się na przyszłe
czasy Bibliopole, y Drukarze przez Professo
row tuteyszy Akademiey dać Examinować
niżli swoię Professyą mogą exercytować.
Toss samo w Krolestwie Polskim, oddawno:
ści czasu lat dzieie się, Jako się opisało w
Punktach wyzey wyrazonych.
I Chocby niemieli inszych Dokumentow
dowodow racyey Bibliopole dosc by było ka:
zdemu wiedziec, wziąwszy przed się tę uwagę,
uczynic reflexyą ex Magno Theatro Vitæ Hu:
manæ rerum diuinarum Humanarumque
Authore Laurentio Beyerlinck editione
Lugdunæ Anno Dni. M.D.C.LXXIX.

In Tomo Primo Folio 959.

Biblia, Bibliopola, Bibliotheca
Bibliopolæ sunt qui vendunt Libros dicti
Biblion quod Librum significat, et

N Tomo

et Liber quod est polo vendo Bibliopola
Librarius
Bibliothecæ quæ et Libraria
Bibliotheca quæ et Libraria

O. 10 Ten zas co księgi oprawuie nazwany
iest.
Glutinator
Bibliopegus.
Compactor Librorum
Intro-ligator.
Est vox barbara, ut Garbarz, Slusarz
Vide Thesaurum Georgii Cnapii
in folio primo Folio. 25. 333.
334. 1297.

Koncze piszac to.

Ad Perpetuam DEI eiusq
Sacræ Religionis Gloriam
Tantorumq dogmatum et Pri:
uilegiorum Piorumque Re:
gum Antistitum et
optimorum Ciuium.
Academicorum
ad
Æuiternam
memoriam.

P. 10mo

Niedbaiąc Compactores Librorum seu Introligatores na tak wielki Proceß kie: dy ani na Dekreta, ani na Inhibicye, ani na Mandaty Jo K Mci Pana Naszego Mi: łosciwego Sąd lite pendente Drukuią z Praw, y Przywilegiow od Naiasnieys: szych Krolow. Szczodrobliwey Łaski Drukarniom nadanym gatunki Ksiąg przedrukuwuią wiedząc /: in vilipendium/ o vadiach tak wielkich Summ załozo: nych, y Confiscacyey Ksiąg ważyli się y ważą Drukowac rozne Ksiązki, o co Mandat ieden y drugi od W. W. O.O. Scholarum Piarum, y Pana Domań: skiego.

Actum Varsaviæ Feria Quarta post Dominicam Judica Passionis Quadragesimalem proxima, die De cima Mensis Aprilis Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Vigesimo Sexto.

Ad Officium et Acta præsentia Consula: ria Civitatis Antiquæ Varsaviæ personali: ter veniens Providus Ioannes Drobnicki Ministerialis Regni Generalis Officii Præsen: tis Famulus, de extradito Mandato ad Ju: dicia Sacræ Regiæ Majestatis ex Instantia Nobilis Ioannis Domanski Servitoris Biblio polæ et Typographi Sacræ Regiæ Mttis emanato Rela: tionem fecit cuius Originale die hodierna in actu contenta in Mansione Famati Ioannis Tlorzkiewicz Librorum Compactoris Civis Vars saviensis penes Familiam Domesticam reli: quit, de quo inibidem relicto præfato Famato Tlorzkiewicz in fornice tunc existenti noti

fica

notificauit. Terminumque comparendi in iisdem Judiciis Sà Rà Majestatis Assessoria libus prout in eodem Mandato continetur praefixit, et assignauit peremptorium de quo p̄sens est cuius Relatio Porro Mandati Tenor est sequens.

Augustus secundus DEI Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae Russiae, Prussiae, Masouiae &c. Nec non Haereditarius Dux Saxoniae Princeps, et Elector.

Tibi Famati Joanni Tloczkiewicz Librorum Compactori Ciui Varsauiensi uti Principali, tum et aliis in anterioribus Citationibus expressis tuis adhaerentibus quorum Nomina et Cognomina et ad p̄sens hic per expressum habere volumus de Personis Causa infrascripta Bonisq Vestris generaliter omnibus mandamus, ut Coram Nobis Judiciisq Nostris Assessorialibus Varsauiae aut ubi tunc cum Curia Nostra feliciter constituti fuerimus, a data et positione p̄sentis Mandati nostri recte in Triduo, seu tum dum, et quando Causa p̄sens ex publico Vocandarum Causarum Regestro adjudicandum acclamata inciderit personaliter legitime ac peremptorie Compareatis. Ad Instantiam Generosi Instigatoris Regni eiusque Delatoris Nobilis Joannis Domanski Seruitoris Typographi et Bibliopolae Nostri Priuilegiati, Suo ac pro Interesse aliorum Bibliopolarum in Regno Nostro et hic Varsauiae consistentium. Ad Causam infrascriptam interuenientium agens Actoris. Qui vos inhaerendo Protestationibus, tam anterioribus, quàm et nunc recentissime contra vos Officiose factis citat seu potius simul et semel hâc unicâ ac peremptoria Citatione ad Citat sdq pro eo. Quia vos praesertim tu Principalis Famnat Tloczkiewicz

Famatus Tkoczkiewicz, cum per optime sciveris cum aliis tuis adhaerentibus hic Varsaviae Consistentibus Compactorum, et actu Mercaturam Librorum exercentibus de Privilegiis à Serenissimis Antecessoribus Nostris Nobili olim Christophoro Domanski benigniter Collatis, et per Nos confirmatis consequenter Successoribus illius respective moderno Actori servientibus quibus sub Vadio Mille aureorum Hungaricalium ex nunc et irremissibiliter Solvendorum atque Confiscatione omnium Librorum iuxta Cathalogum in iisdem Privilegiis per Nos sub tempus Comitiorum Generalium die 14 Mensis Iulii Anno Domini 1701 Approbatis et confirmatis cautum et prohibitum sit, nè quisquam Typographus et Bibliopola tanto magis Compactor et Revenditor ubivis locorum tam Cracoviae, Varsaviae, quam et in aliis quibuscunque Regni Nostri et Dominiorum Nostrorum, majoribus, et Minoribus Civitatibus, oppidis, et Universis aliis locis, tam sub praesentia, quam extra Residentiam nostram tempore Comitiorum, Nundinarum, Utpote Szafarni Obrok Duchowny, Roza biala, Korona Niebieska, Palatium seu Pandochium, Kantyczki &c. &c. taliter intitulatis atque Historias Varias tam latino, quam Polono Idiomate in 4to impressas, et aliosque quosvis Authorum approbatorum &c. Libros quovis praetextuali Titulo imprimere, aut reimprimere per se aut per alias Subordinatas Personas impedire, sive aliquod praejudicium facere intendat et praesumat, secus in casum contraventionis praememoratum Vadium exluere, et poenas contra Convulsores Privilegiorum Nostrorum in Lege Regni Sancitas irremissibiliter subire

debeat,

debeat, Insuper adhuc cum extiteris cum Actore
moderno, ac aliis Interuenientibus in Lite Stante
nihil per te, vel per alios innouandum proceden-
dumq liceat. Nihilominus vos, Tuquoque et Si-
gnanter Iamatz Ttoczkiewicz his omnibus praemis-
sis postpositis, et vilipensis in summum praejudicium
Actoris, ac aliorum Bibliopolarum Priuilegiorum
procedendo Priuilegii Inhibitiones Conuellendo,
et iisdem contraueniendo non contenti existentes
Vestro Opificio Labore et Manufactura Non solum
Mercaturam Librorum diuersi generis et speciei
etiam à Catholicorum Constitutionibus Regni
et Synodalibus prohibitorum exercuisti et exer-
ces verum et praedictis specialibus Libris sequen-
ti modo intitulatis videlicet. Palatium, Kantycz-
ki, partim per te excusos taliter dictos Libros in
instituta Libraria diuendisti et diuendis partim
imprimi, seu reimprimi curas et non desistis,
exinde summum praejudicium, eidem ut supra
actori intulisti et infers damnum Notabile
causasti ac summopere eundem injuriasti nec
non Priuilegiis et Inhibitioni Nostrae in iisdem
expressae contrauenisti, Vadium supra mentiona-
tum succubitum in Te tradisti a Catholicos
Libros Constitutionibus Regni, et Synodalibus
Decretis prohibitos /: quorum vestigia haben-
tur :/ venundasti et de facto venundas atten-
tata, attentatis addidisti Litisq pendentiam
Nostram Regiam conuulsisti pro quibus prae-
missis poenas iam succubitas in Legibus Re-
gni eo nomine sat seuere sancitas tanto
magis adpens succubuisti, ac in damna litis
què Expensas longè notabiliores, tam Acto-
rem, quam et alios Interuenientes superin-
duxisti. Citaris igitur ad videndum nimirum
et audiendum Te cum aliis Juris adhaerentibq
pro praemissis, expressis, praesertim ratione con-

trauen-

Contrauentionis Inhibitioni et Priuilegiorum
Conuulsionisq; Litispendentiae Nostrae Regiae
tumquoque attentatorum, innovatorum rigoro
sissimis poenis puniri desuper mentionatum
vadium irremissibiliter succubuisse adinue:
niri Libros in praejudicium actoris excusos
aut excudendos, tum et alios per Synodales
Constitutiones prohibitos, partim fisco Nostro,
partim actori, et ad eandem Causam interue:
nientium applicari et adiudicari ac sub poenis
longe rigorosioribus quibuscunq; Compactoribq
ubivis Locorum consistentibus et hic Varsa:
viae commorantibus serio inhiberi et inter:
dici, actorem vero modernum et interuenientes
Circa Priuilegia eorum antiquissima conser:
uari et manuteneri, ac alia contra Te uti
Principalem in adueniente Termino dici, sta:
tui, et ordinari in damnis Litisq; expensis teme
re in antecessum per vos et Te praecipue recen
ter causatis, et causandis Condemnari.
Praeterea Inhibentes ac serio tibi interdicentes
ne a positione praesentis Mandati Nostri Libros
Kantyczki siue Cantilenas sic vocitatos et
intitulatos siue alios in Priuilegiis expressos,
tam per te, quam et aliquas alias Personas
imprimere, aut reimprimere siue eosdem iam
in Casum excusos, in aliquo alio praetextu et
modo in fraudem et praejudicium Actoris face:
re cum Tuis aliis adhaerentibus ad praesens
et in antecessum Citatis audeas et praesumas,
Idq; sub poena Mille Quingentorum Hungari:
calium per quemlibet Vestri, in casum Contra:
uentionis praesens Mandato Nostro extendens
irremissibiliterq; fisco Nostro, et Parti iniuria
tae per medium excluenda, et applicanda,
aliisque grauioribus poenis super Te ac
aliis irrogans et decernens sis personaliter
cum

cum Tuis adhaerentibus ad causam eandem
uti connexam pariturus Terminum eundem
attentaturus et Judicialiter ad praemissa et alia,
quae contra Te, ac alios Tuos adhaerentes latius
ac uberius proponentur, et deducentur respon:
surus. Datum in Cancellaria Majori Regni,
Feria Tertia post Dominicam Judica Passio:
nis Quadragesimalem proximâ Anno Domi:
ni 1726.. (Locus Sigilli)

Ex Prothocollo actis Offi Consul. Civita
tis Antiquae Varsaviae Extraditum
Antonius Zieleniewicz S. R.
M.tis Scrius Offi Consul. Civitatis Antiquae
Varsaviae Notarius mpria

Sprawa Bibliopolow, à Introligatorow
ex aresto przed Sąd J. W. Jmć Pana Kanclerza
Wielkiego Koronnego w Roku 1730. in Mense
Junio przypadaiąca. Będąc ubespieczeni Biblio:
pole osobliwie Pan Mikolay Hebanowski kto
ry ziechawszy tu umyslnie do Warszawy dla tey
Sprawy à będąc assekurowany przez Introliga:
torow, że ta Sprawa między dwiema Stronami
pod ten czas bydz niemoże, wczym ubespieczo
ny będąc odiechał do Lublina wziąwszy z sobą
swoie Przywileia, y insze dokumenta: a zco tylko
odiechał, Sprawa była przywołana. Więc Bi:
bliopole dla odiazdu Pana Hebanowskiego,
dali się zdać, y za aresztowali, iako curit Pra:
xis, a tym nic nie zgrzeszyli, bo Bibliopolom
pierwszy raz służył Termin. Lecz Introligato
rowie z złości zażywszy czego nigdy nie powinni
byli czynić pokazali z Okazyi taki: Antoni
Slaziewski Towarzysz, à terminator osmletni
Pana Tłoczkiewicza Introligatora odprawiwszy
się cnotliwie, à nie maiąc kondycyey u Cechowych

Magist

Magistrow, zgdał mieysca u Pana Rzyckie-
go Bibliopoli, y przyięty był, będąc Niedziel
kilka, Cech Introligatorski zazywszy Ratu-
sznych Pachołkow, y sami będąc praesentes,
sine scitu Pana Rzyckiego naszli na Rezyden-
cyą, y wszystkie iego kąty zrewidowawszy szu-
kaiąc pod praetextem Czeladnika Introligator-
skiego przerzucali, nawet pościeli nieprzepu-
ścili, bo y tę rozrzucali, tumult, hałas, znie-
wagi, odgrażania, wywołania, słow, roznych,
iako tacy ludzie popiwszy się zwykli czynić
Zonę Pana Rzyckiego zniewazali, popychali,
pod niebytność samego Pana w Domu, a gdy
pod wieczor z Bibliotheki swoiey powrocił,
pytał się Domowych, z kąd taka okazyia
nascia, y nastania Imci Pana Prezydenta Pa-
chołkow z Cechem Introligatorskim do opła-
cania spokoinego mieysca wzięta się, y więcey
niemogąc wiedzieć tylko z racyi trzymania
Czeladnika, do ktorego iezeli Cech miał iaki
interes, godziło się było requirować, albo
iakim kolwiek sposobem obestać, y sam Imć
Pan Praezydent, mogł to kazać być uczynic-
bez tumultu tak wielkiego, bo ten Czeladnik
zostaiący wychodził, y przychodził Publiczne
mi ulicami, chodził mowię nie strzegąc się,
bo w niczym Cechu temu nie był winny, y
mieli czas chodzącego złapać ponieważ tego
usiłowali, ale to na konfuzyią, ochydę, han-
bę, y nawstręt inszy Czeladzi uczynili dla
tego naybardziey aby zadnego człowieka do
usług roboty niemogłem mieć, y swoich wła-
snych chłopcow utrzymać, ktorych zabrali,
trzymali, y trzymaią, dawszy pierwszą eduka-
cyą, y sukienki, y insze necessaria szkody
dość

dość narobiwszy na ostatek wysłali go do Krako:
wa do Magistra Cechu Introligatorskiego nazwa:
nego Łukasza Łaczkiewicza zapisanego u Pana
Rożyckiego na Lat Siedm z podpisem Matki Iego
samego, y Przyiaciół, à to wszystko za nic, uchodzi
im to, iest na to Protestacya Solennie uczyniona
w Grodzie Warszawskim Sub actu Feria Sexta
post Festum S. Lucæ Evangelistæ Anno 1728.
Co zas do akcyi tumultu, ledwo się co pierwszy
uspokoił w ten że sam dzień, przed samym wie:
czorem powtornie, taż sama Szenkarka Pana
Grabowskiego Introligatora która Pachołków
do mieszkania mego sprowadziła, będąc ordyno:
wana znowu na szpiegi, do Izby Pana Rożyckiego
weszła szukaiąc iezeli iest u siebie, ta examino:
wana będąc czego żąda: Więc na iey chardę odpo:
wiedzi wzięła kilka razy kańczugiem po plecach
spodziewaiąc się z tąd okazyi, Cech Introligator:
ski, y będąc na to gotowy, iakoż w ten sam czas,
y moment, za daniem znaku u okna wołaniachum
mem, y tumultem wodzem będąc Pan Grabowski
Introligator z opaloną pałką, drudzy z kiiami na:
siekanemi, przy assistencyi Parobków, Chłopców,
Czeladzi Introligatorski, Żony, y Corki, na gore po:
schodach biegli, co postrzegszy Pan Rożycki niedo:
puszczaiąc uczynił represalia, y daley pomykać
się im niedopuscił, y gdy się trochę reyterowali na:
mowiwszy się powtornie tentuiąc Szturmowali,
a że skorać nic niemogli, nazad ustąpili, nie tylko
to Pana Rożyckiego nachodzili, ale rożnych Lat
inszym Bibliopolom toss samo czynili, iako Prote:
stacye obszernie są uczynione, co zas w ten czas,
za dalszy tumult czynili, y iako Bibliothecke
odbiwszy zrabowali Panu Ludwikowi Lipienskie
mu, y samego na Ulicy złapawszy zbili, wsadził

iest

iest osobny iego Aktorat, z tym Cechem Introligatorskim w Sądach, Jaśnie Wielmożnego Jmci Xiędza Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Protestatia.

Actum Varsaviæ Feriâ Secundâ in Crastino Festi Sanctissimi Scapularis Beatissimæ Mariæ Virginis, die 17. Mensis Julii Anno Domini 1730.

Ad Officium, & Acta præsentia Advocatialia, et Scabinalia Civitatis Antiquæ Varsaviæ personaliter veniens Nobilis Christophorus Rożycki, Sacræ Regiæ Maiestatis Secretarius Bibliopola Juratus Cracoviensis Varsaviensis solenniter, et gravi cum quærela ac ingenti animi sui perturbatione eidem Officio, Actisque præsens. In et contra Famatos Balthasarum Grabowski, Joannem Tloczkiewicz, Casimirum Gałęczka, Stanislaum Słowinski, Dominicum Siarkowski, Josephum Kopersski Compactores Librorum totumque Contubernium Principalium et comprincipalium eorum suo, ac Consortis suæ nomine agens questus, Protestatus, et Manifestatus est, in et de super eo. Quia illi transgrediendo Legem positivam, Constitutiones Regni, quibus cavetur, et prohibetur ne unusquisque Jus sibi dicat, post quantum tantum Contubernium Compactorum procurarunt. Bibliopolas Personas Privilegiatas ab omni prorsus Jurisdictione Civili Privilegiis gratiose à Serenissimis Regnantibus Poloniæ concessis eximens obsequii à sua per Procurationem Librorum Reipublicæ impendens contra omne fas, et æquum

prosequi, residentias ipsorum invadere nul:
lo adminiculante, hoc in passu ipsis, et temeri:
tate ducti, ut suo hoc progressu illicito, et teme:
rario Bibliopolas supprimerent, prout et de fa:
cto nonnulli iam ex facto illorum depaupera:
ti et suppressi sunt, et quidem primo Nobilem He:
banowski Sae Rae Mttis Bibliopolam invaserunt,
violentias, et alia praejudicia in residentia ipsius
intulerunt prout super hoc fusius Protestatio
Coram Actis Consularibus Varsaviensibus 1705
per olim Nobilem Hebanowski facta Oblogui:
tur, et licet postquam super hoc facto et progres:
su illicito devoluta esset causa ad Officium Con:
sulare Civitatis Varsaviensis eaque Causa fue:
rit ad Judicia Sacrae Regiae Majestatis ex quo
agebatur de cognitione Privilegiorum remissa,
et interim studens paci, et securitati Publicae
ne partes quidquam attentent ad decisionem
Litis per idem Officium poena sexaginta Mar:
carum imposita est, subsequenter privata,
et propria authoritate Nobilem Annam He:
banowska Nlis Olim Andreae Hebanowski,
Bibliopolae Sae Rae Mttis Secretarij Consortem
derelictam viduam assumptis sibi licentiosis
hominibus in residentia eius propria invase:
runt Famulum Casimirum Kaszynski concusse:
runt, et concuti mandarunt, violenter de domo
extraxerunt, prout etiam super hoc fusius con:
stat Protestatio, His non contenti peiora, peiori
bus accumulans in Anno Millesimo Septin
gentesimo, Decimo quinto. Nobilem Rzycki
iidem Compactores Librorum videlicet FF.
Balthasar, Grabowski, et Olim Repelewicz
similiter licentiose procedens invaserunt ver:
bis contumeliosis bonam famam Protestans

proscindel

proscindens affecerunt, et contemptuarunt,
prout eo Nomine facta edocet Protestatio
et Processus. Similes continuans progressus,
non parcens etiam residentiae Nobilitatis
Curiam Magnifici Domini Krainski inva:
serunt Famati Josephum Kryczkowski et
Bodurkiewicz Cives Varsavienses sumptu
Nobilis N. Rozycki Creatos ex residentia
dictae Curiae vi et violenter extraxerunt,
ad Lapideam Famati Piwkiewicz adduxe:
runt, ac ibidem baculis, fustibus, graviter
concusserunt, et converberarunt pedibus
protruserunt, et conculcarunt &. perquem
progressum Nlem Christophorum Rozycki
expediens post Varsaviam praefatos concussos
/: fine, ut tantum factum et ausus Prote:
statorum occultetur:/ apud quos Prote:
stans habuit certam pecuniam, et libros
varios damnificarunt. His adhuc non con
tens ulterius prosequens Protestans, et in
fortuna damnificans Pueros duos sumptu
Nlis Rozycki educatos a Protestans abduxe:
runt, nec eosdem requisiti restituere volue
runt denique anno 1729. in licentiosis
suis persistens ausibus postquam N. Ro:
zycki in lecto aegritudinis decubuerit
Protestans Famulos respective Famati
Tluczkiewicz ad invadens Protestans super
miserunt, qui taliter invadens residentia
dicti Protestans Nobilem Lipinski apud se
Protestans in servitio existens verbis in
iuriosis non parcens debilitati Protestans
affecerunt, tumultus excitarunt. Denique
in Anno 1718. postquam N. Hebanowski
S. Rae Mtis Bibliopola iter arripuisset Lubli

num

Famati Compactores Librorum respectiue Famati Gałeczka et Słowinski obliti pœnarum quas luerunt pro similibus excessibus Nocturnis et invasionibus sub tempus Iurisdictionis Mareschalcis Regni insidias pro Nbli Hebanowski, postquam aduenerit prope Ecclesiam Sanctæ Crucis de tempore iam Nocturno violenter et manu armata cum assecliis complicibus primo Famulum irruerunt, concusserunt, necem causare voluerunt et de facto causassent ni clamore magno N Hebanowski auxilium implorans Nobiles in residentia hospitans Famati Bartholomæi Dłużynski Chirurgi et Ciuis Varsauiens permoti exiuissent, et eundem defendissent Securitatem publicam violarunt, aliaq præjudicia fusius in Protestatione enarrata intulerunt, Nondum hic illicitis scandalosis Deo, Hominibus Legibus abominabilibus factis, eiusmodi Licentiosis ausibus satiati majora majoribus, ac peiora peioribus, accumulans facta factis prætergrediens Leges Publicas, et Priuatas, uniuscuiq Personæ securitatem prouidens in conuulsions Litis pendentiæ post Curiam Sæ Ræ Mtis, et Læsione, atq vilipensionem authoritatis Regiæ, Licet optime sciuerint, et scire teneantur, quod pendente Lite in Iudiciis Sæ Ræ Mtis nihil perquemquam sit innouans aut attentans sciuerintq quod Decretum inter Nbles Bibliopolas Regni, et Compactores Librorum in Iudiciis Sæ Ræ Mtis intercesserit, quo medians dicti Bibliopolæ circa Iura immunitates, et Priuilegia sunt conseruati, Protestati pro suis ausibus puniti et ne in posterum eosdem Bibliopolas persequi impetiri audeant sub pœnis grauissimis inhibiti; nihilominus ipsi rebelles existens et transgressores

Legis publicæ, et Decreti Iudiciorum Sæ Rǣ
Mtis, et quod magis licet si nuper nodie
in Iudiciis Sæ Rǣ Mtis causa inciderit,
Contumacia obtenta fuerit, actuq; Lis in
Iudiciis Sæ Rǣ Mtis pendeat sub tempus
quorum Iudiciorum celebrationem, vel ma:
xime modestia, et securitas seruari debeat,
Protestati his omnibus postpositis licentiose
et more hostico procedens die scilicet 15ta
mensis et anni præsentis hora septima circiter
promeridiana dum adhuc protestans infor:
nice esset, Famatus Casimirus Gałeczka, Sta:
nislaus Słowinski, Dominicus Siarkowski,
Iosephus Kopersk(i), cum Familia Prætoriana
armata manu residentiam prædicti Nlis
Rozycki hominis quieti, et pacis amans non
conuicti, neq; alique Processu innodati sub
prætextu famuli in seruitio Protestans
existens quasi alicuius excessus, et criminis
rei et ac si non esset sufficiens pro eo adres:
pondens Protestans captiuationis violenter
inuaserunt, hypocaustum seorsiuum aperue:
runt, hoc patrato facto, non contenti his violen
tiis postquam redierit Domum Protestans non
dumq; factum in Domo sua à familia dome:
stica id referens exaudiuerit, missa denuo fa:
mula ad residentiam, et Hypocaustum Prote:
stantis pro notitia habenda utrum Domi iam re:
periatur Protestans, accepta notitia, de ex:
istentia eiusdem mox Famatus Grabowski
cum Consorte Filia, Parobeco, sociis artis compa
ctoreæ cum prægrandibus baculis, alias z pał:
kami nasię kanemi, denuo Nlem Rozycki in
sua Residentia quiete sedentem, et factum
immediatum tumultuatim, et turmatim
cum clamoribus, vociferationibus inuadere
percutere, velle, et de facto percuterent, necem

iisdem vociferationibus minans causare, qui: si resisteret Protestans, eandem Necem causa: rent, tranquilitatem, et securitatem publicam violare, Puerum per Plateas Protestans persequi et captiuare, mandare, aliaq[ue] praeiudicia futu: ro in Termino fusius enarrans et inquisitio: ne probans inferre, et patrare ausi sunt, et praesumpserunt, ratione quorum Omnium saepedictus Protestans iterum atq[ue] iterum solennissime protestatur, et Manifestatur. Offerens secum iisdem Compactoribus Libro: rum ratione omnium p[rae]missorum et singu: lorum jure acturum ac easdem iniurias et damna vindicaturum salua eiusdem Prote: stationis Addicitionis, Meliorationis pleno robore permanens Omni &c.

Christophorus Rozycki S[acrae] R[egiae] M[aiesta]tis Secretarius, Bibliopola Juratus m[anu] p[ropri]a

(Locus Sigilli) Ex Prothocollo Actorum Aduocal[ium] Scabin[alium] Ciuitatis Antiquae Varsauiae Extraditum.

Antonius, Ioannes Czeczewicz S[acrae] S[edis] Nunc[ii] Apos[to]l[ici] P[rotonota]rius ac Iudiciorum Aduocal[ium] et Scabin[alium] Ciuitatis Antiquae Varsauiae Notarius m[anu] p[ropri]a

Po uczynioney Protestacyi wydany iest Mandat do Sądow J.K.Mći Zadwornych.

Actum Varsauiae Feria Quinta an: te Festum Beatissimae Mariae Virginis ad Nives proxima die Tertia Mensis Au: gusti Anno Domini 1730.

Ad Officium & Acta Pr[ae]sentia Aduocatialia et Scabinalia Ciuitatis Antiquae Varsauiae personaliter veniens Providus Casimirus Skaradynski Ministerialis Regni Generalis in vim suae, ac fidelis Relationis recognouit

praesentibus

præsentibusque recognoscit. Quaille
Literas Mandati Sacræ Regiæ Majestatis
è Cancellariâ Regni ad Instantiam Nblis
Christophori Rozycki Bibliopolæ Varsavien,
et eius consortis Actor editas et emanatas
die hodierna in actu contenta exportavit.
Quarum Originale Nobili et Spectabili
Proconsuli Civitatis Antiquæ Varsaviæ
in Prætorio Civitatis Antiquæ Varsaviæ
in Prætorio eiusdem Civitatis circa famulitas
Prætorianam reliquit, copiam vere unam
Famatis Balthasaro Grabowski Librorum
Compactori Civi Varsavien ad manus tra:
didit et Terminum comparens coram Judiciis
Sacræ Regiæ Mttis Assessorialibus, prout in
iisdem Literis Mandati continetur præfixit, et
assignavit peremptorium, de quo plenq faciens
relationem, alteram copiam exportatarum
Literarum Mandati ad Cancellariam Officii
præsens reproducit in tenore sequens.

Augustus Secundus DEI Gratia Rex Po:
loniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ,
Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Vol:
hyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolen:
sciæ, Czerniechoviæq. Necnon Hæreditari:
us Dux Saxoniæ, et Princeps Elector.
Vobis Nobilibus et Spectabilibus Proconsu:
li, Consulibus, atq. Famatis Balthasaro Gra:
bowski Ioanni Tłoczkiewicz, Casimiro Gałę
czka, Stanislao Słowinski, Dominico Siar:
kowski, Iosepho Koperski, Compactoribus
Librorum, totiq. Contubernio Civitatis Nostræ
Antiquæ Varsaviæ, de Officiis Personis Causa in
fra scripta, bonisq. vestris generaliter omnibq
mandamus, ut Coram Nobis Judiciisq. Nostris
Assessorialibus Varsaviæ, aut ubi tunc cum

cum Curia Nostra feliciter Constituti fueri:
mus, hinc in Triduo à positione Praesentis Man:
dati Nostri, seu tum dum et quando Causa Praesens
ex Regestro vocata, et acclamata inciderit per:
sonaliter, legitimè ac peremptoriè Comparea:
tis. Ad Instantiam Generosi Instigatoris Re:
gni, eiusque Delatoris Nobilis Christophori Ro:
zycki, Secretarii Nostri Bibliopolæ jurati Cra:
couiens, Varsauiens atque eiusdem Consortis.
Qui vos inhærendo Protestationi Suæ Feriâ
secundâ in Crastino Festi Sacratissimi Sca:
pularis Beatissimæ Mariæ Virginis die de:
cimâ septima mensis Julii Anno Currenti Coram
Officio et Actis Aduocatialibus et Scabinali:
bus Antiquæ Varsauiæ factæ, recognitæ tam
coniunctim, quam diuisim citant, et adcitant,
pro eo. Quia vos & quidem Famati Compacto:
res Librorum licet optimè scueritis, et scire
debeatis, quod pendens Lite in Iudiciis Nostris
Assessorialibus nihil perquemquam sit atten:
dans et innouans non contenti anterioribus
suis factis illicitis progressibus contra Legem
positiuam publicam attentatis Conuulsionibus
Litis pendentiæ et Laesionis Authoritatis Nostræ
Regiæ, Majora prioribus, ac peiora peioribus
accumulans tamen si sciueritis quod Decretum
inter Bibliopolas Regni et Compactores Libro
rum In Iudiciis Nostris Assessorialibus in:
tercesserit quo mediante dicti Bibliopolæ circa
Iura, Immunitates et Priuilegia, à Nobis et Se
renissimis Antecessoribus Nostris gratiosè con:
cessa sunt conseruati, Vos pro ausibus Vestris
puniti, et ne inposterum similes ausus atten:
tare præsumatis sub pœnis inhibiti fueritis,
Nihilominus vos rebelles existens, et transgres:
sores Legis publicæ ac Decreti Iudiciorum No

strorum

Nostrorum Assessorialium, et quod peius li:
cet, si nuper in Iudiciis Nostris Assessoriali:
bus causa inciderit, contumacia Obtenta
fuerit, actusq Lis pendeat in Iudiciis Nostris,
sub tempus quorum Iudiciorum, vel maxime
modestia, et securitas seruari debeat, Vos
his omnibus postpositis licentiose, et more
hostico procedens die scilicet Toma quinta
Iulii Anno Psentis hora septima circiter po:
meridiana, dum adhuc Actor in fornice esset,
videlicet Casimirus Gateczka, Stanislaus
Stowinski, Dominicus Siarkowski, Iosephus
Kopers ki cum Familia Prætoriana, armata
manu residentiam Actoris, quasi alicuius
criminis Obnoxii, sub prætextu Captivatio
nis famuli in seruitio Actoris existens, qua:
si alicuius excessistæ, et ac si Actor, si in aliquo
reus esset, non fuisset pro eo capax ad respon:
dens, violenter invadere hypocaustum seer:
sivum aperire pulvinaria disicere, et omnes
angulos residentiæ penetrare, his ad huc pa:
tratis violentiis non satiati, postquam redie:
rit Domum actor, nondumque factum in
domo sua, à familia domestica hoc referen:
te exaudiuerit, missâ denuo famulâ ad
residentiam et hypocaustum actoris pro
notitia sumens, utrum domi iam reperire:
tur actor, ac habita de existentia eius noti:
tia, mox famatus Grabowski cum Consorte
sua Filia, Parobeo, Sociis artis compacto:
reæ, cum grandibus baculis alias z pałka:
mi na się kanemi denuo actorem in suado:
mo quiete sedens tumultuatim, et turmatim
cum clamoribus, et vociferationibus inva:
dere, percutere, velle necem causare minari,

secundo

Securitatis et transquilitatem publicam vio:
lare, puerum per Plateas actoris persequi, et
captiuari mandare, actorem verbis læsivis,
et bonam famam praescindens varijs in locis
lædere, et afficere, aliaq prœiudicia, damna et
injurias inquisitione probans, et deducens infer:
re, ausi estis, et præsumpsistis. Tuquoq N Pro:
consul non habita prius informatione ad quem
finem peteretur familia Pratoriana eandem
Citatis concesisti, ac taliter occasionem tumul:
tibus et violationis securitatis, et tranquillita:
tis publicæ dedisti, et præbuisti. Quoad Officium
Proconsulare, et Consulare Ciuitatis Antiquæ
Varsauiæ licet actor Cittus ad Iudicium Vrum
in Cāa connexa pendens in Iudicijs Nostris
assessorialibus Secretariatum et Seruitora:
tum Nrum Regium, quo ad Iurisdictione ve:
stra eximis ac Decretum Iudiciorum Nostrorum
assessorialium produxerit, de Litis pendentia
in Iudicijs Nostris assessorialibus docuerit,
ac forum Iudicij vestri exceperit. Vos nihilo:
minus Iudices grauaminosi convellendo
Priuilegia Nostra et Litis pendentiam reiectis
exceptionibus actoris in causa præmissa respon:
dere mandastis nec appellationem ad Iudi:
cia Nostra Assessorialia interpositam admi:
sistis, imo eandem denegastis, et taliter Litis
pendentiam Convulsistis Authoritatem No:
stram Regiam læsistis, pœnas Legum pro verbis
traxistis pro quibus Citamini, nec non ad vi:
dendum et audiendum vos ratione præmissorum
attentatorum puniri Vosq pariter Compactores
Librorum pœnas Legum contra violatores
Priuilegiorum Nostrorum securitatis et tran:
quillitatis publicæ, atq convulsores Litis pen

dentiæ

pendentiæ invasores domorum alienarum
Sancita succubuisse, et incurrisse declarari,
in damnis et expensis Litis condemnari, Cætera
que, quæ de Iure venerint contra vos statui,
decerni, et sententiari, inhibemus præterea
Vobis ne vos præfatum Actorem ulterius
pendente Lite et causa in Iudiciis Nostris as:
sessorialibus persequi, invadere, Causam in
Officio Proconsulis et Consulis Civitatis Anti:
quæ Varsaviæ continuare, Vosque Iudices
eandem judicare audeatis, et præsumatis
sub pœna Centum aureorum Hungaricalis
per vos irremissibiliter in Casu Contraven:
tionis exsolvend. et aliis Arbitrariis Sitis itaque
parituri, Terminum eundem, attentaturi,
& ad præmissa, Iudicialiter responsuri.
Datum Varsaviæ in Cancellaria Regni Feria
Tertia post Festum Sanctæ Annæ proxima
Anno Domini 1730.

(Locus Sigilli) A. F. C. S. R. M. S. mpria

Ex Prothocollo Actorum Advocal. et Scabinalis
Civitis Antiquæ Varsaviæ extraditum

Antonius, Joannes Czeczewicz S. Autty
Aplicæ Publicus ac Iudiciis Advocalis et Scabinis
Civitatis Antiquæ Varsaviæ Notarius mpria

